

EU:s reviderade insolvensförordning m.m.

*Betänkande av
Utredningen om europeiska insolvensförfaranden*

Stockholm 2016

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2016:17

SOU och Ds kan köpas från Wolters Kluwers kundservice.
Beställningsadress: Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@wolterskluwer.se
Webbplats: wolterskluwer.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Wolters Kluwer Sverige AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2016

ISBN 978-91-38-24418-0

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 22 januari 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda vissa frågor kring europeisk insolvens. Uppdraget avsåg först och främst att analysera innebörden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden från ett svenskt perspektiv och att föreslå de kompletterande författningsändringar samt andra åtgärder som förordningen ger anledning till. I uppdraget ingick därutöver att överväga behovet av gemensamma bestämmelser om gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden. Som särskild utredare förordnades ställföreträdande generaldirektören Jonas Bäckstrand.

Som sakkunniga förordnades från och med den 2 mars 2015 rättssakkunniga Elin Bellander och rättssakkunniga Emma Pleiner. Samma dag förordnades som experter advokaten Hans Andersson, rådmannen Johan Modin, processutvecklaren Anna Thelander och hovrättsassessorn Johan Wilhelmsson.

Som sekreterare anställdes från och med den 1 mars 2015 kammarrättsassessorn Johanna Ekbäck.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om europeiska insolvensförfaranden, överlämnar härmed sitt betänkande *EU:s reviderade insolvensförordning m.m.*, SOU 2016:17. Utredningens uppdrag är därmed fullgjort.

Stockholm i mars 2016

Jonas Bäckstrand

/Johanna Ekbäck

Innehåll

Sammanfattning	15
1 Författningsförslag.....	23
1.1 Förslag till lag (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen	23
1.2 Förslag till lag (2017:000) om skuldsaneringsregister	26
1.3 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)	29
1.4 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672).....	30
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	32
1.6 Förslag till förordning om ändring i handelsregisterförordningen (1974:188)	33
1.7 Förslag till förordning om ändring i stiftelseförordningen (1995:1280)	35
1.8 Förslag till förordning om ändring i konkursförordningen (1987:916)	37
1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar	39
1.10 Förslag till förordning om ändring i aktieförordningen (2005:559)	41

1.11	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden	43
1.12	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket	47
2	Utredningens uppdrag och arbete	49
3	Bakgrund	51
3.1	Svensk insolvenslagstiftning	51
3.1.1	Inledning	51
3.1.2	Konkurs	52
3.1.3	Företagsrekonstruktion	52
3.1.4	Skuldsanering	54
3.2	Europeiska unionens regler om insolvens	55
3.2.1	Rådets förordning (EG) nr 1346/2000	55
3.2.2	En reviderad insolvensförordning	56
4	Definitioner	61
4.1	Inledning	61
4.2	Kollektiva förfaranden	61
4.3	Företag för kollektiva investeringar	61
4.4	Gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar	62
4.5	Insolvensförfarande	63
4.6	Förvaltare	63
4.7	Domstol	64
4.8	Beslut om att inleda ett insolvensförfarande	64
4.9	Tidpunkten för inledande av förfarandet	65
4.10	Den medlemsstat där tillgångar finns	65
4.11	Driftställe	67
4.12	Lokal borgenär	68

4.13	Utländsk borgenär	68
4.14	Koncern och moderföretag	69
5	Insolvensförordningens tillämplighet	71
5.1	Inledning	71
5.2	Offentliga kollektiva insolvensförfaranden.....	72
5.3	Gäldenärens rådighetsförlust	74
5.4	Särskilt om förordningens tillämplighet på skuldsaneringsförfaranden	76
5.5	Försäkringsföretag, kreditinstitut och värdepappersföretag med flera	78
5.6	Förhållandet till mellanstatliga konventioner	79
5.7	Tillämplighet i tiden.....	79
5.8	Utredningens överväganden och förslag	80
6	Domstols behörighet	81
6.1	Den tidigare insolvensförordningen	81
6.2	Utveckling av rättspraxis	83
6.3	Den reviderade insolvensförordningen	91
6.3.1	Huvudinsolvensförfarande	91
6.3.2	Territoriellt begränsade insolvensförfaranden.....	94
6.3.3	Prövning av behörighetsfrågan	95
6.3.4	Behörighet att pröva en talan som är en direkt följd av insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta	97
6.4	Utredningens överväganden och förslag	98
7	Tillämplig lag.....	105
7.1	Allmänt	105
7.2	Den tidigare insolvensförordningen	105

7.3	Den reviderade insolvensförordningen	106
7.3.1	Tillämplig lag	106
7.3.2	Undantag från huvudregeln.....	107
7.4	Utredningens överväganden och förslag.....	116
8	Erkännande av insolvensförfaranden	119
8.1	Den tidigare insolvensförordningen.....	119
8.2	Den reviderade insolvensförordningen	120
8.2.1	Erkännande av inledande insolvensbeslut.....	120
8.2.2	Erkännande och verkställighet av andra insolvensbeslut	122
8.2.3	Förvaltarens behörighet.....	123
8.2.4	Bevis om utseende av förvaltare	125
8.2.5	Överlämnande och avräkning.....	125
8.2.6	Infriande av en skuld till gäldenären	126
8.2.7	Ordre public	126
8.3	Utredningens överväganden och förslag.....	127
9	Ett svenskt insolvensregister	129
9.1	Inrättande av insolvensregister	129
9.1.1	Bakgrund.....	129
9.1.2	Nuvarande lagstiftning om registrering av svenska insolvensförfaranden	130
9.1.3	Post- och Inrikes Tidningar	132
9.1.4	Registrets innehåll enligt den reviderade insolvensförordningen	133
9.1.5	Undantag för enskilda	134
9.1.6	Möjligheter att begränsa tillgången till informationen i registren	135
9.1.7	Sammankoppling av nationella insolvensregister.....	135
9.2	Behandling av personuppgifter	136
9.2.1	Medlemsstaternas ansvar avseende behandlingen av personuppgifter i nationella insolvensregister.....	136

9.2.2	Kommissionens ansvar i samband med behandling av personuppgifter	137
9.2.3	Lagring av personuppgifter	138
9.3	Offentliggörande och registrering i en annan medlemsstat.....	138
9.4	Utredningens överväganden och förslag	139
9.4.1	Bakgrund.....	139
9.4.2	Använda befintliga register eller skapa ett nytt?	140
9.4.3	Ska enskilda som inte bedriver näringsverksamhet finnas med i registret?	144
9.4.4	Bör tillgången till information om insolvensförfaranden som rör enskilda begränsas eller försvåras?	149
9.4.5	Särskilt om skuldsaneringsregister	150
9.4.6	Vilka uppgifter ska finnas i insolvensregistren? ..	151
9.4.7	Vilken myndighet bör vara ansvarig för de nationella insolvensregistren?	155
9.4.8	Hur ska insamlandet av uppgifter gå till?	156
9.4.9	Hur länge ska informationen lagras?.....	157
9.4.10	Sammankoppling av insolvensregister.....	159
9.4.11	Registrering i Sverige av insolvensförfaranden i andra medlemsstater.....	161
10	Sekundära insolvensförfaranden.....	163
10.1	Inledning	163
10.2	Rättspraxis från EU-domstolen	165
10.3	Förutsättningar för att inleda ett förfarande.....	166
10.4	Efterföljande inledning av ett huvudinsolvensförfarande ..	168
10.5	Säkerhetsåtgärder	168
10.6	Omvandling av ett sekundärt insolvensförfarande	169
10.7	Rätt att göra ett åtagande för att undvika ett sekundärt insolvensförfarande (s.k. syntetiska förfaranden)	170

10.8	Rätt att begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds	173
10.9	Beslut om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande.....	173
10.10	Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar	176
10.11	Borgenärens rättigheter vid sekundära insolvensförfaranden	180
10.12	Uppskjutande av realisering av tillgångar	180
10.13	Avslutande av ett sekundärt insolvensförfarande.....	181
10.14	Utredningens överväganden och förslag.....	182
11	Information till utländska borgenärer	191
11.1	Rätt att anmäla fordringar.....	191
11.1.1	Den tidigare insolvensförordningen	191
11.1.2	Den reviderade insolvensförordningen.....	191
11.2	Skyldighet att underrätta borgenärer	192
11.2.1	Den tidigare insolvensförordningen	192
11.2.2	Den reviderade insolvensförordningen.....	193
11.3	Förfarande för att anmäla fordringar	194
11.3.1	Den tidigare insolvensförordningen	194
11.3.2	Den reviderade insolvensförordningen.....	195
11.4	Utredningens överväganden och förslag.....	197
11.4.1	Gällande rätt och praktisk tillämpning i svenska insolvensförfaranden.....	197
11.4.2	Skyldighet att underrätta utländska borgenärer..	200
11.4.3	Användning av standardformulär för att underrätta utländska borgenärer	201
11.4.4	Ett nytt standardformulär för utländska borgenärer som vill anmäla sina fordringar i ett insolvensförfarande	202

12	Insolvensförfaranden i koncerner.....	205
12.1	Bakgrund	205
12.2	Rättspraxis	206
12.3	Den reviderade insolvensförordningen	207
12.3.1	Inledning	207
12.3.2	Samarbete och kommunikation mellan förvaltare	208
12.3.3	Samarbete och kommunikation mellan domstolar	209
12.3.4	Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar	210
12.3.5	Förvaltarens befogenheter i förfaranden rörande medlemmar av en koncern	211
12.3.6	Samordning	213
12.3.7	Gäldenärer som fortfarande råder över sina tillgångar.....	222
12.4	Utredningens överväganden och förslag	223
13	Vissa lagtekniska frågor.....	229
13.1	En ny lag med kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen.....	229
13.2	Ändringar av förordningen om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.....	232
14	Gemensamma nordiska regler för skuldsanering.....	233
14.1	Bakgrund	233
14.2	Utredningens uppdrag.....	234
14.3	Problembeskrivning.....	234
14.4	Övriga nordiska länder	235
14.5	Utredningens överväganden och slutsatser.....	236
14.5.1	EU:s lagstiftningsbefogenhet	236
14.5.2	Rapportens förslag i sak.....	237
14.5.3	Avslutande reflektioner.....	238

15	Konsekvensanalys	241
15.1	Beskrivning av uppdraget och dess syfte	241
15.2	Utredningens förslag.....	241
15.2.1	Insolvensförordningens tillämplighet.....	241
15.2.2	Insolvensförordningens behörighetsregler.....	242
15.2.3	Nationella insolvensregister	242
15.2.4	Sekundära insolvensförfaranden	243
15.2.5	Information till utländska borgenärer	244
15.2.6	Insolvensförfaranden i koncerner	244
15.2.7	Lagtekniska frågor	245
15.3	Uppgifter om vilka som berörs av utredningens förslag....	245
15.3.1	Registerförande myndigheter.....	245
15.3.2	Övriga berörda myndigheter.....	247
15.3.3	Kommuner och landsting	248
15.3.4	Förvaltare och rekonstruktörer.....	248
15.3.5	Gäldenärer och borgenärer	249
15.4	Ekonomiska konsekvenser för de övervägda regleringsalternativen	250
15.5	Finansiering av förslagens kostnader för Kronofogdemyndigheten och Bolagsverket	252
15.6	Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	254
15.7	Konkurrensförhållanden	255
15.8	Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	256
15.9	Samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt.....	256
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	257

17	Författningskommentar	259
17.1	Förslaget till lag (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen	259
17.2	Förslaget till lag (2017:000) om skuldsaneringsregister.....	266
17.3	Förslaget till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)	270
17.4	Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)....	270
17.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	271
17.6	Förslaget till förordning om ändring i handelsregisterförordningen (1974:188)	272
17.7	Förslaget till förordning om ändring i stiftelseförordningen (1995:1280)	272
17.8	Förslaget till förordning om ändring i konkursförordningen (1987:916)	273
17.9	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar	274
17.10	Förslaget till förordning om ändring i aktiebolagsförordningen (2005:559)	275
17.11	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.....	276
17.12	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket.....	279

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2015:4	281
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848.....	291

Sammanfattning

Utredningens uppdrag

Utredningen om europeiska insolvensförfaranden har haft i uppdrag¹ att analysera innebörden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (den reviderade insolvensförordningen) från ett svenskt perspektiv och föreslå de kompletterande författningsändringar och andra åtgärder som den ger anledning till. Utredningen har även haft i uppdrag att överväga behovet av gemensamma bestämmelser om gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden.

Insolvensförordningen

Genom den tidigare insolvensförordningen² skapades ett europeiskt system för att hantera gränsöverskridande insolvenssituationer. Enligt förordningen ska ett insolvensförfarande som huvudregel inledas i den medlemsstat där gäldenären har sina huvudsakliga intressen. Ett sådant huvudinsolvensförfarande har i princip verkningar inom hela EU. Under vissa förutsättningar kan ett territoriellt begränsat insolvensförfarande (sekundärt insolvensförfarande) inledas i en annan medlemsstat än den där gäldenären har sina huvudsakliga intressen. Ett sådant förfarande omfattar endast egendom och fordringar som är knutna till den stat där förfarandet inleds. Det erkänns dock i hela EU. Den tidigare insolvensförordningen har i svensk rätt kompletterats genom lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen (nedan

¹ Se kommittédirektiv 2015:4, bilaga 1 till betänkandet.

² Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden.

kompletteringslagen) och förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

Den reviderade insolvensförordningen ersätter den tidigare insolvensförordningen och innebär att det europeiska systemet för gränsöverskridande insolvensförfaranden utvecklas ytterligare.

En av nyheterna i den reviderade insolvensförordningen är att fokus har förskjutits från likvidationsinriktade insolvensförfaranden till sådana som innebär rekonstruktion. Det finns ett uttalat syfte att underlätta rekonstruktion av verksamheter som på sikt bedöms ha ekonomiska förutsättningar att överleva samt att underlätta olika former av skuldavskrivningsförfaranden för fysiska personer.

I linje med detta omfattar den reviderade insolvensförordningen inte bara svenska konkurser och företagsrekonstruktioner utan även skuldsanering.

Ordningen med sekundära insolvensförfaranden har också utvecklats i syfte att undvika att sådana inleds i onödan samtidigt som det införs regler för att säkerställa lokala borgenärs rättigheter. Enligt den reviderade insolvensförordningen ska förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande kunna åta sig att behandla lokala borgenärer i en annan medlemsstat på samma sätt som om ett sekundärt insolvensförfarande hade inletts där. Det blir alltså ett fiktivt sekundärförfarande inom ramen för huvudinsolvensförfarandet. Detta har kommit att kallas för syntetiska insolvensförfaranden.

Utredningen föreslår att kompletteringslagen ska ersättas med en ny lag med kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen. Vidare föreslår utredningen att ändringar görs i förordningen om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

Domstols behörighet, tillämplig lag och erkännande av andra staters avgöranden

Den reviderade insolvensförordningen är, liksom sin föregångare, främst ett internationellt privat- och processrättsligt instrument. Bestämmelserna om domstols behörighet, tillämplig lag och om erkännande av andra medlemsstaters avgöranden är grundbulven i förordningen.

I stor utsträckning innehåller den reviderade insolvensförordningen bestämmelser i dessa avseenden som överensstämmer med vad som gällde även tidigare. Bestämmelserna har dock utvecklats och gjorts mer detaljerade. EU-domstolens praxis beträffande den tidigare insolvensförordningen har beaktats och den reviderade förordningen innehåller ett antal bestämmelser som innebär en kodifiering av den praxis som utvecklats.

Ett sådant exempel är att en talan som är en direkt följd av ett insolvensförfarande och har ett nära samband med detta ska kunna väckas vid domstolarna i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts. Detta kan t.ex. gälla en talan om återvinning.

Utredningen har konstaterat att det kan förekomma situationer då den reviderade insolvensförordningen föreskriver att svensk domstol är behörig att pröva en sådan talan samtidigt som det kan saknas bestämmelser i svensk rätt om vilken domstol som är behörig. Utredningen föreslår därför att det införs en bestämmelse om reservforum för sådana situationer.

Insolvensregister

Den reviderade insolvensförordningen innehåller regler som innebär att medlemsstaterna ska utforma nationella insolvensregister. Registren syftar både till att förbättra informationen till domstolar och borgenärer och till att förhindra att parallella insolvensförfaranden inleds samtidigt i olika medlemsstater. Registren ska sammankopplas genom den europeiska e-juridikportalen och därigenom bli sökbara för intressenter i samtliga medlemsstater. Förordningen innehåller även bestämmelser som anger vilken minimimängd information som registren ska innehålla.

Utredningens förslag innebär i denna del följande.

- Befintliga register ska användas i den mån sådana finns.
- Bestämmelserna om vad som ska registreras i de olika registren ska kompletteras för att motsvara de krav som ställs upp i förordningen.
- Ett nytt register för skuldsaneringsförfaranden ska införas.

- De myndigheter som i dag ansvarar för de befintliga registren med uppgifter om konkurser och företagsrekonstruktioner (Bolagsverket respektive länsstyrelserna) ska även fortsättningsvis ansvara för dessa.
- Det nya skuldsaneringsregistret ska föras av Bolagsverket.
- Även insolvensförfaranden som rör enskilda som inte bedriver näringsverksamhet ska registreras.
- Insamlandet av uppgifter ska, i likhet med i dag, ske genom att registreringsmyndigheten underrättas av den beslutsfattande domstolen eller myndigheten.
- Uppgifterna i insolvensregistren ska beträffande konkurs och företagsrekonstruktion endast vara tillgängliga för allmänheten i fem år efter det att förfarandet avslutats.
- Uppgifterna i skuldsaneringsregistret ska vara tillgängliga till dess att förfarandet är avslutat.

Sekundära insolvensförfaranden

Ett uttalat syfte med revideringen av insolvensförordningen är att undvika att sekundära insolvensförfaranden inleds i onödan eftersom dessa kan vara både kostnadskrävande och ineffektiva. Det har därför införts en möjlighet för förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande att lämna en form av utfästelse till lokala borgenärer i en medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande skulle kunna inledas. Utfästelsen innebär att förvaltaren förbinder sig att, avseende tillgångarna i "sekundärstaten", tillämpa de bestämmelser beträffande bl.a. utdelning som skulle ha tillämpats om ett sekundärt insolvensförfarande hade inletts. Detta har kommit att kallas "syntetiska förfaranden", eftersom utfästelsen leder till ett slags förfarande i förfarandet.

Den reviderade insolvensförordningen reglerar relativt utförligt vad som gäller för syntetiska förfaranden. Trots det har utredningen funnit att det finns ett behov av vissa kompletterande bestämmelser i svensk rätt. Utredningens förslag innebär bl.a. att i de fall ett syntetiskt sekundärförfarande inleds, dvs. om en förvaltare gör ett ensidigt åtagande som omfattar egendom eller borgenärer i

Sverige, ska det framgå av kompletteringslagen att de regler som ska tillämpas i fråga om borgenärernas omröstning om ett sådant åtagande och vilken kvalificerad majoritet som ska krävas, motsvarar de regler som gäller för antagande av ackordsförslag i Sverige.

Insolvensförfaranden i koncerner

Den reviderade insolvensförordningen innehåller ett antal bestämmelser som syftar till att underlätta koordinering av flera insolvensförfaranden som rör olika medlemmar i samma koncern. För att åstadkomma en sådan koordinering kan en särskild samordnare utses som ska ta fram en plan och även kan lämna rekommendationer till de förvaltare som ansvarar för de enskilda insolvensförfarandena.

Utredningen föreslår att det i kompletteringslagen förs in en bestämmelse som anger att en begäran om att utse en samordnare ska handläggas inom ramen för det insolvensärende (konkurs eller företagsrekonstruktion) som redan pågår vid domstolen.

Samarbete och kommunikation

Den reviderade insolvensförordningen innehåller en rad bestämmelser om samarbete och kommunikation mellan domstolar, mellan förvaltare och mellan domstolar och förvaltare. En del av dessa bestämmelser är tillämpliga vid parallella insolvensförfaranden som rör samma gäldenär. Ett av förfarandena är då normalt ett huvudinsolvensförfarande och de andra är sekundära insolvensförfaranden.

Andra, men likartade, bestämmelser om samarbete och kommunikation är tillämpliga när det pågår parallella insolvensförfaranden som rör olika gäldenärer som tillhör samma koncern.

Utredningen har bedömt att det inte krävs några kompletterande författningsbestämmelser i Sverige för att reglerna om samarbete och kommunikation ska kunna tillämpas. Det kan däremot finnas ett behov av riktlinjer och handledning för att praktiskt tillämpa insolvensförordningens regler. Internationellt har det utvecklats vissa riktlinjer för samarbete och kommunikation vid gränsöverskridande insolvensförfaranden, bl.a. av Förenta nation-

ernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) och av INSOL Europe. Enligt utredningens bedömning bör Domstolsverket ta fram de ytterligare handledningar som svenska domstolar kan behöva.

Gemensamma nordiska regler om skuldsanering

De nordiska länderna ingick 1933 en konvention om konkurs. Konventionen innehåller bestämmelser om gränsöverskridande konkurser. I förhållandet mellan Sverige och Finland ska numera insolvensförordningen tillämpas i stället. Den nordiska konkurskonventionen är dock fortfarande tillämplig i förhållande till övriga nordiska länder. Det finns inte någon motsvarande nordisk reglering av skuldsanering.

På uppdrag av nordiska ministerrådet presenterades år 2010 rapporten *Nordisk Gældssanering* (TemaNord 2010:598). I rapporten föreslås en nordisk modellag för att underlätta gränsöverskridande skuldsaneringsförfaranden och möjliggöra att de nordiska länderna erkänner varandras beslut om skuldsanering.

Utredningen har haft i uppdrag att analysera den nämnda rapporten och överväga om det finns behov av den typ av bestämmelser som rapporten föreslår.

Utredningen delar rapportens slutsats att det finns ett behov av en reglering som medför att skuldsaneringsförfaranden erkänns i de övriga nordiska länderna. Emellertid saknas pågående arbete i samtliga övriga nordiska länder. Både Sverige och Finland är bundna av insolvensförordningen och en eventuell reglering måste ta hänsyn till detta.

Utredningen har konstaterat att den föreslagna konstruktionen med en modellag skulle innebära att en gemensam nordisk ordning för erkännande av avgöranden skuldsanering skapas utan att det i formell mening bygger på en konvention eller krav på ömsesidigt erkännande. För att ett sådant arbete ska vara meningsfullt bedömer utredningen dock att det krävs välgrundad anledning att anta att de nordiska länderna agerar på ett likartat sätt.

Ikraftträdande

Den reviderade insolvensförordningens olika delar ska tillämpas från olika datum. Utredningen föreslår att ikraftträdandet av de svenska kompletterande bestämmelserna ska korrespondera mot detta.

Förordningens övergripande bestämmelser ska tillämpas från den 26 juni 2017. De bestämmelser som avser nationella insolvensregister ska tillämpas från den 26 juni 2018. Reglerna om sammankoppling av insolvensregister som ska medföra att insolvensregistren blir tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen ska tillämpas från den 26 juni 2019.

Den tidigare insolvensförordningen ska fortsätta att tillämpas på de insolvensförfaranden som inletts före den 26 juni 2017. I enlighet med detta bör den tidigare kompletteringslagen, som utredningen anser ska upphävas, fortsätta att tillämpas på sådana insolvensförfaranden som omfattas av den tidigare insolvensförordningen.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Insolvensförfaranden i svensk rätt är enligt insolvensförordningen konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering.

2 § En ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion ska anses avse ett förfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen (huvudinsolvensförfarande), om det inte anges att den avser ett förfarande enligt artikel 3.2 insolvensförordningen (territoriellt begränsat förfarande). Sökanden ska styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt insolvensförordningen som ansökan avser.

En ansökan ska avvisas, om grunden för ansökan inte framgår och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

En ansökan om skuldsanering ska anses avse ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen.

3 § När ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat och förfarandet avser en gäldenär med ett driftställe i Sverige, ska beslutet anmälas till Bolagsverket för kungörande. Också i andra fall får en sådan anmälan göras. Insolvensförfarandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om insolvensförfaranden i offentliga register gäller också när ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat. Beslutet ska anmälas till Bolagsverket som ska underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som ska framgå av anmälan om kungörande enligt första stycket och av anmälan om registrering enligt andra stycket.

För kungörande och hantering av anmälan om registrering får Bolagsverket ta ut avgifter. Regeringen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

4 § Vid konkurs och företagsrekonstruktion är det konkursförvaltaren respektive rekonstruktören som har den underrättelseskyldighet som avses i artikel 54 insolvensförordningen. Det framgår av 21 § lagen (2016:000) om skuldsanering och 23 § lagen (2016:000) om skuldsanering för företagare att Kronofogdemyndigheten har motsvarande skyldighet vid skuldsanering.

5 § Om det finns svensk domsrätt enligt artikel 6 insolvensförordningen och någon annan behörig domstol saknas, är Stockholms tingsrätt behörig.

6 § Vid borgenärernas godkännande av ett sådant åtagande som avses i artikel 36 insolvensförordningen ska åtagandet anses vara godkänt om tre femtedelar av de röstande har godkänt åtagandet och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

7 § En begäran om att inleda ett samordningsförfarande för en koncern enligt artikel 61 insolvensförordningen som görs vid en domstol som handlägger ett konkursärende beträffande en av koncernens medlemmar ska handläggas i konkursärendet. I den mån inte annat följer av insolvensförordningen ska bestämmelserna i konkurslagen (1987:672) tillämpas vid handläggningen.

Görs begäran vid en domstol som handlägger ett ärende om företagsrekonstruktion beträffande en av koncernens medlemmar ska den handläggas i det ärendet. I den mån inte annat följer av insolvensförordningen ska bestämmelserna i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion tillämpas vid handläggningen.

8 § Bolagsverket ska ansvara för att de uppgifter som avses i artikel 24.2 insolvensförordningen och som finns i aktiebolagsregistret, föreningsregistret, handelsregistret, konkursregistret, europabolagsregistret och europakooperativregistret är tillgängliga på det sätt som anges i artikel 27.1 insolvensförordningen.

Vad som sägs i första stycket ska beträffande stiftelseregistret gälla för länsstyrelserna.

Vid konkurs och företagsrekonstruktion ska uppgifterna inte längre vara tillgängliga enligt första stycket när fem år förflutit efter utgången av det kalenderår då konkursen eller företagsrekonstruktionen avslutades.

1. Denna lag träder i kraft den 26 juni 2019 i fråga om 8 § och i övrigt den 26 juni 2017.

2. Genom lagen upphävs lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen.

3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för insolvensförfaranden som inletts före den 26 juni 2017 och som omfattas av rådets förordning (EG) 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden.

1.2 Förslag till lag (2017:000) om skuldsaneringsregister

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Syftet med denna lag är att göra det möjligt för borgenärer, domstolar och andra myndigheter att få tillgång till information om pågående skuldsaneringsförfaranden.

Skuldsaneringsregister

2 § Bolagsverket får med hjälp av automatiserad behandling föra ett register med uppgifter om skuldsaneringsförfaranden.

Förhållandet till personuppgiftslagen

3 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av denna lag gäller personuppgiftslagen (1988:204), om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Bolagsverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför enligt denna lag.

Ändamål

4 § Skuldsaneringsregistret får användas för upplysningar till den som begär uppgifter om pågående skuldsaneringsförfaranden. Bolagsverket får använda registret för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som förs hos verket samt för utfärdande av bevis om att en person inte genomgår skuldsanering.

Sammankoppling av register

5 § Registret ska sammankopplas med andra insolvensregister i Europeiska unionen och vara tillgängligt för allmänheten genom den europeiska e-juridikportalen.

Registrets innehåll

6 § Skuldsaneringsregistret får endast innehålla de uppgifter om skuldsaneringsförfaranden som behövs för att tillgodose de ändamål som anges i 4 § och som avser uppgifter om

1. gäldenärens namn, personnummer och adress,
2. datum för beslutet att inleda skuldsaneringen,
3. till vilken domstol ett överklagande av beslut om skuldsanering ska ges in och tidsfristen för detta,
4. tidsfrist för att anmäla fordringar mot gäldenären, samt
5. datum då skuldsaneringen är avslutad.

Om gäldenären har skyddade personuppgifter behöver dennes namn och adress inte anges i registret.

Av registret ska det framgå att skuldsanering är ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden.

Underrättelse om skuldsaneringsbeslut

7 § När ett beslut om skuldsanering fattats ska Kronofogdemyndigheten genast sända en underrättelse om beslutet till Bolagsverket. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter som anges i 6 §.

Kronofogdemyndigheten ska även underrätta verket om beslutet omprövats eller om det har prövats av domstol.

Gallring

8 § Uppgifterna i registret ska gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

Uppgifter om skuldsanering för företagare ska gallras senast tre år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2019 i fråga om 5 § och i övrigt den 26 juni 2018.

1.3 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

Härigenom föreskrivs i fråga om handelsregisterlagen (1974:157) att det ska införas en ny 16 a § med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §

Vad som föreskrivs i 16 § om registrering av beslut om konkurs och företagsrekonstruktion ska även gälla när sådana beslut fattats beträffande ideella föreningar eller registrerade trossamfund som inte sedan tidigare finns registrerade i handelsregistret.

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2018.

1.4 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurslagen (1987:672) att 15 kap. 7 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

7 §¹

Registret får innehålla uppgifter om:

1. konkursgäldenärens namn, personnummer och adress, 2. datum för konkursbeslutet, 3. datum för konkursens avslutande, 4. den domstol som fattat beslutet om konkursen och domstolens målnummer, 5. beslut genom vilket högre rätt har upphävt konkursbeslutet, 6. konkursförvaltarens namn och adress <i>samt</i> 7. namn och adress på den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förvaltningen.	6. konkursförvaltarens namn och adress, 7. namn och adress på den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förvaltningen, 8. <i>till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs ska ges in och inom vilken tid,</i> 9. <i>vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande), samt</i> 10. <i>om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.</i>

¹ Senaste lydelse SFS 1995:793.

Uppgifterna i registret *skall* gallras fem år efter utgången av det kalenderår då konkursen avslutades.

Uppgifterna i registret *ska* gallras fem år efter utgången av det kalenderår då konkursen avslutades.

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2018.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet att 2 kap. 15 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 15 §²

Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Kronofogdemyndigheten för tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får även behandlas för att fullgöra sådant uppgiftslämnande till någon annan än Kronofogdemyndigheten som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2018.

² Senaste lydelse SFS 2006:733.

1.6 Förslag till förordning om ändring i handelsregisterförordningen (1974:188)

Härigenom föreskrivs i fråga om handelsregisterförordningen (1974:188) att det ska införas in en ny paragraf, 3 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 c §

När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion registreras enligt 16 § handelsregisterlagen (1974:157) ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,

2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,

3. datum för förfarandets avslutande,

4. uppgift om den domstol som fattat beslut och domstolens målnummer,

5. vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),

6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,

7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt

*8. om bevakningsförfarande
anordnats, tidsfristen för att an-
mäla fordringar.*

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2018.

1.7 Förslag till förordning om ändring i stiftelseförordningen (1995:1280)

Härigenom föreskrivs i fråga om stiftelseförordningen (1985:1280) att det ska införas in en paragraf, 7 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 c §

När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion ska registreras enligt 10 kap. 4 § stiftelselagen (1994:1220) ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,

2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,

3. datum för förfarandets avslutande,

4. uppgift om den domstol som fattat beslut och domstolens målnummer,

5. vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),

6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,

7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt

*8. om bevakningsförfarande
anordnats, tidsfristen för att
anmäla fordringar.*

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2018.

1.8 Förslag till förordning om ändring i konkursförordningen (1987:916)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkursförordningen (1987:916) att 26 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §³

Om bevakning *skall* äga rum, *skall* rätten genast underrätta gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och varje känd borgenär samt dem som enligt 21 § *skall* underrättas om edgångssammanträdet. Underrättelsen *skall* innehålla uppgifter om

1. innehållet i den kungörelse som utfärdats enligt 9 kap. 3 § konkurslagen (1987:672),

2. tingsrättens postadress på den kansliort där ärendet handläggs och

3. vad rätten enligt 9 kap. 8 § första stycket konkurslagen har bestämt i fråga om

a) anmärkningstid,

b) plats där bevakningshandlingarna *skall* hållas tillgängliga för granskning samt

c) tidpunkten för det förlikningssammanträde som *skall* hållas inför rätten, om anmärkningar framställs.

Om bevakning *ska* äga rum, *ska* rätten genast underrätta gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och varje känd borgenär samt dem som enligt 21 § *ska* underrättas om edgångssammanträdet. Underrättelsen *ska* innehålla uppgifter om

1. innehållet i den kungörelse som utfärdats enligt 9 kap. 3 § konkurslagen (1987:672),

2. tingsrättens postadress på den kansliort där ärendet handläggs och

3. vad rätten enligt 9 kap. 8 § första stycket konkurslagen har bestämt i fråga om

a) anmärkningstid,

b) plats där bevakningshandlingarna *ska* hållas tillgängliga för granskning samt

c) tidpunkten för det förlikningssammanträde som *ska* hållas inför rätten, om anmärkningar framställs.

³ Senaste lydelse 2001:76.

Om rätten fattar beslut i de frågor som avses i första stycket 3 vid ett senare tillfälle än vid beslutet om bevakningsförfarandet, *skall* särskild underrättelse om det förstnämnda beslutet skickas snarast därefter.

I underrättelse enligt första stycket *skall* erinras om att borgenärerna i andra fall än som avses i 14 kap. 6 § tredje stycket konkurslagen endast på begäran ges tillfälle att enligt 8 § samma kapitel yttra sig över förvaltarens arvodesframställning och, om rätten håller förhandling i arvodesfrågan, kallas till förhandlingen.

Om rätten fattar beslut i de frågor som avses i första stycket 3 vid ett senare tillfälle än vid beslutet om bevakningsförfarandet, *ska* särskild underrättelse om det förstnämnda beslutet skickas snarast därefter.

I underrättelse enligt första stycket *ska* erinras om att borgenärerna i andra fall än som avses i 14 kap. 6 § tredje stycket konkurslagen endast på begäran ges tillfälle att enligt 8 § samma kapitel yttra sig över förvaltarens arvodesframställning och, om rätten håller förhandling i arvodesfrågan, kallas till förhandlingen.

En underrättelse enligt första stycket ska även sändas till länsstyrelsen om gäldenären är en stiftelse och i annat fall till Bolagsverket.

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2018.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar att det ska införas en ny paragraf, 18 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 c §

När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion registreras enligt 11 kap. 20 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,

2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,

3. datum för förfarandets avslutande,

4. uppgift om den domstol som fattat beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion och domstolens målnummer,

5. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),

6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,

7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt

*8. om bevakningsförfarande
anordnats, tidsfristen för att an-
mäla fordringar.*

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2018.

1.10 Förslag till förordning om ändring i aktiebolagsförordningen (2005:559)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagsförordningen (2005:559) ska införas en ny paragraf, 2 kap. 14 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

14 a §

När beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion ska registreras i aktiebolagsregistret enligt 25 kap. 48 § aktiebolagslagen (2005:551) ska följande uppgifter antecknas.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,

2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,

3. datum för förfarandets avslutande,

4. uppgift om den domstol som fattat beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion samt domstolens målnummer,

5. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),

6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,

7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt

*8. om bevakningsförfarande
anordnats, tidsfristen för att an-
mäla fordringar.*

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2018.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden att 1, 2, 3, 4, 5 och 6 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna förordning gäller vid tillämpning av *rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000* om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Denna förordning gäller vid tillämpning av *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2015/848 av den 20 maj 2015* om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

2 §

Om ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion avser ett territoriellt begränsat förfarande, *skall* domstolen ange detta i beslutet. Avser beslutet ett sekundärförfarande enligt artikel 3.3 insolvensförordningen, *skall* också detta anges.

Om ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion avser ett territoriellt begränsat förfarande, *ska* domstolen ange detta i beslutet. Avser beslutet ett sekundärförfarande enligt artikel 3.3 insolvensförordningen, *ska* också detta anges.

3 §

En anmälan om kungörande enligt 3 § första stycket lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen *skall* innehålla uppgifter om

En anmälan om kungörande enligt 3 § första stycket lagen (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen *ska* innehålla uppgifter om

1. vilken gäldenär beslutet avser,	1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,
2. vilken domstol som har fattat beslutet,	2. vilken domstol som har fattat beslutet och domstolens målnummer,
3. när beslutet har fattats,	3. när beslutet har fattats,
4. vem som har utsetts till förvaltare, och	4. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress, och
5. om förfarandet är ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt begränsat förfarande.	5. om förfarandet är ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt begränsat förfarande.

4 §

En anmälan om registrering enligt 3 § andra stycket lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska göras om gäldenären	En anmälan om registrering enligt 3 § andra stycket lagen (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska göras om gäldenären
1. har beviljats företagsinteckning i Sverige,	
2. är en registrerad juridisk person eller en enskild näringsidkare som är införd i handelsregistret,	
3. är auktoriserad eller godkänd revisor och verksam i Sverige,	
4. är förmyndare, god man eller förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,	
5. har fast egendom eller tomträtt som är införd i fastighetsregistret,	
6. har i Sverige registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,	
7. har i Sverige registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,	
8. är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå och är verksam i Sverige,	
9. är fastighetsmäklare och är verksam i Sverige,	
10. är deltagare i ett anmält avvecklingssystem i Sverige enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,	

11. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret, eller

12. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet.

Av anmälan *skall* det, förutom uppgift om vilka av punkterna 1–12 som föranleder registrering, framgå

1. vilken gäldenär beslutet avser,

2. vilken domstol som har fattat beslutet,

3. när beslutet har fattats,

4. vem som har utsetts till förvaltare, och

5. samtliga uppgifter som har betydelse för identifieringen av föremålet för registrering.

Av anmälan *ska* det, förutom uppgift om vilka av punkterna 1–12 som föranleder registrering, framgå

1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,

2. vilken domstol som har fattat beslutet och domstolens målnummer,

3. när beslutet har fattats,

4. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör,

5. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress, och

6. samtliga uppgifter som har betydelse för identifieringen av föremålet för registrering.

5 §⁴

När en anmälan enligt 4 § har gjorts, ska Bolagsverket anteckna förhållandet i de register som verket för samt underrätta

1. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning, om gäldenären har beviljats företagsinteckning,

2. Revisorsnämnden, om gäldenären är auktoriserad eller godkänd revisor,

3. överförmyndaren, om gäldenären är förmyndare, god man eller sådan förvaltare som förordnats enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

4. inskrivningsmyndigheten, om gäldenären har fast egendom eller tomträtt,

⁴ Senaste lydelse 2012:23.

5. registermyndigheten, om gäldenären har registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,

6. inskrivnings- och registermyndigheterna, om gäldenären har registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,

7. Sveriges advokatsamfund, om gäldenären är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå,

8. Fastighetsmäklarinspektionen, om gäldenären är fastighetsmäklare,

9. Finansinspektionen, om gäldenären är deltagare i ett anmält avvecklingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,

10. Affärsverket svenska kraftnät, om gäldenären har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,

11. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret, *eller*

11. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret,

12. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet.

12. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet, *eller*

13. *registermyndigheten om gäldenären är en stiftelse.*

6 §

Avgift *skall* betalas med 600 *kr* i ärenden som rör kungöranden enligt 3 § och med 800 *kr* i ärenden som rör hantering av registreringar enligt 4 §. Avgiften *skall* betalas till Bolagsverket när anmälan ges in.

Avgift *ska* betalas med 600 *kronor* i ärenden som rör kungöranden enligt 3 § och med 800 *kronor* i ärenden som rör hantering av registreringar enligt 4 §. Avgiften *ska* betalas till Bolagsverket när anmälan ges in.

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2017.

1.12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket att 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §⁵

Bolagsverket för register över

1. näringsförbud och tillfälliga näringsförbud, 2. fysiska personers och dödsbors konkurser,	3. <i>skuldsanering enligt lagen (2017:000) om skuldsaneringsregister,</i>
3. förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde, och	4. förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde, och
4. anmälda verksamhetsutövare enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.	5. anmälda verksamhetsutövare enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Denna förordning träder i kraft den 26 juni 2018.

⁵ Senaste lydelse SFS 2009:98.

2 Utredningens uppdrag och arbete

Regeringen beslutade den 22 januari 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att utreda vissa frågor om europeisk insolvens.

Utredningsuppdraget avser först och främst att analysera innebörden av den reviderade insolvensförordning som antogs av EU-parlamentet och rådet den 20 maj 2015 från ett svenskt perspektiv samt att föreslå de kompletterande författningsändringar och andra åtgärder som revideringen ger anledning till.

I uppdraget ingår även att överväga behovet av gemensamma bestämmelser om gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden.

I den del av uppdraget som gäller den reviderade insolvensförordningen ingår bl.a. att förklara och tydliggöra förordningens innebörd och tillämpning i ett svenskt sammanhang samt att identifiera och analysera bestämmelser i förordningen som kräver att svenska processregler fyller ut förordningen. Utredaren ska utarbeta nödvändiga författningsförslag och belysa förslagets konsekvenser för enskilda personer, för företag och för det allmänna.

I den del av uppdraget som rör gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden ska utredaren analysera rapporten Nordisk Gældssanering (TemaNord 2010:598) och överväga om det finns behov av den typ av bestämmelser som rapporten föreslår. Det ingår dock inte i uppdraget att lägga fram författningsförslag om nordisk skuldsanering.

Utredaren har biträtts av experter och sakkunniga samt av en utredningssekreterare. Det har hållits 11 utredningssammanträden där experter och sakkunniga har deltagit. Vid analysen av den reviderade insolvensförordningen har visst samarbete skett med Finland.

Utredaren och utredningssekreteraren har deltagit i en konferens som hållits med anledning av den reviderade insolvensförordningen anordnad av Academy of European Law i Trier, Tyskland. Möten har hållits med Bolagsverket, Länsstyrelsen i Stockholm, Kronofogdemyndigheten och Datainspektionen. Med anledning av det nordiska insolvenssamarbetet, har utredningen haft kontakt med Norge, Finland, Danmark och Island. Utredningen har tagit hjälp av Statistiska centralbyrån, Bolagsverket och Kronofogdemyndigheten för inhämtande av statistikuppgifter.

3 Bakgrund

3.1 Svensk insolvenslagstiftning

3.1.1 Inledning

Med insolvensrätt (även kallat obeståndsrätt) avses den del av den svenska rättsordningen som innehåller regler om ianspråktagande av någons tillgångar för betalning av dennes skulder.¹ Svensk insolvensrätt innehåller i huvudsak tre olika förfaranden; konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering. Relevant lagstiftning återfinns främst i konkurslagen (1987:673), lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion och skuldsaneringslagen (2006:548).

De nordiska länderna ingick år 1933 en konvention om konkurs. Konventionen innehåller bestämmelser om gränsöverskridande verkningar av konkurser i de nordiska länderna. Konventionen är införlivad i svensk rätt genom lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land, lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land samt lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område.

Vid gränsöverskridande insolvensförfaranden inom Europeiska unionen tillämpas dessutom rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (härefter benämnd *den tidigare insolvensförordningen* eller *2000 års insolvensförordning*). Denna förordning beskrivs närmare nedan i avsnitt 3.2.1. Med anledning av den tidigare insolvensförordningen har det i svensk rätt införts kompletterande bestämmelser i lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen samt i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

¹ Se bland annat Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 7 uppl., 2015, s. 17.

3.1.2 Konkurs

En konkurs kan sägas innebära att en verksamhet som inte är konkurrenskraftig avvecklas under ordnade former. Såväl gäldenären som dennes borgenärer kan ansöka om konkurs. Syftet med att försätta en fysisk eller juridisk person i konkurs är framför allt att tillvarata borgenärernas gemensamma intresse genom att omhänderta gäldenärens samlade tillgångar och realisera dessa för att ge borgenärerna största möjliga utdelning.² Detta sker tvångsvis enligt 1 kap. 1 § konkurslagen. Lagen är tillämplig på både fysiska och juridiska personer.³

För att någon ska försättas i konkurs krävs att denne är på obestånd. Att någon är på obestånd innebär, enligt 1 kap. 2 § konkurslagen, att vederbörande inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte endast är tillfällig. Konkurs beslutas av allmän domstol. Vid en konkurs ska en förvaltare utses. Förvaltaren har till uppgift att utreda ärendet, förvalta konkursboet och tillvarata borgenärernas gemensamma rätt, dvs. att realisera gäldenärens tillgångar och se till att borgenärerna får så god utdelning på sina fordringar som möjligt.⁴ I och med konkursbeslutet förlorar gäldenären rådigheten över sin egendom och kan inte längre åta sig några förpliktelser.⁵

3.1.3 Företagsrekonstruktion

En näringsidkare som har betalningssvårigheter kan, enligt 1 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion, efter beslut av domstol få tillstånd ett särskilt förfarande för att rekonstruera sin verksamhet (företagsrekonstruktion). Syftet med företagsrekonstruktion är att skapa en möjlighet för gäldenären att rekonstruera sin verksamhet om denna på sikt bedöms ha överlevnadsförmåga.⁶ Vid en företagsrekonstruktion behåller gäldenären rådigheten över sin egendom även om dennes handlingsutrymme beskärs. Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas.

² Se Mellqvist, Mikael, Obeståndsrätten – en introduktion, 7 uppl., 2015, s. 63.

³ Se även här Mellqvist, Mikael, Obeståndsrätten – en introduktion, 7 uppl., 2015, s. 63.

⁴ Se 1 kap. 3 § konkurslagen.

⁵ Se 3 kap. 1 § konkurslagen.

⁶ Se Mellqvist, Mikael, Obeståndsrätten – en introduktion, 7 uppl., 2015, s. 109.

Vidare får gäldenären t.ex. inte åta sig nya förpliktelser, betala skulder eller överlåta, upplåta eller pantsätta egendom utan rekonstruktörens samtycke. Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får gäldenären ett visst skydd mot sina borgenärer.

Ansökan om företagsrekonstruktion görs vid allmän domstol antingen av gäldenären eller av en borgenär.⁷

Enligt 2 kap. 6 § lagen om företagsrekonstruktion är en förutsättning för att beslut om företagsrekonstruktion ska meddelas att det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort. I samma paragraf anges vidare att ett beslut om företagsrekonstruktion inte får meddelas om det saknas skälig anledning att anta att syftet med företagsrekonstruktionen kan uppnås samt att en ansökan av en borgenär endast får bifallas om gäldenären har medgett ansökan.

Om domstolen beviljar rekonstruktionen utses en rekonstruktör.⁸ För att en företagsrekonstruktion ska lyckas krävs ofta att gäldenären och dennes borgenärer enas om en ekonomisk uppgörelse med syfte att undanröja obeståndssituationen. Uppgårelsen innebär normalt att borgenärerna sätter ned sina fordringar till en viss andel av de ursprungliga fordringsbeloppen, ett så kallat ackord. Fordringarna faller då bort till den del de överstiger ackordslikviden.⁹ En ackordslösning kan ske i form av ett underhandsackord (även kallat frivilligt ackord) och innebär då en frivillig uppgörelse mellan en gäldenär och en eller flera borgenärer. Underhandsackordet kräver samtycke av alla borgenärer som deltar. Inom ramen för en företagsrekonstruktion kan domstolen även besluta om ett offentligt ackord. Det kan ske även om en del av borgenärerna motsätter sig det och innebär normalt att fordringsägarna får avstå från en del av sina fordringar.¹⁰

⁷ Se 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁸ Se 2 kap. 10 § lagen om företagsrekonstruktion.

⁹ Det vill säga den andel av fordringarna som gäldenären ska betala.

¹⁰ Se 3 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion.

3.1.4 Skuldsanering

Enligt 1 § skuldsaneringslagen innebär skuldsanering att en gäldenär, som är en fysisk person, helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av de skulder som omfattas av skuldsaneringen. För att få skuldsanering krävs bl.a. att gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han eller hon inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid samt att det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden att skuldsanering beviljas. En betalningsplan ska upprättas som anger när och hur kvarstående belopp av varje borgenärs fordran ska betalas. Betalningsplanen ska normalt löpa under fem år om det inte finns särskilda skäl att bestämma en kortare tid. Av 23 § samma lag framgår att gäldenären i och med skuldsaneringen även befrias från ansvar för betalningen av fordringar som inte är kända i ärendet (med vissa undantag).

En skuldsanering kan endast initieras genom en ansökan av den som vill ha skuldsanering. Ansökan om skuldsanering sker till Kronofogdemyndigheten.¹¹ Kronofogdemyndighetens beslut kan enligt 29 § skuldsaneringslagen överklagas till allmän domstol.

I 32 § skuldsaneringslagen anges att en ansökan om skuldsanering förfaller om den skuldsatte försätts i konkurs.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt* en ny skuldsaneringslag och en ny lag om skuldsanering för företagare (förfarandet ska kallas F-skuldsanering). Förslaget till ny skuldsaneringslag innebär bl.a. att ansökningsförfarandet förenklas och att betalningsplanen i fler fall än i dag ska vara kortare än fem år. F-skuldsanering ska enligt förslaget utformas på ett liknande sätt som skuldsanering. En skillnad är dock att betalningsplanen vid F-skuldsanering normalt ska vara tre år. I betänkandet redogörs för förslagen i lagrådsremissen i den utsträckning utredningen anser att förslagen påverkar utredningens bedömningar.

¹¹ Se 10 § skuldsaneringslagen samt prop. 1993/94:123 s. 146.

3.2 Europeiska unionens regler om insolvens

3.2.1 Rådets förordning (EG) nr 1346/2000

Inledning

Den tidigare insolvensförordningen trädde i kraft den 31 maj 2002. Förordningen är sedan dess gällande rätt i alla medlemsstater utom Danmark fram till dess att den reviderade insolvensförordningen¹² träder i dess ställe. Den reviderade insolvensförordningen ska, med vissa undantag, tillämpas på förfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter. Den tidigare insolvensförordningen tillhandahåller ingen fullständig insolvensrättslig reglering utan innehåller regler som i viss mån kan sägas jämka samman de olika nationella insolvensrättsliga regelverken. Förordningen är framför allt ett internationellt privaträttsligt instrument som reglerar frågor om vilket lands domstolar som är behöriga att handlägga insolvensförfaranden, om vilket lands lag som ska tillämpas och om erkännande av andra medlemsstaters insolvensförfaranden. Den materiella insolvensrätten regleras i allt väsentligt i medlemsstaternas nationella rättsordningar.¹³

När det gäller behörighetsfrågan är huvudregeln att ett insolvensförfarande ska inledas i den medlemsstat där gäldenären har sina huvudsakliga intressen. Ett sådant förfarande har i princip verkningar inom hela unionen.¹⁴ Förordningen tillåter dock att det under vissa förutsättningar inleds territoriellt begränsade insolvensförfaranden. Förordningen innehåller även bestämmelser om samordning mellan flera samtidigt pågående förfaranden.

Förordningens tillämplighet

Den tidigare insolvensförordningen är tillämplig på kollektiva insolvensförfaranden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses (se artikel 1.1). Definitionen är vid, och avsikten är att fånga in alla

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden.

¹³ Se prop. 2005/06:37 s. 23.

¹⁴ Se även här prop. 2005/06:37 s. 23.

de förfaranden som vid förordningens tillkomst var att hänföra till insolvensförfaranden enligt nationell rätt.¹⁵ Vilka nationella förfaranden som omfattas anges i en bilaga till förordningen. Av bilagan framgår att förordningen omfattar det svenska konkursförfarandet liksom förfarandet enligt lagen om företagsrekonstruktion.

Det har ingen betydelse för den tidigare insolvensförordningens tillämplighet om gäldenären är en fysisk eller en juridisk person. Det är inte heller avgörande om gäldenären är näringsidkare. I nationell rätt kan det naturligtvis fortfarande finnas begränsningar i fråga om vilka subjekt som kan bli föremål för olika slag av insolvensförfaranden. Exempelvis är lagen om företagsrekonstruktion enbart tillämplig på näringsidkare. Förordningen påverkar inte sådana begränsningar.¹⁶

Den tidigare insolvensförordningen gäller dock inte för försäkringsföretag, kreditinstitut och investmentföretag av vissa slag (se artikel 1.2). Försäkringsföretag och kreditinstitut regleras i gränsöverskridande insolvenshänseende i stället av försäkringsdirektivet¹⁷ respektive bankdirektivet¹⁸.

I förordningen regleras enbart verkningarna av insolvensförfaranden inom EU, vilket innebär att en gäldenärs huvudsakliga intressen ska finnas inom en medlemsstats territorium.¹⁹

3.2.2 En reviderad insolvensförordning

Kort om förhandlingarna som föregick den reviderade insolvensförordningen

I december 2012 presenterade kommissionen ett förslag till en reviderad insolvensförordning. Av den rapport som ligger till grund för förslaget framgår att förordningen generellt fungerar väl men att det finns anledning att göra vissa ändringar. Kommissionen identifierade i rapporten två grupper av problem, dels problem som

¹⁵ Se prop. 2005/06:37 s. 23.

¹⁶ Se även här prop. 2005/06:37 s. 23.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/17/EG av den 19 mars 2001 om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut.

¹⁹ Se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning m.m. – en kommentar, 2002, s. 48.

hänger samman med förordningens tillämpningsområde, dels problem med implementeringen. Vad gäller tillämpningsområdet konstaterade kommissionen att förordningen inte omfattar förfaranden som avser att rekonstruera gäldenären. Vidare faller många insolvensförfaranden som avser enskilda personer utanför förordningens tillämpningsområde. Förordningen saknar slutligen bestämmelser om grupper av företag (koncerner). Vad gäller implementeringen av förordningen identifierade kommissionen tre olika brister; avsaknaden av en definition av begreppet COMI ("center of main interest" eller platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen), förhållandet mellan huvudinsolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden samt brister i offentliggörandet av beslut om insolvensförfaranden och information om hur fordringar bevakas i förfarandena. Kommissionens förslag syftade till att komma till rätta med dessa problem. Förslaget fokuserade således på vissa delar av förordningen, såsom tillämpningsområde, domstols behörighet och samarbete mellan domstolar och förvaltare. Vidare föreslogs nya bestämmelser om exempelvis koncerner och s.k. insolvensregister. Delar av förordningen lämnades i princip oförändrade, exempelvis bestämmelserna om tillämplig lag och erkännande av beslut i insolvensförfaranden. Under förhandlingarna tillkom – på initiativ av vissa medlemsländer – bestämmelser om en möjlighet för förvaltare att göra ett ensidigt åtagande om hanteringen av tillgångar i en viss medlemsstat i syfte att undvika att ett sekundärt insolvensförfarande inleds. Vidare tillkom bestämmelser om samordnade förfaranden för bolag i en koncern, vilka går längre än de bestämmelser om koncerner som fanns i kommissionens ursprungliga förslag. Den 20 maj 2015 antogs den reviderade insolvensförordningen.

Ikraftträdande

Den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas som svensk lag för insolvensförfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter. Undantag görs dock för det insolvensregister som förordningen anger ska införas i nationell rätt. Bestämmelserna om nationella insolvensregister ska tillämpas från och med den 26 juni 2018 medan bestämmelserna om sammankoppling av medlemsstaternas insolvensregister ska tillämpas från och med den 26 juni 2019.

Tillämpningsområde

Den reviderade insolvensförordningen har ett vidare tillämpningsområde än 2000 års insolvensförordning. Detta berörs också i rådets motivering²⁰ inför antagandet där det bl.a. framgår att avsikten är att den reviderade förordningen, till skillnad från den tidigare, även ska omfatta hybridförfaranden och förfaranden före insolvens samt fler former av förfaranden för skuldnedsättning eller skuldsanering för konsumenter och näringsidkare.

Processuella regler

Av rådets tidigare nämnda motivering framgår även att det funnits önskemål om att ytterligare klargöra begreppen *platsen för de huvudsakliga intressena* (centre of main interest – COMI) och *driftställe* i den reviderade förordningen. Detta har skett genom att man i förhållande till den tidigare förordningen har lagt till alternativa definitioner av var platsen för en gäldenärs huvudsakliga intressen ska anses vara belägen. Förordningen innehåller presumtionsbestämmelser som reglerar detta.

De nya reglerna innehåller dessutom ett antal garantier som syftar till att försvåra så kallad forum shopping.²¹ Om gäldenären har flyttat under de tre månader som föregår en begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas ska presumtionsreglerna inte gälla (s.k. misstankeperiod). För fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet är denna period i stället sex månader.

Ändringarna i förordningen på detta område syftar till att avspegla den praxis som EU-domstolen utvecklat.

Vidare har regler som definierar begreppet domstol införts. Dessa bestämmelser innebär att begreppet domstol i vissa fall kan avse även andra än dömande organ. I den tidigare förordningen fanns ingen distinktion mellan dömande organ och andra organ som är behöriga att inleda ett insolvensförfarande.²²

²⁰ Rådets ståndpunkt vid första behandlingen inför antagandet av Europaparlamentets och Rådets förordning om insolvensförfaranden (omarbetning), 2012/0360 (COD), s. 4.

²¹ Med forum shopping avses, i det här sammanhanget, att en gäldenär före inledandet av ett insolvensförfarande väljer att flytta sitt driftsställe till den medlemsstat som har det förmånligaste regelverket.

²² För svenskt vidkommande innebär det att vissa bestämmelser som nämner begreppet domstol även kan avse Kronofogdemyndigheten, se vidare avsnitt 4.7.

Sekundära insolvensförfaranden och syntetiska förfaranden

Såväl den tidigare som den reviderade insolvensförordningen skiljer mellan huvudinsolvensförfaranden och territoriellt begränsade förfaranden. Även om det inte anges uttryckligen är huvudinsolvensförfaranden normalt universella, dvs. de omfattar all gäldenärens egendom oavsett i vilket land inom EU den finns (även egendom utanför EU kan under vissa förutsättningar omfattas). Ett undantag är dock sådan egendom som i stället omfattas av ett territoriellt förfarande. Territoriella insolvensförfaranden kan antingen vara självständiga, vilket innebär att de inletts utan att det finns något huvudförfarande, eller sekundära, vilket innebär att de inletts efter eller i anslutning till ett pågående huvudförfarande.

Ett syfte med den reviderade förordningen är att underlätta en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandet omfattar. Den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärförfarande kan skjuta upp eller vägra att inleda förfarandet på begäran av förvaltaren i huvudförfarandet. Det har även införts en möjlighet för förvaltaren i huvudförfarandet att under vissa förutsättningar göra ett ensidigt åtagande att hantera tillgångar som finns i en viss medlemsstat som om ett sekundärförfarande hade inletts i den staten (s.k. syntetiska förfaranden).

Samarbete mellan aktörerna

Redan den tidigare insolvensförordningen innehåller regler om samarbetskyldighet mellan förvaltare i insolvensförfaranden som pågår samtidigt och som avser samma gäldenär. Den reviderade förordningen innehåller emellertid ytterligare regler om samarbete och kommunikation mellan de aktörer som är involverade i huvudförfarandet och sekundärförfarandena. Dessa regler omfattar både samarbete förvaltare emellan, mellan olika domstolar och mellan domstolar och förvaltare.

Koncerner

I den reviderade insolvensförordningen finns särskilda bestämmelser om samarbete och kommunikation mellan domstolar och förvaltare som hanterar insolvensförfaranden för medlemmar av en koncern.

Dessa bestämmelser kompletteras med ett system för samordning av insolvensförfaranden för koncernmedlemmar.

Insolvensregister

För att förbättra möjligheterna för berörda borgenärer och domstolar att få del av relevant information i rätt tid och för att förhindra att parallella insolvensförfaranden inleds, innehåller den reviderade insolvensförordningen en skyldighet för medlemsstaterna att inrätta ett eller flera nationella insolvensregister. Registren ska innehålla vissa uppgifter om gäldenären och förvaltaren samt information om insolvensförfarandet.

Dessa nationella insolvensregister ska kopplas samman och göras tillgängliga elektroniskt via den europeiska e-juridikportalen.

4 Definitioner

4.1 Inledning

Artikel 2 i den reviderade insolvensförordningen innehåller ett antal definitioner. Definitionerna har betydelse för begreppsanvändningen i förordningen. I detta avsnitt förklaras dessa definitioner.

4.2 Kollektiva förfaranden

Kollektiva förfaranden är, enligt artikel 2.1, sådana förfaranden som inbegriper samtliga eller en betydande del av gäldenärens borgenärer, i det senare fallet under förutsättning att förfarandena inte påverkar fordringar från borgenärer som inte omfattas av dessa förfaranden. Begreppet har betydelse för vilka nationella förfaranden som enligt artikel 1 anses omfattas av insolvensförordningen. Definitionen har dock begränsad praktisk betydelse eftersom de förfaranden som omfattas räknas upp på ett uttömmande sätt i förordningens bilaga A. Begreppet berörs närmare i avsnitt 5.2, se nedan.

4.3 Företag för kollektiva investeringar

Enligt artikel 2.2 är *företag för kollektiva investeringar* i förordningens mening sådana företag som har kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG¹ och alternativa investe-

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

ringsfonder enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU². Insolvensförfaranden som rör företag för kollektiva investeringar omfattas enligt artikel 1 inte av insolvensförordningen.

4.4 Gälldenär som fortfarande råder över sina tillgångar

Begreppet avser, enligt artikel 2.3, en gälldenär mot vilken ett insolvensförfarande har inletts som inte nödvändigtvis inbegriper utseende av en förvaltare eller en fullständig överföring av rättigheterna och skyldigheterna att förvalta gälldenärens tillgångar till en förvaltare, och där gälldenären därför åtminstone delvis har kvar kontrollen över sina tillgångar och sin verksamhet.

Insolvensförordningen innehåller vissa handlingsregler för den som sköter ett insolvensbos förvaltning. Som exempel kan nämnas bestämmelserna i artikel 28 och 29 om offentliggörande och registrering av beslut om att inleda ett insolvensförfarande. Där anges vissa åtgärder som ska vidtas av *förvaltaren eller den gälldenär som fortfarande råder över sina tillgångar*.

För svensk del råder det inte någon tvekan om att en konkursgälldenär förlorat rådigheten över sina tillgångar. Vid företagsrekonstruktion är situationen något mer komplex. Företagsrekonstruktion omfattades även av den tidigare insolvensförordningen. Vid dess tillkomst ansågs det att även en rekonstruktionsgälldenär drabbas av sådana begränsningar i sin handlingsfrihet att han eller hon får anses ha förlorat rådigheten i insolvensförordningens mening. Det finns knappast anledning att frångå denna bedömning. Däremot står det klart att en skuldsaneringsgälldenär bibehåller sin rådighet under förfarandet.

Vid tillämpning av insolvensförordningen får det därför anses att när förordningen talar om en gälldenär som fortfarande råder över sina tillgångar avses i Sverige skuldsaneringsgälldenärer.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

4.5 Insolvensförfarande

Ett *insolvensförfarande* är, enligt artikel 2.4, ett sådant förfarande som förtecknas i den reviderade insolvensförordningens bilaga A. I Sverige är detta konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering.

Regeringen föreslår i lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt* en ny skuldsaneringslag och en ny lag om skuldsanering för företagare (F-skuldsanering). Båda dessa förfaranden kommer att omfattas av den reviderade insolvensförordningen.

4.6 Förvaltare

Med *förvaltare* avses i artikel 2.5 i den reviderade insolvensförordningen varje person eller institution som, även tillfälligt, har till uppgift att kontrollera och godkänna fordringar som lämnats in i insolvensförfarandet, att representera borgenärernas gemensamma intresse, att helt eller delvis förvalta eller realisera tillgångar över vilka gäldenären berövats sin rådighet, eller övervaka förvaltningen av gäldenärens verksamheter. Definitionen av förvaltare tillåter såväl en fysisk som en juridisk person att fullgöra ett sådant uppdrag.

De personer och institutioner som avses i artikel 2.5 första stycket förtecknas i förordningens bilaga B. För svenskt vidkommande anges i bilagan förvaltare och rekonstruktör.

Skillnaden mot den tidigare insolvensförordningen är att den reviderade insolvensförordningen även omfattar förvaltare som endast tillfälligt innehar sin uppgift. Det är emellertid inte något som kan bli aktuellt i svensk rätt.³

³ Se vidare under avsnitt 5.2.

4.7 Domstol

I artikel 2.6 finns två definitioner av begreppet domstol. I vissa artiklar i förordningen omfattar begreppet domstol endast en medlemsstats dömande organ (dvs. domstol i snäv bemärkelse).⁴ I övriga bestämmelser i förordningen ska begreppet domstol ges en vidare betydelse. Där avses inte endast medlemsstatens dömande organ utan även andra organ med bemyndigande enligt nationell rätt att inleda insolvensförfaranden.

I Sverige är det Kronofogdemyndigheten som prövar ärenden om skuldsanering i första instans liksom ärenden om omprövning av ett beslut om skuldsanering. Myndigheten är därmed ett exempel på ett sådant organ som avses i förordningen.

I den tidigare insolvensförordningen fanns endast en definition av begreppet domstol (se artikel 2 (d) samt p. 10 i ingressen). Den definitionen motsvarade i princip den vidare definitionen av begreppet i den reviderade förordningen.

4.8 Beslut om att inleda ett insolvensförfarande

I artikel 2.7 i den reviderade insolvensförordningen definieras vad som menas med ett *beslut om att inleda ett insolvensförfarande*. I artikeln anges att det är ett beslut av en domstol (i vid bemärkelse) om att antingen inleda ett insolvensförfarande eller om att bekräfta att ett sådant förfarande har inletts. Det kan också vara ett beslut av en domstol att utse en förvaltare.

I svensk rätt förekommer inte ”bekräftelse” av beslut om att inleda ett insolvensförfarande. Möjligen är bestämmelsen avsedd att täcka förfaranden i andra medlemsstater där exempelvis en borgenärskommitté fattar ett beslut om att inleda ett förfarande och det beslutet sedan bekräftas av en domstol.

För konkurs och företagsrekonstruktion är det tingsrättens beslut om konkurs respektive företagsrekonstruktion som i förordningens mening inleder förfarandet. Vid skuldsanering fattar Kronofogdemyndigheten ett beslut enligt 14 § skuldsaneringslagen om att inleda skuldsanering. Därefter görs en utredning som resulterar i

⁴ Se artiklarna 1.1 b och c, 4.2, 5, 6, 21.3, 24.2 j, 36, 39 och 61–77 i den reviderade förordningen.

att Kronofogdemyndigheten fattar ett slutligt beslut om skuldsanering enligt 21 § samma lag. Det förstnämnda beslutet får anses vara ett beslut om att inleda ett insolvensförfarande i insolvensförordningens mening.

4.9 Tidpunkten för inledande av förfarandet

Med *tidpunkten för inledande av förfarandet* avses den tidpunkt från vilken beslutet att inleda insolvensförfarandet gäller, oavsett om beslutet är slutligt eller inte (se artikel 2.8). För svenskt vidkommande gäller dessa beslut omedelbart när de har fattats, oavsett om de överklagas eller inte.

Definitionen är utformad på samma sätt som i den tidigare insolvensförordningen.

4.10 Den medlemsstat där tillgångar finns

I den reviderade insolvensförordningen anges hur platsen där gäldenärens tillgångar finns ska fastställas (artikel 2.9). Bestämmelserna har bl.a. betydelse för att fastställa vilka tillgångar som ingår i huvudinsolvensförfarandet eller eventuella territoriellt begränsade förfaranden (se artikel 3.2 och p. 39 i ingressen). I artikel 2.9 finns detaljerade beskrivningar – som egentligen knappast kan kallas för definitioner – av i vilken medlemsstat olika slags tillgångar ska anses finnas. Bestämmelsen har kopplingar till principen om *lex rei sitae*, och innebär att huvudregeln är att den lag ska tillämpas beträffande tillgången som gäller på den plats där tillgången finns. Utredningen återkommer i avsnitt 7 till frågan om tillämplig lag.

Nedan följer en genomgång av var olika tillgångsslag enligt artikel 2.9 ska anses finnas.

*Finansiella instrument*⁵ till vilka äganderätten framgår av uppgifter i ett register eller på ett konto som förs av, eller på uppdrag

⁵ Finansiella instrument definieras i artikel 4.1.17 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument (MiFID). Exempel på finansiella instrument som anges i direktivet är överlåtbara värdepapper, derivat, optioner och penningmarknadsinstrument.

av, en mellanhand ska anses finnas i den medlemsstat där registret eller kontot på vilka uppgifterna finns införda förs.

Tillgångar i form av *aktier* i andra företag än de ovan nämnda ska anses finnas i den medlemsstat inom vars territorium det företag som har utfärdat aktierna har sitt säte.

Kontotillgodohavanden ska anses finnas i den medlemsstat som framgår av det internationella bankkontonumret för kontot, eller, när det gäller likvida medel på konton hos ett kreditinstitut som saknar sådant kontonummer, den medlemsstat där det kreditinstitut som för bankkontot har sitt huvudkontor. Om kontot förs av en filial, agentur eller annan etablering anses kontotillgodohavandet finnas i den medlemsstat där filialen, agenturen eller den andra etableringen är belägen.

Egendom och rättigheter som har registrerats i ett annat offentligt register än de som anges ovan ska anses finnas i den medlemsstat under vars överinseende registret förs.

Europeiska patent ska anses finnas i den medlemsstat för vilken det europeiska patentet har beviljats.

Ett patent är en registrerad ensamrätt som hindrar andra från att kommersialisera en viss uppfinning. Ensamrätten är territoriell och har verkan på ett avgränsat territorium. Verkansområdet bestäms av bl.a. var ansökan görs och hur patentskyddet aktiveras. När EU:s patentförordningar (nr 1257/2012 och 1260/2012) snart blir tillämpliga kommer det att finnas två slags europeiska patent – dels ett som får verkan bara i de länder där patentet valideras, dels ett med enhetlig verkan över nästan hela EU (enhetspatent)⁶. I båda fallen har det europeiska patentverket (EPO) meddelat patentet efter granskning av en europeisk patentansökan. Ett validerat europeiskt patent har samma verkan i valideringslandet som landets nationella patent. En innehavare av ett europeiskt patent som vill ha enhetlig verkan begär en sådan registrering hos EPO. Enhetspatent har samma verkan i alla de EU-medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbete som ligger till grund för det enhetliga patentskyddet.

Med ordet ”bevilja” i förordningen torde den formella hanteringen av den nationella myndigheten avses, detta sedan EPO materi-

⁶ Spanien och Kroatien undantas.

ellt beviljat ansökan och patentinnehavaren därefter översatt och betalat avgift till patentverket i en medlemsstat.

Europeiska patent blir således en tillgång i varje land där patentet validerats. De kan ingå i både huvudinsolvensförfaranden och territoriella förfaranden. Ett enhetspatent kan dock bara bli en tillgång i ett huvudinsolvensförfarande och då ingår patentet som helhet.

Upphovsrätt och andra närstående rättigheter ska anses finnas i den medlemsstat inom vars territorium innehavaren av sådana rättigheter har sin hemvist eller sitt säte.

Annan materiell egendom än den som avses ovan anses finnas i den medlemsstat inom vars territorium egendomen är belägen.

Vad gäller *övriga fordringar på tredje man* anses de finnas i den medlemsstat inom vars territorium den som ska fullgöra prestationen har sina huvudsakliga intressen.

Den reviderade insolvensförordningen innehåller fler specifika regler om var olika typer av tillgångar ska anses finnas än vad som följer av den tidigare insolvensförordningen. Bestämmelserna torde främst vara avsedda att vara en kodifiering av den rättspraxis som EU-domstolen utvecklat.

4.11 Driftställe

Med *driftställe* avses, enligt artikel 2.10 i den reviderade insolvensförordningen, varje verksamhetsplats där en gäldenär annat än tillfälligt bedriver, eller under den tremånadersperiod som föregår begäran om inledande av huvudinsolvensförfarandet har bedrivit, ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser.

Definitionen skiljer sig från definitionen av driftställe i den tidigare insolvensförordningen. Driftställe definieras där som varje verksamhetsplats där gäldenären annat än tillfälligt idkar ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser.

Skillnaden mellan de båda förordningarnas definitioner har sin förklaring i att det i den reviderade insolvensförordningen har lagts vikt vid att utforma förordningen för att begränsa så kallad ”forum shopping”. Med forum shopping menas, i det här sammanhanget, att en gäldenär kort före inledandet av ett insolvensförfarande väljer att flytta sitt driftsställe till den medlemsstat som har det förmån-

ligaste regelverket. I den reviderade insolvensförordningen klargörs att det finns en möjlighet att anse att driftstället finns kvar på en plats trots att verksamhet sedan en tid inte längre bedrivs där. Detta görs genom att lokutionen ”*under den tremånadersperiod som föregår begäran om inledande av huvudinsolvensförfarandet*” har lagts till definitionen av driftsställe.

4.12 Lokal borgenär

Med *lokal borgenär* avses, enligt artikel 2.11 i den reviderade insolvensförordningen, en borgenär vars fordringar på gäldenären uppkommit till följd av eller i samband med verksamheten vid ett driftställe i en annan medlemsstat än den medlemsstat där platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns.

Begreppet ”lokala borgenärer” har betydelse i flera olika sammanhang i förordningen. Av förordningen framgår bl.a. att rätten att begära att ett territoriellt begränsat insolvensförfarande ska inledas där gäldenären har ett driftställe innan ett huvudinsolvensförfarande har inletts är begränsad till bl.a. lokala borgenärer (se artikel 3.4 och ingressen till den reviderade insolvensförordningen p. 37). Några andra exempel på detta är rätten att godkänna ett åtagande för att undvika ett sekundärt förfarande (se artikel 36). I ingressen anges även (se p. 42 och 43) vad som bör gälla för lokala borgenärer vid sekundära insolvensförfaranden.

Begreppet lokal borgenär används på ungefär samma sätt i den tidigare insolvensförordningen (se ingressens p. 17 och 19) men definieras inte där.

4.13 Utländsk borgenär

Med *utländsk borgenär* avses, enligt artikel 2.12 i den reviderade förordningen, en borgenär, inklusive skattemyndighet och socialförsäkringsorgan, som har hemvist eller säte i en annan medlemsstat än det land där insolvensförfarandet inleds. Det måste alltså vara borgenärer som är hemmahörande i EU.

På flera ställen i den reviderade förordningen finns särskilda bestämmelser som rör utländska borgenärer. Bestämmelserna tillförsäkrar de utländska borgenärerna vissa minimirättigheter i insolvens-

förfarandet, bl.a. vad gäller rätten att få information och möjligheten att bevaka en fordran. Kapitel 4 i den reviderade insolvensförordningen behandlar upplysningar till borgenärer. Utländska borgenärs rätt att anmäla fordringar framgår av artikel 53. Domstolens eller förvaltarens skyldighet att underrätta utländska borgenärer om att ett insolvensförfarande inletts framgår av artikel 54.1. Även artikel 55.1 och 55.6 berör utländska borgenärer.

Begreppet utländsk borgenär används inte i den tidigare insolvensförordningen.

4.14 Koncern och moderföretag

En *koncern* är, enligt artikel 2.13, ett moderföretag med alla tillhörande dotterföretag. I artikel 2.14 definieras *moderföretag* som ett företag som antingen direkt eller indirekt kontrollerar flera dotterföretag. Ett företag som utarbetar koncernredovisning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁷ ska anses vara ett moderföretag.

Definitionen av koncern har betydelse vid tillämpning av artikel 56–77 om insolvensförfaranden för medlemmar i en koncern. Där finns bl.a. bestämmelser som innebär att det kan utses en samordnare när det samtidigt pågår olika insolvensförfaranden för olika företag som är medlemmar i samma koncern.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

5 Insolvensförordningens tillämplighet

5.1 Inledning

Den reviderade insolvensförordningens tillämpningsområde framgår av förordningens artikel 1. Därutöver finns ett antal andra artiklar av betydelse för förordningens tillämplighet. Bland dessa kan särskilt nämnas artikel 84, som reglerar tillämpligheten i tiden, artikel 85, som reglerar förhållandet till mellanstatliga konventioner, och artikel 92, som reglerar förordningens ikraftträdande.

För att förordningen ska vara tillämplig krävs att det har inletts ett offentligt förfarande som baseras på nationell lagstiftning om insolvens. I artikel 1 preciseras vilken karaktär och syfte ett sådant förfarande ska ha för att omfattas. I ingressen (se p. 9) till förordningen anges att förordningen bör tillämpas på insolvensförfaranden som uppfyller de angivna villkoren, oavsett om gäldenären är en juridisk eller fysisk person, och oavsett om den fysiska personen är näringsidkare eller inte. För den som har att tillämpa förordningen i ett enskilt fall är dock detta av begränsad betydelse eftersom de förfaranden som omfattas räknas upp på ett uttömmande sätt i förordningens bilaga A. För svensk del är det konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering som omfattas av förordningen.

Beträffande de svenska förfaranden som omfattas av förordningen kan det konstateras att konkursförfaranden kan avse såväl fysiska som juridiska personer.¹ Lagen om företagsrekonstruktion är begränsad till att endast gälla för näringsidkare men skiljer inte på om dessa är fysiska eller juridiska personer². Däremot är lagen

¹ Se 1 kap. 1 § konkurslagen som enbart talar om "gäldenär" och som inte anger huruvida denne är en fysisk eller juridisk person.

² Se 1 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.

om skuldsanering enbart tillämplig på fysiska personer.³ I andra medlemsstater förekommer andra begränsningar av vilka rättssubjekt som kan bli föremål för olika insolvensförfaranden.⁴

I rådets motivering till den reviderade insolvensförordningen⁵ anges bland annat att ett av syftena med förslaget till förordning är att komma bort från en traditionell syn på insolvens som enbart är inriktad på likvidation och i stället ändra fokus till en syn som innebär att företag och entreprenörer i ekonomiska svårigheter ska ges en ”andra chans”. Tillämpningsområdet för den reviderade insolvensförordningen har därför breddats jämfört med tillämpningsområdet för den tidigare insolvensförordningen⁶ vilket innebär att förordningen numera även omfattar hybridförfaranden,⁷ förfaranden som inleds innan insolvens föreligger och skuldsaneringsförfaranden.

5.2 Offentliga kollektiva insolvensförfaranden

I artikel 1.1 i den reviderade insolvensförordningen anges inledningsvis att förordningen ska tillämpas på offentliga kollektiva förfaranden, inklusive interimistiska förfaranden, som grundar sig på lagstiftning om insolvens. Vidare anges att dessa förfaranden ska ha antingen ett räddnings-, skuldsanerings-, omstrukturerings- eller likvidationsändamål. De förfaranden som avses finns, som nämnts ovan, uppräknade i bilaga A till den reviderade förordningen (se artikel 2.4). I förordningen kallas de för *insolvensförfaranden*. Förordningen innehåller dock inte någon självständig definition av begreppet insolvens. Frågan om en gäldenärs insolvens regleras i stället i nationell rätt och insolvensbegreppet kan ha olika innebörd i olika medlemsstater. Att ett förfarande enligt förordningen anges

³ Se 4 § lagen om skuldsanering.

⁴ Se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning m.m. (Mellqvist), s. 74 f.

⁵ Se p. 15 i rådets motivering från den 17 mars 2015 (Rådets ståndpunkt vid första behandlingen inför antagandet av Europaparlamentets och Rådets förordning om insolvensförfaranden (omarbetning), 2012/0360 (COD), s. 4.).

⁶ För ett resonemang kring vilka förfaranden som faller in under den tidigare förordningens tillämpningsområde, se Mellqvist, s. 63 f.

⁷ Hybridförfaranden är insolvensförfaranden i vilka den befintliga förvaltningen lämnas intakt under förfarandet. För en översikt över nationella hybridförfaranden hänvisas till kommissionens rapport av den 12 december 2012 om utvärderingen av 2000 års insolvensförordning.

vara ett insolvensförfarande innebär därmed inte nödvändigtvis att den gäldenär som är föremål för förfarandet behöver vara insolvent och inte heller att alla förfaranden som grundar sig på gäldenärens insolvens omfattas av förordningen.⁸

I artikel 1.1 andra stycket anges att om ett förfarande får inledas i situationer där det endast föreligger en risk för insolvens måste ändamålet med förfarandet vara att undvika att gäldenären blir insolvent eller undvika att denne måste upphöra med affärsverksamheten.

Avgränsningen till förfaranden som grundar sig på lagstiftning om insolvens ska bl.a. ses i förhållande till Bryssel I-förordningen⁹. Den förordningen innehåller bl.a. regler om domstols behörighet i privaträttsliga tvister. Konkurs, ackord och liknande förfaranden är dock undantagna från tillämpningsområdet för Bryssel I-förordningen. I insolvensförordningens ingress (p. 7) påpekas att enbart det faktum att ett nationellt förfarande inte ingår i förteckningen i bilaga A till den insolvensförordningen inte i sig innebär att det omfattas av Bryssel I-förordningen.

EU-domstolen har vid ett flertal tillfällen prövat avgränsningen mellan den tidigare insolvensförordningen och Bryssel I-förordningen.¹⁰ Domstolen har konstaterat att insolvensförordningen inte endast ska tillämpas på insolvensförfaranden utan även på en talan som är direkt hänförlig till insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta. I den reviderade insolvensförordningen har denna praxis kodifierats i form av en behörighetsbestämmelse i artikel 6 (se vidare avsnitt 6.3).

Av ingressen framgår att insolvensförordningen inte ska tillämpas på förfaranden som grundas på allmän bolagsrätt och som inte har utformats uteslutande för insolvenssituationer (p. 16). Detta innebär att likvidation enligt aktiebolagslagen inte skulle kunna

⁸ I ingressen till den reviderade insolvensförordningen (se p. 16) anges följande. Förordningen bör tillämpas på förfaranden som grundas på lagstiftning om insolvens. Förfaranden som grundas på allmän bolagsrätt som inte har utformats uteslutande för insolvenssituationer bör inte anses vara grundade på lagstiftning om insolvens. Skuldsanering bör inte heller omfatta specifika förfaranden i vilka skulder som innehas av fysiska personer med mycket låg inkomst och mycket begränsade tillgångar avskrivs, förutsatt att denna typ av förfaranden aldrig medför betalning till borgenärer.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (2012 års Bryssel I-förordning).

¹⁰ Se bl.a. i Seagon (mål C-339/07).

anmälas som ett förfarande på vilket insolvensförordningen ska tillämpas.

Med *kollektiva förfaranden* avses förfaranden som inbegriper samtliga, eller åtminstone en betydande del av gäldenärens borgenärer (se artikel 2.1). Ett förfarande kan dock vara kollektivt även om inte alla fordringskategorier omfattas (se ingressen p. 14).

I ingressen (se p. 15) anges vidare att *interimistiska förfaranden* är sådana som inleds och genomförs under en viss tidsperiod på interimistisk eller provisorisk grund, innan en domstol meddelar ett rättsligt avgörande där det bekräftas att förfarandena fortsätter på icke-interimistisk grund. Sådana åtgärder kan naturligtvis vara av många olika slag beroende på vilket lands nationella rätt det är fråga om. Ett exempel på en interimistisk åtgärd är enligt förordningen att utse en interimförvaltare (se artikel 52). I svensk rätt är det inte längre möjligt att utse en tillfällig förvaltare.¹¹ Svensk rätt innehåller inte heller i övrigt några interimistiska insolvensförfaranden.

Enligt artikel 1.1 ska den reviderade insolvensförordningen tillämpas på offentliga förfaranden. Av ingressen (p. 12) framgår att det med detta avses att inledandet av förfarandet offentliggörs, bl.a. i syfte att möjliggöra för borgenärer att få kännedom om förfarandet och anmäla sina fordringar.

5.3 Gäldenärens rådighetsförlust

För att förordningen ska vara tillämplig krävs, förutom att de rekvisit som berörts ovan i avsnitt 5.2 är uppfyllda, antingen att insolvensförfarandet innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses (se artikel 1.1(a)), eller att gäldenärens tillgångar och verksamhet är föremål för kontroll eller övervakning av en domstol (se artikel 1.1(b)). Punkterna (b) och (c) i artikel 1.1 är nya och innebär att det inte längre är ett krav att gäldenären ska förlora rådigheten över sin egendom eller att en förvaltare ska utses. En konsekvens av detta är att det vid utformningen av en del av den reviderade förordningens bestämmelser har behövts tas särskild hänsyn till sådana förfaranden där gäldenären

¹¹ Interimförvaltare försvann i svensk rätt i samband med att den nya konkurslagen infördes 1987.

fortsätter att råda över sina tillgångar (detta kallas för *debtor in possession* i den engelska språkversionen).

För att ett förfarande ska omfattas av artikel 1.1(a) är det tillräckligt att det sker ett partiellt berövande av rådigheten. Däremot är det inte tillräckligt att gäldenären *kan* förlora rådigheten, utan det krävs att gäldenären verkligen förlorar den. För svensk del råder det inte någon tvekan om att konkursförfarandet uppfyller detta rekvisit. Även företagsrekonstruktion anses uppfylla kravet på rådighetsförlust bl.a. eftersom en rekonstruktör utses och det i praktiken innebär att gäldenärens rådighet över sina tillgångar blir kraftigt beskuren.¹² Begreppet förvaltare har en autonom betydelse i förordningen och omfattar i Sverige såväl konkursförvaltare som rekonstruktörer. Förordningens begrepp ”*gäldenär som fortsätter att råda över sina tillgångar*” (*debtor in possession*) avser således inte gäldenärer som genomgår en svensk företagsrekonstruktion.

Vid skuldsanering behåller gäldenären rådigheten över sina tillgångar. Skuldsanering omfattades därför inte av den tidigare insolvensförordningens tillämpningsområde. Den reviderade insolvensförordningen omfattar emellertid även förfaranden där gäldenären behåller rådigheten, om gäldenärens tillgångar och verksamhet är föremål för kontroll eller övervakning av en domstol, se artikel 1.1(b). Skuldsanering handläggs i Sverige av Kronofogdemyndigheten. Begreppet domstol ska i artikel 1.1(b) ges en snäv betydelse (se avsnitt 4), vilket innebär att Kronofogdemyndigheten inte omfattas. Av förordningens ingress (se p. 10) framgår dock att termen kontroll även bör omfatta situationer där domstolen endast ingriper efter överklagande av en borgenär eller andra berörda parter. Förutsättningarna i artikel 1.1(b) får anses uppfyllda eftersom Kronofogdemyndighetens beslut i skuldsaneringsärenden kan överklagas till domstol. Skuldsanering anges också i bilaga A till den reviderade förordningen, vilket innebär att förordningen ska tillämpas på dessa förfaranden (se punkten 9 i ingressen).

Förordningen är, enligt artikel 1.1(c), också tillämplig på sådana situationer där ett tillfälligt uppskjutande av enskilda verkställighetsförfaranden sker, antingen på grund av att det beviljas av en domstol eller på grund av lag. I dessa fall rör det sig alltså om en gäldenär mot vilken ett förfarande som grundar sig på lagstiftning

¹² Se 1 kap. 2 § samt 2 kap. 14–16 och 18 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

om insolvens har inletts men där förfarandet inte nödvändigtvis innebär att någon förvaltare utses, att någon rådighetsförlust sker eller att gäldenärens tillgångar i övrigt ställs under kontroll eller övervakning av en domstol.

Det tillfälliga uppskjutandet av verkställighetsförfarandet ska syfta till att möjliggöra en förhandling mellan gäldenären och dennes borgenärer. Vidare är det en förutsättning att det i det förfarande där uppskjutande beviljas, finns möjlighet att vidta lämpliga åtgärder för att skydda borgenärskollektivets intressen och att det, om ingen överenskommelse nås, efterföljs av att ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 1.1(a) eller (b).

Det finns inte något förfarande i svensk rätt som omfattas av artikel 1.1(c).

5.4 Särskilt om förordningens tillämplighet på skuldsaneringsförfaranden

Att skuldsaneringsförfaranden numera omfattas av förordningen får avgörande konsekvenser för svenska skuldsaneringsgäldenärer. Tidigare har svenska skuldsaneringsbeslut inte erkänts utomlands. Det har inneburit att även efter en genomförd skuldsanering har borgenärer kunnat driva in sina fordringar mot gäldenären vid utländska domstolar. Gäldenärens eventuella tillgångar utanför Sverige har då också kunnat tas i anspråk oavsett om det rör sig om att gäldenären semestrar utanför Sveriges gränser eller senare i livet skaffar sig tillgångar utomlands, t.ex. i form av ett fritidshus. Svenska gäldenärer har inte heller kunnat arbeta utomlands, eftersom de då riskerat att lönen tas i anspråk genom utmätning trots att skulderna anses vara prekluderade i Sverige.

Att skuldsanering omfattas av den reviderade insolvensförordningen innebär att svenska skuldsaneringsbeslut automatiskt ska erkännas av andra medlemsstater i EU. I praktiken innebär det att de hinder som funnits för att resa, arbeta eller bosätta sig i andra medlemsstater försvinner.

Skuldsanering regleras i skuldsaneringslagen (2006:548) och får beviljas fysiska personer som har hemvist i Sverige.

Regeringen har i en lagrådsremiss föreslagit att 2006 års skuldsaneringslag ska ersättas av en ny skuldsaneringslag och att det

även ska införas en ny lag om skuldsanering för företagare, s.k. F-skuldsanering. F-skuldsanering ska enligt förslaget kunna beviljas överskuldsatta personer som är eller har varit engagerade i en näringsverksamhet som drivits på ett försvarligt och lojalt sätt. Förslaget innebär att fler gäldenärer kan komma i fråga för skuldsanering. F-skuldsanering ska enligt förslaget i stor utsträckning likna skuldsanering enligt skuldsaneringslagen. Om förslaget genomförs innebär det att det i fortsättningen kommer att finnas två skuldsaneringsformer: skuldsanering enligt förslaget till ny skuldsaneringslag och F-skuldsanering enligt förslaget till lag om skuldsanering för företagare. Även F-skuldsanering uppfyller enligt utredningens bedömning den reviderade insolvensförordningens krav och avsikten är att förfarandet F-skuldsanering ska omfattas av insolvensförordningen. I bilaga A till den reviderade insolvensförordningen anges att "skuldsanering" utgör ett svenskt insolvensförfarande enligt insolvensförordningen. Eftersom F-skuldsanering är en form av skuldsanering bör förfarandet omfattas av förordningen utan att någon ändring behöver göras i bilaga A. Det kan dock finnas anledning att vid införandet av möjligheten till F-skuldsanering säkerställa att förfarandet blir ett sådant förfarande som omfattas av förordningen.

I förslagen till nya skuldsaneringslagar anges som ett av kriterierna för att beviljas skuldsanering att gäldenären ska ha sina huvudsakliga intressen i Sverige. Detta rekvisit överensstämmer med den reviderade insolvensförordningens förutsättningar för att inleda ett huvudinsolvensförfarande. Det innebär att skuldsanering enligt utredningens bedömning alltid kommer att anses vara ett huvudinsolvensförfarande i insolvensförordningens mening. Se vidare avsnitt 6. Ett resultat av detta är att det enligt utredningens bedömning inte kan bli aktuellt att inleda skuldsanering som ett sekundärt insolvensförfarande i Sverige. Det framstår som mycket osannolikt att det i nationell lagstiftning i en annan medlemsstat skulle finnas ett insolvensförfarande avseende fysiska personer som skulle kunna utgöra ett sekundärt förfarande i förhållande till ett svenskt skuldsaneringsförfarande. Det skulle förutsätta att gäldenären har ett driftställe i den andra medlemsstaten. Även om möjligheterna för näringsidkare att få skuldsanering ökar genom förslaget om F-skuldsanering framstår det som osannolikt att det skulle uppstå en situation där ett sekundärt insolvensförfarande i en annan medlemsstat

blir aktuellt. Utredningen gör därför bedömningen att bestämmelserna i artiklarna 34–52 i den reviderade insolvensförordningen om sekundära insolvensförfaranden inte blir tillämpliga i samband med skuldsanering (se vidare avsnitt 10.14).

Eftersom skuldsanering endast kan beviljas fysiska personer kommer enligt utredningens bedömning inte heller insolvensförordningens bestämmelser om koncerner (artikel 56–77) att tillämpas vid skuldsanering. Enligt definitionen i artikel 2.13 avses med ”koncern” i förordningen ”ett moderföretag med alla tillhörande dotterföretag”. Att en gäldenär som har beviljats F-skuldsanering har varit verksam i en juridisk person som ingår i en koncern innebär enligt utredningens bedömning inte att bestämmelserna om koncerner kan bli tillämpliga.

5.5 Försäkringsföretag, kreditinstitut och värdepappersföretag med flera

Av artikel 1.2 framgår att insolvensförfaranden som rör vissa typer av företag är undantagna från den reviderade insolvensförordningens tillämpningsområde trots att förfarandet i sig uppfyller kriterierna i artikel 1.1. Det innebär att den reviderade insolvensförordningen, i likhet med den tidigare förordningen, inte ska tillämpas på insolvensförfaranden som rör försäkringsföretag, kreditinstitut, värdepappersföretag eller andra företag eller institut, i den utsträckning dessa omfattas av direktiv 2001/17/EG¹³ eller direktiv 2001/24/EG¹⁴ (det s.k. winding up-direktivet). Förordningen är inte heller tillämplig på företag för kollektiva investeringar.¹⁵

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/17/EG av den 19 mars 2001 om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut.

¹⁵ Här avses företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG och alternativa investeringsfonder enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU.

Genom det så kallade krishanteringsdirektivet (direktiv 2014/59/EU)¹⁶ ändrades winding up-direktivet på så sätt att även värdepappersföretag omfattas av direktivet. Insolvensförordningen ska alltså inte längre tillämpas om ett sådant företag försätts i konkurs eller blir föremål för företagsrekonstruktion.¹⁷ Vad gäller finansiella institut och holdingföretag som kan försättas i resolution ska insolvensförordningen vara fortsatt tillämplig om ett sådant företag försätts i konkurs eller blir föremål för företagsrekonstruktion.

5.6 Förhållandet till mellanstatliga konventioner

I artikel 85 regleras den reviderade insolvensförordningens förhållande till mellanstatliga konventioner. Enligt artikeln ersätter förordningen eventuella konventioner i förhållandena mellan medlemsstaterna. Artikeln innehåller en icke uttömmande förteckning över relevanta konventioner. Att betydligt fler konventioner räknas upp i den reviderade insolvensförordningen beror närmast på den utvidgning av EU som skett efter den tidigare insolvensförordningens ikraftträdande.

För svenskt vidkommande innebär bestämmelsen inte någon nyhet i förhållande till vad som följer av 2000 års insolvensförordning. Liksom tidigare gäller således att den nordiska konkurskonventionen från 1933 får träda tillbaka i förhållandet mellan Sverige och Finland i de fall ett insolvensförfarande har inletts efter ikraftträdandet av 2000 års insolvensförordning.

5.7 Tillämplighet i tiden

Den reviderade insolvensförordningen ska, enligt artikel 84 och 92 tillämpas på insolvensförfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter. Rättshandlingar som gäldenären vidtagit före denna dag

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv av den 15 maj 2014 om inrättande av en ram för återhämtning och resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av rådets direktiv 82/891/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU och 2013/36/EU samt Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 1093/2010 och (EU) nr 648/2012.

¹⁷ Se prop. 2015/16:5 s. 680 ff. och s. 907 f.

regleras av den lag som var tillämplig när rättshandlingen företogs. Den tidigare insolvensförordningen ska fortsätta att tillämpas på förfaranden som har omfattats av den och som har inletts före den 26 juni 2017.

Bestämmelserna om insolvensregister i artikel 24 ska tillämpas från och med den 26 juni 2018 medan artikel 25 som reglerar sammankopplingen av nationella register och åtkomsten till dem via den europeiska e-juridikportalen ska tillämpas från och med den 26 juni 2019.

Det kan noteras att kommissionen, enligt artikel 25.2, senast den 26 juni 2019 ska anta genomförandeakter om bl.a. tekniska specifikationer och kriterier för den söktjänst som ska kunna användas genom den europeiska e-juridikportalen. Dessa torde dock vara en förutsättning för att medlemsstaterna ska kunna fullgöra sin skyldighet att sammankoppla sina insolvensregister.

5.8 Utredningens överväganden och förslag

Förslag: Det ska finnas en lag med kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen. Av lagen ska det framgå att konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering omfattas av insolvensförordningen.

Någon författningsändring i svensk rätt med anledning av bestämmelserna i artiklarna 1, 84, 85 och 92 i den reviderade insolvensförordningen är inte nödvändig.

En av nyheterna i den reviderade insolvensförordningen är för svensk del att skuldsaneringsförfaranden numera ingår som ett av de svenska insolvensförfaranden som är upptagna i förordningens bilaga A. Detta bör framgå av den lag som kompletterar insolvensförordningen, se vidare avsnitt 13 Vissa lagtekniska frågor.

I övrigt anser utredningen att någon författningsändring i svensk rätt med anledning av bestämmelserna i artiklarna 1, 84, 85 och 92 i den reviderade insolvensförordningen inte är nödvändig.

6 Domstols behörighet

6.1 Den tidigare insolvensförordningen

Internationell behörighet

Den tidigare insolvensförordningen skiljer mellan *huvudinsolvensförfaranden* (som regleras i artikel 3.1) och *territoriellt begränsade förfaranden* (artikel 3.2). De territoriellt begränsade förfarandena delas dessutom upp i självständiga territoriella förfaranden och sekundära förfaranden (se artikel 3.4 respektive 3.3).

Det är bara domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium gäldenärens huvudsakliga intressen finns som har behörighet att inleda ett huvudinsolvensförfarande.

Insolvensförordningen reglerar endast den internationella behörigheten. Att närmare bestämma vilka av ett lands domstolar eller motsvarande organ som har behörighet att inleda ett insolvensförfarande har överlämnats till nationell rätt.¹ Begreppet *domstol* används i detta sammanhang i vid bemärkelse.

Av ingressen till den tidigare förordningen framgår (p. 13) att den plats där gäldenären har sina huvudsakliga intressen motsvarar den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen. Dessutom ska detta kunna uppfattas av tredje man. Den tidigare insolvensförordningen anger vidare att som huvudregel ska sätet anses vara platsen för de huvudsakliga intressena för juridiska personer. Ett företag med verksamhet i flera medlemsstater kan inte ha sina huvudsakliga intressen på flera platser, utan dessa måste bestämmas till en medlemsstat.

Vad gäller fysiska personer finns det inte någon motsvarande presumptionsregel i den tidigare förordningen. Det har dock ansetts

¹ Se ingressen p. 15.

att fysiska personers huvudsakliga intressen normalt finns på den plats där personen har sin hemvist. Trots det är det inte självklart att hemvisten alltid är avgörande för att bestämma en persons huvudsakliga intressen, utan någon kan ha hemvist på en plats och sina huvudsakliga intressen någon annanstans.²

För det fall en gäldenärs huvudsakliga intressen inte finns i en medlemsstat kan inget huvudinsolvensförfarande inledas inom unionen.³

För att inleda ett *territoriellt begränsat förfarande* ställs två grundförutsättningar upp. Gäldenären måste dels ha sina huvudsakliga intressen i någon annan medlemsstat än den där förfarandet inleds, dels ha ett driftställe i den stat där förfarandet inleds (se artikel 3.2). Detta innebär inte att det är otillåtet för domstolarna i en medlemsstat att inleda ett insolvensförfarande beträffande ett företag med säte utanför EU, utan bara att insolvensförordningen inte är tillämplig på ett sådant förfarande (se ingressen p. 14). Ett territoriellt begränsat förfarande omfattar enbart egendom som finns i den stat där förfarandet inletts (se även här artikel 3.2). Ett förfarande som inleds i en medlemsstat efter det att ett huvudinsolvensförfarande har inletts i en annan medlemsstat är ett sekundärförfarande.⁴ Den tidigare insolvensförordningen kräver att ett sekundärförfarande ska utgöras av ett likvidationsförfarande (se definitionen i artikel 2 (c) och bilaga B). För svensk del innebär det att det bara kan röra sig om konkurs. Den grundläggande förutsättningen för att inleda ett sekundärförfarande anges i artikel 3.2. Ytterligare bestämmelser om sekundärförfaranden finns i artiklarna 27–30 i den tidigare förordningen, se avsnitt 10 i detta betänkande.

Enligt artikel 3.4 (a) får ett självständigt territoriellt begränsat förfarande inledas om det av någon anledning inte är möjligt att inleda ett huvudinsolvensförfarande i den medlemsstat där gäldenärens huvudsakliga intressen finns. Om det inte är möjligt att inleda ett insolvensförfarande mot någon som har sina huvudsakliga intressen i en viss medlemsstat, kan man alltså i stället inleda ett territoriellt begränsat förfarande i en annan medlemsstat under förutsättning att gäldenären har ett driftställe i den senare staten.

² Se FR 75 i *Rapport angående konventionen om insolvensförfaranden* samt Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning – en kommentar s. 106.

³ Se bl.a. EU-domstolens avgörande Rastelli mot Hidoux (mål C-191/10).

⁴ Se avsnitt 10 om sekundärförfaranden.

Det territoriella förfarandet omfattar då bara egendom som finns i den medlemsstat där förfarandet inletts. För svenskt vidkommande kan man alltså tänka sig ett territoriellt begränsat konkursförfarande som bara omfattar gäldenärens tillgångar i Sverige.

Enligt artikel 3.4 (b) kan ett självständigt territoriellt begränsat förfarande inledas enligt två alternativa förutsättningar. För det första på begäran av en borgenär med hemvist i ifrågavarande stat och för det andra på begäran av en borgenär med en fordran som härrör från verksamheten vid det driftställe som enligt artikel 3.2 gör ifrågavarande stats organ behöriga att inleda ett insolvensförfarande.

Om ett huvudinsolvensförfarande inleds under tiden det pågår ett självständigt territoriellt begränsat förfarande, omvandlas det självständiga förfarandet till ett sekundärförfarande (se ingressen p. 17 till den tidigare insolvensförordningen).

6.2 Utveckling av rättspraxis

Bestämmelser i den tidigare insolvensförordningen har vid ett flertal tillfällen tolkats av EU-domstolen. Utvecklingen av rättspraxis har beaktats vid utformningen av den reviderade förordningen och i viss utsträckning kodifierats. Framst har EU-domstolens avgöranden på området rört tolkningen av var en gäldenär ska anses ha sina huvudsakliga intressen (s.k. COMI eller centre of main interest). Det har förekommit att parallella huvudinsolvensförfaranden inletts efter att domstolar i olika medlemsstater kommit fram till olika slutsatser vad gäller platsen för en gäldenärs huvudsakliga intressen.

Enligt kommissionen har det vid tillämpningen av den tidigare insolvensförordningen varit allt för lätt att använda så kallad forum shopping och vad kommissionen kallar ”konkursturism”.⁵

Nedan följer en redogörelse för ett urval av EU-domstolens avgöranden på området.

⁵ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden, s. 9.

Eurofood (C-341/04)

Det irländska företaget Eurofood var ett helägt dotterbolag till det italienska företaget Parmalat. En irländsk domstol inledde ett huvudinsolvensförfarande samtidigt som en italiensk domstol inledde ett insolvensförfarande mot Eurofood i Italien. Båda domstolarna ansåg att platsen för Eurofoods huvudsakliga intressen var belägen i deras respektive land. Den i Italien tillsatte förvaltaren överklagade det irländska avgörandet till Irlands Högsta domstol, som fann det nödvändigt att vända sig till EU-domstolen med flera frågor rörande insolvensförordningens tolkning. En central fråga var vilken faktor som är avgörande för att fastställa platsen för de huvudsakliga intressena för ett dotterbolag när moderbolaget har sitt säte i en annan medlemsstat än dotterbolaget. Den omständigheten att ett dotterbolags verksamhet i en medlemsstat kontrolleras av moderbolaget som har sitt säte i en annan medlemsstat var enligt domstolen inte tillräcklig för att kullkasta presumtionen att platsen för ett bolags huvudsakliga intresse är där bolaget har sitt säte. En annan fråga som EU-domstolen besvarade var huruvida ett konstaterande av en domstol i en medlemsstat, att platsen för de huvudsakliga intressena ligger i den staten och att domstolen därför är behörig att inleda ett huvudinsolvensförfarande, kan ifrågasättas av en domstol i en annan medlemsstat där det begärs att detta förfarande ska erkännas. Domstolen hänvisade till den tidigare insolvensförordningens ingress (p. 22), där medlemsstaternas automatiska erkännande av varandras insolvensförfaranden sägs vila på principen om ömsesidigt förtroende. Enligt denna princip ska beslutet att inleda ett insolvensförfarande erkännas i de andra medlemsstaterna utan att dessa ges befogenhet att ompröva inledningsstatens bedömning av sin behörighet. Det är således den domstol som först inleder ett huvudinsolvensförfarande som ska handlägga detta med verkan i hela EU, förutsatt att domstolen själv anser att det rör sig om ett huvudinsolvensförfarande.

EU-domstolen underströk i domen att platsen för de huvudsakliga intressena ska motsvara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen och som därför är fastställbar för tredje man. Med anledning av detta framhöll domstolen att platsen för de huvudsakliga intressena ska bestämmas utifrån objektiva och synliga kriterier. Detta är enligt domstolen nödvändigt för att garan-

tera rättssäkerheten och förutsebarheten, vilket är särskilt viktigt eftersom jurisdiktionsfrågan enligt förordningens artikel 4.1 även styr lagvalet. Presumtionen i artikel 3.1, enligt vilken platsen för ett företags huvudsakliga intressen om inte annat visas sammanfaller med företagets säte, får enligt EU-domstolen endast avvika ifrån om det framgår av omständigheter som är objektiva och fastställbara för tredje man att presumtionen inte återspeglar den faktiska situationen. Ett exempel kan vara när det rör sig om ett brevlådeföretag som inte bedriver någon verksamhet i den medlemsstat där företagets säte är beläget.

I Eurofood aktualiserades också frågan om redan utseendet av en interimistisk likvidator utgör ett sådant beslut om att inleda ett insolvensförfarande som ska erkännas enligt artikel 16 i den tidigare insolvensförordningen. EU-domstolen hänvisade till artikel 1.1 i den tidigare insolvensförordningen, enligt vilken förordningen tillämpas på förfaranden vilka uppfyller fyra villkor. Domstolen konstaterade att det krävs att det är fråga om ett kollektivt förfarande, grundat på gäldenärens insolvens, som innebär att denne åtminstone delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses. Är dessa villkor uppfyllda spelar det enligt domstolen mindre roll att förvaltaren eller likvidatorn är interimistisk, förutsatt att han eller hon har utsetts efter en begäran om att inleda ett sådant insolvensförfarande som omfattas av förordningen. Beslutet varigenom förvaltaren utsetts utgör ett beslut om inledande av insolvensförfarande i förordningens mening, vilket är avgörande bl.a. för bedömningen av vilket av flera i olika medlemsstater inledda förfaranden som inlett först.⁶

Interdil (C-396/09)

Målet rörde ett italienskt företag som flyttade sitt säte till Storbritannien strax innan företaget blev insolvent. Frågan i målet var huruvida platsen för företagets huvudsakliga intressen låg i Storbritannien eller Italien.

⁶ För ytterligare diskussion rörande Eurofood-avgörandet se Bogdan, SvJT 2010 s. 73 samt Bufford, Samuel, L, The Eurofood Decision of the European court of Justice (artikel från The International Insolvency Institute, www.iiiglobal.org).

I samband med flytten (som skedde 2001) avfördes företaget ur det italienska företagsregistret och infördes i stället i den brittiska motsvarigheten. Några månader senare överfördes företags rörelse till ett annat företag och det tidigare företaget ströks ur det brittiska företagsregistret under 2002. Under 2003 inlämnades en konkursansökan mot företaget hos en italiensk domstol. Den italienska domstolen som handlade insolvensmålet ansåg att platsen för företags huvudsakliga intressen inte hade flyttats från Italien. Företaget bestred italiensk konkursjurisdiktion och anförde att endast brittiska domstolar var behöriga att inleda ett insolvensförfarande gällande det aktuella företaget eftersom artikel 3.1, endast ger behörighet åt domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns.

EU-domstolen fann att platsen för företags huvudsakliga intressen numera var Storbritannien (London). Domstolen anförde vidare att platsen för ett företags huvudsakliga intressen skulle identifieras enligt följande. Först och främst ska företags säte presumeras vara platsen för företags huvudsakliga intressen. Presumtionen kan dock brytas för det fall objektiva faktorer talar för att platsen för företags huvudsakliga intressen finns någon annanstans. Enligt EU-domstolen ska begreppet motsvara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen och som därför är fastställbar för tredje man. Presumtionen att en juridisk persons säte anses vara platsen för dess huvudsakliga intressen, om inte annat visas, ger enligt domstolen uttryck för lagstiftarens vilja att ge platsen för företags huvudkontor en särställning.

Domstolen uttalade vidare att det i princip är förhållandena den dag då begäran om insolvensförfarandets inledande ges in som är avgörande för domsrätten och att begreppet driftställe i den tidigare insolvensförordningens artikel 3.2 förutsätter en struktur för utövande av ekonomisk verksamhet med ett minimum av organisation och en viss stabilitet, så att förekomsten av enstaka tillgångar eller bankkonton i princip inte räcker för att detta krav ska vara uppfyllt.

Genom Interedil klargjorde EU-domstolen bestämmelserna om var ett företag ska anses ha platsen för sina huvudsakliga intressen och slog fast att denna plats kan flyttas mellan medlemsstaterna. Domstolen uttalade att om företags lednings- och kontrollorgan på ett för tredje man fastställbart sätt befinner sig på den plats där

företaget har sitt säte och besluten om företagets förvaltning också fattas på den platsen, kan presumtionen inte brytas. Om det vid en samlad bedömning av alla relevanta omständigheter och på ett sätt som är fastställbart för tredje man framgår att företaget faktiskt leds, kontrolleras och förvaltas från en ort i en annan medlemsstat kan dock presumtionen brytas. Det är emellertid inte tillräckligt att företaget har tillgångar i en annan medlemsstat.

Rastelli (C-191/10)

Frågan i målet var huruvida ett huvudinsolvensförfarande som inletts i ett land där platsen för ett företags huvudsakliga intressen finns (här Frankrike) kunde utvidgas till att även omfatta ett annat företag med säte i en annan medlemsstat (här Italien), när den förstnämnda statens (Frankrikes) insolvensrätt tillät en dylik utvidgning på grund av att företagets tillgångar inte hållits åtskilda från varandra. Domstolen konstaterade att frågan gällde inledande av ett insolvensförfarande rörande en fristående juridisk enhet och inte bara en talan som kunde härledas från det ursprungliga insolvensförfarandet och stod i nära samband med detta. En utvidgning, trots att den enligt fransk rätt inte innebär inledande av ett nytt förfarande, kunde därför ske endast om även platsen för det andra (italienska) företagets huvudsakliga intressen fanns i Frankrike.

Platsen för ett företags huvudsakliga intressen är ett begrepp som är specifikt för förordningen och ska tolkas enhetligt och autonomt. Att det italienska företagets tillgångar inte hållits åtskilda var enligt domstolen inte tillräckligt för att bryta presumtionen om att platsen för dess huvudsakliga intressen fanns i Italien där det hade sitt säte. Detta eftersom presumtionen om att platsen för ett företags huvudsakliga intressen är dess säte endast kan brytas på grund av omständigheter som är objektiva och fastställbara för tredje man. En sammanblandning av tillgångar kan dessutom ske i flera medlemsstater medan platsen för ett företags huvudsakliga intressen bara kan finnas i ett enda land.

Seagon (C-339/07)

Den 14 mars 2002 överförde Frick, som hade säte i Tyskland, beloppet 50 000 euro till ett konto som öppnats hos KBC Bank i Düsseldorf för Deko, som var ett företag med säte i Belgien. Efter en ansökan från Frick den 15 mars 2002 inledde Amtsgericht Marburg (Tyskland) ett insolvensförfarande avseende Dekos tillgångar den 1 juni 2002. I en ansökan till en tysk förstainstansdomstol väckte Christopher Seagon, i egenskap av konkursförvaltare för Frick, återvinningstalan, på grund av gäldenärens insolvens, och yrkade att Deko skulle förpliktas att återbetala det ovannämnda beloppet. Domstolen avvisade hans talan med motiveringen att den inte hade internationell behörighet att pröva talan. Christopher Seagon överklagade då beslutet till högre instans som i sin tur beslutade att begära förhandsavgörande från EU-domstolen.

EU-domstolen fann att det är domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet har inletts som har behörighet att pröva en återvinningstalan som grundas på gäldenärens insolvens och riktas mot en svarande som har sitt säte i en annan medlemsstat. Denna tolkning följer, enligt domstolen, av att förordningen ska ges en ändamålsenlig verkan och av lagstiftarens avsikt att begränsa förordningen till bestämmelser som reglerar behörigheten att inleda insolvensförfaranden samt att fatta beslut som grundas på, och står i nära samband med, insolvensförfaranden.

H (C-295/13)

Käranden i det nationella målet var konkursförvaltare i ett insolvensförfarande som inleddes den 1 november 2009 och avsåg tillgångarna i G.T., ett tyskt bolag med säte i Offenbach am Main (Tyskland). Svarande i det nationella målet var företagsledaren för G.T. Han hade hemvist i Schweiz. Den 1 juli 2009 överförde G.T. 115 000 euro till ett av sina dotterbolag. Den 8 juli 2009 överfördes ytterligare 100 000 euro till samma dotterbolag (av vilka G.T. återfått 50 000 euro). H krävde att H.K., i egenskap av företagsledare för G.T., ersatte resterande 165 000 euro. H gjorde gällande att de överföringar till dotterbolaget som genomfördes av H.K. skedde efter det att G.T. hade blivit insolvent och överskuldssatt. Den tyska domstolen begärde förhandsavgörande av EU-domstolen. Frågan i

målet rörde det materiella tillämpningsområdet för artikel 3.1 i den tidigare insolvensförordningen.

EU-domstolen fann att domstolarna i en medlemsstat, inom vars territorium det har inletts ett insolvensförfarande beträffande ett bolags tillgångar, är behöriga att pröva en talan som väckts av konkursförvaltaren om ersättning för betalningar som utförts efter det att bolaget blivit insolvent eller efter fastställandet av att bolaget var överskuldssatt.

Enligt EU-domstolen är dessa nationella domstolar även behöriga att pröva en talan, som den aktuella, i en stat som anslutit sig till Luganokonventionen.⁷

Den tidigare insolvensförordningen i svenska domstolar

I hovrättsavgörandet *RH 2006:25* hade tingsrätten på ansökan av en enskild borgenär försatt ett brittiskt företag med filial i Sverige i konkurs och i enlighet med konkursansökan förordnat att konkursen skulle avse ett territoriellt begränsat insolvensförfarande enligt artikel 3.2 i den tidigare insolvensförordningen. Beslutet överklagades av Skatteverket, som yrkade att hovrätten skulle besluta att konkursen skulle vara ett huvudinsolvensförfarande enligt insolvensförordningens artikel 3.1 och därmed omfatta gäldenärens egendom i hela EU. Hovrätten kom fram till att Skatteverket inte genom sitt överklagande kunde utvidga ramen för en annan borgenärs konkursansökan. Överklagandet avvisades därför, men hovrätten påpekade att Skatteverket kunde ansöka vid tingsrätten om inledande av ett huvudinsolvensförfarande.

Hovrätten klargjorde också att en förutsättning för det av tingsrätten inledda territoriella förfarandet var att ett huvudinsolvensförfarande inte kunde komma till stånd i Sverige, dvs. att gäldenärens huvudsakliga intressen inte fanns här i riket. Fanns dessa i Sverige borde ansökan om ett territoriellt begränsat förfarande ha lämnats utan bifall av tingsrätten, som inte självmant kunde gå utöver sökandens yrkande och besluta om ett huvudinsolvensförfarande.

⁷ Konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad den 30 oktober 2007, och godkänd på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 2009/430/EG av den 27 november 2008.

Av hovrättens resonemang följer att ansökan om ett territoriellt begränsat förfarande i sådana fall måste avslås.⁸

I hovrättsavgörandet *RH 2008:9* rörde frågan om svensk domstol var behörig att, med anledning av ett svenskt insolvensförfarande avseende ett svenskt företag, pröva återvinningstalan mot en person med hemvist i ett annat EU-land (Italien). Hovrätten fick ta ställning till två huvudfrågor. För det första var det nödvändigt att fastställa om det enligt Bryssel I-förordningen⁹ eller insolvensförordningen fanns något hinder för svensk domsrätt. Om det inte fanns några sådana hinder hade hovrätten att pröva om svensk domstol var behörig enligt svenska internationella processrättsliga regler. Hovrätten konstaterade att Bryssel I-förordningen enligt sin artikel 1.2(b) inte var tillämplig på talan om återvinning i konkurs. Huruvida den tidigare insolvensförordningens artikel 3 var tillämplig på återvinningstalan var enligt hovrätten mindre klart, men bestämmelsen hindrade i varje fall inte svensk domsrätt eftersom bestämmelsen i det aktuella fallet skulle utpeka svensk domstol som behörig. Hovrätten vände sig därför till de svenska domsrättsreglerna (analogisk tillämpning av 10 kap. rättegångsbalken) och kom fram till att återvinningssvaranden fick anses ha egendom i Sverige (en anmäld fordran i konkursen) och att han således med stöd av 10 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken kunde bli föremål för återvinningstalan vid en svensk domstol.

I Hovrätten för övre Norrlands beslut i mål nr Ö 507-12 angav hovrätten att platsen för den aktuella gäldenärens huvudsakliga intressen fanns på Irland och att svensk domstol därför inte varit behörig att inleda ett huvudinsolvensförfarande. Hovrätten fann emellertid att Umeå tingsrätt varit behörig att inleda ett territoriellt begränsat förfarande eftersom det aktuella företaget vid tidpunkten för konkursansökan hade en filial¹⁰ registrerad i Sverige. Tingsrättens avvisningsbeslut undanröjdes därför och målet återförvisades för fortsatt handläggning.

⁸ Se också prop. 2005/06:37 s. 48 och Mellqvist, EU:s insolvensförordning m.m., 2002, s. 116–120.

⁹ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område innehåller regler om vilken medlemsstats domstol som får pröva en privaträttslig tvist (förordningen har reviderats 2012).

¹⁰ Förordningen talar om ”driftsställe”, se artikel 3.2.

6.3 Den reviderade insolvensförordningen

6.3.1 Huvudinsolvensförfarande

I likhet med den tidigare insolvensförordningen skiljer den reviderade förordningen på huvudinsolvensförfaranden och territoriellt begränsade insolvensförfaranden (se artikel 3). Liksom tidigare är det domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns (center of main interest – COMI) som har behörighet att inleda ett huvudinsolvensförfarande. Dessa förfaranden har allmän räckvidd och de omfattar gäldenärens samtliga tillgångar.¹¹ Syftet med de ändringar som skett i bestämmelserna om internationell behörighet i den reviderade insolvensförordningen är att förbättra den processuella ramen för fastställande av behörighet att inleda insolvensförfaranden.¹² Begreppen *platsen för de huvudsakliga intressena* och *driftställe* klargörs ytterligare i den reviderade förordningen. Liksom tidigare tillämpas insolvensförordningen endast på förfaranden för vilka platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen ligger i unionen.¹³

Insolvensförordningen reglerar, som nämnts ovan, endast den internationella behörigheten. Att närmare bestämma vilka av ett lands domstolar eller motsvarande organ som har behörighet att inleda ett insolvensförfarande (lokal behörighet) har däremot överlämnats till nationell rätt.¹⁴

För svensk del är det bestämmelsen i 2 kap. 1 § första stycket konkurslagen (1987:672) (som hänvisar till forumreglerna i 10 kap. rättegångsbalken) som har betydelse när det gäller att bestämma vilken domstol som har lokal behörighet att besluta om konkurs. Normalt innebär det att en konkursansökan avseende en fysisk person ska ges in till tingsrätten i den ort där han eller hon hade sin hemvist den 1 november året innan ansökan ges in och avseende en juridisk person där styrelsen har sitt säte eller där förvaltningen bedrivs (se 10 kap. 1 § rättegångsbalken). En bestämmelse med motsvarande innebörd finns i 2 kap. 1 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹¹ Se ingressen p. 23.

¹² Se rådets motivering p. 16.

¹³ Se ingressen p. 25.

¹⁴ Se ingressen p. 15.

En ansökan om skuldsanering ska ges in till Kronofogdemyndigheten. Eftersom Kronofogdemyndigheten sedan 2006 är en riktäckande myndighet finns det inte några författningsbestämmelser om lokal behörighet i fråga om att inleda ett skuldsaneringsförfarande. Enligt 29 § lagen om skuldsanering (2006:548) får såväl Kronofogdemyndighetens beslut att inleda en skuldsanering som myndighetens slutliga beslut överklagas till tingsrätten i den ort där gäldenären är bosatt. Om gäldenären inte är bosatt i Sverige, får beslutet överklagas till Stockholms tingsrätt.

Beträffande den internationella behörigheten anges det uttryckligen i den reviderade insolvensförordningen att platsen för de huvudsakliga intressena ska vara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen på ett sätt som kan fastställas av tredje man (se artikel 3.1). För att avgöra detta kan det behöva göras en samlad bedömning av de olika omständigheterna i det enskilda fallet. Vid bedömningen av om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen kan fastställas av tredje man bör särskild hänsyn tas till borgenärerna och deras uppfattning om var en gäldenär förvaltar sina intressen i objektiv mening. Detta kan, om platsen för de huvudsakliga intressena ändras, innebära att borgenärerna vid lämplig tidpunkt måste informeras om den nya plats där gäldenären bedriver sin verksamhet. Informationen kan t.ex. ges genom att adressförändringen påpekas i affärskorrespondens eller genom att den nya platsen offentliggörs på andra lämpliga sätt.¹⁵

Precis som i den tidigare förordningen presumeras det för juridiska personer att sätet är platsen för de huvudsakliga intressena. Vad gäller enskilda näringsidkare anges det uttryckligen i den reviderade förordningen (se artikel 3.1 tredje stycket) att det är den berörda personens huvudsakliga verksamhetsställe som ska anses vara platsen för dennes huvudsakliga intressen. I förordningen används uttrycket *”enskilda som bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare”*. För svenskt vidkommande måste detta anses avse fysiska personer som bedriver näringsverksamhet.

Vad beträffar övriga personer, dvs. fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet, presumeras platsen för de huvudsak-

¹⁵ Se ingressen p. 28.

liga intressena vara där personen har sin hemvist (se artikel 3.1 fjärde stycket).¹⁶

I den reviderade insolvensförordningen har definitionen av platsen för de huvudsakliga intressena (COMI) förtydligats bl.a. i syfte att begränsa möjligheterna till så kallad *forum shopping*. Avsikten är att minska gäldenärens möjligheter att få till stånd ett insolvensförfarande i enlighet med en viss för företaget, eller vissa av dess borgenärer, förmånlig insolvenslagstiftning genom att en kort tid före en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande flytta exempelvis sitt säte till en annan medlemsstat.

I rådets motivering till förslaget till reviderad insolvensförordning (p. 18) anges att presumtionen om platsen för de huvudsakliga intressena ska kunna motbevisas och att presumtionen inte är tillämplig om sätet eller det huvudsakliga verksamhetsstället alternativt hemvisten ändras under vad som anges vara ”den relevanta perioden före begäran att inleda ett insolvensförfarande” (även kallat ”misstankeperiod”).

I ingressen till den reviderade insolvensförordningen (p. 30) anges bland annat följande.

I fråga om företag bör det vara möjligt att bryta denna presumtion om företagets huvudkontor är beläget i en annan medlemsstat än den där det har sitt säte, och när en övergripande bedömning av alla relevanta faktorer på ett sätt som kan fastställas av tredje part visar att centrum för företagets ledning och övervakning samt för tillvaratagande av företagets intressen finns i denna andra medlemsstat. När det gäller en enskild person som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare, bör det till exempel vara möjligt att bryta denna presumtion, om huvuddelen av gäldenärens tillgångar finns utanför den medlemsstat i vilken denne har sin hemvist eller om det kan fastställas att den huvudsakliga anledningen till att denne flyttade var att ansöka om insolvensförfarande inom den nya jurisdiktionen och om en sådan ansökan påtagligt skulle vara till nackdel för de borgenärers intressen vilkas förehavanden med gäldenären ägde rum före förflyttningen.

¹⁶ I den nu gällande lydelsen av skuldsaneringslagen anges i 4 § att den som ansöker om skuldsanering ska ha hemvist i Sverige. Vidare anges att den som är folkbokförd i Sverige anses ha hemvist här. Bestämmelsen i 2 st. har dock kritiserats för att den avviker från det vedertagna sättet att använda hemvistbegreppet, se Michael Bogdan, Sveriges och EU:s internationella insolvensrätt, 1997, s. 128 f. och Michael Bogdan i JT 1993–94, s. 676. Sedan EU-domstolen ansett att bestämmelsen står i strid med EU-rätten har regeringen i en lagrådsremiss föreslagit att anknytningskravet ändras till att avse att gäldenären ska ha sina huvudsakliga intressen i Sverige, se avsnitt 5.4.

Numera anges det i förordningen att presumptionen om att sätet är platsen för de huvudsakliga intressena för en juridisk person inte ska tillämpas om sätet har flyttats från en medlemsstat till en annan inom en tremånadersperiod före ansökan om att ett insolvensförfarande ska inledas (misstankeperiod). Motsvarande tid då presumptionen inte ska tillämpas för enskilda näringsidkares flytt av platsen för dennes huvudsakliga verksamhetsställe anges också till tre månader medan tidsperioden för övriga personers flytt av hemvist anges till sex månader före ansökan (se artikel 3.1 tredje och fjärde styckena).

I de fall presumptionsreglerna om var gäldenären ska anses ha sina huvudsakliga intressen inte kan tillämpas, bör det enligt utredningens mening, göras en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet för att avgöra var gäldenären har sina huvudsakliga intressen.

6.3.2 Territoriellt begränsade insolvensförfaranden

För att skydda intressen av olika slag tillåter den reviderade insolvensförordningen, i likhet med den tidigare förordningen, att territoriellt begränsade insolvensförfaranden inleds och löper parallellt med huvudinsolvensförfarandet.

I likhet med den tidigare insolvensförordningen ställer den reviderade insolvensförordningen upp två förutsättningar för att ett territoriellt insolvensförfarande ska kunna inledas (se artikel 3.2). Dels ska platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finnas inom en annan medlemsstats territorium, dels ska gäldenären ha ett driftställe i den medlemsstat där förfarandet inleds. Denna typ av förfarande omfattar endast den del av gäldenärens egendom som finns inom den senare medlemsstatens territorium.

Om ett huvudinsolvensförfarande har inletts med avseende på en juridisk person i en annan medlemsstat än den där denne har sitt säte, kan sekundära insolvensförfaranden inledas i den medlemsstat där den juridiska personen har sitt säte, under förutsättning att gäldenären bedriver ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser i den staten.¹⁷

¹⁷ Se ingressen p. 24.

I likhet med den tidigare insolvensförordningen anger den reviderade insolvensförordningen (se artikel 3.3) att territoriellt begränsade förfaranden som inleds efter att ett huvudinsolvensförfarande inletts ska vara sekundära insolvensförfaranden.

I vissa fall är det möjligt att inleda ett territoriellt insolvensförfarande innan ett huvudinsolvensförfarande inletts (se artikel 3.4). Detta förutsätter antingen att ett huvudinsolvensförfarande inte kan inledas på grund av hinder i den nationella rättsordning som finns i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns, att begäran att inleda ett territoriellt insolvensförfarande har gjorts av en borgenär vars fordran har samband med driftstället som finns inom territoriet till den medlemsstat där begäran att inleda ett territoriellt förfarande har gjorts, eller att begäran görs av en myndighet i denna medlemsstat.

Av artikel 3.4 i den reviderade insolvensförordningen följer uttryckligen att när ett huvudinsolvensförfarande inleds blir ett tidigare inlett självständigt territoriellt insolvensförfarande automatiskt ett sekundärt insolvensförfarande. I den tidigare insolvensförordningen framgick detta av ingressen (p. 17).

I den reviderade förordningen har det tidigare kravet på att det territoriellt begränsade insolvensförfarandet ska utgöras av ett likvidationsförfarande tagits bort.¹⁸ Anledningen till detta är att fokus har förflyttats till att underlätta rekonstruktioner av verksamheter som på sikt bedöms ha ekonomiska möjligheter att överleva och till rehabilitering av skuldsatta fysiska personer.¹⁹

6.3.3 Prövning av behörighetsfrågan

Av den reviderade insolvensförordningen framgår att den domstol som får en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande på eget initiativ ska pröva sin behörighet att inleda ett insolvensförfarande (se artikel 4.1). I domstolens beslut att inleda ett insolvensförfarande ska det framgå särskilt vilka bestämmelser domstolen grundar sin behörighet på samt om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt begränsat insolvensförfarande.

¹⁸ Se artikel 3.3 i den tidigare insolvensförordningen.

¹⁹ Se ingressen p. 10.

Om det är svårt att fastställa domstolens behörighet på grund av att den uppgivna platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen ger upphov till tvivel, bör domstolen kräva att gäldenären lämnar ytterligare bevisning till stöd för sina påståenden och, om tillämplig rätt för insolvensförfarandet så tillåter, ge gäldenärens borgenärer möjlighet att lägga fram sina synpunkter beträffande behörighet.²⁰ Om domstolen kommer fram till att platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen inte finns inom dess territorium, bör den inte inleda något huvudinsolvensförfarande.²¹ Detta saknar uttrycklig motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen.

I den reviderade insolvensförordningen anges att om ett insolvensförfarande inleds utan beslut av domstol (i enlighet med bestämmelserna i nationell rätt) får den förvaltare som utsetts i förfarandet pröva om den medlemsstat som mottagit en ansökan om att inleda insolvensförfarandet är behörig enligt artikel 3. Om så är fallet ska förvaltaren i beslutet ange grunderna för behörigheten, och särskilt om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt förfarande (se artikel 4.2). Någon liknande bestämmelse finns inte i den tidigare insolvensförordningen. För svensk del inleds alla de insolvensförfaranden som omfattas av förordningen av domstol i förordningens mening.²²

Gäldenären eller en borgenär får väcka talan vid domstol mot ett beslut om att inleda ett huvudinsolvensförfarande på grundval av internationell behörighet (se artikel 5.1). Beslutet att inleda ett huvudinsolvensförfarande kan även angripas av andra parter än gäldenärer och borgenärer och detta kan ske på andra grunder än bristande internationell behörighet, om detta medges i nationell rätt (se artikel 5.2). Bestämmelsen saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen.

²⁰ Se ingressen p. 32.

²¹ Se ingressen p. 33.

²² Kronofogdemyndigheten prövar beslut om skuldsanering, se 2 § skuldsaneringslagen, tingsrätten prövar beslut om konkurs och företagsrekonstruktion, se 2 kap. 1 § konkurslagen samt 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.

6.3.4 Behörighet att pröva en talan som är en direkt följd av insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta

Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium ett insolvensförfarande har inletts är enligt artikel 6 även behöriga att pröva en talan som är direkt hänförlig till insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta. Bestämmelsen saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen. Detta innebär dock inte att en ändring i sak är avsedd. Bestämmelsen är i stället avsedd som en kodifiering av EU-domstolens praxis angående den tidigare insolvensförordningens tillämplighet.

Exempel på en talan som omfattas av artikel 6 kan vara en talan om återvinning riktad mot svarande i andra medlemsstater samt talan som avser skyldigheter som uppkommer under insolvensförfarandet, såsom förskottsbetalning av förfarandekostnaderna (se artikel 6.1). Ett annat exempel torde kunna vara konkursförvaltarens ansvarstalan mot ett i insolvensförfarande försatt bolags ledning.²³ Talan om fullgörelse av skyldigheter enligt ett avtal som galdenären ingick före inledandet av förfarandet utgör däremot inte en direkt följd av förfarandet (se ingressen p. 35).

Om en talan som avses i artikel 6.1 hänger samman med en annan talan på privaträttens område mot samma svarande, kan förvaltaren i båda fallen väcka talan vid domstolarna i den medlemsstat där svaranden har sin hemvist. Detta gäller under förutsättning att förvaltaren anser det mer effektivt (se artikel 6.2). Så kan till exempel vara fallet om förvaltaren avser att kombinera en talan om ansvar på grundval av insolvenslagstiftning med en talan grundad på bolagslagstiftning eller allmänna skadeståndsregler (se även här ingressen p. 35). Om talan avser flera svarande kan förvaltaren väcka talan vid domstolarna i den medlemsstat där någon av svarandena har sin hemvist förutsatt att domstolarna är behöriga enligt Bryssel I-förordningen.

I artikel 6.3 anges att vid tillämpningen av artikel 6.2 ska en talan anses ha samband med en annan talan om en gemensam handläggning och ett gemensamt avgörande är påkallat för att undvika att oförenliga avgöranden meddelas i separata förfaranden.

²³ Se Bogdan, Michael, EU:s omarbetade insolvensförordning, Juridisk tidskrift nr 1, 2015/16, s. 3.

6.4 Utredningens överväganden och förslag

Förslag: I den lag som ska komplettera den reviderade insolvensförordningen ska det, beträffande konkurs och företagsrekonstruktion, införas en bestämmelse som anger att sökanden ska styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt insolvensförordningen som ansökan avser. Vidare ska det framgå att en ansökan ska avvisas, om grunden för ansökan inte framgår och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

I lagen ska det även finnas en bestämmelse om att Stockholms tingsrätt är reservforum för det fall att det saknas annan behörig domstol men svensk domsrätt följer av artikel 6 i insolvensförordningen.

Bedömning: Vid skuldsanering behövs det inte någon kompletterande bestämmelse om skyldighet att styrka svensk domstols behörighet eftersom sådana bestämmelser finns i det förslag till nya lagar om skuldsanering som ingår i lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt*.

Det behövs inte några kompletterande bestämmelser om vilken domstol som är behörig att pröva en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande.

Svensk domstols behörighet

Kronofogdemyndighetens och svenska domstolars internationella behörighet att inleda ett insolvensförfarande följer direkt av den reviderade insolvensförordningen. Det krävs således inte några kompletterande bestämmelser i detta avseende.

Om svensk domstol är behörig avgörs den lokala behörigheten av nationell rätt, dvs. vilken av domstolarna i Sverige som är behörig att pröva en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande.

I avsnitt 6.3.1 ovan har utredningen redogjort för de bestämmelser i svensk rätt som reglerar den lokala behörigheten att inleda ett huvudinsolvensförfarande. Dessa bestämmelser är också tillämpliga beträffande den lokala behörigheten att inleda ett territoriellt be-

gränsat förfarande. När det gäller konkurs och företagsrekonstruktion hänvisar såväl konkurslagen som lagen om företagsrekonstruktion till de allmänna forumreglerna i 10 kap. rättegångsbalken. De innebär bl.a. att domstolen i den ort där gäldenären har hemvist eller säte är behörig (10 kap. 1 § rättegångsbalken). Även om gäldenären saknar hemvist eller säte i Sverige finns bestämmelser om lokal behörighet som kan bli tillämpliga. Således kan domstolen på den ort där gäldenären har tillgångar vara behörig (10 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken). Vidare kan domstolen där gäldenären har ingått avtal eller skuldsatt sig vara behörig (10 kap. 4 § rättegångsbalken).

Enligt utredningens bedömning finns det nationella bestämmelser om lokal behörighet i de situationer där insolvensförordningen ger svensk domstol internationell behörighet att inleda ett insolvensförfarande. Det krävs således inte några författningsändringar i detta avseende.

Anknytningskravet i skuldsaneringslagen

I skuldsaneringslagen anges att skuldsanering får beviljas fysiska personer som har hemvist i Sverige. Kravet på hemvist i Sverige prövades av EU-domstolen i målet *Radziejewski mot Kronofogdemyndigheten (C-461/11)*. Målet gällde en svensk medborgare som sedan en längre tid hade varit bosatt och arbetat för en svensk arbetsgivare i Belgien. Innan flytten till Belgien, hade han drivit en näringsverksamhet i Sverige som försatts i konkurs och som lett till att han personligen kom på obestånd. Därefter hade han varit föremål för löneutmätning i Sverige. När mannen senare ansökte om skuldsanering i Sverige, avslög Kronofogdemyndigheten hans ansökan med hänvisning till att han inte hade hemvist i Sverige.

I sitt förhandsavgörande i november 2012 konstaterade EU-domstolen att hemvistkravet kan utgöra ett hinder för den fria rörligheten eftersom en EU-medborgare kan avskräckas från att lämna sin ursprungsmedlemsstat, om detta innebär att han eller hon fråntas möjligheten att beviljas skuldsanering i den staten. En sådan begränsning kan endast tillåtas om den eftersträvar ett berättigat mål som är förenligt med fördraget och om den är motiverad av

tvingande skäl av allmänintresse. Begränsningen får inte heller gå utöver vad som är nödvändigt.

EU-domstolen fann att det i och för sig är berättigat för en medlemsstat att vilja kontrollera gäldenärens ekonomiska och personliga förhållanden innan en åtgärd beviljas som innebär att han eller hon helt eller delvis befrias från ansvar för betalningen av sina skulder. Emellertid utgör det förhållandet att gäldenären är bosatt i en annan medlemsstat inte något hinder för den kontroll av gäldenärens förhållanden som ska genomföras. Det går nämligen att fastställa de ekonomiska och personliga förhållandena för en gäldenär utan att det är nödvändigt att han eller hon har sin hemvist i Sverige. Skuldsaneringslagens krav på hemvist förbättrar inte heller kontrollmöjligheterna efter skuldsanerings inledande, eftersom kravet begränsar sig till tidpunkten för ansökan om skuldsanering. Hemvistkravet går därför utöver vad som är nödvändigt. Inte heller ansåg EU-domstolen att hemvistkravet är nödvändigt med hänvisning till att svenska skuldsaneringsbeslut för närvarande inte erkänns i andra medlemsstater.

Mot denna bakgrund fann EU-domstolen att det svenska kravet på att gäldenären ska ha sin hemvist här för att beviljas skuldsanering utgör ett oberättigat hinder för den fria rörligheten för arbetstagare och att kravet därför strider mot EU-rätten.

Med anledning av EU-domstolens dom har det föreslagits ändringar i skuldsaneringslagen, se Ds 2015:32 Anknävningskravet i skuldsaneringslagen. Promemorian har remissbehandlats och förslaget till författningsändringar ingår i den lagrådsremiss som regeringen beslutade i december 2015 (Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt).

I förslaget till ny skuldsaneringslag anges att skuldsanering får beviljas om gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige. I lagrådsremissen utvecklas resonemanget om att det bör ställas krav på anknytning till Sverige för att kunna beviljas skuldsanering samt hur detta anknytningsskrav bör se ut. Förslaget innebär att man använder samma begrepp i skuldsaneringslagen som i insolvensförordningen, nämligen platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen (se lagrådsremissen, s. 179 f.).

Utredningen ansluter sig till bedömningen i lagrådsremissen att det bör finnas ett svenskt rättskipningsintresse för att bevilja skuldsanering och att det därför finns starka skäl som talar för att upp-

ställa ett krav på anknytning till Sverige. Utredningen delar även uppfattningen att anknytningskriteriet, liksom i insolvensförordningen, bör vara platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen. Kravet på att gäldenären ska ha sina huvudsakliga intressen i Sverige får till följd att skuldsanering endast kan vara ett huvudinsolvensförfarande. Detta framstår, enligt utredningen, som rimligt.

Det föreslagna anknytningskravet har utformats som ett materiellt villkor för att gäldenären ska beviljas skuldsanering. Det skulle kunna övervägas att i stället utforma det som en behörighetsregel. Det skulle innebära att man i skuldsaneringslagen inför en regel om internationell behörighet, dvs. föreskriver under vilka förhållanden svensk myndighet är behörig att pröva en ansökan om skuldsanering. Ett argument för en sådan lösning är att bestämmelser om krav på anknytning till Sverige för att en ansökan ska kunna prövas typiskt sett brukar uppställas i form av regler om svensk domstols behörighet (även kallat domsrättsregler). Den materiella regeln om anknytning till Sverige som föreslås i lagrådsremissen innebär dock, i brist på andra regler på området, i praktiken även en reglering av i vilka gränsöverskridande situationer som en svensk domstol eller annan myndighet ska anses ha behörighet att besluta om skuldsanering, dvs. i vilka situationer som svensk domsrett föreligger.

Mot denna bakgrund bedömer utredningen att det anknytningskrav som föreslagits i lagrådsremissen är utformat på ett lämpligt sätt.

Prövning av behörighetsfrågan

Liksom enligt den tidigare insolvensförordningen ska domstolen självmant pröva sin behörighet. Om omständigheterna i ärendet ger upphov till tvivel om domstolens behörighet, bör domstolen enligt förordningen kräva att gäldenären lämnar ytterligare bevisning till stöd för sina påståenden och, om tillämplig rätt för insolvensförfarandet så tillåter, ge gäldenärens borgenärer möjlighet att lägga fram sina synpunkter beträffande domstolens behörighet (se ingressen p. 32).

Beträffande konkurs framgår det av 2 kap. 1 § konkurslagen att sökanden ska ange de omständigheter som grundar rättens behörighet. Om ansökan inte är komplett ska sökanden föreläggas att

komplettera den vid äventyr att ansökan kan komma att avvisas. En gäldenärs ansökan prövas som huvudregel omedelbart, dvs. utan att den kommuniceras med borgenärerna. En borgenärs ansökan prövas dock normalt vid en förhandling.

På motsvarande sätt ska en ansökan om företagsrekonstruktion enligt 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion innehålla uppgifter om de omständigheter som grundar rättens behörighet. Enligt 2 kap. 5 § samma lag ska sökanden, vid äventyr av avvisning, föreläggas att komplettera en ansökan som inte är komplett.

Lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen (kompletteringslagen) innehåller bestämmelser av likartat slag som innebär att sökanden ska ange grunderna dels för svensk domstols behörighet, dels för den typ av förfarande som ansökan avser (huvudinsolvensförfarande eller territoriellt begränsat förfarande). Kompletteringslagens bestämmelser avser alltså den internationella behörigheten och ska läsas tillsammans med bestämmelserna om ansökans innehåll i 2 kap. 1 § konkurslagen och 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.

Utredningen anser att det även i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen bör införas en bestämmelse som beträffande konkurs och företagsrekonstruktion motsvarar 2 § i den nuvarande kompletteringslagen.

Beträffande skuldsanering förhåller det sig något annorlunda eftersom det i lagrådsremissen med förslag till nya skuldsaneringslagar följer av 12 § förslaget till skuldsaneringslag och 13 § förslaget till lag om skuldsanering för företagare att ansökan ska innehålla uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige.

Av insolvensförordningen följer att gäldenären eller en borgenär får föra talan vid domstol mot ett beslut om att inleda ett huvudinsolvensförfarande på grundval av internationell behörighet (se artikel 5.1). Förordningen tillåter även, enligt artikel 5.2, att medlemsstaterna föreskriver att ytterligare parter får angripa beslutet rättsligt liksom att det sker på annan grund än bristande internationell behörighet.

Enligt svensk nationell rätt kan ett beslut att inleda ett insolvensförfarande överklagas även på andra grunder än bristande internationell behörighet (se 4 kap. 11 § lagen om företagsrekonstruktion, 16 kap. 5 § konkurslagen och 29 § lagen om skuldsane-

ring). När det gäller frågan om vem eller vilka som får överklaga ett sådant beslut är utgångspunkten i svensk rätt att den som överklagar beslutet ska ha ett rättsligt intresse av att få till stånd en ändring. Det betyder att beslutet från rättslig synpunkt ska innebära en nackdel för klaganden.

Enligt utredningens bedömning uppfyller svensk rätt förordningens krav på möjligheter att överklaga beslut om att inleda ett insolvensförfarande.

Domstols behörighet att pröva en talan som är en direkt följd av insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta

Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium ett insolvensförfarande inletts är enligt artikel 6.1 även behöriga att pröva en talan som är direkt hänförlig till insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta. I avsnitt 6.3.4 ovan redovisas insolvensförordningens reglering av denna fråga. Svenska exempel på en sådan talan skulle kunna vara återvinning eller under vissa förutsättningar kvarstad²⁴.

Utredningen konstaterar att såväl beträffande konkurs som företagsrekonstruktion kan det inte uteslutas att det uppstår situationer då det föreligger svensk domsrätt enligt artikel 6 i insolvensförordningen men inte pekas ut någon lokalt behörig domstol i reglerna i 10 kap. rättegångsbalken. Om det t.ex. i samband med ett svenskt konkursförfarande väcks en återvinningstalan mot en svarande med hemvist i en annan medlemsstat följer det av rättegångsbalken att talan som utgångspunkt ska väckas vid domstolen i den ort där svaranden har sin hemvist (alltså utomlands). Samtidigt anger den reviderade insolvensförordningen att domstolarna i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts ska vara behöriga att pröva en sådan talan.

Enligt utredningens bedömning bör detta föranleda att det i svensk rätt införs en regel om reservforum för det fall att artikel 6 i insolvensförordningen pekar ut svenska domstolar som behöriga och det saknas bestämmelser om lokal behörighet.

²⁴ Kvarstad enligt 2 kap. 11 § konkurslagen.

En bestämmelse om reservforum skulle antingen kunna peka ut en viss domstol som behörig i alla situationer eller den domstol som handlägger insolvensförfarandet. Insolvensförordningen ställer inte krav på att det ska vara fråga om samma domstol utan endast att domstolarna i den medlemsstat där insolvensförfarandet inletts ska vara behöriga. Utredningen konstaterar att det i och för sig skulle kunna vara praktiskt om en talan som har ett nära samband med insolvensförfarandet handläggs av den domstol som handlägger insolvensförfarandet. Det skulle emellertid innebära ett avsteg från vad som i övrigt gäller i svensk rätt och innebära att en återvinningsvarande med hemvist i Sverige ska sökas vid domstolen i den ort där han eller hon har hemvist samtidigt som en talan mot en återvinningsvarande i en annan medlemsstat skulle väckas vid den domstol som handlägger insolvensförfarandet. Enligt utredningens mening är det svårt att motivera en sådan skillnad. Utredningen bedömer att det är mer lämpligt att peka ut en viss domstol som reservforum och anser att Stockholms tingsrätt bör vara reservforum.²⁵

²⁵ Jfr utformningen av 2 § lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

7 Tillämplig lag

7.1 Allmänt

Insolvensförordningen innehåller bl.a. vissa materiella bestämmelser men är i allt väsentligt ett internationellt privat- och processrättsligt instrument. Förordningen tar i dessa delar över i förhållande till medlemsstaternas internationella privat- och processrätt. Såväl den tidigare som den reviderade insolvensförordningen anger för vissa situationer vilket lands lag som ska tillämpas. Hänvisningen till nationell rätt avser materiella och processuella bestämmelser och inte medlemsstaternas internationella privat- och processrätt. Om det av insolvensförordningen följer att svensk rätt ska tillämpas på en viss fråga ska detta alltså gälla även om svensk rätt skulle innehålla bestämmelser som pekar ut ett annat lands lag som tillämplig.

7.2 Den tidigare insolvensförordningen

Den tidigare insolvensförordningen innehåller lagvalsbestämmelser som anger att det som huvudregel är lagen i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts som är tillämplig på förfarandet, s.k. *lex concursus* (se artikel 4). För att denna princip ska frångås krävs att detta uttryckligen anges i förordningen. Följande bestämmelser innehåller undantag från huvudregeln.

- artikel 5 rörande sakrättsligt skydd,
- artikel 6 rörande kvittning,
- artikel 7 rörande återtagandeförbehåll,
- artikel 8 rörande avtal om förvärv av eller nyttjanderätt till fast egendom,

- artikel 9 rörande rättigheter och skyldigheter inom ramen för ett betalnings- eller avräkningssystem på en finansiell marknad,
- artikel 10 rörande anställningsavtal och anställningsförhållanden,
- artikel 11 rörande vissa registrerade rättigheter,
- artikel 12 rörande gemenskapspatent och gemenskapsvarumärken,
- artikel 13 rörande tillgångar som kan återvinnas,
- artikel 14 rörande godtrosförvärv, och
- artikel 15 rörande pågående rättegångar.

7.3 Den reviderade insolvensförordningen

7.3.1 Tillämplig lag

Lagvalsbestämmelsen i artikel 7 i den reviderade insolvensförordningen motsvarar den lagvalsregel som finns i den tidigare insolvensförordningen. Även denna lagvalsbestämmelse anger således att huvudregeln är att det är lagen i det land som insolvensförfarandet inletts i som är tillämplig på förfarandet om inget annat föreskrivs i förordningen. Denna lagvalsregel bör enligt förordningens ingress (p. 66) gälla för både huvudinsolvensförfaranden och territoriellt begränsade förfaranden. I ingressen anges även att förfarandelandets lag bör bestämma samtliga verkningar av insolvensförfarandet, både processuella och materiella.¹ Det finns dock ett antal uttryckliga undantag från denna huvudregel, vilka redovisas nedan.

Artikel 7.2 innehåller en lista över ett antal situationer där det särskilt betonas att det är lagen i förfarandelandet som ska fastställa vad som gäller vid insolvensförfarandet. Av artikelns ordalydelse framgår emellertid att listan inte är uttömmande. Frågan om för vilka slags gäldenärer ett insolvensförfarande kan inledas anges här. Detsamma gäller vilka tillgångar som ska anses ingå i boet och hur tillgångar som förvärvats av gäldenären efter det att insolvensförfarandet har inletts ska behandlas. Vidare anges att frågor rörande

¹ Utredningen använder sig omväxlande av begreppen "förfarandelandet" och "inledandelandet". I bägge fallen avses det land där insolvensförfarandet inletts.

gäldenärens rådighet och förvaltarens behörighet ska avgöras av inledandelandets nationella rätt. Samma sak gäller för frågor om förutsättningarna för kvittning och insolvensförfarandets verkningar på gäldenärens gällande avtal. Vidare ska inledandelandets nationella rätt tillämpas på frågor om insolvensförfarandets verkningar på förfaranden som inletts av enskilda borgenärer, med undantag för pågående rättegångar och de fordringar som ska anmälas gentemot den egendom som insolvensförfarandet avser. Artikeln behandlar också hur de fordringar som uppkommit efter det att insolvensförfarandet har inletts ska behandlas. Även frågor som rör regler om hur fordringar ska anmälas, styrkas och godtas regleras. Samma sak gäller frågor om hur influtna medel ska fördelas, företrädesordningen och vilka rättigheter de borgenärer har som, efter det att insolvensförfarandet har inletts, delvis tillgodosetts till följd av sakrättsligt skydd eller genom kvittning. Frågor om förutsättningarna för och verkningarna av att insolvensförfarandet slutförs, varvid bl.a. avses avslutande genom ett ackord, borgenärernas ställning efter slutfört insolvensförfarande, vem som ska stå för kostnaderna för insolvensförfarandet, samt slutligen frågor som rör vilka återvinningsbestämmelser och liknande som är tillämpliga regleras också av artikel 7.

7.3.2 Undantag från huvudregeln

Allmänt

Lagvalsregleringen i artikel 7 innebär att förfarandelandets lag har en stark ställning. Det finns emellertid ett antal undantag från huvudregeln som medför att förfarandelandets lag får stå tillbaka. Sådana undantag är placerade i förordningens artiklar 8–18 och överensstämmer i stor utsträckning med vad som gällde redan enligt den tidigare insolvensförordningen. Alla bestämmelser i de nu nämnda artiklarna är inte att betrakta som lagvalsregler i ordets rätta bemärkelse, men samtliga bestämmelser anknyter till lagvalsfrågor på olika sätt.

Sakrättsligt skydd

Artikel 8 behandlar tredje mans sakrättsliga skydd. Bestämmelsen anger att sakrättsligt skyddade anspråk inte ska beröras av att ett insolvensförfarande inleds. För att artikeln ska vara tillämplig krävs dock att den ifrågavarande egendomen finns i en annan medlemsstat än den där insolvensförfarandet inletts. Finns tillgången utanför EU är bestämmelsen inte tillämplig.² I punktform anges exempel på ett antal rättigheter som särskilt, men inte uttömmande innefattas i det sakrättsliga skyddet.

Bestämmelsen överensstämmer i sak med vad som anges i artikel 5 i den tidigare insolvensförordningen, med den enda skillnaden att ordet *särskilt* har lagts till vad gäller vilka typer av sakrättsligt skydd som exemplifieras i bestämmelsen (se artikel 8.2). I den engelskspråkiga versionen³ har dock ingen ändring skett varför den svenska förändringen torde vara av rent redaktionell art.

Bestämmelsen kan sägas utgöra en form av minimiharmonisering⁴ av vad som ska anses vara sådana sakrätter som skyddas av artikel 8. Det innebär att artikel 8 är tillämplig i de fall säkerhetsinnehavaren har ett sakrättsligt skydd enligt nationell rätt och detta skydd uppfyller kraven i artikel 8. Artikeln i sig skapar därmed ingen rättighet.⁵ Förordningen innehåller inte heller någon definition av vad som avses med sakrättsligt skydd men anger att det kan vara fråga om sakrätt till såväl materiell som immateriell egendom, fast eller lös egendom och att den kan avse såväl särskilda tillgångar som en samling obestämda tillgångar som helhet.

Vilken rättsordning som reglerar om tredje man har sakrättsligt skydd anges dock inte i förordningen. För svenskt vidkommande gäller i allmänhet principen *lex rei sitae*, dvs. att det är rättsordningen i den stat där egendomen befinner sig som är tillämplig. För stora delar av Europa gäller samma sak.

I artikel 8.4 anges att det förhållandet att gäldenärens motpart har ett sakrättsligt skydd i enlighet med artikel 8 inte hindrar att återvinningstalan i enlighet med artikel 7.2 m) inleds mot denne.

² Jfr den förklarande rapporten till den tidigare insolvensförordningen FR 94.

³ I både den tidigare och den reviderade insolvensförordningen lyder första meningen i 8.2 enligt följande. "*The rights referred to in paragraph 1 shall in particular mean*".

⁴ Se Mikael Mellqvist, SvJT 2006 s. 460.

⁵ Se Mikael Mellqvist, SvJT 2006 s. 459.

Om någon medlemsstat har ett rättssystem där sakrättsligt skydd innebär att en person kan skydda sig mot återvinning tar artikel 8.4 över vad som i ett sådant fall föreskrivs i nationell rätt.⁶ Även om någon kan göra gällande sakrättsligt skydd enligt artikel 8.4 hindrar detta således inte att återvinningstalan förs.

Kvittning

Den reviderade insolvensförordningen innehåller två bestämmelser som handlar om kvittning av fordringar. I artikel 7.2 d) slås det fast att huvudregeln är att förfarandelandets lag fastställer förutsättningarna för kvittning. I artikel 9 anges dock att inledandet av ett insolvensförfarande inte ska påverka borgenärens kvittningsrätt om kvittning är tillåten enligt det lands lag som är tillämplig på den insolvente gäldenärens fordran. Bestämmelsen finns i artikel 6 i den tidigare insolvensförordningen och har inte ändrats i sak.

Avsikten med bestämmelsen i artikel 9 är att klargöra en borgenärs rätt att kvitta en fordran när ett konkursbo kräver betalt under tiden insolvensförfarandet pågår. I vissa medlemsstater kan det vara så att kvittning över huvud taget inte är tillåtet vid ett pågående insolvensförfarande. Artikeln innebär i ett sådant fall att en insolvensborgenär ändå har möjlighet att kvitta en fordran med stöd av artikel 9, dvs. under förutsättning att rätt till kvittning finns enligt den lag som är tillämplig på gäldenärens fordran.

I artikel 9.2 anges att innehållet i artikel 9.1 inte hindrar en återvinningstalan enligt artikel 7.2 m). I litteraturen har det uttalats att det är svårt att föreställa sig en situation där detta skulle kunna bli aktuellt eftersom bestämmelsen reglerar förutsättningarna för kvittning under förfarandet och återvinning är ett institut som under vissa förutsättningar möjliggör en återgång av rättshandlingar som är vidtagna innan ett insolvensförfarande inleds.⁷

⁶ Se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning – en kommentar (Mellqvist), s. 229.

⁷ Se Mellqvist, s. 232.

Återtagandeförbehåll

I artikel 10.1 i den reviderade insolvensförordningen regleras tillämplig lag beträffande återtagandeförbehåll. Bestämmelsen anger att en säljares återtaganderätt inte påverkas av att ett insolvensförfarande inleds under förutsättning att varan finns i en annan medlemsstat än där förfarandet inleds.

Artikel 10 motsvarar, utan ändringar, artikel 7 i den tidigare insolvensförordningen.

I artikel 10.2 återfinns en bestämmelse som föreskriver att hävning inte får ske beträffande en levererad vara i händelse av en säljares insolvens och att en köpare inte ska hindras från att förvärva en vara om den då förfarandet inleds finns i en annan medlemsstat än inledningsstaten.⁸ Det är således inte fråga om en egentlig lagvalsregel utan snarare om en bestämmelse som medför att en köpare ges vissa materiella rättigheter som genom förordningen blir gällande i hela EU.⁹ För att artikel 10.2 ska vara tillämplig måste leverans av varan ha skett till köparen. Bestämmelsen får anses utgöra en form av minimiharmonisering.

Enligt artikel 10.3 hindrar inte det förhållandet att säljaren har en sakrättsligt skyddad återtaganderätt att en återvinningstalan i enlighet med artikel 7.2 m) inleds mot denne.

Avtal rörande fast egendom

Artikel 11 rör fast egendom. Enligt artikel 11.1 ska verkningarna av ett insolvensförfarande på avtal om förvärv av eller nyttjanderätt till fast egendom uteslutande regleras av rättsordningen i den medlemsstat där fastigheten finns. Att denna princip gäller är internationellt vedertaget.¹⁰

För att kunna tillämpa artikeln krävs att det fastställs huruvida tillgången i fråga är att se som fast eller lös egendom. Olika länder har emellertid olika definitioner av vad som är fast egendom. Vilket lands lag som ska avgöra detta regleras dock inte av förordningen.

⁸ Jfr även den förklarande rapporten till den tidigare insolvensförordningen p. 112 och 114.

⁹ Se Mellqvist, s. 234.

¹⁰ Se Mellqvist, s. 236.

Ofta – men inte alltid – torde det vara lagen i den stat där egendomen finns som ska styra valet av lag (*lex rei sitae*).¹¹

Artikel 11.1 är begränsad till avtal om förvärv eller nyttjanderätt till fast egendom. Andra förfoganden över fastigheten (t.ex. pant-rätt) faller utanför artikelns tillämpningsområde.

Ordalydelsen i artikel 11.1 motsvarar artikel 8 i den tidigare insolvensförordningen.

Artikel 11.2 saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen. Artikelns syfte är att det i vissa medlemsstater föreskrivs att en uppsägning eller ändring av ett avtal om förvärv eller nyttjanderätt till fast egendom måste godkännas av den domstol där insolvensförfarandet handläggs. Om så är fallet, och inget insolvensförfarande har inletts i den stat där den fasta egendomen är belägen ska den domstol som inlett ett huvudinsolvensförfarande vara behörig att godkänna uppsägningen eller avtalsändringen. Bestämmelsen innebär inte bara en reglering av internationell behörighet utan även av lokal sådan. Det är just den domstol som har inlett huvudinsolvensförfarandet som är behörig.

För svenskt vidkommande har bestämmelsen begränsad betydelse men skulle kunna bli tillämplig i situationer där det krävs ett godkännande av arrendenämnd eller hyresnämnd. Vidare kan en svensk domstol komma att bli behörig att godkänna sådana uppsägningar eller avtalsförändringar beträffande en fastighet som är belägen i en annan medlemsstat.

Betalningssystem och finansiella marknader

Enligt artikel 12.1 i den reviderade insolvensförordningen ska de rättigheter och skyldigheter som åvilar parterna i ett betalnings- eller avräkningssystem eller på en finansiell marknad uteslutande regleras av den rättsordning som är tillämplig på systemet eller marknaden även om ett insolvensförfarande skulle inledas beträffande någon som deltar i ett sådant system. Även detta är en särreglering i förhållande till artikel 7, se ovan. Artikel 12 motsvarar artikel 9 i den tidigare förordningen och har inte ändrats.

¹¹ Se Mellqvist, s. 236.

Bestämmelsen tar främst sikte på nettning- och clearingavtal.¹² Avsikten med bestämmelsen uttrycks i ingressen till den reviderade insolvensförordningen. Det finns ett behov av skydda vissa betalningssystem och finansiella marknader (exempelvis gällande de avtal om stängning och nettning av positioner som förekommer i dessa system samt avyttring av värdepapper och det skydd som gäller för dessa transaktioner, vilket särskilt regleras genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG, det s.k. finalitydirektivet)¹³. För sådana transaktioner ska därför endast den lagstiftning gälla som är tillämplig på det berörda systemet eller på den berörda marknaden. Syftet är att förhindra att de mekanismer för betalning och avveckling av transaktioner som föreskrivs i betalnings- eller kvittningssystemen eller på medlemsstaternas reglerade finansiella marknader ändras om en deltagare blir insolvent.

Av artikel 12.2 framgår dock att artikel 12.1 inte ska gälla bedömningen av frågor om återvinning. Av artikel 7.2 m och artikel 16 framgår att frågor om återvinning i de flesta fall regleras av *lex fori concursus*.¹⁴

Anställningsavtal

Artikel 13.1 stadgar att verkningarna på anställningsavtal och anställningsförhållanden av att ett insolvensförfarande inletts regleras av den medlemsstats lag som är tillämplig på anställningsavtalet. Artikel 13.1 motsvarar artikel 10 i den tidigare insolvensförordningen.

I den reviderade insolvensförordningen har ett stycke tillkommit i artikeln. I artikel 13.2 står att i de fall där upphörande av anställningsavtal kräver en domstols eller en administrativ myndighets godkännande ska, enligt artikel 13.2, den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe vara fortsatt behörig att lämna ett sådant godkännande även om inget insolvensförfarande har inletts i den medlemsstaten. Artikel 13.2 innebär således ett starkare skydd

¹² Se ingressen p. 71 och Mellqvist, s. 237.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

¹⁴ Se Mellqvist, s. 240.

för nationella regler om domstols godkännande av uppsägning och ändring av anställningsavtal jämfört med motsvarande regler rörande fast egendom som införts i artikel 11.2.

Insolvensrättsliga frågor rörande anställningsavtal som inte omfattas av artikel 13, till exempel huruvida arbetstagarnas fordringar skyddas av förmånsrätt och vilken prioritet denna förmånsrätt i förekommande fall har, regleras enligt den medlemsstats rättsordning där insolvensförfarandet har inletts. Undantag görs för de fall där förvaltaren i enlighet med artikel 36 har gjort ett åtagande för att undvika sekundära insolvensförfaranden.¹⁵

Arbetstagarnas rätt till ersättning genom lönegaranti vid arbetsgivarens insolvens regleras av lönegarantidirektivet 2008/94/EG¹⁶. De förfaranden som medför rätt till lönegaranti i respektive medlemsstat finns förtecknade i en bilaga till direktivet. Rätten till lönegaranti är kopplad till att det finns ett arbetsställe i medlemsstaten och att arbetstagaren haft sin huvudsakliga sysselsättning vid det arbetsstället.

Ersättningens omfattning regleras av den nationella rätt där arbetstagaren har sitt arbetsställe och sin sysselsättning. Den del av lönefordran som inte ersätts av lönegarantin finns kvar som en fordran i insolvensförfarandet. Eventuell förmånsrätt regleras av nationell rätt i den medlemsstat som inlett förfarandet.

Verkan på registrerade rättigheter

Gäldenärens rätt till fast egendom, skepp eller luftfartyg som är föremål för registrering bestäms enligt artikel 14 av lagen i registerlandet.¹⁷ Var egendomen befinner sig spelar således ingen roll i detta fall. Det är alltså gäldenärens rätt (äganderätt, sakrätt eller annan rätt) till egendomen som ska vara föremål för registrering. Att egendomen i sig är föremål för registrering innebär inte att bestämmelsen är tillämplig.¹⁸ Artikel 14 motsvarar artikel 11 i den tidigare insolvensförordningen och den har inte ändrats.

¹⁵ Se ingressen p. 72.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens.

¹⁷ Se Mellqvist, s. 242.

¹⁸ Ds 2007:6 s. 199.

Syftet med bestämmelsen är att man ansett det vara nödvändigt att respektera nationella registreringssystem avseende gäldenärens rätt till fast egendom, skepp och luftfartyg.¹⁹ Det finns anledning att observera att artikeln är begränsad till att gälla gäldenärens rätt till ifrågavarande egendom. Borgenärernas rätt till annan egendom i ett insolvensförfarande (dvs. frågor om deras sakrättsliga skydd) regleras av den rättsordning som pekas ut i artikel 8 i insolvensförordningen.²⁰

Europeiska patent

I artikel 15 anges att ett europeiskt patent med enhetlig verkan, ett gemenskapsvarumärke eller motsvarande rättighet som skapats genom unionsrätten enbart omfattas av insolvensförfarandet om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande. Det är alltså inte fråga om en egentlig lagvalsregel. Frågan om de rättigheter som nämns i artikeln ingår i den egendom som omfattas av ett insolvensförfarande regleras materiellt i nationell rätt. Den rättsordning som ska tillämpas är enligt huvudregeln i artikel 7.2(b) lagen i den medlemsstat där insolvensförfarandet inletts. Artikel 15 innebär dock att dessa rättigheter endast får ingå i förfarandet om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande.

I artikel 15 benämns det som tidigare kallades gemenskapspatent för europeiska patent. I övrigt motsvarar artikel 15, med smärre redaktionella ändringar, artikel 12 i den tidigare insolvensförordningen. Se vidare i avsnitt 4 angående definitionen av europeiskt patent.

¹⁹ Genom konventionen om internationell säkerhetsrätt till flyttbar egendom (Rådets beslut 2009/370/EG av den 6 april 2009 om Europeiska gemenskapens anslutning till konventionen om internationell säkerhetsrätt till flyttbar egendom och till dess protokoll om särskilda frågor rörande luftfartsutrustning, den s.k. Kapstadskonventionen) har det införts en ordning för internationella säkerhetsrätter vid överlåtelser och upplåtelser av flygplan och annan luftfartsutrustning som ska öka förutsägbarheten och minska riskerna för finansierarna. Det finns även möjlighet att registrera säkerhetsrätterna i ett särskilt inrättat internationellt register. Sverige har i dag enbart tillträtt luftfartygsprotokollet.

²⁰ Se Internationell insolvens – en diskussionspromemoria, Ds 2007:6, s. 199.

Handlingar som kan återvinnas

Enligt huvudregeln i artikel 7.2 m) ska förfarandelandets lag tillämpas för att avgöra frågor om återvinning. Artikel 16 anger dock att artikel 7.2 m) inte ska tillämpas om återvinnings svaranden kan visa att den angripna rättshandlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än den där insolvensförfarandet inletts och lagen i detta land inte tillåter återvinning eller motsvarande. I svensk rätt kan detta gälla betalning av skatter, förfallna underhållsbidrag m.m. (jfr 4 kap. 1 § konkurslagen och 3 kap. 5 § lagen om företagsrekonstruktion).

Artikel 16 motsvarar, med smärre redaktionella ändringar, artikel 13 i den tidigare insolvensförordningen. I litteraturen har påpekats att förutsättningarna i bestämmelsen sällan lär vara uppfyllda.²¹ Samtliga medlemsstaters rättsordningar innehåller bestämmelser om återvinning även om dessa skiljer sig åt och bestämmelsen är inte begränsad till enbart återvinningsregler.²²

Skydd för tredje mans förvärv

Av artikel 7.2 b) och c) framgår att det är förfarandelandets lag som reglerar vilka tillgångar som omfattas av ett insolvensförfarande och omfattningen av gäldenärens rådighetsförlust. Artikel 17 utgör ett undantag till denna huvudregel. I artikel 17 föreskrivs att giltigheten av en åtgärd varigenom gäldenären, efter att ett insolvensförfarande inletts, mot vederlag disponerar över fast egendom eller registrerade skepp, luftfartyg eller värdepapper ska bestämmas av lagen i det land där den fasta egendomen befinner sig respektive av registerlandets lag.

Artikel 17 motsvarar artikel 14 i den tidigare insolvensförordningen.

För svensk del finns en bestämmelse om godtrosskydd i 3 kap. 2 § konkurslagen.²³

²¹ Se bland annat Mellqvist.

²² Mellqvist, s. 66 f.

²³ Se även Mellqvist, s. 243 f.

Verkan av ett insolvensförfarande på pågående rättegång eller skiljeförfarande

Av artikel 18 framgår att verkan av ett insolvensförfarande på pågående rättegångar och skiljeförfaranden som gäller egendom eller rättigheter som ingår i den egendom som insolvensförfarandet avser uteslutande regleras av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår eller där skiljedomstolen har sitt säte.

Artikel 18 motsvarar i princip artikel 15 i den tidigare insolvensförordningen, med den ändringen att bestämmelsen numera även uttryckligen innefattar skiljeförfaranden. Vidare har formuleringen ändrats så att det i den reviderade förordningen talas om egendom som insolvensförfarandet avser medan det i den tidigare förordningen talades om egendom som gäldenären inte längre äger rådighet över. Ändringen är föranledd av den reviderade insolvensförordningens utvidgade tillämpningsområde och torde ta sikte på att förordningen numera inte är begränsad till förfaranden i vilka gäldenären har förlorat rådigheten över sin egendom.

7.4 Utredningens överväganden och förslag

Bedömning: De förändringar som skett i den reviderade insolvensförordningen beträffande reglerna om tillämplig lag föranleder inte några kompletterande bestämmelser eller författningsändringar i svensk rätt.

Artiklarna 7–18 i den reviderade insolvensförordningen motsvarar, som ovan angetts, i princip artiklarna 5–15 i den tidigare insolvensförordningen. De största förändringar som skett rör artiklarna 11.2 (avtal om fast egendom) och 13.2. (anställningsavtal). I båda fallen är bakgrunden till bestämmelserna att det i vissa medlemsstater föreskrivs att uppsägningar och ändringar av dessa avtalstyper som sker när det har inletts ett insolvensförfarande ska godkännas av domstol.

Innebörden av artikel 11.2 är att den domstol som har inletts ett huvudinsolvensförfarande ska vara behörig att godkänna uppsägningen eller ändringen av avtal om förvärv eller nyttjanderätt till

fast egendom om det inte har inletts något insolvensförfarande i den stat där egendomen är belägen.

Innebörden av artikel 13.2 är att när det på motsvarande sätt krävs att domstol godkänner en uppsägning eller ändring av ett anställningsavtal behåller domstolarna i det land vars rättsordning är tillämplig på avtalet sin behörighet att lämna ett sådant godkännande, även om något sekundärförfarande inte har inletts där.

Utredningens bedömning är att de nya reglerna inte kräver att några kompletterande bestämmelser införs i svensk rätt.

8 Erkännande av insolvensförfaranden

8.1 Den tidigare insolvensförordningen

Artikel 16–26 i den tidigare insolvensordningen rör frågor om erkännande av insolvensförfaranden. I artikel 16 i den tidigare insolvensförordningen anges utgångspunkten, nämligen att insolvensförfaranden som omfattas av förordningen ska erkännas i övriga medlemsstater. Detta gäller oavsett om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande, ett sekundärförfarande eller ett territoriellt förfarande.¹

Av artikel 17 framgår att ett inlett insolvensförfarande, utan ytterligare formaliteter, ska ha samma verkningar i alla andra medlemsstater som det har i inledandestaten. I artikeln anges också att även territoriella förfaranden ska erkännas. Det innebär att verkningarna av ett samtidigt pågående huvudinsolvensförfarande begränsas på det viset att gäldenärens egendom i den stat där det territoriella förfarandet inletts undantas från den egendom som ingår i huvudförfarandet.

Artikel 18 handlar om förvaltarens behörighet och anger att förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har samma behörighet i övriga medlemsstater som denne har i inledandestaten. Vidare framgår att en förvaltare i ett territoriellt förfarande har rätt att återföra egendom till inledandestaten om den efter inledandet förts bort därifrån.

Artikel 19 anger vad som krävs för att en förvaltare ska kunna styrka sin behörighet.

¹ Se ingressen till den tidigare insolvensförordningen p. 22.

Artikel 20 syftar till att säkerställa att alla borgenärer behandlas lika genom att föreskriva att en borgenär som på något sätt fått betalt av gäldenären efter att ett förfarande har inletts ska återbetala vad han fått till förvaltaren. Artikel 20 innehåller även en avräkningsbestämmelse för det fall det pågår flera förfaranden på samma gång.

Artikel 24 anger att den som i god tro infriar en skuld till en gäldenär i stället för till en förvaltare i en annan medlemsstat där ett insolvensförfarande inletts, gör detta med befriande verkan.

Artikel 25 handlar om erkännande och verkställighet av domstols beslut som rör ett insolvensförfarandes genomförande, slutförande och ackord.

I artikel 26 finns en hänvisning till *ordre public*² som grund för en medlemsstat att vägra erkänna ett insolvensförfarande eller vägra att verkställa ett beslut som fattats i samband med ett sådant förfarande.

8.2 Den reviderade insolvensförordningen

8.2.1 Erkännande av inledande insolvensbeslut

I artikel 19.1 i den reviderade insolvensförordningen anges att beslut om att inleda ett insolvensförfarande som har fattats av en behörig domstol, från den tidpunkt beslutet har verkan i inledande staten, också ska erkännas i alla andra medlemsstater. Detta gäller oavsett om det inledda förfarandet är ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt förfarande. Det gäller också oavsett om det är fråga om ett självständigt eller ett sekundärt förfarande. I de fall förfarandet är territoriellt begränsat innebär detta således inte att erkännandet är begränsat. Artikel 19 motsvarar utan ändringar artikel 16 i den tidigare insolvensförordningen.

Av artikel 19.1 framgår vidare att ett beslut om inledande av ett insolvensförfarande ska erkännas i en annan medlemsstat även om det i den staten inte skulle vara möjligt att inleda ett insolvensförfarande mot en gäldenär på grund av dennes rättsliga status. Om en svensk domstol t.ex. försätter en fysisk person i konkurs och det i någon annan medlemsstat inte är möjligt att sätta fysiska personer i

² Att något står i strid med en stats *ordre public* innebär att det är uppenbart oförenligt med grunderna för den statens rättsordning.

konkurs ska alltså det svenska konkursbeslutet ändå erkännas i den andra medlemsstaten.³

Av artikel 19.2 framgår att erkännandet av ett huvudinsolvensförfarande inte hindrar att ett territoriellt förfarande inleds beträffande samme gäldenär i en annan medlemsstat.

Artikel 20 motsvarar, utan ändringar, artikel 17 i den tidigare insolvensförordningen.

I artikel 20.1 anges att ett huvudinsolvensförfarande ska ha samma verkan i alla andra medlemsstater som det har i inledandestaten. Det innebär att om ett nationellt förfarande har extraterritoriella verkningar (exempelvis en svensk domicilkonkurs) utsträcks verkningarna av detta förfarande till att omfatta alla medlemsstater.⁴

Ett inlett huvudinsolvensförfarande får, med undantag för om ett sekundärt insolvensförfarande inleds, hinderverkan i övriga medlemsstater, dvs. beslutet hindrar att det inleds såväl ett annat insolvensförfarande som att individuella verkställighetsåtgärder vidtas (i den mån så är fallet enligt rättsordningen i inledandestaten). Inledandebeslutet får också beslagsverkan, dvs. egendom i alla medlemsstater omfattas av beslutet.⁵ Även de eventuella rättsverkningar som enligt nationell rätt inträder efter förfarandets avslutande erkänns. Att borgenärernas ställning efter ett avslutat insolvensförfarande regleras av förfarandelandets lag följer av artikel 7.2(k). Ett exempel är bestämmelsen om preklusion av fordringar efter avslutad skuldsanering i 23 § skuldsaneringslagen.

Erkännande av ett beslut om att inleda ett insolvensförfarande ska ske automatiskt, dvs. det krävs inte något exekvaturförfarande eller liknande. Om inledandebeslutet innebär att gäldenären förlorar rådigheten över sin egendom får beslutet även till följd att gäldenären förlorar rådigheten över hela sin egendom eftersom egendom inom hela EU omfattas av beslutet.

I artikel 20.2 anges att även ett beslut att inleda ett territoriellt begränsat förfarande ska erkännas. Det torde i och för sig följa redan av artikel 20.1. Det medför dock konsekvenser som utgör ett undantag från principen om att huvudinsolvensförfarandet är universellt. Det pågående huvudinsolvensförfarandet begränsas då

³ Se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning – en kommentar (Mellqvist), s. 147.

⁴ Se Mellqvist, s. 147.

⁵ Jfr Ds 2002:59 s. 48.

på det viset att gäldenärens egendom i den stat där det inleds ett territoriellt förfarande undantas från verkningarna av huvudinsolvensförfarandet.⁶ Erkännandet av det territoriella förfarandet innebär inte att just det förfarandet ges extraterritoriella verkningar, utan att beslutet inte kan ifrågasättas vad gäller dess verkningar inom den stat där det har fattats.⁷ Insolvensförordningen bygger på den outtalade förutsättningen att regleringen i medlemsstaterna är sådan att nationella förfaranden normalt har extraterritoriella ambitioner.⁸

8.2.2 Erkännande och verkställighet av andra insolvensbeslut

Artikel 19, som behandlas ovan, rör endast erkännande av beslutet att *inleda* ett insolvensförfarande. Av artikel 32.1 följer att även alla andra beslut som en domstol fattar inom ramen för ett insolvensförfarande för att genomföra eller slutföra det också ska erkännas utan krav på några ytterligare formaliteter. Även beslut om ackord nämns i artikeln.

Som anges i avsnitt 6 följer det av artikel 6 i insolvensförordningen att domstolarna i den medlemsstat i vilken ett insolvensförfarande inletts är behöriga att pröva en talan som är direkt hänförlig till insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta, t.ex. en talan om återvinning. Även i dessa fall ska domstolens beslut erkännas enligt artikel 32.1. Det gäller också om beslutet har fattats av en annan domstol än den där insolvensförfarandet har inletts (se artikel 32.1 andra stycket).

I likhet med den tidigare insolvensförordningen ska beslut som rör säkerhetsåtgärder som fattats efter en begäran om inledande av ett insolvensförfarande erkännas. I artikel 32.1 tredje stycket i den reviderade förordningen har det förtydligats att erkännande även ska ske om ett sådant beslut har fattats i samband med en begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas.

Ett exempel på tillämpning av artikeln kan vara att ett insolvensförfarande inletts i en medlemsstat, t.ex. Tyskland, och den tyska domstolen fattar beslut om säkerhetsåtgärder beträffande egendom

⁶ Se Ds 2007:6, Internationell insolvens, s. 101.

⁷ Se Mellqvist, s. 148.

⁸ Se Ds 2007:6, Internationell insolvens, s. 100.

som finns i Sverige. Ansökan om att säkra egendomen görs i ett sådant fall till Kronofogdemyndigheten i Sverige som har att lägga det tyska beslutet till grund för sina verkställighetsåtgärder på samma sätt som om det var fråga om ett svenskt beslut.

Vidare anger artikel 32.1 att de beslut som avses i artikeln ska verkställas i enlighet med vissa angivna bestämmelser i Bryssel I-förordningen⁹. Det innebär bl.a. att beslut som meddelats i en medlemsstat och som är verkställbara där ska vara verkställbara även i andra medlemsstater utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring. På vilka grunder verkställighet kan vägras regleras dock uteslutande i insolvensförordningen (se artikel 33 och avsnitt 8.2.7). Artikel 32.2 anger att även andra beslut än de som avses i artikel 32.1 ska erkännas och verkställas i enlighet med Bryssel I-förordningen i den mån den är tillämplig.¹⁰

Artikel 32 motsvarar med vissa förändringar artikel 25 i den tidigare insolvensförordningen. Hänvisningen till Brysselkonventionen i den tidigare insolvensförordningen är utbytt till en hänvisning till Bryssel I-förordningen. Omnämmandet av Bryssel I-förordningen har knappast någon självständig betydelse utan är snarast en upplysning om den förordningens existens.

Vidare har punkten 3 som fanns i artikel 25 tagits bort i den reviderade insolvensförordningen. I denna punkt angavs att medlemsstaterna inte behövde erkänna eller verkställa ett beslut om detta skulle innebära att den personliga friheten eller posthemligheten kränks, se även 8.2.7 nedan om ordre public. Den tidigare bestämmelsen kan sägas ha varit oklar och av tveksamt värde.

8.2.3 Förvaltarens behörighet

I artikel 21 föreskrivs att en förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande har samma behörighet inom andra medlemsstaters territorium som i inledandestaten. Det betyder att den behörighet förvaltaren har enligt det nationella förfarandet i vilket denne är utsedd följer med till övriga medlemsstater. Behörigheten kan dock

⁹ Förordning (EG) nr 1215/2012.

¹⁰ Se den vida definitionen av "dom" i artikel 2(a) i Bryssel I-förordningen.

inskränkas genom att ett territoriellt förfarande pågår i någon annan medlemsstat.

Artikel 21.1 anger vidare att en förvaltare under alla förhållanden har rätt att överföra egendom från den medlemsstat där den finns till ett annat land. Det som ligger närmast till hands är att egendomen förs över till inledandestaten, men det finns ingen begränsning i bestämmelsens ordalydelse vad gäller frågan om till vilket land egendomen förs.¹¹

Den behörighet som tillkommer förvaltaren är naturligt nog begränsad för förvaltaren i ett territoriellt förfarande. Emellertid anges i artikel 21.2 att en förvaltare i ett territoriellt förfarande även i andra medlemsstater än den där förfarandet pågår får vidta åtgärder för att få tillbaka egendom som efter att förfarandet inletts har överförts till en annan medlemsstat.

Av artikel 21.3 följer att förvaltaren måste efterkomma rättsordningen i den medlemsstat där denne avser att vidta åtgärder. I artikeln betonas att detta särskilt ska gälla vid avyttring av tillgångar. Vidare anges att förvaltarens behörighet att vidta tvångsåtgärder endast omfattar sådana som beslutats av domstol i den aktuella medlemsstaten. En förvaltare har inte rätt att avgöra tvister i denna andra medlemsstat.

Artikel 21 motsvarar artikel 18 i den tidigare insolvensförordningen med en skillnad. Tidigare tilläts inte en förvaltare vidta tvångsåtgärder i den medlemsstat inom vars territorium denne avsåg vidta åtgärder. I den reviderade insolvensförordningen är det, som ovan angetts, tillåtet för en förvaltare att vidta tvångsåtgärder under förutsättning att dessa beslutats av domstol i medlemsstaten.¹² De tvångsåtgärder som kan bli aktuella enligt svensk rätt är bl.a. hämtning eller häktning (6 kap. 9–13 §§ konkurslagen), t.ex. då ställföreträdare inte medverkar i samband med upprättande av bouppteckning och vid edgångssammanträde samt reseförbud och eventuellt inlämnande av pass.¹³ Det kan även bli aktuellt med vite för den som ska avlägga fakultativ ed. Det är dock tveksamt om det i praktiken blir någon skillnad för svensk del eftersom det inte finns några tvångsåtgärder enligt svensk rätt som en domstol kan

¹¹ Ds 2007:6, s. 103.

¹² Med domstol avses här dömande organ, inte Kronofogdemyndigheten, se artikel 2.6.

¹³ En förvaltare har rätt att begära att dessa åtgärder vidtas.

bemyndiga en förvaltare att ansvara för. I praktiken medför artikeln för svensk del att en utländsk förvaltare, i samma utsträckning som en svensk förvaltare, kan begära hos domstol eller Kronofogdemyndigheten att tvångsåtgärder vidtas.

8.2.4 Bevis om utseende av förvaltare

I artikel 22 regleras vad som krävs av förvaltaren när han eller hon ska styrka sin behörighet som förvaltare. För att göra detta krävs att förvaltaren kan visa upp en bestyrkt kopia av det ursprungliga beslutet eller ett intyg utfärdat av behörig domstol. I artikelns andra stycke anges vad som gäller beträffande översättning till annat språk av behörighetsbeslutet eller -intyget.¹⁴

I artikel 22 har några redaktionella ändringar gjorts. Dels har man bytt ut ordet *vidimerad* mot *bestyrkt* vad gäller kopian på beslutet att utse förvaltare. I andra stycket samma artikel står det ”avser utöva” medan det i den tidigare insolvensförordningen står ”utövar”. Någon ändring har emellertid inte gjorts i den engelska översättningen, varför artikeln torde ha samma innebörd som tidigare.¹⁵

Artikel 22 motsvarar, med nämnda redaktionella ändringar, artikel 19 i den tidigare insolvensförordningen.

8.2.5 Överlämnande och avräkning

Artikel 23.1 anger att en borgenär som på något sätt har fått betalt av gäldenären efter det att ett huvudinsolvensförfarande inletts ska lämna tillbaka betalningen till förvaltaren. Syftet med detta är att alla gäldenärens borgenärer ska behandlas lika. Artikeln förutsätter dock att betalning sker ur tillgångar som finns i någon annan stat än inledandestaten. Vad gäller disposition av egendom i inledandestaten regleras detta i den statens rättsordning.¹⁶

Artikel 23.2 handlar om avräkning när utdelning aktualiseras i flera samtidigt pågående insolvensförfaranden. Har en borgenär

¹⁴ Se Mellqvist, s. 184.

¹⁵ I de båda engelska lydelserna står det följande (artikel 19 respektive artikel 21), ”certified copy” respektive ”intends to act”.

¹⁶ Se Mellqvist, s. 188.

fått betalt för en del av sin fordran i ett insolvensförfarande får han eller hon inte ta del av utdelning i ett annat insolvensförfarande rörande samma gäldenär förrän andra borgenärer med samma förmånsrätt har fått motsvarande utdelning. Artikel 23 är tillämplig oavsett vad som stadgas i respektive medlemsstats nationella rätt.

I allt väsentligt motsvarar artikel 23 artikel 20 i den tidigare insolvensförordningen. Någon ändring i sak har inte gjorts.

8.2.6 Infriande av en skuld till gäldenären

Artikel 31.1 föreskriver att en borgenär i god tro, med befriande verkan, kan betala en gäldenär trots att skulden rätteligen skulle betalas till förvaltaren i en annan medlemsstat.

I artikel 31.2 sägs att om en sådan skuld infriats innan ett offentliggörande i annan medlemsstat skett (se artikel 28) presumeras borgenären vara i god tro. Presumtionen är dock den omvända för det fall betalning sker efter att offentliggörande skett.

Artikel 31 motsvarar artikel 24 i den tidigare insolvensförordningen.

8.2.7 Ordre public

Artikel 33 innehåller en bestämmelse som ger medlemsstater rätt att vägra erkänna ett insolvensförfarande eller verkställa beslut som fattats i samband med ett sådant förfarande. Det kan göras med hänvisning till *ordre public*, det vill säga att erkännande eller verkställighet skulle vara uppenbart oförenligt med rättsordningen i den aktuella medlemsstaten. I artikeln anges att detta särskilt gäller för det fall erkännande eller verkställighet är oförenligt med statens grundläggande rättsprinciper och individens grundlagsenliga fri- och rättigheter. Principen om ordre public är gammal inom den internationella privaträtten, men den är också omstridd då det är svårt att ange dess gränser.¹⁷

Artikel 33 överensstämmer, utan ändringar, med artikel 26 i den tidigare insolvensförordningen.

¹⁷ Mellqvist, s. 161.

8.3 Utredningens överväganden och förslag

Bedömning: Några kompletterande bestämmelser eller författningsändringar i svensk rätt behöver inte göras med anledning av innehållet i artiklarna 19–23 samt 31–33 i den reviderade insolvensförordningen.

Artiklarna 19 till 23 samt 31 till 33 i den reviderade insolvensförordningen innehåller några nyheter i förhållande till den tidigare insolvensförordningen.

I artikel 21.3 har förvaltarens behörighet utvidgats något till att även omfatta rätten att använda tvångsmedel vid utövandet av sitt uppdrag i en annan medlemsstat än inledandestaten. Detta dock under förutsättning att tvångsåtgärden beslutats av domstol i denna medlemsstat. Ändringen torde inte ha någon betydelse för svenska förhållanden, se ovan.

Lydelsen i artikel 32 har ändrats jämfört med lydelsen i motsvarande bestämmelse i den tidigare insolvensordningen, artikel 25. Hela den tredje punkten i bestämmelsen har tagits bort i den reviderade insolvensförordningen. Syftet med denna ändring torde vara att öka effektiviteten i insolvensförfarandena och undvika att medlemsstaterna försvårar för varandra genom att hänvisa till att ett beslut inte kan erkännas på grund av att man felaktigt hänvisar till skydd för personlig säkerhet respektive att det skulle innebära att posthemligheter skulle kunna röjas.

Sammanfattningsvis anser utredningen att de ändringar som skett i förevarande artiklar inte medför något behov av kompletterande bestämmelser eller författningsändringar i svensk rätt.

9 Ett svenskt insolvensregister

9.1 Inrättande av insolvensregister

9.1.1 Bakgrund

Den reviderade insolvensförordningen innehåller regler som innebär att medlemsstaterna ska utforma nationella insolvensregister (se artiklarna 24–30 samt 78–83). Registren syftar både till att förbättra informationen till domstolar och borgenärer och till att förhindra att parallella insolvensförfaranden inleds samtidigt i olika medlemsstater. Registren ska sammankopplas genom den europeiska e-juridikportalen och därigenom bli sökbara för intressenter i samtliga medlemsstater. Förordningen innehåller även bestämmelser som anger vilka obligatoriska uppgifter som registren ska innehålla. Det kan vara fråga om ett eller flera nationella insolvensregister.

Även den tidigare insolvensförordningen innehåller regler om registrering av insolvensförfaranden (se artiklarna 22 och 23) i andra medlemsstater än inledandestaten. Enligt den tidigare insolvensförordningen får förvaltaren begära att inledandet av ett förfarande ska registreras i existerande nationella register. Om en medlemsstat har nationella bestämmelser om obligatorisk registrering av insolvensförfaranden ska förvaltaren eller behörig myndighet vidta de åtgärder som behövs för att registrering ska ske. För svenskt vidkommande regleras detta i 3 och 4 §§ lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen (nedan kompletteringslagen). I 3 § stadgas att ett huvudförfarande som beslutas i en annan medlemsstat och som avser en gäldenär med driftställe i Sverige ska anmälas till Bolagsverket för kungörande. Dessutom ska ett sådant förfarande registreras på samma sätt som om förfarandet beslutats i Sverige, det vill säga att beslut om konkurs ska antecknas i samma offentliga register oavsett om konkursen är beslutad i Sverige eller i en annan medlemsstat. I 4 § samma lag för-

tydligas att det i Sverige är förvaltaren och rekonstruktören som har den registreringskyldighet som avses i artikel 22.2 i den tidigare insolvensförordningen.

Det som skiljer bestämmelserna om registrering i den reviderade insolvensförordningen från vad som anges i den tidigare insolvensförordningen är att samtliga insolvensförfaranden, både nationella och sådana som har inletts i andra medlemsstater, numera *måste* registreras och att dessa register sedan ska vara sökbara genom den europeiska e-juridikportalen.

9.1.2 Nuvarande lagstiftning om registrering av svenska insolvensförfaranden

Konkurs och företagsrekonstruktion

I svensk rätt finns ett flertal olika lagar och förordningar som innebär att beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion ska registreras. Av 12 § konkursförordningen (1987:916) framgår att ett stort antal myndigheter ska informeras om ett konkursbeslut. Av samma paragraf framgår att underrättelsen ska ske genast. Av 13 § samma förordning framgår att underrättelsen ska innehålla uppgift om förvaltarens namn och adress samt gäldenärens person- eller organisationsnummer. I förekommande fall ska också information som är av betydelse för att identifiera viss egendom ingå i underrättelsen.

Registrering ska också ske när det har meddelats ett beslut om företagsrekonstruktion. När företagsrekonstruktion har beslutats ska underrättelse enligt 3 § förordningen (1996:783) om företagsrekonstruktion skickas till Kronofogdemyndigheten, i vissa fall till Finansinspektionen¹ samt till tillsynsmyndigheten i konkurs. Underrättelsen ska innehålla uppgift om vem som har utsetts till rekonstruktör. Har beslutet om företagsrekonstruktion upphävts eller har företagsrekonstruktionen upphört, ska även detta registreras.

Av 15 kap. 5 § konkurslagen framgår att Bolagsverket för register över fysiska personers och dödsbóns konkurser. I samma paragraf anges vilka uppgifter Bolagsverket får ta med i registret. Detta

¹ Om det står klart att gäldenären är deltagare i ett anmält avvecklingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

register får enligt 15 kap. 6 § konkurslagen användas för att lämna uppgifter till den som begär detta.

I 16 § handelsregisterlagen (1974:157) anges bland annat att om vissa näringsidkare har försatts i konkurs ska konkursbeslutet registreras i handelsregistret tillsammans med uppgift om vem som har utsetts till konkursförvaltare.² Har konkursbeslutet upphävts eller har konkursen avslutats ska även detta registreras.

Enligt 25 kap. 48 § aktiebolagslagen (2005:551) ska beslut om konkurs och beslut om företagsrekonstruktion registreras i aktiebolagsregistret.

Om en ekonomisk förening försätts i konkurs eller om beslut om företagsrekonstruktion enligt lagen om företagsrekonstruktion meddelas för föreningen, ska tingsrätten, enligt 11 kap. 20 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, för registrering underrätta registreringsmyndigheten³ om beslutet och vem som har utsetts till konkursförvaltare.

Länsstyrelserna för register över stiftelser där man även registrerar uppgifter om konkurs och rekonstruktion. Arbetsuppgiften är koncentrerad till sju länsstyrelser, där varje länsstyrelse för register över stiftelserna i sitt område. Länsstyrelserna får information om konkurs och rekonstruktion från domstolarna. En konkurs i eller rekonstruktion av en stiftelse registreras i enlighet med 10 kap. 1 och 4 §§ stiftelselagen (1994:1220). En del av länsstyrelsernas register är tillgängligt för allmänheten, det s.k. ändamålsregistret som kan nås från länsstyrelsernas hemsidor. Den information som kan nås via webbplatsen omfattar bl.a. stiftelsens namn, organisationsnummer och ändamål.

² Av 1 § handelsregisterlagen framgår bland annat att följande näringsidkare kan registreras i handelsregistret:

1. enskilda personer som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet (enskilda näringsidkare),
2. handelsbolag,
3. ideella föreningar som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet,
4. registrerade trossamfund som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet, och
5. bolagsmän i enkla bolag, om bolagsmännen utövar eller avser att utöva näringsverksamhet i bolaget.

³ Registreringsmyndigheten är i det här fallet Bolagsverket, se 2 § förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar.

Skuldsanering

Det finns i dag inget register över beslut om skuldsanering. Den information som skulle kunna vara aktuell för ett offentligt insolvensregister finns emellertid dels i Kronofogdemyndighetens ärendehanteringssystem för skuldsanering, dels i de kungörelser som publiceras i Post- och Inrikes Tidningar. I Kronofogdemyndighetens verksamhet med skuldsanering finns det en samling uppgifter som används gemensamt i verksamheten och som behandlas automatiserat för ändamål som är författningsreglerade. I 2 kap. 16 § lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet (2001:184) betecknas den uppgiftssamlingen ”skuldsaneringsdatabas”. I 34 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns en sekretessbestämmelse som är specifikt inriktad på skuldsaneringsverksamhet. Bestämmelsen innebär att sekretess kan gälla för vissa uppgifter inom den verksamheten.

9.1.3 Post- och Inrikes Tidningar

Kungörande av beslut om konkurs samt beslut om ackordsförhandling (men inte beslut om företagsrekonstruktion) sker i Post- och Inrikes Tidningar (PoIT). Beslut om att inleda skuldsanering, liksom slutliga beslut om skuldsanering kungörs på samma sätt. PoIT är ett kungörelseorgan (det vill säga en skrift som inte kräver utgivningsbevis) som sköts av Bolagsverket. Kungörelserna finns på internet⁴ och uppdateras varje vardag. Kungörelserna är sökbara på webbplatsen i två år från publiceringsdatumet. Bolagsverket är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204) för den behandling av personuppgifter som verket utför för att framställa och hålla PoIT tillgänglig. Uppgifter som publicerats i PoIT går inte att ändra utan i de fall ändringar behöver göras krävs en ny kungörelse. I detta avseende skiljer sig alltså PoIT från hur olika former av register normalt är utformade. Kungörelserna i PoIT publiceras på uppdrag och utan närmare materiell kontroll av Bolagsverket. Regleringen rörande PoIT finns i förordningen (2006:1226) om Post- och Inrikes Tidningar.

⁴ Se www.bolagsverket.se/poit

9.1.4 Registrets innehåll enligt den reviderade insolvensförordningen

Artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen anger att alla medlemsstater ska ansvara för att uppgifter om insolvensförfaranden förs in i ett register och därigenom offentliggörs. Offentliggörandet ska ske snarast möjligt efter att ett insolvensförfarande inletts.

Enligt artikel 92 i den reviderade insolvensförordningen ska artikel 24 tillämpas från och med den 26 juni 2018.

Artikel 24 innehåller en uppräknig av de uppgifter som enligt förordningen måste framgå av registret. Dessa är följande.

- Dagen för insolvensförfarandets inledande.
- Vid vilken domstol insolvensförfarandet inletts (samt målnummer).
- Vilken typ av förfarande som inletts.
- Uppgift om vilka bestämmelser domstolens behörighet grundar sig på (det vill säga om det enligt artikel 3 är fråga om ett huvudinsolvensförfarande, ett sekundärt insolvensförfarande eller ett självständigt territoriellt begränsat förfarande).
- Om gäldenären är en juridisk person ska dess namn, registreringsnummer och säte eller postadress anges.
- Om gäldenären är en enskild person ska namn, registreringsnummer och postadress anges.
- Förvaltarens namn och kontaktuppgifter.
- I förekommande fall ska tidsfrist för att anmäla fordringar anges. En hänvisning till beräkningen av denna tidsfrist är dock tillräcklig.
- I förekommande fall ska även datum för avslutande av huvudinsolvensförfarande anges.
- Det ska framgå av registret till vilken domstol och, i förekommande fall, inom vilken tidsfrist som ett överklagande av beslutet om att inleda insolvensförfarandet ska ges in (eller en hänvisning till kriterierna för beräkningen av denna tidsfrist).

Av artikel 24.3 framgår att listan på obligatoriska uppgifter i artikel 24.1 inte hindrar medlemsstater från att bestämma att ytterligare information ska tas in i de nationella insolvensregistren. Ett exempel på en sådan uppgift skulle kunna vara insolvensrelaterade näringsförbud för ställföreträdare.

Offentliggörande

I artikel 24.5 anges att offentliggörandet av uppgifterna i registren inte ska ha någon annan rättslig verkan än den som anges i nationell rätt och i artikel 55.6 om standardformulär för borgenärer (se avsnitt 11). Att ett insolvensförfarande finns med i registret behöver således inte innebära att registreringen har samma rättsverkningar som om uppgiften skulle vara kungjord i övriga medlemsstater.

9.1.5 Undantag för enskilda

I artikel 24.4 anges att medlemsstaterna inte är skyldiga att registrera de uppgifter som anges ovan beträffande enskilda personer som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare. Vid svenska förhållanden innebär detta att insolvensregistret inte behöver omfatta insolvensförfaranden som rör fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet. Medlemsstaterna är inte heller skyldiga att göra denna information tillgänglig för allmänheten genom systemet för sammankoppling av register. För att kunna undanta enskilda krävs dock att kända utländska borgenärer på annat sätt underrättas om hur de kan överklaga beslutet att inleda ett insolvensförfarande (se artikel 54). Om en medlemsstat utnyttjar undantaget för enskilda föreskriver förordningen att insolvensförfarandet inte ska påverka utländska borgenärers fordringar om dessa borgenärer inte har mottagit sådan information om förfarandet.

9.1.6 Möjligheter att begränsa tillgången till informationen i registren

Av artikel 27.3 framgår att medlemsstaterna har möjlighet att kräva att den som vill få del av information i registret avseende vissa enskilda (personer som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare, och enskilda personer som är egenföretagare eller fria yrkesutövare, förutsatt att insolvensförfarandet inte avser den verksamheten) måste ange s.k. kompletterande sökkriterier. Kravet på att ange kompletterande sökkriterier får dock inte ställas när det gäller information om vilken typ av insolvensförfarande som har inletts och i förekommande fall eventuell relevant underkategori av sådana förfaranden som har inletts i enlighet med nationell rätt.

Medlemsstaterna har också möjlighet (se artikel 27.4) att besluta att information om enskilda endast får lämnas ut efter att en begäran om detta gjorts hos den behöriga myndigheten. Dessutom får medlemsstaten konstruera registerbestämmelserna på ett sådant sätt att utlämnande av uppgifter som rör enskilda kräver att ett legitimt intresse för tillgången till sådan information föreligger.

Den person som begär information från registret ska ges möjlighet att lägga fram sin begäran elektroniskt med hjälp av ett standardformulär via den europeiska e-juridikportalen. Om det krävs ett legitimt intresse för att ta del av informationen ska den person som begär information ges möjlighet att motivera sin begäran genom elektroniska kopior av relevanta handlingar. Den person som begär information ska få ett svar från den behöriga myndigheten inom tre arbetsdagar.

9.1.7 Sammankoppling av nationella insolvensregister

Artikel 25 i den reviderade insolvensförordningen innehåller bestämmelser om hur de nationella insolvensregistren ska sammankopplas. Detta ska ske på så sätt att alla medlemsstaters insolvensregister kopplas upp mot den europeiska e-juridikportalen. Portalen ska tillhandahålla en söktjänst på alla unionens institutioners officiella språk.

Senast den 26 juni 2019 ska kommissionen anta tekniska specifikationer som definierar metoderna för kommunikation och informationsutbyte på elektronisk väg utifrån den fastställda gränssnittsspecifikationen för systemet för sammankoppling av insolvensregister. Vid samma tidpunkt ska de tekniska åtgärder som säkerställer att kraven när det gäller it-säkerhet är uppfyllda vid förmedling och spridning av information inom systemet för sammankoppling av insolvensregister vara antagna.

I artikel 26 anges att varje medlemsstat ska bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina nationella insolvensregister så att de blir kompatibla med den europeiska e-juridikportalen. Medlemsstaterna ska också bära kostnaderna för att förvalta, driva och underhålla registren. Att medlemsstaterna själva bekostar sina system hindrar dock inte möjligheten att ansöka om bidrag för sådan verksamhet inom ramen för unionens finansiella program.

Av artikel 27 framgår att den information som registren enligt förordningen måste innehålla ska tillhandahållas kostnadsfritt. En skälig avgift får dock tas ut för sådan ytterligare information som avses i artikel 24.3.

9.2 Behandling av personuppgifter

9.2.1 Medlemsstaternas ansvar avseende behandlingen av personuppgifter i nationella insolvensregister

Medlemsstaterna har enligt artiklarna 78 och 79 i den reviderade insolvensförordningen ansvar för insamling, lagring och behandling av personuppgifter och ska se till att de nationella insolvensregistren är utformade på ett sådant sätt att säkerheten för personuppgifterna är tryggad. Medlemsstaterna ska utse en person (som kan vara fysisk eller juridisk) eller en myndighet som ska vara ansvarig för insolvensregistret. Namnet på den person eller myndighet som utses till registeransvarig ska meddelas kommissionen. Det ansvar som förordningen ålägger medlemsstaterna fråntar inte den registeransvarige det ansvar som följer av nationell lagstiftning.

Medlemsstaterna ska informera de registrerade om den fastställda tidsperiod som personuppgifter som lagrats i insolvensregistret är tillgängliga. All behandling av personuppgifter i de nationella insolvensregistren ska ske i enlighet med artikel 2 d i direktiv 95/46/EG⁵ för offentliggörande på den europeiska e-juridikportalen.

Gällande rätt

Vad gäller den registrering av insolvensförfaranden som redan i dag sker i Sverige har varje register en ansvarig registreringsmyndighet. Bolagsverket ansvarar för de register som förs avseende konkurs för enskilda och dödsbon samt avseende konkurs och företagsrekonstruktion för juridiska personer med undantag av stiftelser. Detta framgår av 1 och 3 §§ förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket. Att länsstyrelserna är personuppgiftsansvariga för stiftelseregistret framgår av 2 b § stiftelseförordningen (1995:1280).

9.2.2 Kommissionens ansvar i samband med behandling av personuppgifter

I artikel 80 anges vilket ansvar kommissionen har i samband med behandlingen av personuppgifter i insolvensregistren. I artikeln anges att kommissionen ska utöva det ansvar som åligger registeransvariga enligt artikel 2 d i förordning (EG) nr 45/2001 i enlighet med sina respektive ansvarsområden som de definieras i denna artikel. Vidare anges att kommissionen ska fastställa nödvändiga strategier och tillämpa de tekniska lösningar som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter som registeransvarig och för att trygga säkerheten för personuppgifter vid överföringen till den europeiska e-juridikportalen. Kommissionens skyldigheter ska dock inte på-

⁵ Artikel 2 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (det s.k. dataskyddsdirektivet) anger följande. Registeransvarig: den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den institution eller det andra organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. När ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av nationella lagar och andra författningar eller av gemenskapsrätten kan den registeransvarige eller de särskilda kriterierna för att utse honom anges i nationell rätt eller i gemenskapsrätten.

verka medlemsstaternas och andra organs ansvar för innehåll i och drift av de sammankopplade nationella databaserna.

Utan att det påverkar den information som ska lämnas till de registrerade i enlighet med artiklarna 11 och 12 i förordning (EG) nr 45/2001⁶ ska kommissionen genom offentliggörande på den europeiska e-juridikportalen informera de registrerade om sin roll i behandlingen av personuppgifter och de ändamål för vilka dessa uppgifter kommer att behandlas (se artikel 81).

9.2.3 Lagring av personuppgifter

Av artikel 82 i den reviderade insolvensförordningen framgår att inga personuppgifter avseende de registrerade ska lagras i den europeiska e-juridikportalen. Alla sådana uppgifter ska i stället lagras i de nationella databaserna.

Personuppgifter som lagras i de nationella insolvensregistren ska endast vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen så länge de är tillgängliga enligt nationell rätt, se artikel 83.

9.3 Offentliggörande och registrering i en annan medlemsstat

I artikel 28 finns bestämmelser om offentliggörande i andra medlemsstater än inledandestaten av beslut att inleda ett insolvensförfarande. I stater där gäldenären har ett driftställe är offentliggörande av ett huvudinsolvensförfarande obligatoriskt enligt artikel 28.1. Offentliggörandet ska ske i enlighet med de förfaranden som gäller för offentliggörande i den aktuella medlemsstaten. Av artikel 28.2 framgår att information som avses i artikel 28.1 även får offentliggöras i en annan medlemsstat där förvaltaren eller en gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar anser det nödvändigt. Motsvarande bestämmelser i den tidigare insolvensförordningen finns i artikel 21. De föreskriver emellertid inte att offentliggörandet i andra medlemsstater är obligatoriskt.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter.

Artikel 29 stadgar att förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande ska begära att inledandebeslutet registreras i existerande och relevanta register i andra medlemsstater än inledandestaten om lagen i denna medlemsstat ställer krav på registrering i ett offentligt register. Det ankommer på förvaltaren eller annan behörig myndighet att göra en sådan registrering. Förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar får begära att en sådan registrering görs även i en annan medlemsstat under förutsättning att registreringen är förenlig med lagstiftningen i den aktuella medlemsstaten. Motsvarande bestämmelse i den tidigare insolvensförordningen är artikel 22.

Av artikel 30 framgår att kostnader för offentliggörande och registrering i annan medlemsstats offentliga register ska anses som kostnader för förfarandet. Artikel 30 motsvarar utan ändringar artikel 23 i den tidigare insolvensförordningen.

Gällande rätt

Huvudinsolvensförfaranden som har beslutats i en annan medlemsstat och som avser en gäldenär med ett driftställe i Sverige ska enligt 3 § kompletteringslagen anmälas till Bolagsverket för kungörande i Post- och Inrikes Tidningar.

Vidare anges i 3 § att det som enligt svensk lag gäller i fråga om anteckning av beslut om konkurs i offentliga register också gäller när ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat. Ett sådant beslut ska anmälas till Bolagsverket som ska underätta den som för respektive register.

9.4 Utredningens överväganden och förslag

9.4.1 Bakgrund

Insolvensförordningen ställer, som nämnts ovan, krav på att beslut om insolvensförfaranden ska offentliggöras i ett eller flera nationella insolvensregister och att uppgifter från dessa ska kunna nås via den europeiska e-juridikportalen. Sverige har under förhandlingarna om insolvensförordningen välkomnat ett införande av insolvensregister eftersom ett sådant förväntas kunna underlätta

för borgenärer, domstolar och andra intressenter att få information om pågående förfaranden. Sverige har dock framhållit att det samtidigt är viktigt att tillgodose enskildas integritetsintressen.

Enligt utredningens direktiv ska en utgångspunkt för arbetet vara att de förslag som presenteras ska passa in i den svenska rättsordningen så långt det är möjligt. Utredningen ska utgå från lagstiftningens nuvarande systematik och sträva efter lösningar som är förenliga med de rutiner som tillämpas vid svenska insolvensförfaranden. Nedan följer utredningens överväganden och förslag beträffande ett svenskt insolvensregister.

9.4.2 Använda befintliga register eller skapa ett nytt?

Förslag: Befintliga register ska användas i den mån sådana finns. Bestämmelserna om vad som ska registreras i de olika registren ska kompletteras för att motsvara de krav som ställs upp i förordningen.

Befintliga register som rör insolvensförfaranden i Sverige

Som angetts ovan (se avsnitt 9.1.2) finns redan i dag ett antal olika register i Sverige där uppgifter om att en fysisk eller juridisk person har försatts i konkurs eller genomgår företagsrekonstruktion antecknas. Uppgifter till dessa register lämnas från domstolar eller hämtas från andra register. Enligt utredningens uppfattning bör ett insolvensregister om möjligt föras med utgångspunkt i uppgifter från de domstolar och andra myndigheter som beslutar om insolvensförfaranden.

Bolagsverket för ett antal register där uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion antecknas. Syftet med dessa register är bl.a. att borgenärer men även myndigheter och allmänhet ska kunna kontrollera en fysisk eller juridisk persons status och om ett insolvensförfarande pågår. Domstolarna har en i författning stadgad skyldighet att underrätta Bolagsverket om t.ex. beslut om konkurs och företagsrekonstruktion. Det ligger därför nära till hands att överväga om dessa register kan utformas så att insolvensförordningens krav uppfylls.

Som jämförelse kan nämnas att Statistiska Centralbyrån (SCB) för ett företagsregister där uppgifter om t.ex. konkurs kan antecknas. Informationen i företagsregistret hämtas dock från bl.a. Bolagsverkets register och inte direkt från domstolarna.

Bolagsverket ansvarar för aktiebolagsregistret och ska enligt konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion registrera vissa uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion. Bolagsverket ansvarar även för föreningsregistret. Där ska motsvarande uppgifter för ekonomiska föreningar registreras enligt lagen om ekonomiska föreningar.

Vidare för Bolagsverket ett handelsregister där uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion för andra näringsidkare ska registreras. Registrering av näringsidkare i handelsregistret sker efter ansökan och kan avse enskilda näringsidkare, handelsbolag⁷, ideella föreningar som utövar näringsverksamhet, trossamfund som utövar näringsverksamhet samt bolagsmän i enkla bolag som utövar näringsverksamhet.

Bolagsverket för även ett konkursregister, som trots sitt namn är begränsat till fysiska personer och dödsbon. Enligt konkurslagen ska uppgifter om konkurs antecknas i registret.

Bolagsverket för däremot inte något register över stiftelser. Det är länsstyrelserna som ansvarar för tillsynen över stiftelser och uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion ska antecknas i länsstyrelsernas stiftelseregister.

När det gäller skuldsanering finns det inte något allmänt tillgängligt register. Däremot finns ett ärendehanteringssystem hos Kronofogdemyndigheten med uppgifter om skuldsanering.

Beslut om konkurs och skuldsanering samt beslut om ackordsförhandling (men inte beslut om företagsrekonstruktion) ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Vid bedömningen av hur reglerna om insolvensregister i den reviderade insolvensförordningen ska genomföras i svensk rätt har utredningen övervägt huruvida befintliga registerlösningar kan användas eller om ett helt nytt insolvensregister bör tillkapas.

Fördelen med att konstruera ett helt nytt register är att ett sådant skulle vara anpassat till de krav som ställs i insolvensförord-

⁷ Enligt 1 kap. 1 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag är det ett krav att handelsbolaget har förts in i handelsregistret för att det ska anses vara ett handelsbolag.

ningen. Det skulle vidare vara lätt att överblicka registret och att sammankoppla det med den europeiska e-juridikportalen. Nackdelen med ett helt nytt register är att det skulle kunna bli både kostsamt och tidskrävande att konstruera ett sådant. Bolagsverket har efter utredningens förfrågan beräknat vad det skulle kosta att tillskapa ett nytt register respektive att använda de befintliga registren och modifiera dessa för att de ska uppfylla förordningens krav. Att skapa ett nytt register skulle uppskattningsvis kosta 12 miljoner kronor medan att bygga ut och anpassa de befintliga registren skulle kosta cirka 8 miljoner kronor. Om ett nytt insolvensregister skapas bör det samtidigt övervägas om uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion även i fortsättningen ska föras in i de befintliga registren. En sådan lösning skulle alltså kunna få konsekvenser för t.ex. aktiebolagsregistret, handelsregistret och andra liknande register.

Att utgå från de befintliga register som finns i Sverige och utveckla dessa ter sig som det billigaste och enklaste tillvägagångssättet. De befintliga registren tycks dessutom fungera väl⁸ och domstolarna har en väl utarbetad rutin kring hur och till vem information ska lämnas beträffande dessa register. En nackdel med att använda de befintliga registren är dock att lagstiftningen inte blir lika sammanhållen och lätt att överblicka.

Utredningen har övervägt om Post- och Inrikes Tidningar (PoIT) skulle kunna användas som insolvensregister i och med att de flesta svenska insolvensförfaranden redan kungörs där. PoIT är, som ovan angivits, ett kungörelseorgan och dess kungörelser är sökbara på webbplatsen i två år från publiceringsdatumet. Uppgifter som publicerats i PoIT går emellertid inte att ändra utan i de fall ändringar behöver göras krävs en ny kungörelse. I detta avseende skiljer sig alltså PoIT från hur olika former av register normalt är utformade. Kungörelserna i PoIT publiceras dessutom utan närmare kontroll av Bolagsverket. Mot bakgrund av detta anser utredningen att det inte är lämpligt att använda sig av PoIT som insolvensregister i den reviderade insolvensförordningens mening.

Utredningen föreslår i stället att de befintliga register i vilka det sedan tidigare antecknas uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion används för att möta de krav förordningen ställer. Det

⁸ Påståendet baseras på vad som framkommit i möten med företrädare för Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten och Länsstyrelsen i Stockholm under utredningens gång.

kräver dock att bestämmelserna om vilka uppgifter som ska föras in i registren kompletteras så att förordningens krav tillgodoses. Beträffande register för skuldsanering hänvisas till avsnitt 9.4.5 nedan.

Vilka rättssubjekt ska registreras?

Det register som ska finnas enligt den reviderade insolvensförordningen är ett eller flera register över insolvensförfaranden. Det innebär att alla rättssubjekt som kan bli föremål för ett insolvensförfarande omfattas. Däremot görs undantag för vissa typer av juridiska personer. Enligt artikel 1.2 omfattas inte försäkringsföretag, kreditinstitut, vissa värdepappersföretag samt företag för kollektiva investeringar av förordningens tillämpningsområde.

Insolvensförfaranden som rör fysiska personer ska således omfattas av registret. Beträffande juridiska personer omfattas sådana som registreras i aktiebolagsregistret, handelsregistret, föreningsregistret och stiftelseregistret.

Det finns några associationsformer som i dag inte registreras i de nämnda registren men som trots det kan bli föremål för ett insolvensförfarande. Så är fallet med ideella föreningar och registrerade trossamfund som inte bedriver näringsverksamhet och som valt att inte registrera sig i handelsregistret. Utredningen anser att dessa associationsformer ska registreras i handelsregistret om de är föremål för ett insolvensförfarande. En bestämmelse om detta bör därför föras in i handelsregisterlagen.

Samfällighetsföreningar registreras i ett register men lagstiftningen innehåller särskilda bestämmelser om förfarandet vid en samfällighetsförenings insolvens. De anses därför inte kunna försättas i konkurs, se NJA 2001 s. 848.

Vidare finns ett par associationsformer som grundas på EU-rätt, registreras i svenska register och kan bli föremål för insolvensförfaranden. Detta gäller europabolag och europakooperativ. Beträffande registrering hänvisar lagstiftningen för dessa associationsformer till vad som gäller för liknande svenska associationsformer, se 7 § lagen (2004:575) om europabolag och 10 § lagen (2006:595) om europakooperativ. Det krävs därför inte någon särskild reglering av hur insolvensförfaranden ska registreras för dessa. Däremot bör även europabolagsregistret och europakooperativregistret omfattas av

bestämmelserna om vilka register som ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen. Detta bör framgå av den lag som kompletterar insolvensförordningen.

9.4.3 Ska enskilda som inte bedriver näringsverksamhet finnas med i registret?

Förslag: Även insolvensförfaranden som avser enskilda som inte bedriver näringsverksamhet ska finnas med i registret.

Integritetsskyddet i regeringsformen

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden.

Bestämmelsen tillkom år 2010 i syfte att stärka skyddet för enskildas integritet. Vid bedömningen av vilka åtgärder som kan anses utgöra ett betydande intrång ska både åtgärdens omfattning och arten av det intrång den innebär beaktas. För att bestämmelsen ska vara tillämplig ska intrånget vara sådant att det kan anses utgöra ett betydande ingrepp i den enskildes privata sfär. Bakgrunden och motiven till bestämmelsen redovisas utförligt i prop. 2009/10:80 s. 171 f. De åtgärder som omfattas av paragrafen får bara vidtas om det finns lagstöd för detta (se 2 kap. 20–22 §§ regeringsformen). Registrering av uppgifter om enskilda liksom regler om uppgiftsskyldighet mellan myndigheter är sådana åtgärder som kan omfattas av bestämmelsen. Det innebär bl.a. att bestämmelser om register som innehåller integritetskänsliga uppgifter om enskilda måste ha formen av lag.

Bestämmelser om sådana intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § regeringsformen måste vidare vara proportionerliga. Intrånget ska vara nödvändigt för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle och får inte vara mer långtgående än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett intrånget.

Konsekvenserna av erkännande

I artikel 24.4 i insolvensförordningen anges att medlemsstaterna har möjlighet att undanta enskilda som inte bedriver verksamhet från att finnas med i insolvensregistret. Om undantaget för enskilda skulle utnyttjas av Sverige innebär detta att utländska borgenärsfordringar inte kommer att omfattas av svenska insolvensförfaranden såvida inte borgenärerna har fått information om förfarandet på annat sätt (se artikel 54).

Ett av syftena med insolvensförordningen är att medlemsstaterna ska erkänna varandras beslut om insolvensförfaranden. Beträffande konkurs är utgångspunkten såväl i svensk rätt som i insolvensförordningen att förfarandet ska vara universellt och alltså omfatta samtliga gäldenärens tillgångar oavsett i vilket land de finns samt att alla borgenärsfordringar ska behandlas lika i förhållande till den förmånsrätt som de kan vara förenade med. Konkurser som rör enskilda kungörs såväl i Post- och Inrikes Tidningar, där uppgifterna är sökbara på internet i två år, som i dagspress. Uppgifterna registreras även i Bolagsverkets konkursregister och är offentliga.

Med skuldsanering förhåller det sig något annorlunda. Även beslut om skuldsanering kungörs. Däremot registreras de inte i övrigt i något offentligt register. Det har dock länge funnits önskemål om att svenska skuldsaneringsförfaranden ska erkännas i andra medlemsstater i EU, eftersom det skulle stärka gäldenärens ställning efter en skuldsanering och underlätta möjligheterna att på sikt bli skuldfri. För svensk del har en av de stora fördelarna med den reviderade insolvensförordningen ansetts vara att den skapar en möjlighet för skuldsaneringsförfaranden att erkännas i andra medlemsstater.

Ett erkännande i en annan medlemsstat av exempelvis en genomförd skuldsanering kan få betydelse för gäldenären om han eller hon har tillgångar i andra medlemsstater eller senare i livet skaffar sig sådana. Efter en genomförd skuldsanering faller betalningsskyldigheten för skulder som hade kunnat ingå i skuldsaneringen bort (se 23 § skuldsaneringslagen). Det innebär att gäldenären kan göra gällande skuldsaneringen om en borgenär med en sådan fordran försöker få betalt efter skuldsaneringen. Fordran är således prekluderad. Bestämmelserna om preklusion gäller även utländska borgenärer som exempelvis vänder sig till Kronofogdemyndigheten

för att söka verkställighet. Om en borgenär däremot vänder sig till en myndighet i utlandet för att få betalt för en fordran som är prekluderad enligt skuldsaneringslagen beaktas inte detta om inte den utländska myndigheten erkänner det svenska skuldsaneringsförfarandet.

Innebörden av detta är att om skuldsanering inte erkänns i andra medlemsstater kan en gäldenär som genomgått skuldsanering inte ha tillgångar i dessa stater utan att riskera att de tas i anspråk för skulder som skulle kunna ha ingått i skuldsaneringen. Praktiska exempel kan vara att gäldenären senare i livet har ordnad ekonomi och överväger att skaffa ett fritidshus i en annan medlemsstat eller passera genom staten med bil. Om gäldenären flyttar eller pendlar till en annan medlemsstat t.ex. för att arbeta där riskerar denne också att lönen utmäts.

För det fall att Sverige väljer att utnyttja insolvensförordningens undantag och inte registrera insolvensförfaranden som rör enskilda som inte bedriver näringsverksamhet kommer dessutom andra nackdelar att uppstå för skuldsaneringsgäldenärer. Det skulle nämligen inte bara få till följd att utländska myndigheter inte skulle erkänna någon preklusionsverkan för utländska borgenärsfordringar. Effekten skulle bli densamma vid svenska domstolar och myndigheter. Enligt utredningens mening måste insolvensförordningen tolkas så att utländska borgenärsfordringar i sådana fall inte heller får anses prekluderade i inledandestaten. Det skulle riskera att helt undergräva funktionen av skuldsaneringsinstitutet.

Sammanfattningsvis finns det starka skäl att utforma lagstiftningen så att svenska insolvensförfaranden erkänns i hela EU.

Underrättelse av utländska borgenärer

För det fall att Sverige utnyttjar undantaget och väljer att inte registrera uppgifter om insolvensförfaranden som rör enskilda som inte bedriver näringsverksamhet måste kända utländska borgenärer ändå underrättas om förfarandet enligt artikel 24.4 och 54. I sådana fall kan den utländska borgenärens fordran omfattas av skuldsaneringen. Skuldsaneringsförfarandet är generellt och avsikten är att alla gäldenärens skulder i görligaste mån ska omfattas av förfarandet, se prop. 1993/94:123 s. 76. Undantag görs dock för vissa typer av

skulder som t.ex. underhållsfordringar. Vidare är en av utgångspunkterna för skuldsaneringsförfarandet att även okända borgenärsfordringar ska omfattas och att gäldenären får en reell möjlighet att bli skuldfri. Som framgår ovan skulle resultatet av att utnyttja insolvensförordningens undantag få motsvarande effekter beträffande utländska borgenärsfordringar i Sverige som i andra medlemsstater i EU. Det innebär bl.a. att okända borgenärsfordringar inte längre skulle omfattas av skuldsaneringsförfarandet enligt nationell rätt. Enligt utredningens mening ger möjligheten att underrätta kända utländska borgenärer om insolvensförfarandet inte sådana resultat att det uppväger nackdelarna av att skuldsaneringsförfarandet inte erkänns i förhållande till okända borgenärer i andra medlemsstater.

Frivillig registrering

Utredningen har även övervägt möjligheten att låta den enskilde gäldenären själv välja om ett insolvensförfarande som berör denna ska registreras. Sker registreringen med samtycke faller argumenten om intrång i den personliga integriteten. Ett sådant val skulle då kunna ske hos den beslutsfattande myndigheten (tingsrätten respektive Kronofogdemyndigheten) innan underrättelse sker till registreringsmyndigheten. Detta förfaringssätt skulle emellertid kunna leda till misstag och systemet skulle bli svårt att hantera. För utländska domstolar och andra myndigheter skulle det bli svårt att avgöra i vilken utsträckning svenska insolvensförfaranden ska erkännas. Vidare är det tveksamt om insolvensförordningen tillåter en sådan reglering. Enligt utredningens bedömning är det därför inte lämpligt att införa regler om frivillig registrering i insolvensregistret.

Uppgifter som ska registreras

Det ligger i insolvensförfarandenas natur att de måste offentliggöras för att det samlade borgenärsintresset ska kunna tillgodoses. De uppgifter som ska antecknas i insolvensregistret är sådana som redan i dag är offentliga. Beslut om konkurs och skuldsanering kungörs dessutom och är sökbara på internet i två års tid. Beträff-

ande konkurs förs uppgifterna även in i ett konkursregister som förs av Bolagsverket. De förändringar som följer av den reviderade insolvensförordningen är att något fler uppgifter ska registreras än vad som sker i dag. Det handlar dock om uppgifter av formell karaktär såsom tidsfrister för att anmäla fordringar eller överklaga beslutet om att inleda ett insolvensförfarande. De mest känsliga uppgifterna som ska registreras enligt insolvensförordningen torde vara själva uppgiften om att ett insolvensförfarande beträffande en viss person har inletts. Det är däremot inte fråga om att offentliggöra sådana preciserade uppgifter om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden som handlar om hur stora skulderna är eller vad de avser.

Sammanfattande bedömning

Enligt utredningens bedömning finns det starka skäl för att registrera även insolvensförfaranden som rör enskilda som inte bedriver näringsverksamhet. Resultatet av en sådan registrering skulle gynna de enskilda gäldenärerna genom ett ökat skydd mot utländska borgenärer. Ett svenskt beslut om skuldsanering skulle då få verkan inom hela EU.

Konsekvenserna av att utnyttja insolvensförordningens undantag och inte registrera sådana förfaranden skulle däremot bli negativa och skuldsaneringsinstitutet skulle riskera att försvagas väsentligt. Utredningen anser att insolvensförordningens bestämmelser om insolvensregister är proportionerliga och ändamålsenliga. Utredningen föreslår därför att även de insolvensförfaranden som rör enskilda som inte bedriver näringsverksamhet ska omfattas av bestämmelserna om registrering.

9.4.4 Bör tillgången till information om insolvensförfaranden som rör enskilda begränsas eller försvåras?

Förslag: Tillgången till uppgifter om insolvensförfaranden som rör enskilda ska inte begränsas.

Även om en medlemsstat väljer att låta sitt insolvensregister omfatta enskilda som inte bedriver näringsverksamhet finns möjligheter att skapa tröghet i systemet när det gäller sökningar på enskilda personer. Insolvensförordningen möjliggör för medlemsstaterna att ställa krav på att den som begär ut information om fysiska personer som inte är näringsidkare ska visa ett berättigat intresse för att en uppgift beträffande den enskilde ska lämnas ut, se artikel 24. Syftet med en sådan begränsning skulle kunna vara att en medlemsstat av hänsyn till integritetsaspekter vill begränsa möjligheten att genomföra obefogade sökningar i registret. Enligt utredningens mening blir dock ett krav på berättigat intresse svårt att förena med grundläggande svenska principer om att kunna få del av offentliga uppgifter utan att behöva förklara varför eller vem man är. Kvar finns alternativet att på annat sätt skapa ett mer komplicerat förfarande vid en sökning på enskild person jämfört med att söka på företag. Ett sätt att åstadkomma detta skulle kunna vara att information rörande den som inte är näringsidkare endast lämnas ut efter särskild begäran och att informationen inte ges elektroniskt utan endast på papper. Utredningen anser att det högre integritetsskydd som ett sådant förfarande skulle medföra måste ställas mot den administration som krävs för ett mer komplicerat förfarande.

Beslut om konkurs och skuldsanering för enskilda är redan i dag sökbara på internet genom att de kungörs i Post- och Inrikes tidningar, se ovan under avsnitt 9.4.3. Mot den bakgrunden menar utredningen att den sannolikt begränsade integritetsvinst som åstadkoms av ett krångligare förfarande för att få ut uppgifter om enskildas insolvensförfaranden inte uppväger de nackdelar som ökad administration och kostnader innebär. Utredningen föreslår således att undantaget i artikel 27 inte ska utnyttjas.

9.4.5 Särskilt om skuldsaneringsregister

Förslag: Ett nytt skuldsaneringsregister ska införas.

Ett nytt skuldsaneringsregister

Beträffande skuldsanering finns det i dag inte något allmänt tillgängligt register. Beslut om skuldsanering kungörs och uppgifter om sådana beslut finns tillgängliga digitalt i Post- och Inrikes Tidningar. Vidare finns uppgifter om skuldsanering hos Kronofogdemyndigheten. De ingår där i ett ärendehanteringssystem men är inte tillgängliga för allmänheten.

Utredningen har i avsnitt 9.4.3 ovan föreslagit att även sådana insolvensförfaranden som avser enskilda som inte bedriver näringsverksamhet ska registreras i enlighet med insolvensförordningens bestämmelser. En följd av detta är att det behöver skapas ett register för skuldsanering.

I sammanhanget ska det noteras att regeringen har beslutat om en lagrådsremiss⁹ som innehåller förslag till en ny skuldsaneringslag och en lag om skuldsanering för företagare (F-skuldsanering). Båda formerna av skuldsanering kommer att omfattas av insolvensförordningen och dess regler om register.

Utredningen föreslår att det införs en ny lag som reglerar skuldsaneringsregistret.

Syftet med en ny lag om skuldsaneringsregister är att göra det möjligt för borgenärer, domstolar och andra myndigheter att få tillgång till information om pågående skuldsaneringsförfaranden. Detta bör uttryckligen anges i lagen.

Skuldsaneringsregistret ska kunna användas för upplysningar till den som begär uppgifter om pågående skuldsaneringsförfaranden. Det bör också kunna användas av den myndighet som för registret (Bolagsverket, se nedan) för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som verket för samt för utfärdande av bevis om att en person inte är föremål för skuldsanering.

⁹ Regeringen överlämnade remissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsetta att starta om på nytt* till Lagrådet den 10 december 2015.

Det är inte nödvändigt att skuldsaneringsregistret ska vara direkt åtkomligt för allmänheten. Däremot ska uppgifter från registret kostnadsfritt vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen.

Den myndighet som för registret bör vara personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs enligt den nya lagen om skuldsaneringsregister.

9.4.6 Vilka uppgifter ska finnas i insolvensregistren?

Förslag: De författningar som reglerar innehållet i aktiebolagsregistret, föreningsregistret, handelsregistret konkursregistret och stiftelseregistret ska kompletteras så att det säkerställs att de uppgifter som krävs enligt artikel 24 i insolvensförordningen registreras. Det nya skuldsaneringsregistret ska innehålla motsvarande uppgifter.

Enligt utredningens mening bör de lagar och förordningar som anger vilka uppgifter som ska registreras i respektive register kompletteras på så sätt att registrens innehåll uppfyller de krav som insolvensförordningen ställer.

Utredningen har övervägt huruvida sådana uppgifter som går utanför förordningens krav borde tas med i registret. Exempel på sådana uppgifter skulle kunna vara ytterligare information om förvaltaren, dennes eventuella webbplats och adressuppgifter till domstolen. Andra upplysningar som skulle kunna registreras är exempelvis uppgifter om näringsförbud. Bolagsverket har i yttrande till utredningen angett att det vore önskvärt att dessutom ha med uppgifter om vilken juridisk person det är fråga om samt länstillhörighet för denne.

Utredningen har i sin avvägning rörande registrens innehåll vägt de berörda personernas integritetsintresse mot borgenärernas intresse av information om gäldenärerna. En sådan avvägning innebär enligt utredningens mening att registret inte bör innehålla mer information än vad förordningen föreskriver. Även om ingen ytterligare information än den som förordningen kräver tas in i registren innebär de krav förordningen ställer ändå att registren kommer att innehålla mer information än vad de gör i dag. Utredningen föreslår således att bestämmelserna kring vilken information de olika regist-

ren ska innehålla kompletteras på så sätt att den minimnivå som anges i artikel 24 i insolvensförordningen uppnås. Den befintliga lagstiftningen om vilka uppgifter som ska registreras i aktiebolagsregistret, föreningsregistret, handelsregistret, konkursregistret och stiftelseregistret bör således kompletteras så att det säkerställs att det beträffande konkurs och företagsrekonstruktion registreras följande uppgifter.

- Dagen för insolvensförfarandets inledande,
- vid vilken domstol insolvensförfarandet inletts (samt målnummer),
- vilken typ av förfarande som inletts, dvs. om det är fråga om konkurs eller företagsrekonstruktion,
- uppgift om vilka bestämmelser domstolens behörighet grundar sig på (det vill säga om det är fråga om ett huvudinsolvensförfarande, ett sekundärt insolvensförfarande eller ett självständigt territoriellt begränsat förfarande enligt artikel 3 i den reviderade insolvensförordningen),
- till vilken domstol ett överklagande av beslutet om att inleda insolvensförfarandet ska inges och tidsfristen för detta,
- gäldenärens namn, registreringsnummer och säte eller postadress, om gäldenären är en juridisk person,
- gäldenärens namn, personnummer, samt postadress, om gäldenären är en fysisk person,
- förvaltarens eller rekonstruktörens namn och kontaktuppgifter,
- dagen för insolvensförfarandets avslutande, samt
- i förekommande fall, tidsfrist för att anmäla fordringar. En hänvisning till beräkningen av denna tidsfrist är dock tillräcklig.

Beträffande tidsfrist för att anmäla fordringar konstaterar utredningen i avsnitt 11.4.1 att en sådan tidsfrist finns vid skuldsanering. Den uppgår normalt till en månad men kan förlängas. Vid konkurs och företagsrekonstruktion finns inte någon formell tidsfrist för att anmäla fordringar. För det fall ett bevakningsförfarande anordnas i konkurs kommer dock en tidsfrist att bestämmas. Enligt utredningens mening bör en sådan tidsfrist anges i det register som

innehåller uppgifter om insolvensförfarandet. Det bör därför dels framgå av respektive registerlagstiftning att uppgifter om tidsfristen för att anmäla fordringar får registreras, dels framgå av konkursförordningen att den myndighet som ansvarar för respektive register ska underrättas om beslutet att anordna bevakningsförfarande.

Det nya skuldsaneringsregister som utredningen anser ska införas bör innehålla uppgifter om skuldsaneringsförfaranden oavsett om gäldenären är näringsidkare eller inte. Eftersom det inte finns någon förvaltare vid skuldsanering och skuldsanering endast kan vara ett huvudinsolvensförfarande räcker det att skuldsaneringsregistret innehåller följande uppgifter.

- Gäldenärens namn, personnummer och adress,
- datum för beslutet att inleda skuldsaneringen,
- till vilken domstol ett överklagande om att inleda en skuldsanering ska inges och tidsfristen för detta,
- tidsfrist för att anmäla fordringar, dvs. en månad eller den längre tid som Kronofogdemyndigheten bestämt, samt dagen för avslutande av förfarandet, dvs. den dag då betalningsplanen löper ut. Av registret ska det även framgå att det insolvensförfarande som inletts är skuldsanering och att skuldsanering är ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden. Vidare ska det framgå att det är Kronofogdemyndigheten som är beslutande myndighet.

Skyddade personuppgifter

Av artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen framgår att om uppgifterna om gäldenärens adress är skyddade får i stället gäldenärens födelseort och födelsedatum anges.

Enligt 21 kap. 3 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kan uppgifter om enskilds bostadsadress omfattas av sekretess. Enligt 21 kap. 4 § samma lag hindrar dock inte sekretessen att uppgifterna lämnas ut till förvaltaren i den enskildes konkurs.

Vidare följer det av 21 kap. 3 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen samt 5 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) att sekretessen inte gäller för t.ex. uppgifter i Bolagsverkets register över fysiska personer och dödsboms konkurser.

Enligt 21 kap. 3 § tredje stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess för uppgifter om kopplingen mellan fingerade personuppgifter enligt lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter och den enskildes verkliga personuppgifter.

Enligt 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen kan uppgifter om en enskilds personliga förhållanden omfattas av sekretess i folkbokföringen. Den enskilde kan då sekretessmarkeras vilket medför att varje utlämnande av uppgifter om den enskilde måste föregås av en sekretessprövning. Enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) kan en enskild även beviljas kvarskrivning, vilket medför att det är den adressen till skattekontoret på den ort där den enskilde tidigare bodde som registreras i folkbokföringsregistret.

Utredningen konstaterar inledningsvis att insolvensförfaranden är offentliga och kollektiva förfaranden. I konkurs är det primära syftet att ta tillvara borgenärernas intressen medan företagsrekonstruktion och skuldsanering främst sker i gäldenärens intresse samtidigt som det finns starka skäl för att borgenärernas intressen beaktas och för att borgenärerna behandlas likvärdigt.

Personuppgifter kan inte skyddas vid en enskilds konkurs såvida inte den enskilde beviljats fingerade personuppgifter. Det saknas skäl att i det är sammanhanget ändra på detta förhållande. Vid skuldsanering föreslår utredningen en ny lag om skuldsaneringsregister. Frågan är i vilken utsträckning en skuldsaneringsgäldenär bör kunna skydda sina personuppgifter.

Beslut om skuldsanering kungörs redan i dag och i de fall gäldenären har skyddade personuppgifter kungörs åtminstone gäldenärens personnummer. Namn och bostadsadress kan dock omfattas av sekretess. Enligt utredningens mening fungerar dagens regler tillfredsställande och det saknas skäl att ändra dem i sak. Det innebär att för det fall en skuldsaneringsgäldenär har skyddade personuppgifter bör åtminstone personnumret registreras i det nya skuldsaneringsregistret. I vilken mån namn eller adress också bör anges får bedömas i varje enskilt fall.

Utredningens slutsats överensstämmer inte med insolvensförordningens ordalydelse. Enligt förordningen ska födelseort och

födelsedatum anges i registret om gäldenären har skyddade personuppgifter. Den omständigheten att personnumret registreras innebär att födelsedatumet framgår av registret. Vidare bedömer utredningen att personnumret ger borgenärerna större möjligheter att identifiera gäldenären och därigenom bevaka sina fordringar än vad som skulle vara fallet om födelseorten anges tillsammans med födelsedatumet. Utredningen anser därför inte att det skulle strida mot förordningen om gäldenärer med skyddade personuppgifter registreras med sitt personnummer i registret.

Några ändringar i offentlighets- och sekretesslagen behöver därmed inte göras i detta avseende.

9.4.7 Vilken myndighet bör vara ansvarig för de nationella insolvensregistren?

Förslag: De myndigheter som i dag ansvarar för de befintliga registren med uppgifter om konkurser och företagsrekonstruktioner (Bolagsverket respektive länsstyrelserna) ska även fortsättningsvis göra det.

Bolagsverket ska även ansvara för det nya skuldsaneringsregistret.

Eftersom utredningen föreslår att befintliga register ska användas och anpassas till insolvensförordningens krav är det, enligt utredningens mening, naturligt att de myndigheter som ansvarar för dessa register gör det även fortsättningsvis.

Utredningen har samrått med Bolagsverket som har ställt sig positivt till att ansvara för de registeruppgifter som följer av insolvensförordningen. Av vad utredningen har kunnat utröna fungerar Bolagsverkets nuvarande registerföring på ett bra sätt. De flesta av de register som berörs hos bolagsverket är konstruerade för samma tekniska plattform och det tycks vara tämligen okomplicerat att göra de tekniska förändringar som krävs för att anpassa registren till insolvensförordningens krav.

Det saknas skäl att inrätta något nytt stiftelseregister hos Bolagsverket eller att flytta ansvaret för det befintliga registret från länsstyrelserna till Bolagsverket. Länsstyrelserna bör därför även fortsättningsvis sköta registreringen av insolvensförfaranden som rör

stiftelser. Ansvarig myndighet ska också vara personuppgiftsansvarig i personuppgiftslagens mening.

Utredningen har övervägt om det nya skuldsaneringsregistret bör föras av Kronofogdemyndigheten, som ju är den myndighet som handlägger skuldsanering och därmed har tillgång till de uppgifter som ska registreras. Enligt utredningens mening saknar dock Kronofogdemyndigheten erfarenhet av den typ av register det skulle bli fråga om och myndigheten har även ställt sig tveksam till ett sådant uppdrag. Ett skuldsaneringsregister skulle dock på ett enkelt sätt kunna tillföras Bolagsverkets register och det skulle kunna konstrueras tekniskt på samma sätt andra register som verket för. En invändning mot resonemanget skulle kunna vara att Bolagsverket har uppgifter som rör bolag och att det skulle vara artfrämmande för verket att registrera skuldsaneringsförfaranden för enskilda. Utredningen konstaterar dock att Bolagsverket redan för det konkursregister som avser fysiska personer och dödsbon samt att skuldsaneringsregistret även kommer att innehålla uppgifter om näringsidkare, s.k. F-skuldsanering.

Utredningen anser därför att Bolagsverket bör ansvara för det nya skuldsaneringsregistret.

9.4.8 Hur ska insamlandet av uppgifter gå till?

Förslag: Insamlandet av uppgifter ska, i likhet med i dag, ske genom att registreringsmyndigheten underrättas av den beslutsfattande myndigheten.

Den information som förordningen anger ska finnas med i det nationella insolvensregistret finns redan till största delen i dag hos Bolagsverket och länsstyrelserna och de får i sin tur denna från domstolarna. Dagens system verkar fungera tillfredsställande varför utredningen inte finner skäl att föreslå någon förändring av detta.

Det är Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om skuldsanering. Det bör därför införas en skyldighet för Kronofogdemyndigheten att underrätta Bolagsverket om de uppgifter som ska föras in i skuldsaneringsregistret.

Eftersom uppgifter kommer att behöva föras över från Kronofogdemyndigheten till Bolagsverket behöver primära och sekun-

dära ändamålsbestämmelser i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet ändras på så sätt att uppgifterna som finns hos Kronofogdemyndigheten får behandlas och att de får lämnas till Bolagsverket. Nuvarande sekundära ändamålsbestämmelse i 2 kap. 15 § i nämnda lag torde inte omfatta det uppgiftslämnande som ska ske till Bolagsverket utan behöver kompletteras. Lagen bör ange att personuppgifter som behandlas enligt primära ändamål även får behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Enligt utredningens mening behövs även reglering för när Kronofogdemyndighetens uppgiftslämnande till Bolagsverket ska ske. I förarbetena till nuvarande reglering uttrycks allmänt beträffande formen för utlämnande att elektroniskt utlämnande alltid får ske till andra myndigheter, se prop. 2000/01:33 s. 110 ff. Därutöver måste överföringen av personuppgifter ske på ett säkert sätt (t.ex. i krypterad form).

Personuppgiftslagen bör vara tillämplig vid den behandling av personuppgifter som görs beträffande skuldsaneringsregistret i den mån inte annat uttryckligen framgår av lagen om skuldsaneringsregister. Vidare bör det anges i lagen att registermyndigheten, dvs. Bolagsverket, ska vara personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som myndigheten utför.

9.4.9 Hur länge ska informationen lagras?

Förslag: Uppgifter om skuldsanering och F-skuldsanering ska gallras fem respektive tre år efter att förfarandet inleddes eller när den fastställda betalningsplanen löpt ut.

Uppgifter om konkurs och företagsrekonstruktion för juridiska personer ska inte vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen efter att fem år förflutit efter utgången av det kalenderår då konkursen eller företagsrekonstruktionen avslutades.

Den reviderade insolvensförordningen anger (se artikel 24.1) att uppgifter som ska finnas i insolvensregistret ska offentliggöras snarast möjligt efter att ett insolvensförfarande inletts. Uppgifterna kommer inte att lagras i den europeiska juridikportalen utan i nationella databaser. Av artikel 83 följer att uppgifterna i den europeiska e-juridikportalen ska vara tillgängliga så länge de är tillgäng-

liga i nationell rätt. Det är således medlemsstaternas nationella lagstiftning som avgör tidpunkten för gallring av de uppgifter som finns i de nationella insolvensregistren.

Det finns i dag inte något register för skuldsanering. I det nya skuldsaneringsregistret kommer det att införas uppgifter om skuldsaneringsförfaranden omedelbart efter det att beslut om skuldsanering fattats. Uppgifterna kan komma att ändras eller kompletteras under förfarandets gång t.ex. om skuldsaneringsbeslutet omprövas av Kronofogdemyndigheten eller ändras av domstol. Vid skuldsanering beslutas en betalningsplan som normalt löper i fem år. Vid det föreslagna nya institutet F-skuldsanering ska betalningsplanen normalt löpa i tre år. När betalningar har skett enligt planen är förfarandet avslutat. Något formellt beslut om att avsluta förfarandet fattas inte.

Utredningen konstaterar att uppgifter om skuldsanering enligt kreditupplysningslagen (1973:1173) ska gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut. I samband med förslaget till en lag om F-skuldsanering har regeringen föreslagit att gallringsreglerna i kreditupplysningslagen och i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet ändras på så sätt att gallring av uppgifter om F-skuldsanering ska ske senast tre år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under längre tid, senast den dag då planen löper ut.

Utredningen anser att det är lämpligt att i lagen om skuldsaneringsregister införa bestämmelser om gallring som harmonierar med motsvarande bestämmelser i kreditupplysningslagen och i lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Bolagsverket för ett konkursregister med uppgifter om fysiska personers och dödsbans konkurser. Av 15 kap. 7 § konkurslagen framgår att uppgifterna ska gallras fem år efter utgången av det kalenderår då konkursen avslutades. Utredningen finner inte skäl att förändra denna gallringstid.

Beträffande aktiebolagsregistret, föreningsregistret, handelsregistret och stiftelseregistret saknas uttryckliga bestämmelser om gallring.

Enligt utredningens mening kan det finnas anledning att se över behovet av att införa sådana bestämmelser. De nu nämnda registren

fyller dock betydligt fler funktioner än att lämna upplysningar om pågående insolvensförfaranden. För det fall att bestämmelser om gallring ska införas i de författningar som reglerar dessa register krävs därför noggranna överväganden. Det ingår inte i utredningens uppdrag att göra en sådan översyn av registerförfattningarna.

Av artikel 83 i insolvensförordningen följer att de personuppgifter om insolvensförfaranden som avses i artikel 24 ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen så länge de är tillgängliga enligt nationell rätt.

Utredningen konstaterar att det är tveksamt i vilken utsträckning de uppgifter som ska registreras beträffande insolvensförfaranden för juridiska personer kan anses vara personuppgifter.

Vidare kan innebörden av att uppgifterna är tillgängliga ifrågasättas. Även om uppgifterna i de register som nu avses i allt väsentligt är offentliga är inget av registren sådant att allmänheten har kostnadsfri direkttillgång till uppgifterna.

Enligt utredningens mening bör artikel 83 inte anses hindra att det i svensk författning införs en tidsfrist för när uppgifter om insolvensförfaranden inte längre ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen. Enligt utredningens bedömning är det lämpligt att denna tidsfrist utformas på samma sätt som gallringsbestämmelsen för konkursregistret. Det innebär att uppgifterna om insolvensförfaranden för juridiska personer inte bör vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen när fem år förflutit efter utgången av det kalenderår då konkursen eller företagsrekonstruktionen avslutades.

9.4.10 Sammankoppling av insolvensregister

Förslag: Det ska anges i lag att de register som innehåller uppgifter om insolvensförfaranden i den mening som avses i den reviderade insolvensförordningen ska göras tillgängliga för allmänheten genom den europeiska e-juridikportalen och att respektive registermyndighet ansvarar för detta.

För skuldsaneringsregistret ska detta framgå av den nya lagen om skuldsaneringsregister. För övriga register ska detta föreskrivas i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

Enligt artikel 25 i den reviderade insolvensförordningen ska medlemsstaternas insolvensregister kopplas samman och vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen. Hur detta ska gå till i detalj är inte klarlagt. Kommissionen ska senast den 27 juni 2019 anta ett antal genomförandeakter som ska reglera hur sammankopplingen ska ske.

Enligt utredningens mening bör den myndighet som för respektive register ansvara för att de uppgifter som enligt insolvensförordningen ska ingå i insolvensregistret blir tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen.

Insolvensförordningen kräver inte, men hindrar inte heller, att uppgifterna är tillgängliga för allmänheten även på annat sätt än genom den europeiska e-juridikportalen.

Utredningen anser inte att det finns skäl att ändra de regler om åtkomst till uppgifter som redan finns beträffande de befintliga register som i framtiden ska kopplas till e-juridikportalen. Beträffande det nya skuldsaneringsregistret anser utredningen att uppgifterna i registret bör vara offentliga och kunna lämnas ut på begäran. Det bör dock inte föreskrivas att allmänheten ska ha direkt åtkomst till registret på annat sätt än genom den europeiska e-juridikportalen.

Vad gäller de befintliga registren kan det även noteras att det inte är alla uppgifter i registren som ska göras tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen. De uppgifter som ska vara tillgängliga på det sättet är de uppgifter som anges i artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen.

Utredningen anser att det bör framgå av den nya lagen om skuldsaneringsregister att registret ska vara tillgängligt via den europeiska e-juridikportalen. För övriga register som berörs bör motsvarande bestämmelse placeras i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

9.4.11 Registrering i Sverige av insolvensförfaranden i andra medlemsstater

Förslag: Det ska anges i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen vad som gäller beträffande registrering i Sverige av insolvensförfaranden som beslutats i andra medlemsstater. Vidare ska förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden ändras så att den gäller vid tillämpningen av den reviderade insolvensförordningen.

Artikel 28–30 i den reviderade insolvensförordningen innehåller bestämmelser om offentliggörande och registrering av insolvensförfaranden i andra medlemsstater än den stat där beslutet om att inleda förfarandet fattats. Förordningens bestämmelser behandlas ovan i avsnitt 9.3.

Till skillnad från vad som gäller enligt den tidigare insolvensförordningen är sådan registrering numera obligatorisk i de stater där gäldenären har ett driftställe. I Sverige har dock sådan registrering krävts även tidigare och det saknas därför behov av materiella författningsändringar.

En bestämmelse om registreringskyldigheten finns i 3 § kompletteringslagen. En motsvarande bestämmelse bör föras in i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

Vidare bör förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden ändras på så sätt att den gäller vid tillämpning av den reviderade insolvensförordningen.

10 Sekundära insolvensförfaranden

10.1 Inledning

Huvudregeln enligt den reviderade insolvensförordningen är att ett insolvensförfarande ska inledas i den medlemsstat där gäldenären har sina huvudsakliga intressen (se artikel 3.1). Ett sådant huvudinsolvensförfarande har i princip verkningar inom hela unionen. I artikel 3.3 anges att ett territoriellt begränsat förfarande som inleds när det redan pågår ett huvudinsolvensförfarande är att anse som ett sekundärförfarande. Förutom att det endast kan inledas ett territoriellt begränsat förfarande vid viss starkare anknytning till staten (förekomsten av driftställe där) är möjligheterna att inleda ett sekundärförfarande, dvs. att inleda ett territoriellt begränsat förfarande när det redan pågår ett huvudinsolvensförfarande, försedda med ytterligare begränsningar, se vidare nedan. I den tidigare insolvensförordningen kunde endast likvidationsförfaranden utgöra sekundära förfaranden. Av den konsekvensbedömning¹ som kommissionen gjorde i samband med att förslaget till reviderad insolvensförordning togs fram framgår emellertid att reglerna såsom de ser ut i den tidigare insolvensförordningen ansetts medföra en rad tillämpningsproblem som till exempel att domstolar i olika medlemsstater inlett insolvensförfaranden beträffande samma gäldenär ovetande om varandra. Dessutom ansåg kommissionen att det var bekymmersamt att förordningen är inriktad på likvidation i stället för på omstrukturering av företag och att den därmed inte var förenlig med ”dagens företagsundsettningskultur”. Vidare anges i konsekvensbedömningen att ett sådant begränsat tillämpningsområde för

¹ Se följedokument till förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden/SWD/2012/0417/final, ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar med en sammanfattning av konsekvensbedömningen.

sekundärförfaranden kan utgöra hinder för en framgångsrik omstrukturering av ett företag med filialer i ett flertal medlemsstater. Detta på grund av att det kan leda till en minskning av det sammanlagda värdet på gäldenärens tillgångar och till förlust av arbetstillfällen om verksamheten inte kan fortsätta. Sekundärförfaranden har, enligt kommissionens bedömning, i praktiken stått i vägen både för en effektiv förvaltning av tillgångar och för en framgångsrik omorganisation av företag, eftersom en del av tillgångarna undandras huvudinsolvensförvaltarens kontroll. Sekundärförfaranden kan också leda till högre kostnader, eftersom de medför att arvode måste betalas ut till flera förvaltare.

Sekundära insolvensförfaranden kan tjäna olika syften, där det starkaste torde vara att skydda lokala intressen. Det kan även förekomma fall när den egendom som insolvensförfarandet avser är alltför komplex för att förvaltas som en enhet eller när skillnaderna i de berörda rättssystemen är så stora att svårigheter kan uppstå genom att verkningarna av rättsordningen i den stat där förfarandet inleds utsträcks till att omfatta övriga medlemsstater där tillgångarna finns. Mot bakgrund av detta kan exempelvis förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds när detta krävs för att det ska vara möjligt att åstadkomma en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandet avser (se ingressen p. 40).

Kapitel 3 (artiklarna 34 till 52) i den reviderade insolvensförordningen behandlar sekundära insolvensförfaranden. Reglerna om sekundära insolvensförfaranden har utökats och stramats upp i och med tillkomsten av den reviderade förordningen. Dessutom har ett antal regler för samarbete och kommunikation mellan de aktörer som är involverade i huvudförfarandet och sekundärförfarandena tillkommit.

I den reviderade insolvensförordningen har det införts en möjlighet att undvika sekundära insolvensförfaranden men ändå trygga borgenärernas fordringar på motsvarande sätt. Detta kan ske genom att förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet ensidigt åtar sig att, inom ramen för huvudförfarandet, behandla lokala borgenärer som om ett sekundärt förfarande hade inletts, se artikel 36.1. I förordningen anges två specifika situationer där den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärförfarande kan skjuta upp eller vägra att inleda förfarandet på begäran av förvaltaren i

huvudinsolvensförfarandet. För det första har förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet möjlighet att föreslå de lokala borgenärerna ett åtagande enligt vilket de i huvudinsolvensförfarandet ska behandlas som om ett sekundärförfarande hade inletts. Om ett sådant åtagande har gjorts, ska den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärförfarande, enligt artikel 38.2 vägra att inleda förfarandet, om den är förvissad om att åtagandet ger tillräckligt skydd för lokala borgenärers allmänna intressen (se även ingressen p. 20). För det andra kan domstolen, enligt artikel 38.3, tillfälligt vilandeförklara inledandet av ett sekundärt förfarande när ett tillfälligt uppskjutande av den enskilda verkställigheten beviljas i den medlemsstat där huvudinsolvensförfarandet har inletts.

10.2 Rättspraxis från EU-domstolen

Bank Handlowy (mål C-116/11)

I detta mål kom EU-domstolen fram till att en fransk företagsrekonstruktion som omfattades av insolvensförordningen och rörde ett polskt bolag som hade platsen för sina huvudsakliga intressen i Frankrike, var ett huvudinsolvensförfarande som i enlighet med förordningens artikel 27 inte hindrade att ett sekundärförfarande inleddes i Polen. Detta sekundärförfarande måste visserligen (enligt artikel 3.3) vara ett likvidationsförfarande, vilket kan kollidera med huvudinsolvensförfarandets rekonstruktionssyfte, men EU-domstolen hänvisade till att den tidigare insolvensförordningens artiklar 33 och 34 ger förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet vissa möjligheter att påverka sekundärförfarandet så att sådan kollision undviks. Domstolen hänvisade också till den allmänna principen om lojalt samarbete i EU-fördragets artikel 4.3, som i det här fallet ansågs innebära att den domstol som var behörig att inleda ett sekundärförfarande skulle beakta föremålet för huvudinsolvensförfarandet och ta hänsyn till systematiken i förordningen. Detta skulle, enligt domstolen, ske genom en tvingande samordning av de två förfarandena, som garanterar att huvudinsolvensförfarandet ges företräde. Som svar på andra frågor uttalade EU-domstolen också att frågan om när insolvensförfarandet slutförs enligt insolvensförordningens artikel 4.2(j) ska avgöras i enlighet med inledandestatens nationella rätt och att den domstol, som har att pröva

ansökan om inledande av ett sekundärförfarande, enligt artikel 27 inte får göra en egen bedömning av gäldenärens insolvens, trots att huvudinsolvensförfarandet var ett rekonstruktionsförfarande.

Nortel (mål C-649/13)

EU-domstolen uttalade i målet att det följer av artiklarna 3.2 och 27 i den tidigare insolvensförordningen att domstolarna i den stat i vilken ett sekundärt insolvensförfarande har inletts och domstolarna i den stat där ett huvudinsolvensförfarande har inletts är alternativt behöriga att avgöra vilka av gäldenärens tillgångar som omfattas av verkningarna av det sekundära förfarandet. Domstolarna är också skyldiga att erkänna ett beslut i frågan som fattas av en annan behörig domstol i EU. Fastställandet av vilka av gäldenärens tillgångar som omfattas av verkningarna av det sekundära insolvensförfarandet ska ske i enlighet med bestämmelserna i artikel 2 g i förordningen.

10.3 Förutsättningar för att inleda ett förfarande

Av artikel 34 i den reviderade insolvensförordningen framgår att om ett huvudinsolvensförfarande har inletts av en domstol i en medlemsstat och erkänts i en annan medlemsstat, får en behörig domstol² i den andra medlemsstaten inleda ett sekundärt insolvensförfarande i enlighet med bestämmelserna i förordningen.³ Om huvudinsolvensförfarandet förutsätter att gäldenären är insolvent, ska gäldenärens insolvens inte prövas på nytt i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande får inledas.⁴

Ett sekundärt insolvensförfarande är begränsat till de tillgångar som finns inom territoriet för den medlemsstat i vilken det sekundära insolvensförfarandet har inletts.

Artikel 34 motsvarar, med smärre redaktionella ändringar, artikel 27 i den tidigare insolvensförordningen. Trots det innebär den avgörande skillnader i förhållande till vad som gäller enligt den tidi-

² Se artikel 3.2 och avsnitt 6.

³ För övriga frågor rörande behörighet se avsnitt 6 i detta betänkande.

⁴ Se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning m.m. – en kommentar, s. 58 f.

gare insolvensförordningen. Som nämnts i avsnitt 5 finns det inte längre krav på att det sekundära förfarandet är ett likvidationsförfarande (se artikel 3.3 i den tidigare insolvensförordningen och artikel 3 i den reviderade förordningen). Att kravet på att ett sekundärförfarande ska vara ett likvidationsförfarande har tagits bort är i linje med det förändrade synsätt som redogjorts för ovan om att skifta fokus från likvidation till rekonstruktion.

Enligt artikel 35 i den reviderade förordningen ska, om inte annat föreskrivs i förordningen, lagen i den medlemsstat inom vars territorium ett sekundärt insolvensförfarande inleds vara tillämplig på det sekundära insolvensförfarandet. Artikel 28 i den tidigare insolvensförordningen. Någon ändring i sak torde inte vara avsedd.

Det får anses något oklart i vilken mån en domstol som har att pröva en begäran om att inleda ett sekundärförfarande är bunden av den insolvensprövning som domstolen i huvudinsolvensförfarandet har gjort. Ett förbud mot en sådan omprövning fanns redan i den tidigare insolvensförordningen. EU-domstolen uttalade i målet *Bank Handlowy* (mål C-116/11) att eftersom gäldenären var föremål för ett huvudinsolvensförfarande som omfattades av insolvensförordningen och alltså var ett insolvensförfarande så var gäldenären definitionsmässigt insolvent. Därmed var den domstol som hade att ta ställning till en begäran om att inleda ett sekundärförfarande skyldig att erkänna den första domstolens beslut om att gäldenären var insolvent.

I den reviderade förordningen har formuleringen ändrats något och förbudet mot att göra en förnyad insolvensprövning gäller endast om det i huvudinsolvensförfarandet är en förutsättning att gäldenären är insolvent. Skälet till den förändrade formuleringen är att den reviderade insolvensförordningen har ett vidare tillämpningsområde och även kan omfatta förfaranden som inleds redan när det finns en risk för att gäldenären senare blir insolvent. Eftersom olika medlemsstater har olika definitioner av begreppet insolvens och det inte finns någon harmoniserad definition i insolvensförordningen framstår omfattningen av förbudet mot omprövning inte som helt självklar. Den tidigare insolvensförordningen omfattade uttryckligen bara förfaranden som förutsatte att gäldenären var insolvent. Det är därför en rimlig utgångspunkt att om gäldenären är föremål för ett insolvensförfarande som fanns med i bilaga A

till den tidigare förordningen bör gäldenären även av andra domstolar betraktas som insolvent i förordningens mening (jfr Bank Handlowy). I förfaranden som omfattas av den reviderade insolvensförordningen men inte fanns med i den tidigare förordningens bilaga är det emellertid inte säkert att den första domstolens prövning ska anses innefatta en prövning av gäldenärens insolvens.

10.4 Efterföljande inledning av ett huvudinsolvensförfarande

Av artikel 3.4 i den reviderade insolvensförordningen framgår att ett territoriellt begränsat förfarande under vissa förutsättningar får inledas utan att ett huvudinsolvensförfarande har inletts. I samma artikel anges att om ett huvudinsolvensförfarande därefter inleds blir det territoriellt begränsade förfarandet ett sekundärt insolvensförfarande. Av artikel 50 framgår att om ett huvudinsolvensförfarande inleds efter det att ett territoriellt förfarande har inletts i en annan medlemsstat, ska artiklarna 41, 45, 46, 47 och 49 om sekundärförfaranden tillämpas på det först inledda förfarandet i den mån förfarandets förlopp tillåter detta.

Artikel 50 motsvarar, med endast redaktionella ändringar, artikel 36 i den tidigare insolvensförordningen.

10.5 Säkerhetsåtgärder

I vissa medlemsstater kan domstolen, efter det att en begäran gjorts om att ett insolvensförfarande ska inledas, utse en förvaltare interimistiskt fram till dess att beslut fattas om att inleda ett förfarande. I artikel 52 finns en bestämmelse om sådana interimistiskt utsedda förvaltares behörighet att begära att åtgärder vidtas för att skydda eller säkra tillgångar i en annan medlemsstat under tiden från det att begäran om att inleda förfarandet görs till dess att inledandebeslutet har fattats. Artikel 52 motsvarar artikel 38 i den tidigare insolvensförordningen.

Bestämmelsen reglerar endast förvaltarens behörighet och föreskriver uttryckligen att de åtgärder som vidtas i en annan medlemsstat ska vidtas i enlighet med rättsordningen i den medlemsstaten.

I svensk rätt finns det numera inte möjlighet att utse en interimistisk förvaltare. Däremot kan det med stöd av insolvensförordningen förekomma att en förvaltare som utsetts i en annan medlemsstat begär att åtgärder vidtas i Sverige för att skydda tillgångar i det utländska insolvensförfarandet.

Artikelns betydelse kan diskuteras liksom om den har någon egentlig inverkan på förvaltarens behörighet. En interimistisk förvaltare utsedd i annan medlemsstat ges i artikel 52 behörighet att begära hos en nationell domstol att den domstolen ska besluta om sådana interimistiska åtgärder som har stöd i nationell lagstiftning. Bestämmelsen utgör dock inte någon inskränkning av inledandedomstolens behörighet enligt förordningen, som i många fall är exklusiv i förhållande till andra medlemsstaters domstolar. Om den interimistiska förvaltaren begär en säkerhetsåtgärd i inledandestaten är således den domstolens beslut per automatik bindande för, och ska erkännas, av övriga medlemsstater utan att förvaltaren behöver göra någon särskild begäran i den andra staten. Det följer redan av artikel 21 att en förvaltare är behörig även i andra medlemsstater. Möjligen kan artikel 52 uppfattas som ett förtydligande av att detta gäller även i de fall då förvaltarförordnandet är interimistiskt.

10.6 Omvandling av ett sekundärt insolvensförfarande

Av den reviderade insolvensförordningen framgår att domstolen i den medlemsstat där det sekundära insolvensförfarandet inletts, på begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet, får besluta om omvandling av det sekundära insolvensförfarandet till en annan typ av insolvensförfarande enligt bilaga A (se artikel 51). Ett byte av förfarande förutsätter dock att villkoren i nationell rätt för att inleda denna andra typ av förfarande är uppfyllda. Dessutom ska förfarandet vara det mest lämpliga både när det gäller de lokala borgenärernas intressen och för att uppnå samstämmighet mellan huvudinsolvensförfarandet och det sekundära insolvensförfarandet.

Domstolen har vid bedömningen av en sådan begäran möjlighet att begära information från de förvaltare som medverkar i båda dessa förfaranden.

Artikel 51 motsvarar delvis artikel 37 i den tidigare förordningen. Den tidigare förordningen tillåter emellertid endast omvandling till likvidationsförfaranden medan den reviderade insolvensförordningen inte innehåller någon sådan begränsning.

10.7 Rätt att göra ett åtagande för att undvika ett sekundärt insolvensförfarande (s.k. syntetiska förfaranden)

Ett uttalat syfte med revideringen av insolvensförordningen är, som anges ovan, att undvika att sekundära insolvensförfaranden inleds i onödan eftersom dessa kan vara både kostnadskrävande och ineffektiva. Det har därför införts en möjlighet för förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande att lämna en form av utfästelse, ett s.k. åtagande, till lokala borgenärer i en medlemsstat där ett sekundärinsolvensförfarande skulle kunna inledas. Åtagandet innebär att förvaltaren förbinder sig att, avseende tillgångarna i ”sekundärstaten”, tillämpa de bestämmelser beträffande utdelning som skulle ha tillämpats om ett sekundärinsolvensförfarande hade inletts. Detta har kommit att kallas ”syntetiska förfaranden”, eftersom utfästelsen leder till ett slags förfarande i förfarandet.

Artikel 36 i den reviderade insolvensförordningen reglerar tillvägagångssättet vid syntetiska insolvensförfaranden. Artikelns saknar motsvarighet i den tidigare förordningen.

Innebörden av ett åtagande

Ett åtagande innebär att förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande gör ett ensidigt åtagande avseende tillgångar som finns i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande skulle kunna inledas. Vid fördelningen av dessa tillgångar ska förvaltaren, enligt artikel 36.2, följa de regler om utdelning och förmånsrätt i nationell rätt som borgenärerna skulle ha omfattats av om ett sekundärt insolvensförfarande hade inletts. I åtagandet ska förvaltaren ange de faktiska omständigheter som åtagandet bygger på. I synnerhet gäller detta beträffande värdet av de tillgångar som finns i den berörda medlemsstaten och de alternativ som står till buds för realisering av sådana

tillgångar. Den relevanta tidpunkten för att fastställa dessa tillgångar ska vara den tidpunkt då åtagandet görs.

De övriga formella krav som ställs på åtagandet är att det ska göras på det officiella språket i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande skulle ha kunnat inledas samt att åtagandet ska vara skriftligt och uppfylla övriga formkrav och krav för godkännande i fråga om eventuell fördelning i den stat där huvudinsolvensförfarandet inleddes (se artiklarna 36.3 och 36.4).

Av artikel 36.5 framgår att förvaltaren ska informera de kända lokala borgenärerna om åtagandet, reglerna och förfarandena för dess godkännande, om omröstningen och om åtagandets godkännande eller avvisande. Åtagandet ska godkännas av de kända lokala borgenärerna. De regler för kvalificerad majoritet och omröstning som är tillämpliga på antagande av rekonstruktionsplaner enligt lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kunde ha inletts ska även vara tillämpliga på godkännandet av åtagandet.

Verkan av ett åtagande

Ett åtagande som görs och godkänns i enlighet med artikel 36 är bindande för boet.

Ett godkänt åtagande medför i princip hinder för att det senare inleds ett sekundärförfarande i den stat som berörs av åtagandet. Det finns dock en möjlighet, enligt artikel 37.2, att inom 30 dagar från det att åtagandet godkändes begära att ett sekundärförfarande inleds. I sådana fall ska domstolen avslå begäran om att inleda ett sekundärförfarande om den är övertygad om att åtagandet ger tillräckligt skydd för de lokala borgenärernas allmänna intressen (se artikel 38.2).

Om ett sekundärt insolvensförfarande inleds efter det att ett åtagande godkänts ska förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet, enligt artikel 36.6, återföra de eventuella tillgångar som denne hade överfört från denna medlemsstats territorium efter det att åtagandet gjordes, eller om dessa tillgångar redan har realiserats, behållningen av dessa, till förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet. Bestämmelsen om återbetalning omfattar dock endast de av förvaltarens åtgärder som vidtagits efter att åtagandet gjorts.

Skydd för de lokala borgenärerna

Artiklarna 36.7 till 36.10 innehåller en rad bestämmelser till skydd för de lokala borgenärerna. Av artikel 36.7 framgår att om förvaltaren har gjort ett åtagande enligt ovan ska de lokala borgenärerna informeras om den avsedda fördelningen av tillgångarna. Om informationen inte uppfyller villkoren för åtagandet eller inte är förenlig med tillämplig lag får lokala borgenärer bestrida fördelningen inför domstol i den medlemsstat där ett huvudinsolvensförfarande har inletts. Om fördelningen bestrids av någon lokal borgenär ska ingen fördelning göras förrän domstolen fattat beslut med anledning av detta.

Av artiklarna 36.8 och 36.9 framgår att lokala borgenärer har möjlighet att antingen vända sig till en domstol i den medlemsstat där huvudinsolvensförfarandet har inletts eller till domstolarna i de medlemsstater där ett sekundärt insolvensförfarande skulle kunna ha inletts för att begära att domstolen vidtar åtgärder för att säkerställa att förvaltaren efterlever villkoren för åtagandet. Här avses domstol i snäv bemärkelse. Enligt artikel 36.8 ska det röra sig om åtgärder som är tillgängliga enligt nationell rätt. Enligt artikel 36.9 kan det endast bli fråga om tillfälliga åtgärder.

Det följer även av artikel 36.10 att förvaltaren är ansvarig för alla skador som denne kan ha vållat lokala borgenärer till följd av att han eller hon inte har uppfyllt de skyldigheter och krav som anges i artikel 36.

Lönegarantiborgenärer

Avslutningsvis innehåller artikel 36 en bestämmelse som rör lönegaranti. Enligt artikel 36.11 ska en myndighet som är etablerad i en medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kunde ha inletts och som är skyldig att i enlighet med lönegarantidirektivet⁵ garantera betalning för anställdas fordringar i ett anställningsförhållande, anses vara en lokal borgenär vid tillämpning av bestämmelserna om åtagande, om detta följer av nationell rätt. För svenskt vidkommande betalas lönegaranti av länsstyrelserna men det är normalt Skatteverkets borgenärsfunktion som gentemot gäldenären bevakar statens fordran.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG garanterar betalning för anställdas utestående fordringar från anställningskontrakt eller anställningsförhållanden.

10.8 Rätt att begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds

I artikel 37 anges vem som har rätt att begära att ett sekundärförfarande inleds. För det första tillkommer sådan rätt förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet. Det bör noteras att en förvaltare i ett eventuellt annat pågående sekundärförfarande inte har rätt att begära att ytterligare sekundärförfaranden inleds.⁶ För det andra har de personer och de myndigheter som enligt nationell lag har rätt att begära att ett insolvensförfarande inleds rätt att begära att ett sekundärförfarande inleds.

Beträffande rätten att inleda ett insolvensförfarande finns det inte någon skillnad mellan texten i den tidigare och i den reviderade förordningen (se artikel 37 i den reviderade förordningen och artikel 29 i den tidigare). Däremot har innebörden av förordningens text förändrats eftersom den reviderade insolvensförordningen inte kräver att sekundärförfarandet ska vara ett likvidationsförfarande.

För det fall ett åtagande enligt artikel 36 föreligger ska, enligt artikel 37.2 i den reviderade insolvensförordningen, en begäran om att ett sekundärt insolvensförfarande ska inledas göras inom 30 dagar från det att åtagandet har godkänts.

10.9 Beslut om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande

Artikel 38 i den reviderade insolvensförordningen reglerar bl.a. domstolens handläggning av en begäran om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande. Artikeln saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen.

Av artikel 38.1 framgår att en domstol som mottar en begäran om att ett sekundärt insolvensförfarande ska inledas omedelbart ska underrätta förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar i huvudinsolvensförfarandet och ge denne möjlighet att yttra sig över denna begäran. Om det pågår ett syntetiskt förfarande, dvs. om förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har gjort ett ensidigt åtagande, ska domstolen bedöma om åtagandet

⁶ Se Ds 2007:6 s. 99.

ger tillräckligt skydd för lokala borgenärers allmänna intressen. Om så är fallet så ska den inte inleda något förfarande (se artikel 38.2).

Av artikel 38.4 framgår att domstolen, på begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet, får inleda en annan typ av insolvensförfarande än den som den ursprungliga ansökan avsett. Detta förutsatt att villkoren för att inleda förfarandet är uppfyllda enligt nationell rätt och att detta förfarande är det lämpligaste när det gäller de lokala borgenärernas intressen och för att uppnå samstämmighet mellan huvudinsolvensförfarandet och det sekundära insolvensförfarandet. Det ska röra sig om ett förfarande som ingår i förordningens bilaga A. Inte heller nu ska gäldenärens insolvens prövas på nytt.

Domstols beslut att tillfälligt skjuta upp inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande

En domstol (här avses en medlemsstats dömande organ) kan, enligt vissa medlemsstaters nationella rättsordningar, besluta att tillfälligt skjuta upp enskilda verkställighetsförfaranden i syfte att möjliggöra förhandling mellan gäldenären och dennes borgenärer. Av artikel 1.1(c) framgår att denna typ av förfarande omfattas av den reviderade insolvensförordningen. Inget av de svenska förfaranden som omfattas av förordningen är dock av sådant slag. Om ett sådant förfarande har inletts i en annan medlemsstat får den domstol som får in en begäran om att inleda ett sekundärt förfarande, på begäran av förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar, skjuta upp inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande. Uppskjutandet får dock endast ske under en period av högst tre månader och förutsätter att lämpliga åtgärder vidtagits för att skydda lokala borgenärers intressen (se artikel 38.3).

Domstolen får besluta om skyddsåtgärder för att skydda de lokala borgenärernas intresse genom att kräva att förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar inte för över eller förfogar över tillgångar som finns i den medlemsstat där denne har sitt driftställe, såvida inte detta görs i den ordinarie verksamheten. Domstolen får även besluta om andra åtgärder till skydd för lokala borgenärers intressen under ett uppskjutande, om detta inte är oförenligt med de nationella civilprocessrättsliga reglerna.

Ett uppskjutande av inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande ska upphävas av domstolen (på eget initiativ eller på begäran av en borgenär) om en överenskommelse har ingåtts vid förhandlingar mellan gäldenären och dennes borgenärer

Uppskjutandet får även upphävas av domstolen på eget initiativ eller på begäran av en borgenär om ett fortsatt uppskjutande skadar borgenärens rättigheter, i synnerhet i det fall att förhandlingarna avbrutits eller att det har blivit uppenbart att det är osannolikt att de slutförs eller om förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar har brutit mot förbudet att förfoga över sina tillgångar eller att överföra dem från territoriet i den medlemsstat där driftstället finns.

Rättslig prövning av beslutet att inleda ett sekundärt insolvensförfarande

Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet får enligt artikel 39 överklaga beslutet att inleda ett sekundärt insolvensförfarande vid en domstol i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande har inletts med motiveringen att domstolen inte har iakttagit de villkor och krav som anges i artikel 38.

Det bör åtminstone innebära att förvaltaren kan överklaga om domstolen bedömt att ett åtagande inte i tillräcklig grad skyddar lokala borgenärer och därför inlett ett sekundärförfarande trots förekomsten av ett sådant åtagande. Dessutom torde förvaltaren kunna överklaga beslutet om det innebär att en annan typ av förfarande inletts än den som förvaltaren begärt, dvs. om domstolen t.ex. beslutat om företagsrekonstruktion trots att förvaltaren begärt att gäldenären ska försättas i konkurs.

Artikel 39 saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen.

Förskottsbetalning av kostnader

I vissa medlemsstater finns bestämmelser om att kostnaderna för ett insolvensförfarande, eller del av dessa kostnader, ska täckas genom betalning ur gäldenärens tillgångar. Finns inte sådana tillgångar kan det t.ex. vara grund för avvisning. I artikel 40 föreskrivs

att domstolen får begära att sökanden står för kostnaderna genom att betala förskott eller ställa säkerhet. Det förutsätts dock att en sådan begäran är förenlig med nationell rätt. Artikeln ger inte domstolen någon rätt att begära förskott eller säkerhet enbart för att inleda ett sekundärförfarande enligt förordningen.

Artikel 40 motsvarar artikel 30 i den tidigare insolvensförordningen.

10.10 Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar

Enligt ingressen till den reviderade insolvensförordningen kan huvudinsolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden bidra till en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandena avser eller till en effektiv avyttring av de samlade tillgångarna. Det kräver dock ett välfungerande samarbete mellan de berörda aktörerna. Ett välfungerande samarbete innebär bland annat att de olika förvaltarna och de berörda domstolarna har ett fungerande utbyte av information (se p. 48 i ingressen till den reviderade insolvensförordningen).

Av den konsekvensbedömning som kommissionen gjort i samband med att förslaget till den reviderade insolvensförordningen togs fram framgår att parterna i insolvensförfaranden har rapporterat om brister i samordningen mellan huvudinsolvensförfaranden och sekundärförfaranden. Förvaltarna i huvudinsolvensförfarandet och sekundärförfarandena är redan enligt den tidigare förordningen skyldiga att samarbeta med varandra och delge varandra upplysningar. Sammanslutningar för insolvensförvaltare har utarbetat ett flertal riktlinjer för samarbetet och lämnandet av upplysningar i gränsöverskridande insolvensärenden. Insolvensförvaltare och domstolar har emellertid rapporterat att samarbetet dem emellan inte fungerar särskilt väl i praktiken. Kommissionen anger i sin konsekvensbedömning att detta kan ha att göra med de extra kostnader som samarbete för med sig, men också med språkliga hinder och nationella processuella regler som inte medger att upplysningar lämnas ut. Det har inte tidigare funnits några uttryckliga bestämmelser om skyldighet för domstolar eller för domstolar och förvaltare att samarbeta med varandra. Till följd av detta har domstolen i

huvudinsolvensförfarandet inte nödvändigtvis varit underrättad om utvecklingen i sekundärförfarandena när beslut om åtgärder har fattats. Motsvarande gäller för domstolarna i sekundärförfarandena.

Syftet med den reviderade förordningens bestämmelser om samarbete är att förvaltare och domstolar ska kunna samordna sitt agerande och att gränsöverskridande samarbete vid multipla insolvensförfaranden i olika medlemsstater som avser samma gäldenär ska underlättas. De åtgärder som vidtas för att samarbeta med varandra får dock inte vara oförenliga med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. I den mån avtal träffas kan de vara skriftliga eller muntliga, och variera i räckvidd och de bör kunna ingås av olika parter (se ingressen till den reviderade insolvensförfarandens p. 49).

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare

I artikel 41.1 anges att förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet och förvaltaren i ett sekundärt insolvensförfarande som avser samma gäldenär ska samarbeta med varandra i den mån ett sådant samarbete inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. Detta samarbete kan ha olika former och det kan innefatta att förvaltarna träffar avtal med varandra.

Vid genomförandet av samarbetet ska förvaltarna, enligt artikel 41.2, så snart som möjligt delge varandra all information som kan vara av värde för det andra förfarandet, särskilt eventuella framsteg när det gäller anmälan och verifikation av fordringar och alla åtgärder som syftar till att rädda eller rekonstruera gäldenären eller till att avsluta förfarandet, förutsatt att lämpliga åtgärder vidtas för att skydda konfidentiell information. Vidare ska förvaltarna undersöka möjligheten att rekonstruera gäldenären och, om möjligt, samordna utarbetandet och genomförandet av en rekonstruktionsplan. Förutom ovan nämnda åtgärder ska förvaltarna dessutom samordna förvaltningen i fråga om realisering eller användning av gäldenärens tillgångar och verksamheter och förvaltaren i ett sekundärt insolvensförfarande ska så snart som möjligt ge förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet möjlighet att lämna förslag om realisering eller användning av tillgångar som ingår i det sekundära insol-

vensförfarandet. Samarbete ska också ske i situationer där gäldenären fortfarande råder över sina tillgångar (se artikel 41.3).

Artikel 41 motsvarar delvis artikel 31 i den tidigare insolvensförordningen.

Skillnaden mellan artikel 41 i den reviderade förordningen och artikel 31 i den tidigare förordningen synes främst bestå i att den reviderade förordningen innehåller mer detaljerade krav på hur samarbetet ska gå till och vilket innehåll det ska ha.

Samarbete och kommunikation mellan domstolar

För att underlätta samordningen av olika typer av insolvensförfaranden som rör samma gäldenär ska en domstol som mottagit en begäran om att inleda ett insolvensförfarande, eller som har inlett ett sådant förfarande, samarbeta med andra domstolar som har mottagit en begäran om att inleda ett insolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande, i den utsträckning ett sådant samarbete inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. För detta ändamål får domstolarna, när så är lämpligt, utse en oberoende person eller ett oberoende organ att handla på deras vägnar, förutsatt att detta inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på dem (se artikel 42.1).

Vid genomförandet av samarbetet har domstolarna eller den som handlar på deras vägnar möjlighet att kommunicera direkt med eller begära information eller bistånd direkt från varandra. Det förutsätter naturligtvis att kommunikationen respekterar parternas processuella rättigheter och informationens konfidentialitet (se artikel 42.2).

Förordningen räknar upp följande situationer där det kan vara särskilt lämpligt med ett samarbete mellan domstolarna (se artikel 42.3):

- när förvaltare utses,
- vid delgivning,
- samordning av förvaltningen och övervakningen av gäldenärens tillgångar och verksamheter,
- samordning av genomförande av utfrågningar, och
- samordning vid godkännande av protokoll.

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar

För att underlätta samordningen av olika typer av insolvensförfaranden som rör samma gäldenär ska en förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande samarbeta och kommunicera med varje domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande (se artikel 43 i den reviderade insolvensförordningen).

En förvaltare i territoriella eller sekundära insolvensförfaranden ska samarbeta och kommunicera med den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett huvudinsolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande. En sådan förvaltare ska också samarbeta och kommunicera med den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett territoriellt eller sekundärt insolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande, i den utsträckning ett sådant samarbete och sådan kommunikation inte är oförenlig med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande och inte medför någon intressekonflikt.

Det framstår som något anmärkningsvärt att skyldigheten att samarbeta enligt artikeln endast åläggs förvaltarna. Det får rimligtvis förutsättas att respektive domstolar också vidtar åtgärder för att främja samarbetet.

I sitt samarbete bör förvaltare och domstolar beakta bästa praxis för samarbete i gränsöverskridande insolvensfall i enlighet med de principer och riktlinjer för kommunikation och samarbete som har antagits av europeiska och internationella organisationer som är verksamma på insolvensrättens område, i synnerhet de riktlinjer som Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) har tagit fram (se ingressen till den reviderade insolvensförordningen p. 48). Även INSOL Europe har utvecklat riktlinjer för kommunikation och samarbete för förvaltare vid gränsöverskridande insolvensförfaranden (de s.k. CoCo Guidelines) och för samarbete mellan domstolar och förvaltare (de s.k. Judge Co Guidelines).

Kostnader för samarbete och kommunikation

Av artikel 44 framgår att kraven på samarbete mellan domstolar och mellan domstolar och förvaltare inte får leda till att domstolar kräver ersättning av varandra för kostnader som avser samarbete

och kommunikation. Artikeln saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförordningen och skälet till dess tillkomst torde vara att det tidigare varit oklart vad som har gällt.

10.11 Borgenärens rättigheter vid sekundära insolvensförfaranden

Artikel 45.1 anger att varje borgenär har rätt att anmäla sina fordringar i huvudinsolvensförfarandet och i vilket sekundärt insolvensförfarande som helst. Har borgenären ett sakrättsligt skyddat anspråk kanske det bara finns anledning att delta i det förfarande som omfattar den tillgång i vilket borgenären har sakrättsligt skydd. I andra fall kan det vara till fördel för borgenären att delta i flera av de pågående förfarandena. Bestämmelsen påverkar dock inte en borgenärs rätt att begära att ett insolvensförfarande inleds. I artikel 45.2 föreskrivs att förvaltare under vissa förutsättningar har skyldighet att anmäla fordringar i andra förfaranden än det de själva förvaltar. Bestämmelsen i artikel 45.3 innebär att förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande eller ett sekundärt insolvensförfarande har rätt att delta i andra förfaranden på samma villkor som en borgenär.

Artikel 45 motsvarar artikel 32 i den tidigare insolvensförordningen.

10.12 Uppskjutande av realisering av tillgångar

I artikel 46.1 ges förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet under vissa förutsättningar en exklusiv rätt att begära att realiseringen av tillgångar helt eller delvis skjuts upp. Ett sådant beslut får bestämmas för en period upp till högst tre månader, men kan förnyas ett obegränsat antal gånger. I artikel 46.2 ges inte bara förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet utan även förvaltaren i det uppskjutna sekundärförfarandet och borgenärer rätt att begära att beslutet hävs. Domstolen kan även häva beslutet på eget initiativ. Om begäran om att häva beslutet görs av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet ska denna utan vidare prövning bifallas, i annat fall ska domstolen pröva om ett vidare uppskjutande av realiseringen av tillgångarna är motiverat eller inte. Utredningens uppfattning är att

det här är fråga om en generell stopprätt för tillgångarna som ingår i förfarandet. Ett sådant beslut bör även kunna överklagas enligt nationella överklagandebestämmelser.⁷

Artikel 46 har sin motsvarighet i artikel 33 i den tidigare förordningen. Det finns dock en avgörande skillnad mellan de båda förordningarna; begreppet ”vilandeförklaring” i den tidigare förordningen har bytts ut mot ”realisering av tillgångarna” i den reviderade förordningen.⁸ Syftet med det nya ordvalet är att rekonstruktion av företag om möjligt ska ske före avveckling, ett tanke sätt som präglar hela den reviderade insolvensförordningen.

10.13 Avslutande av ett sekundärt insolvensförfarande

Av artikel 47.1 framgår att om lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande har inletts tillåter att förfarandet avslutas utan likvidation genom en rekonstruktionsplan, ett ackord eller en liknande åtgärd, har förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet rätt att föreslå en sådan åtgärd i enlighet med förfarandet i den medlemsstaten.

I artikel 47.2 anges att en sådan begränsning av borgenärernas rättigheter som härrör från en ovan avsedd åtgärd och som föreslås i ett sekundärt insolvensförfarande (exempelvis ett betalningsansånd eller en skuldnedsättning) inte har någon verkan beträffande sådana gäldenärens tillgångar som inte omfattas av det sekundära insolvensförfarandet om inte alla berörda borgenärer samtycker till detta.

Artikel 47 motsvarar delvis artikel 34 i den tidigare insolvensförordningen. Jämfört med artikel 34 har dock artikel 47 kortats ner. Någon ändring i sak tycks dock inte vara avsedd.

Av artikel 49 framgår att om samtliga fordringar i ett sekundärt insolvensförfarande kan betalas genom avyttring av tillgångar, ska förvaltaren i detta förfarande genast överföra överskottet till förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet. Bestämmelsen ger uttryck för huvudinsolvensförfarandets företrädare och motsvarar artikel 35 i den tidigare insolvensförordningen.

⁷ Jfr 4 kap. 11 § lagen om företagsrekonstruktion och 16 kap. 5 § konkurslagen.

⁸ I den engelska språkversionen har ” *the process of liquidation* ” bytts ut mot ” *the process of realisation of assets* ”.

Artikel 48 behandlar verkningarna av att ett insolvensförfarande avslutas. Artikeln saknar motsvarighet i den tidigare insolvensförförordningen.

I artikel 48.1 anges att avslutandet av ett insolvensförfarande inte ska hindra en fortsättning av övriga insolvensförfaranden beträffande samma gäldenär som fortfarande pågår vid den tidpunkten. Dock ska detta ske utan att det påverkar innebörden av artikel 49. I artikel 48.2 anges att om den gäldenär som är föremål för ett insolvensförfarande är en juridisk person och bestämmelserna i den medlemsstat där denna gäldenär har sitt säte skulle innebära upplösning av den juridiska personen, ska gäldenären inte upphöra att existera förrän övriga insolvensförfaranden beträffande samma gäldenär har avslutats eller förvaltarna i dessa övriga förfaranden har gett sitt samtycke till upplösningen.

10.14 Utredningens överväganden och förslag

Förslag: I de fall ett syntetiskt sekundärförfarande inleds, dvs. om en förvaltare gör ett ensidigt åtagande som omfattar egendom eller borgenärer i Sverige ska det framgå av kompletteringslagen vilka regler som ska tillämpas i fråga om omröstning och kvalificerad majoritet vid godkännande av åtagandet.

Bedömning: Insolvensförordningens bestämmelser om sekundära insolvensförfaranden medför i övrigt inte något behov av författningsändringar.

Inledning

Tidigare kunde endast likvidationsförfaranden vara sekundära insolvensförfaranden. Numera medger den reviderade insolvensförordningen att alla typer av insolvensförfaranden som finns med i förordningens bilaga A kan vara sekundära förfaranden. För svensk del innebär det att såväl konkurs som företagsrekonstruktion och skuldsanering teoretiskt skulle kunna genomföras som sekundära insolvensförfaranden (se dock nedan beträffande skuldsanering). Den reviderade förordningen innehåller detaljerade bestämmelser

som anger hur en domstol ska förfara när den fattar beslut om att inleda sekundära förfaranden. En bestämmelse som innebär att förvaltare kan överklaga domstols beslut att inleda ett sekundärförfarande har lagts till. Vidare innehåller förordningen bestämmelser om samarbete mellan domstolar och förvaltare. Dessutom har frågor om kostnaden för samarbetet reglerats. För att undvika att sekundärförfaranden inleds i onödan har ett system med s.k. syntetiska förfaranden införts. Det innebär att förvaltaren, utan att utsetta lokala borgenärer för risk att hamna i ett sämre utgångsläge, har möjlighet att göra ett ensidigt åtagande som omfattar tillgångar i den medlemsstat där ett sekundärförfarande annars kunde ha inletts.

Särskilt om skuldsanering

Trots att skuldsaneringsförfaranden numera finns upptagna på den lista över vilka insolvensförfaranden som insolvensförordningen är tillämplig på kan en svensk skuldsanering inte vara ett sekundärförfarande eller ett självständigt territoriellt begränsat förfarande utan är alltid att betrakta som ett huvudinsolvensförfarande. Anledningen till detta är att förordningen förutsätter att det insolvensförfarande som pågår där de huvudsakliga intressena finns är ett huvudinsolvensförfarande. För att någon ska kunna beviljas skuldsanering i Sverige krävs i nu gällande lydelse av skuldsaneringslagen att denne har sin hemvist här. I lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt* finns förslag till ny skuldsaneringslag och till en ny lag om skuldsanering för företagare (F-skuldsanering).⁹ Där föreslås att kravet på hemvist ersätts av ett krav på att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige. I praktiken tillämpas detta redan i dag. Det gör att bestämmelserna i artiklarna 34–52 i den reviderade insolvensförordningen inte blir tillämpliga i samband med svenska skuldsaneringsförfaranden.

⁹ Se lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt*, s. 179.

Omvandling av sekundära insolvensförfaranden

Som nämnts i avsnitt 10.6 ovan följer det av artikel 51 i den reviderade insolvensförordningen att en förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande, under vissa förhållanden, har rätt att begära att ett sekundärt insolvensförfarande omvandlas till en annan typ av förfarande. En sådan omvandling förutsätter att villkoren i nationell rätt för att inleda denna andra typ av förfarande är uppfyllda. Detta bör, enligt utredningens mening, inte bara uppfattas som att det ska finnas materiella förutsättningar för det begärda förfarandet utan även att det måste finnas stöd i den inhemska lagstiftningen för en konvertering av förfarandet. Om den nationella lagstiftningen inte erbjuder en sådan möjlighet torde förordningens bestämmelse om omvandling av ett insolvensförfarande inte vara praktiskt tillämpbar.

I vissa medlemsstater (t.ex. Frankrike och Tyskland) finns möjligheter att omvandla ett insolvensförfarande till en annan typ av förfarande. I svensk rätt finns inte några motsvarande bestämmelser.

De svenska förfaranden som omfattas av den reviderade insolvensförordningen är rättsligt helt åtskilda. Det rör sig om konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering.

Enligt utredningens bedömning är det inte realistiskt att tänka sig att ett svenskt konkursförfarande omvandlas till en företagsrekonstruktion. (Skuldsanering är inte aktuellt eftersom det endast kan vara ett huvudinsolvensförfarande.) Genom konkursbeslutet har gäldenären mist råddigheten över sin egendom och förvaltaren inleder omedelbart åtgärder för att skydda borgenärernas rätt. Tämlichen snart efter konkursbeslutet kommer förvaltaren att ha vidtagit rättshandlingar såsom uppsägning av avtal, avyttring av tillgångar eller nedläggning av produktion som helt omöjliggör att inriktningen på förfarandet ändras till att avse rekonstruktion.

Under en pågående företagsrekonstruktion finns ett omfattande skydd mot konkurs som innebär att ansökningar om konkurs normalt ska vilandeförklaras till dess att rekonstruktionen avslutats.¹⁰ Beslut om företagsrekonstruktion omprövas var tredje månad och om det vid en sådan prövning bedöms att det saknas förutsätt-

¹⁰ Av 2 kap. 10 a § konkurslagen framgår bland annat följande. Om företagsrekonstruktion pågår ska en borgenärs ansökan om konkurs, i fall gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör. Finns det särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs.

ningar att uppnå syftet med rekonstruktionen så ska den upphöra. Det är inte ovanligt att ett beslut om upphörande av företagsrekonstruktion följs av ett beslut om konkurs. Finns det särskilda skäl att anta att en borgenärs rätt allvarligt äventyras kan dessutom ett konkursbeslut fattas trots att det pågår en företagsrekonstruktion. I sådana fall upphör rekonstruktionen.

Konkurs och företagsrekonstruktion beslutas av allmän domstol och forumreglerna för de två förfarandena är likartade.

Enligt utredningens bedömning skulle en företagsrekonstruktion kunna övergå till ett konkursförfarande om utgångspunkten är de olika förfarandenas funktion. I praktiken innebär dock den svenska regleringen att förfarandet inte omvandlas utan att de två förfarandena följer på varandra.

En annan fråga är om förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet, med förordningen som grund, har talerätt att begära att företagsrekonstruktionen ska upphöra (se 4 kap. 7 § p. 5 lagen om företagsrekonstruktion). Vad som talar mot detta är att en sådan åtgärd inte får till resultat att ett insolvensförfarande byts ut mot ett annat med någon form av bibehållen kontinuitet.

På motsvarande sätt kan frågan ställas om en förvaltare har möjlighet att, med förordningen som grund, ansöka om att en gäldenär under pågående företagsrekonstruktion ska försättas i konkurs. Eftersom det är möjligt att under sådana förfaranden försätta gäldenären i konkurs, även om förutsättningarna är begränsade, skulle det kunna tänkas att förvaltaren i ett utländskt huvudinsolvensförfarande kan anses ha behörighet att, med förordningen som grund, ansöka om att en gäldenär som är föremål för rekonstruktion i Sverige försätts i konkurs.

Sammanfattningsvis gör utredningen bedömningen att artikel 52 inte förutsätter att medlemsstaterna har bestämmelser om omvandling av insolvensförfaranden. Domstolen får i varje enskilt fall bedöma om en omvandling kan ske. Utredningen anser därför att det inte behövs några författningsändringar i detta avseende.

Beslut om annat sekundärförfarande än det som begärts

Av artikel 38.4 i insolvensförordningen följer att om en ansökan om företagsrekonstruktion eller konkurs ges in till svensk domstol beträffande en gäldenär som inte har sina huvudsakliga intressen i Sverige, kan förvaltaren i ett pågående huvudinsolvensförfarande beträffande samma gäldenär begära att en annan typ av förfarande ska inledas. Bestämmelsen är snarast en behörighetsregel som ger förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet en partsliknande ställning i det svenska ärendet.

Domstolen kommer i en sådan situation att beträffande förvaltarens begäran ta ställning till de rekvisit som anges i artikel 38.4. Oavsett om domstolen därefter beslutar om konkurs eller företagsrekonstruktion måste de grundläggande förutsättningarna för ett sådant förfarande enligt svensk rätt vara uppfyllda.

Domstolens beslut kan givetvis överklagas, antingen i enlighet med konkurslagen eller i enlighet med lagen om företagsrekonstruktion, beroende på vilket förfarande domstolen beslutat om.

Utredningen anser inte att det behövs några kompletterande bestämmelser i svensk rätt med anledning av artikel 38.4.

Inledande av syntetiska sekundärförfaranden

Om förvaltaren i ett utländskt huvudinsolvensförfarande gör ett åtagande gentemot lokala borgenärer i Sverige i syfte att undvika att ett sekundärt insolvensförfarande inleds här, ska borgenärerna avgöra om de godkänner åtagandet. Det framgår av artikel 36.5 i förordningen att de nationella regler som är tillämpliga vid antagande av rekonstruktionsplaner enligt lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kunde ha inletts ska tillämpas beträffande omröstning och kvalificerad majoritet.

Vid en företagsrekonstruktion i Sverige görs rekonstruktionsplanen av rekonstruktören i samråd med gäldenären. Planen fastställs inte på något formaliserat sätt. Däremot har borgenärerna inflytande över frågan om ackord. I 3 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion finns bestämmelser om omröstning och kvalificerad majoritet för antagande av ackord. En sådan omröstning sker vid ett borgenärssammanträde (3 kap. 20 § lagen om företagsrekonstruktion). Motsvarande bestämmelse om omröstning och kvalifi-

cerad majoritet vid ackord i konkurs finns i 12 kap. 15 § konkurslagen.

Reglerna i lagen om företagsrekonstruktion och i konkurslagen är inte utformade för att rösta ja eller nej till en plan utan för att rösta om storleken på en ackordslikvid. Vid en sådan omröstning deltar normalt endast oprioriterade borgenärer. Trots det, ligger det enligt utredningens mening närmast till hands att omröstningsreglerna för antagande av ackord också ska användas vid godkännande av ett åtagande enligt insolvensförordningen. Vid en sådan omröstning kommer alla lokala borgenärer, även sådana som har förmånsrätt för sina fordringar, att delta. Utredningen föreslår att det i kompletteringslagen anges att godkännande av ett åtagande anses ha skett om förslaget stöds av tre femtedelar av de röstande och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Det motsvarar den kvalificerade majoritet som krävs för antagande av ett ackordsförslag som ger minst femtio procent av fordringsbeloppen.

Insolvensförordningen föreskriver inte någon särskild form för omröstningen. Utredningen anser inte heller att sådana bestämmelser behöver föras in i svensk rätt.

Frågan om ett godkännande har skett på ett korrekt sätt kan komma under svensk domstols prövning om de lokala borgenärerna, trots åtagandet, ansöker om konkurs eller företagsrekonstruktion. Det får då förutsättas att den förvaltare som gjort åtagandet har dokumenterat godkännandet på ett sådant sätt att han eller hon kan styrka att det finns ett godkänt åtagande. I annat fall ska domstolen inleda ett sekundärt insolvensförfarande.

Borgenärsskydd i syntetiska förfaranden

Om förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har gjort ett åtagande som har godkänts finns enligt förordningen en rätt för de lokala borgenärerna att vända sig till domstol för att säkerställa att åtagandet efterlevs. De kan enligt artikel 36.8 vända sig till domstol i den stat där huvudinsolvensförfarandet har inletts och enligt artikel 36.9 till domstol i den stat där ett sekundärt förfarande kunde ha inletts om inte åtagandet gjorts.

Det första fallet är tämligen oproblemiskt. Pågår ett huvudinsolvensförfarande i Sverige kan de lokala borgenärerna i en annan medlemsstat där ett åtagande gjorts, vända sig till den svenska domstolen och begära att den vidtar lämpliga åtgärder. Det ska då vara fråga om åtgärder som är tillgängliga enligt svensk lagstiftning. Sådana åtgärder kan t.ex. vara kvarstad enligt 2 kap. 11 § konkurslagen. Begäran om åtgärder handläggs inom ramen för det insolvensförfarande som pågår vid den svenska domstolen. Vid ett svenskt huvudinsolvensförfarande står förvaltaren även under tillsyn av tillsynsmyndigheten i konkurser.¹¹ Det finns inte något hinder mot att de lokala borgenärerna också vänder sig dit även om en sådan rätt inte uttryckligen följer av insolvensförordningen.

Tillsynsmyndigheten i konkurser ska övervaka konkursförvaltningen och då särskilt se till att avvecklingen av konkursen inte fördröjs i onödan (se 7 kap. 26 och 27 §§ konkurslagen). Tillsynsmyndigheten kan inventera konkursboets kassa och övriga tillgångar samt begära redovisning av förvaltaren. Om särskilda omständigheter motiverar det, får myndigheten utse en eller flera revisorer för granskning av boets räkenskaper och förvaltningen i övrigt. Den som är missnöjd med en förvaltare kan begära att förvaltaren entledigas. Även tillsynsmyndigheten kan framställa en sådan begäran. Det är dock domstol som beslutar i frågan. Det är också möjligt att utse en medförvaltare för att utföra en viss uppgift.¹²

I det andra fallet, dvs. när lokala borgenärer vill säkerställa att förvaltaren i ett utländskt huvudinsolvensförfarande ska följa ett åtagande som avser borgenärer i Sverige, finns emellertid inte något ärende anhängiggjort i den svenska domstolen.

Artikel 38.9 skulle kunna uppfattas som ett krav på att medlemsstaterna ska tillhandahålla möjligheter för lokala borgenärer att vid domstol begära tillfälliga åtgärder och skyddsåtgärder trots att inget insolvensförfarande pågår i staten. Vad sådana åtgärder skulle kunna bestå i framgår inte av förordningen. Utredningen anser emellertid att bestämmelsen inte bör ges en så långtgående tolkning. Den får i stället anses ge uttryck för att ett åtagande enligt artikel 36 inte

¹¹ Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet i konkurser enligt 7 kap. 25 § konkurslagen.

¹² Se 7 kap. 2 § konkurslagen.

medför något hinder för de lokala borgenärerna att använda de eventuella möjligheter som finns i nationell rätt för att få till stånd tillfälliga åtgärder och skyddsåtgärder. Frågan om det finns möjlighet att vidta tillfälliga åtgärder eller skyddsåtgärder avgörs av nationell rätt. För svensk del skulle kvarstad och andra säkerhetsåtgärder enligt 15 kap. rättegångsbalken kunna komma i fråga.

Utredningen bedömer alltså inte att det behövs några kompletterande bestämmelser med anledning av artikel 36.8 och 36.9.

Överklagande

Enligt artikel 39 i den reviderade insolvensförordningen har förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande rätt att överklaga ett beslut om att inleda ett sekundärt förfarande i en annan medlemsstat. Artikeln skapar alltså en extraterritoriell behörighet för förvaltaren.

I svensk rätt finns det bestämmelser om överklagande av konkurs (16 kap. 5 § konkurslagen) och företagsrekonstruktion (4 kap. 11 § lagen om företagsrekonstruktion). Enligt utredningens mening behöver det, med anledning av artikel 39 insolvensförordningen, inte införas någon ny överklagandebestämmelse.

Samarbete och kommunikation

Den reviderade insolvensförordningen innehåller krav på samarbete och kommunikation mellan förvaltare, mellan domstolar och mellan domstolar och förvaltare.

Bestämmelserna är direkt tillämpliga och det finns, enligt utredningens mening, inte skäl att komplettera dem med ytterligare nationella författningsbestämmelser. De förvaltningsrättsliga och processrättsliga reglerna i Sverige lämnar stort utrymme för förvaltare och domstolar att samarbeta med varandra såväl inom som utom landets gränser. Internationellt har det utarbetats riktlinjer främst för förvaltares samarbete. Det kan vara lämpligt att riktlinjer för sådant samarbete även tas fram av Domstolsverket. Några författningsändringar krävs inte.

11 Information till utländska borgenärer

11.1 Rätt att anmäla fordringar

11.1.1 Den tidigare insolvensförordningen

Av artikel 39 i den tidigare insolvensförordningen framgår att en borgenär har en generell rätt att anmäla sin fordran i vilket pågående europeiskt insolvensförfarande som helst. Artikeln innebär ett avsteg från tillämpningen av lex concursus (att lagen i den aktuella medlemsstaten ska gälla) och innebär att anmälningsrätten harmoniserats inom EU.¹ Bestämmelsen är dock begränsad till att gälla de borgenärer som har hemvist eller säte i en annan medlemsstat än inledandestaten. I artikel 39 preciseras att den generella anmälningsrätten även omfattar det allmännas krav på till exempel skatter.

11.1.2 Den reviderade insolvensförordningen

Även den reviderade insolvensförordningen innehåller bestämmelser om utländska borgenärs rätt att anmäla fordringar. Emellertid har denna del av förordningen både ändrats och byggts ut i förhållande till den tidigare förordningen. Ändringarna syftar till att underlätta för utländska borgenärer att bevaka sin rätt. När ett insolvensförfarande har inletts i en medlemsstat ska ett särskilt formulär användas för att informera utländska borgenärer om förfarandet. Utländska borgenärer ska också kunna använda ett visst

¹ Rättigheter avseende borgenärer i inledandestaten och borgenärer utanför EU regleras däremot av lex concursus, se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning m.m. – en kommentar (Mellqvist) s. 201.

formulär för att anmäla sina fordringar och de ska få minst 30 dagar på sig att göra sin anmälan.

Av artikel 53 i den reviderade insolvensförordningen framgår att en utländsk borgenär får anmäla fordringar i ett insolvensförfarande på de sätt som godtas enligt lagstiftningen i inledandestaten. Det får dock inte vara obligatoriskt i medlemsstaterna att borgenären ska låta sig företrädas av en advokat eller annan jurist om det enbart är fråga om att anmäla fordringar. Artikel 39 i den tidigare insolvensförordningen. En förändring är dock att krav på skriftlighet som tidigare fanns i artikeln numera är borttaget. I den tidigare insolvensförordningen anges vidare att även det allmännas fordringar (skattemyndighet eller socialförsäkringsorgan) får anmälas i förfaranden som pågår i andra medlemsstater. Att detta numera är borttaget innebär inte någon ändring av bestämmelsens betydelse i sak, då det i definitionen av utländska borgenärer i artikel 2.12 anges att dessa är borgenärer, inklusive skattemyndighet och socialförsäkringsorgan i medlemsstaterna, som har hemvist eller säte i en annan medlemsstat än inledandestaten.

11.2 Skyldighet att underrätta borgenärer

11.2.1 Den tidigare insolvensförordningen

Artikel 40 i den tidigare insolvensförordningen riktar sig till den som handhar själva förfarandet, det vill säga domstolen eller förvaltaren, och innebär att de kända borgenärerna med hemvist eller säte utanför inledandestaten ska underrättas om förfarandet. Enligt bestämmelsen ska var och en av dessa få en underrättelse som ska innehålla upplysningar om vilka tidsfrister som gäller, vart fordringar ska anmälas samt vad som gäller i övrigt. Underrättelsen ska också ange om borgenärer som har fordringar förenade med förmans- eller säkerhetsrätt behöver anmäla sina fordringar. Värt att notera är att förordningen endast kräver att de kända borgenärerna ska informeras, inte att det efterforskas vilka borgenärer som finns.

Kommissionen tillhandahåller ett standardformulär som förvaltarna kan använda för att informera utländska borgenärer.²

I artikel 42 i den tidigare insolvensförordningen anges vad som gäller för språket i den underrättelse som skickas ut till de utländska borgenärerna. Av bestämmelsen framgår att underrättelsen ska tillhandahållas på inledandestatens officiella språk (eller ett av dem om det finns flera). Dessutom anger bestämmelsen att en blankett med titeln ”Anmodan att anmäla fordran. Tidsfrister att iaktta” ska användas.³ Ett standardformulär har senare tagits fram som medlemsstaterna kan använda sig av för att informera utländska borgenärer.

I 4 § kompletteringslagen anges att det i Sverige är konkursförvaltaren respektive rekonstruktören som har den underrättelseskyldighet som avses i artikel 40 i den tidigare insolvensförordningen.

11.2.2 Den reviderade insolvensförordningen

I den reviderade insolvensförordningen finns en motsvarande bestämmelse till artikel 40 i artikel 54. Bestämmelsen är dock mer omfattande än sin föregångare. Enligt artikel 54.1 ska den behöriga domstolen eller den förvaltare som domstolen utsett omedelbart underrätta kända utländska borgenärer om att ett insolvensförfarande har inletts i en medlemsstat.

I artikeln anges uttryckligen att underrättelsen ska lämnas i form av ett individuellt meddelande. Detta meddelande ska, i likhet med den upplysning som omfattas av artikel 40 i den tidigare insolvensförordningen, innehålla upplysningar om vilka tidsfrister som gäller och följderna av att dessa tidsfrister inte iakttas men även vilken myndighet eller vilket organ som fordringarna ska anmälas till samt vilka andra åtgärder som borgenären behöver vidta. Underrättelsen ska även ange om borgenärer som har fordringar förenade med förmåns- eller säkerhetsrätt behöver anmäla sina fordringar. Slutligen ska underrättelsen också inkludera en kopia av det nya standardformulär för anmälan av fordringar som avses i artikel 55 eller uppgifter om var formuläret finns tillgängligt.

² Se Mellqvist s. 203.

³ Se Mellqvist s. 203.

Av artikel 54.3 framgår vidare att den underrättelse som avses ovan ska tillhandahållas på det standardformulär som ska fastställas i enlighet med artikel 88 i den reviderade insolvensförordningen. Detta formulär ska offentliggöras på den europeiska e-juridikportalen och där ha rubriken ”Underrättelse om insolvensförfaranden” på alla unionens institutioners officiella språk. Formuläret ska översändas på det officiella språket i inledandestaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där insolvensförfarandet har inletts, eller på ett annat språk som den staten har angett att den kan godta i enlighet med artikel 55.5, om det kan antas att det språket är lättare att förstå för de utländska borgenärerna.

Undantag för personer som inte bedriver näringsverksamhet

Av artikel 54.4 följer att användningen av standardformuläret inte är obligatoriskt i ett insolvensförfarande som rör en enskild person som inte bedriver någon företagsverksamhet eller yrkesverksamhet om förfarandet inte kräver att borgenärer anmäler sina fordringar för att de ska beaktas. Formuleringen av undantaget är inte helt tydlig men torde vid svenska förhållanden få anses syfta på fysiska personer som inte bedriver näringsverksamhet.

11.3 Förfarande för att anmäla fordringar

11.3.1 Den tidigare insolvensförordningen

I artikel 41 i den tidigare insolvensförordningen anges vad en anmälan om en fordran från en utländsk borgenär ska innehålla. Anmälan ska innehålla uppgifter om fordringens art, datum för dess uppkomst och dess belopp. Vidare ska anmälan innehålla uppgift om huruvida borgenären åberopar förmånsrätt för fordringen eller om den är förenad med ett återtagandeförbehåll. Dessutom ska borgenären skicka med ett underlag för fordran, om sådant finns. Bestämmelsen innebär inte att förordningen anger att det är nödvändigt att göra en anmälan för att kunna delta i ett insolvensförfarande, utan den anger bara hur anmälan ska se ut om ett deltagande i visst fall kräver en sådan.

11.3.2 Den reviderade insolvensförordningen

Formerna för anmälan av fordran av en utländsk borgenär har ytterligare konkretiserats och formaliserats i den reviderade insolvensförordningen. Artikel 55 i den reviderade insolvensförordningen anger vad som gäller när en utländsk borgenär vill anmäla sina fordringar. Av artikeln framgår att varje utländsk borgenär får anmäla sina fordringar på ett standardformulär som ska fastställas i enlighet med artikel 88. Formuläret ska ha rubriken ”Anmälan av fordringar” på alla unionens institutioners officiella språk.

Formulärets innehåll

Formuläret ska, enligt artikel 55.2, innehålla uppgifter om namn, postadress, eventuell e-postadress, eventuellt personnummer och bankuppgifter avseende den utländska borgenären. Dessutom ska fordringsbeloppet, med uppgift om kapital och, i förekommande fall, ränta och dag då fordran uppkom och förfallodagen (om de skiljer sig åt) framgå. Om ersättning för ränta krävs ska den tidsperiod för vilken ersättningen krävs och ersättningens belopp också framgå av formuläret. Kräver borgenären ersättning för kostnader som har uppkommit för talan om anspråk innan förfarandena inleddes ska beloppet och närmare uppgifter om dessa kostnader anges.

Vidare ska det anges vad fordran avser samt huruvida förmånsrätt görs gällande och i så fall grunden för denna.

Dessutom ska formuläret innehålla uppgifter om huruvida säkerhetsrätt eller återtagandeförbehåll görs gällande beträffande fordran, och i så fall vilka tillgångar den åberopade rätten gäller, den dag då säkerheten ställdes och, om säkerheten har registrerats, registreringsnumret. Slutligen ska formuläret, om detta är möjligt, innehålla uppgifter om huruvida kvittning begärs och i så fall beloppen för de ömsesidiga fordringar som redan existerade när insolvensförfarandet inleddes, den dag då fordringarna uppstod och det anmälda belopp som återstår efter kvittning.

Standardformuläret ska åtföljas av kopior på eventuella verifierationer.

Av artikel 55.3 framgår att det på standardformuläret ska anges att bankuppgifter för borgenären och uppgift om dennes personnummer inte är obligatoriska.

Det är inte obligatoriskt för en utländsk borgenär att använda sig av formuläret. Oavsett om en borgenär anmäler sin fordran med hjälp av formuläret eller på något annat sätt ska ansökan emellertid ändå innehålla den information som anges ovan (se artikel 55.4).

Av artikel 55.7 framgår att om domstolen, förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar hyser tvivel när det gäller en fordran som har anmälts i enlighet med denna artikel, ska han eller hon ge borgenären möjlighet att lägga fram ytterligare bevis för att fordran föreligger och för dess storlek.

Språk

Anmälningar får lämnas in på vilket som helst av unionens institutioners officiella språk. Domstolen, förvaltaren eller en gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar får dock kräva att borgenären tillhandahåller en översättning till det officiella språket i inledandestaten eller det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där ett insolvensförfarande har inletts (eller på ett annat språk som den medlemsstaten har angett att den kan godta). Varje medlemsstat ska ange om den utöver sitt eget eller sina egna språk godtar ytterligare något av unionens institutioners officiella språk vid anmälan av fordringar (se artikel 55.5).

Tidsfrister

Fordringar ska anmälas inom den tidsperiod som föreskrivs enligt lagstiftningen i inledandestaten. Om det är fråga om en utländsk borgenär får denna period inte understiga 30 dagar från det att beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggjordes i inledandestatens insolvensregister. Om en medlemsstat har undantagit enskilda som inte bedriver näringsverksamhet⁴ från sitt insolvensregister får denna period inte understiga 30 dagar från det att en borgenär har blivit underrättad om insolvensförfarandet (se artikel 55.6).

⁴ I enlighet med artikel 24.4 i den reviderade insolvensförordningen.

11.4 Utredningens överväganden och förslag

11.4.1 Gällande rätt och praktisk tillämpning i svenska insolvensförfaranden

Konkurs

Enligt svensk rätt är det förvaltaren som har skyldighet att underätta utländska borgenärer om att ett svenskt insolvensförfarande har inletts. Detta har kommit till uttryck i 4 § kompletteringslagen. I praktiken går det till så att förvaltaren går igenom gäldenärens bokföring för att få uppgift om vilka borgenärer som finns i det aktuella ärendet. Därefter upprättas en lista över dessa. Finns det några utländska borgenärer kontaktas dessa av förvaltaren. De kan även självmant uppmärksamma förvaltaren på sin existens. Det finns i svensk rätt ingen tidsgräns för inom vilken tid en fordran måste vara anmäld.

Domstolen får efter framställning från förvaltaren besluta att bevakningsförfarande ska äga rum i konkursen. Om förvaltaren kommer fram till att fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen inleds vanligtvis ett bevakningsförfarande. När ett bevakningsförfarande påbörjas bestämmer rätten även inom vilken tid bevakning ska ske.⁵ Ett beslut om bevakningsförfarande ska kungöras. Rätten skickar även ut information om förfarandet till dem som är noterade i den borgenärsförteckning som förvaltaren tillhandahåller domstolen. Om en utländsk borgenär antas ha en sådan fordran informeras denne således särskilt om detta och får därigenom möjlighet att anmäla sin fordran till rätten enligt 9 kap. 4 § konkurslagen.

Om det blir ett bevakningsförfarande enligt 9 kap. konkurslagen finns det följaktligen tidsfrister att hålla. Om en borgenär inte inkommer med sin konkursfordran före bevakningstidens utgång finns dock möjlighet att mot en avgift efterbevaka fordran så länge konkursen inte avslutats.⁶

⁵ Enligt 9 kap. 2 § konkurslagen ska tiden för bevakning vara minst fyra och högst tio veckor från dagen för beslutet att anordna bevakningsförfarandet.

⁶ Se 9 kap. 20 § konkurslagen.

Företagsrekonstruktion

En ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla en borgenärsförteckning. Avsaknad av en sådan förteckning kan utgöra grund för att ansökan avvisas.

Rekonstruktören ska inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet. Till underrättelsen ska bland annat fogas en upplysning om tidpunkten för det borgenärssammanträde som ska hållas inför rätten inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion (eller inom den längre tid efter beslutet som är oundgängligen nödvändig).⁷

Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse. En sådan kungörelse ska innehålla upplysning om beslutet om företagsrekonstruktion och om tidpunkten för borgenärssammanträdet.

Domstolen kan i ett ärende om företagsrekonstruktion på begäran av gäldenären besluta om förhandling om offentligt ackord (ackordsförhandling).

I samband med att domstolen meddelar beslut om ackordsförhandling ska domstolen bland annat kalla gäldenären, rekonstruktören och borgenärerna till ett borgenärssammanträde inför rätten och kungöra beslutet i Post- och Inrikes Tidningar. Borgenärssammanträdet under ackordsförhandlingen ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om denna.

Vill någon delta i ackordsförhandlingen med en fordran som inte har upptagits i den bouppteckning som ska fogas till ansökan om ackordsförhandling, och inte heller senare blivit känd, anger lagen att han eller hon skriftligen bör anmäla fordringen hos rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet. Om en borgenär anmäler en fordran vid en senare tidpunkt får det inte föranleda att borgenärernas prövning av ackordsförslaget skjuts upp. Rättsföljden blir dock inte att fordran prekluderas.

⁷ Se 10 kap. 3 § lagen om företagsrekonstruktion.

Skuldsanering

Enligt 15 § skuldsaneringslagen ska Kronofogdemyndigheten kungöra ett beslut om att inleda skuldsanering. När det finns tillräcklig utredning i ärendet ska Kronofogdemyndigheten enligt 20 § sända förslaget om skuldsanering till samtliga kända borgenärer.

I praktiken går det till så att gäldenären informerar Kronofogdemyndigheten om vilka borgenärer denne har skulder till. Vid den utredning som görs kan det framkomma att det även finns andra borgenärer. Om det finns utländska borgenärer tillskriver Kronofogdemyndigheten dem med de uppgifter man fått från gäldenären om skulden och dess storlek. Borgenärerna ombeds att bekräfta informationen eller anmäla sin fordran om denna avviker från vad gäldenären uppgett. Borgenärerna kan även självmant kontakta Kronofogdemyndigheten för att anmäla sina fordringar. Tidsfristen för borgenärer att bekräfta/anmäla sin fordran är i normalfallet en månad. Om det finns särskilda skäl kan fristen förlängas till två månader.⁸

Besvarar borgenären inte Kronofogdemyndighetens brev skickar myndigheten ut en påminnelse eller försöker få kontakt med borgenären via telefon. I dessa fall kan en kortare tidsfrist tillämpas vilken inte regleras i svensk rätt. Även om borgenären inte bekräftat sin fordran kan den tas med i förslaget till skuldsaneringsbeslut.

När Kronofogdemyndigheten och gäldenären har upprättat ett förslag till skuldsanering ska förslaget delges samtliga kända borgenärer vars fordringar omfattas av skuldsaneringen med föreläggande för dem att yttra sig inom viss tid (se 20 § skuldsaneringslagen). Det är normalt att den tiden bestäms till tre veckor. Borgenärerna ska informeras om att ett uteblivet yttrande inte hindrar ett beslut om skuldsanering.

Om en fordran som anmälts enligt 15 § skuldsaneringslagen inte omfattas av skuldsaneringen underrättar Kronofogdemyndigheten borgenären om detta.⁹

När ett beslut fattats att bevilja skuldsanering skickas kopia av beslutet till gäldenären och samtliga borgenärer som omfattas av

⁸ Tidsfristen gäller från kungörelse i PoIT (se 15 § skuldsaneringslagen).

⁹ Enligt 20 § skuldsaneringslagen.

beslutet¹⁰. Även när ansökan avslagits skickas kopia av beslutet till gäldenären och berörda borgenärer i Sverige och utomlands.

Information om betalningsplan och hur borgenären kommer att få betalt framgår av beslutet.

I den lagrådsremiss med förslag till nya skuldsaneringslagar som regeringen beslutade i december 2015 föreslås det finnas motsvarigheter till de nu beskrivna bestämmelserna. Dessutom anges i 21 § förslaget till lag om skuldsaneringslag och 23 § förslaget till lag om skuldsanering för företagare att Kronofogdemyndigheten ska underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet att inleda skuldsanering.

11.4.2 Skyldighet att underrätta utländska borgenärer

Förslag: En bestämmelse om att det vid konkurs och företagsrekonstruktion är förvaltaren respektive rekonstruktören som ska underrätta utländska borgenärer om förfarandet ska införas i den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

I 4 § kompletteringslagen åläggs konkursförvaltaren eller rekonstruktören i en företagsrekonstruktion att snarast efter det att en konkurs eller företagsrekonstruktion har beslutats underrätta kända borgenärer som befinner sig utomlands. Bestämmelsen har sin grund i artikel 40 i den tidigare insolvensförordningen.

I förarbetena till kompletteringslagen (se prop. 2005/06:37 s. 34) anges bland annat följande. Enligt insolvensförordningen ska utländska borgenärer, som förordningen får förstås, snarast möjligt efter beslutet om ett insolvensförfarande underrättas om beslutet samt vad de ska göra för att ta tillvara sin rätt. Enligt regeringen är det därför lämpligast att placera denna skyldighet på konkursförvaltaren respektive rekonstruktören. Det är förvaltaren, eller rekonstruktören, som enligt svensk rätt är den som närmast har att göra med gäldenären och borgenärerna och alltså är den som snabbast

¹⁰ Enligt 21 § skuldsaneringslagen framgår endast att beslutet ska kungöras, men i praktiken skickas beslutet enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten även ut till både svenska och utländska borgenärer som omfattas av beslutet.

kan ombesörja att utländska borgenärer underrättas i enlighet med insolvensförordningens bestämmelse.

Bestämmelserna om underrättelser till utländska borgenärer i den tidigare förordningen skiljer sig i detta avseende inte från bestämmelserna i den reviderade förordningen. Utredningen föreslår därför att en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen om underrättelseskyldighet i 4 § kompletteringslagen ska införas även i den lag som är avsedd att komplettera den reviderade insolvensförordningen.

Beträffande skuldsanering saknas det en uttrycklig bestämmelse i skuldsaneringslagen (2006:548) om underrättelser till utländska borgenärer. Sådana bestämmelser har dock föreslagits i de nya förslag till skuldsaneringslagar som lagts fram i den nämnda lagrådsremissen. De innebär att det är Kronofogdemyndigheten som ska underrätta borgenärerna. Genomförs förslagen i de delarna finns det alltså inte behov av att i kompletteringslagen föra in någon sådan bestämmelse beträffande skuldsanering.

11.4.3 Användning av standardformulär för att underrätta utländska borgenärer

Bedömning: Någon kompletterande reglering i svensk rätt med anledning av bestämmelserna i artiklarna 54.2–54.4 insolvensförordningen behöver inte ske.

Både den tidigare förordningen och den reviderade förordningen innehåller bestämmelser som innebär att kända borgenärer med hemvist eller säte i andra medlemsstater ska underrättas om ett inlett insolvensförfarande.

Redan i dag finns ett standardformulär för att informera utländska borgenärer om ett inlett insolvensförfarande. Formuläret kan användas av de förvaltare som finner detta lämpligt. Det är emellertid inte obligatoriskt att använda det.

Den reviderade insolvensförordningen innehåller bestämmelser som på ett mer detaljerat sätt än den tidigare förordningen anger vilka uppgifter som ska finnas i standardformuläret. Av artikel 54.3 följer att det numera är obligatoriskt att använda det standardformulär som kommissionen enligt artikel 88 kommer att fastställa.

Undantag görs dock för enskilda som inte bedriver näringsverksamhet under förutsättning att det inte krävs att borgenärer anmäler sina fordringar för att de ska beaktas i förfarandet.

För svensk del kan det konstateras att även om Kronofogdemyndigheten har en utredningsskyldighet vid skuldsanering förutsätts borgenärerna anmäla sina fordringar. Dessutom får skuldsaneringen till följd att okända fordringar prekluderas. Vid konkurs är det bara i samband med ett beslutat bevakningsförfarande som det formellt krävs att borgenärerna ska anmäla sina fordringar. Enligt utredningens bedömning innebär detta att standardformuläret inte behöver användas vid konkurs för enskilda som inte bedriver näringsverksamhet, såvida inte ett bevakningsförfarande anordnas. I övrigt följer det av förordningen att standardformuläret alltid ska användas för att underrätta kända utländska borgenärer oavsett vilken form av insolvensförfarande som har inletts.

Utredningen anser att innehållet i standardformuläret regleras så uttömmande i insolvensförordningen att det inte finns anledning att komplettera bestämmelserna med någon reglering i nationell svensk rätt.

11.4.4 Ett nytt standardformulär för utländska borgenärer som vill anmäla sina fordringar i ett insolvensförfarande

Bedömning: Någon kompletterande reglering i svensk rätt med anledning av bestämmelserna i artikel 55 insolvensförordningen om anmälan av fordringar behöver inte ske.

I både den tidigare insolvensförordningen och i den reviderade insolvensförordningen regleras utländska borgenärers rätt att anmäla fordringar i ett inlett insolvensförfarande. Tidigare har det inte funnits något särskilt formulär som borgenärerna kunnat använda för detta ändamål. I artikel 55 i den reviderade insolvensförordningen anges emellertid att det ska utformas ett standardformulär som kan användas av borgenärer som vill anmäla sina fordringar i ett insolvensförfarande i en annan medlemsstat.

Det är inte obligatoriskt att använda standardformuläret för att anmäla fordringar och görs det på annat sätt följer det av artikel 55.2

och 55.4 vilka uppgifter som behöver anges. Regleringen är inte sådan att den bör föranleda några lagstiftningsåtgärder i Sverige.

Vad som däremot bör uppmärksammas är att det av artikel 55.6 framgår att fordringar ska anmälas inom den tidsperiod som föreskrivs enligt lagstiftningen i inledandestaten. För utländska borgenärer får denna period inte understiga 30 dagar från det att beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggjordes i inledandestatens insolvensregister.

För svensk del kan det konstateras att det vid konkurs inte finns någon tidsfrist för anmälan av fordringar. Skulle det bli fråga om att anordna bevakningsförfarande i konkursen ska tiden för bevakning, enligt 9 kap. 2 § konkurslagen vara minst fyra och högst tio veckor. Även om denna tid försitts finns möjligheter att efterbevaka en fordran.

Vid företagsrekonstruktion finns inte heller någon tidsfrist för att anmäla fordringar. Bifalls en ansökan om företagsrekonstruktion ska rätten bestämma tid för ett borgenärssammanträde. Ett sådant ska, enligt 2 kap. 10 § lagen om företagsrekonstruktion, hållas inom tre veckor från beslutet om rekonstruktion eller den längre tid som är oundgängligen nödvändig. En borgenär förlorar dock inte sin rätt till en fordran som inte anmälts före borgenärssammanträdet.

Vid skuldsanering ska beslutet om att inleda förfarandet, enligt 15 § skuldsaneringslagen, kungöras tillsammans med en uppmaning att anmäla fordringar inom en månad. Den fristen får förlängas till två månader om det finns särskilda skäl. I det förslag till ny skuldsaneringslag och lag om skuldsanering för företagare som omfattas av den tidigare nämnda lagrådsremissen finns motsvarande tidsfrister. Där anges även att kända borgenärer ska underrättas individuellt.

Mot denna bakgrund anser utredningen att det inte finns anledning att införa några kompletterande bestämmelser i svensk rätt för att säkerställa att utländska borgenärer ges minst 30 dagar att anmäla en fordran.

12 Insolvensförfaranden i koncerner

12.1 Bakgrund

Utgångspunkten i svensk insolvensrätt är att varje insolvensförfarande endast omfattar ett rättssubjekt oavsett om detta är en fysisk eller en juridisk person. Detta är även utgångspunkten i den tidigare insolvensförordningen. Juridiska personer kan vara organiserade i koncerner med ett moderbolag som är ägare till och har ett avgörande inflytande över ett antal dotterbolag. Om ett eller flera av bolagen i koncernen drabbas av ekonomiska svårigheter inleds således ett insolvensförfarande beträffande vart och ett av de bolag som ingår i koncernen och man har att för vart och ett av bolagen ta ställning till frågor om i vilket land insolvensförfarandet ska inledas och vilka tillgångar som ska ingå i respektive bo.

Den reviderade insolvensförordningen förändrar inte detta grundläggande synsätt. Däremot har det under arbetet med att ta fram den reviderade insolvensförordningen förekommit synpunkter om behovet av att samordna insolvensförfaranden som rör olika bolag i samma koncern. I den konsekvensanalys¹ som kommissionen gjort inför revideringen av insolvensförordningen anges att det inte finns några krav på samordning av insolvensförfaranden mellan moderbolag och andra bolag i koncernen i den tidigare förordningen. Den tidigare insolvensförordningen saknar vidare bestämmelser som tillåter koncerner att rekonstruera sig gemensamt eller, när detta inte är möjligt, åtminstone samordna sin likvidation. Varken förvaltare eller domstolar har, genom förordningen, krav på sig att samarbeta eller koordinera de olika insolvensförfaranden som inlettis för företagen inom en koncern. Det har varit möjligt för förvaltare i olika medlemsstater att samarbeta med varandra även tidi-

¹ Commission staff working document *Impact Assessment*, daterad 12 december 2012.

gare, men de nationella reglerna i många länder har hittills förhindrat domstolarna att samarbeta med varandra i de fall det inte funnits någon rättslig grund för detta.²

För att förbättra möjligheterna att koordinera olika förfaranden föreslog kommissionen i sitt förslag till en reviderad förordning särskilda bestämmelser om samarbete när det pågår flera insolvensförfaranden samtidigt som rör olika bolag i samma koncern.

Utöver bestämmelserna om samarbete innehåller den reviderade insolvensförordningen även bestämmelser om samordning av förfaranden avseende bolag i en koncern, s.k. samordningsförfarande. Dessa bestämmelser går längre än samarbetsbestämmelserna och syftar bl.a. till att åstadkomma en gemensam rekonstruktionsplan för de bolag som ingår i samordningsförfarandet.

12.2 Rättspraxis

Under de första åren som den tidigare insolvensförordningen tillämpades hände det att domstolar i olika medlemsstater tolkade bestämmelserna i förordningen på så sätt att man ansåg att en medlemsstat kunde anses behörig att inleda insolvensförfaranden för alla dotterbolag i en koncern även om de fanns utanför den medlemsstat som inledde insolvensförfarandet, så länge moderbolaget hade sina huvudsakliga intressen i den aktuella medlemsstaten. I allmänhet rättfärdigade den aktuella domstolen denna tolkning av förordningens bestämmelser med att dotterbolagets beslutanderätt innehades av moderbolaget.³

När EU-domstolen år 2006 dömde i det s.k. *Eurofood*-målet minskades möjligheten att samordna insolvensförfaranden inom en koncern på detta sätt⁴. I domen angavs att varje juridisk person skulle behandlas separat i fråga om insolvensförfaranden. Enligt EU-domstolen var det inte tillräckligt att ett bolag hade bestämmanderätt över andra bolag i koncernen för att platsen för ett dotterbolags huvudsakliga intressen skulle anses vara belägen i den

² Se kommissionens konsekvensanalys (Impact assessment) s. 15.

³ Se kommissionens rapport rörande tillämpningen av den tidigare insolvensförordningen s. 15. I samma rapport anges att domstolar i England började med denna tillämpning som sedan anammades av domstolar i Frankrike, Tyskland, Ungern och Italien.

⁴ Se mål nr C-341/04 p. 30. För mer information gällande *Eurofood* se avsnitt 6.2 i detta betänkande.

medlemsstat där moderföretaget hade sitt säte i stället för i den medlemsstat där dotterbolaget hade sitt säte.⁵

Efter Eurofood kom avgörandet *Interedil*⁶ som innebar en mer nyanserad syn på saken. I detta mål menade EU-domstolen att det fortfarande är möjligt att inleda ett insolvensförfarande rörande ett dotterbolag i den medlemsstat där moderbolaget har sitt säte. För det fall bolagets ledning, dvs. huvudkontoret inte är beläget på samma ort som bolagets säte, kan det inte anses tillräckligt för att bryta presumtionen att bolaget har tillgångar i en annan medlemsstat än den där sätet är beläget och där har slutit avtal om finansiellt utnyttjande av dessa tillgångar. Undantag görs om det framgår – på ett sätt som är fastställbart för tredje man – av en samlad bedömning av alla relevanta omständigheter att bolaget faktiskt leds och kontrolleras och dess intressen förvaltas från en ort i denna andra medlemsstat. Enligt kommissionen innebär detta i praktiken att en domstol har en långtgående skyldighet att undersöka en stor mängd komplicerade faktorer som till exempel om ett moderbolag sköter finansieringen av ett dotterbolag, om moderbolaget kontrollerar dotterbolagets operativa verksamhet och anställning av personal samt om andra viktiga funktioner sköts centralt.⁷ Det torde endast vara mycket integrerade koncerner som kan uppfylla dessa förutsättningar.

12.3 Den reviderade insolvensförordningen

12.3.1 Inledning

I den reviderade insolvensförordningens artiklar 56–77 finns en helt ny uppsättning regler som handlar om insolvensförfaranden i koncerner. De nya bestämmelserna skapar inte något gemensamt förfarande för företag som tillhör samma koncern, utan handlar främst om samarbete och kommunikation mellan förvaltare, mellan domstolar och mellan domstolar och förvaltare. Samarbetet kan ha olika former och t.ex. bestå av skriftliga eller muntliga överenskom-

⁵ Se vidare avsnitt 6 i detta betänkande.

⁶ Se mål nr C-396/09.

⁷ Se s. 15 i kommissionens rapport till förslaget om en reviderad insolvensförordning.

melser och upprättande av gemensamma rekonstruktionsplaner.⁸ I ingressen⁹ till den reviderade insolvensförordningen anges bland annat att syftet med reglerna om koncerner i den reviderade insolvensförordningen är att säkerställa en effektiv förvaltning av insolvensförfaranden som rör olika företag som ingår i en koncern.

Detta ska åstadkommas genom ett välfungerande samarbete mellan de medverkande aktörerna. Bestämmelserna om insolvensförfaranden i koncerner syftar därför till att de olika förvaltarna och de berörda domstolarna ska ha en liknande skyldighet att samarbeta och kommunicera med varandra som de som medverkar i huvudinsolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden rörande samma gäldenär.¹⁰ Samarbete mellan förvaltare ska inte strida mot borgenärernas intressen i respektive förfarande och syftet med samarbetet bör vara att finna en lösning som främjar synergieffekter i hela koncernen.

Ytterligare en nyhet i den reviderade insolvensförordningen är att det införs en möjlighet till *samordning* av insolvensförfaranden för medlemmar av en koncern. Målet för denna samordning ska vara att säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av insolvensförfarandena, med bibehållen respekt för varje koncernmedlems status som separat juridisk person.¹¹ Samordning ska ske genom att en person utses som samordnare av insolvensförfarandet rörande koncernen. Samordnaren ska lämna rekommendationer och föreslå en samordningsplan för koncernen. Utmärkande för hela samordningsförfarandet är att det präglas av frivillighet. Det gäller både förvaltares rätt att reservera sig från att delta i förfarandet och verkan av samordnarens rekommendationer och samordningsplan.¹²

12.3.2 Samarbete och kommunikation mellan förvaltare

Av artikel 56.1 i den reviderade insolvensförordningen framgår att om ett insolvensförfarande rör två eller flera medlemmar i en koncern ska de förvaltare som utses i respektive förfarande samarbeta

⁸ För diskussion kring de nya reglerna rörande insolvensförfaranden i koncerner se Bogdan, Michael, EU:s omarbetade insolvensförordning, JT 2015/16 s. 12 ff.

⁹ Se ingressen punkterna 51 och 52.

¹⁰ Se avsnitt 10 i detta betänkande rörande sekundära insolvensförfaranden.

¹¹ Se ingressen punkt 54 och 57.

¹² Se även här Bogdan, Michael, EU:s omarbetade insolvensförordning, SvJT 2015/16 s. 13.

med varandra. Att artikeln talar om *ett* insolvensförfarande torde bero på en felaktig översättning. I den engelska texten anges ”Where insolvency proceedings relate to two or more members of a group of companies ...” Det är alltså fortfarande fråga om olika insolvensförfaranden för olika juridiska personer.

Samarbete ska ske i den mån det är lämpligt för att främja en effektiv förvaltning av förfarandena samt om det är förenligt med de regler som gäller för förfarandena och inte medför någon intressekonflikt. Detta samarbete kan ske på olika sätt, till exempel genom att förvaltarna ingår ett samarbetsavtal med varandra eller att ett protokoll upprättas. Naturligtvis kan det även ske formlöst.

Artikel 56.2 anger vidare att förvaltarna snarast möjligt ska delge varandra all information som kan vara av värde för de andra förfarandena. Lämpliga åtgärder ska dock vidtas för att skydda konfidentiell information. Förvaltarna ska dessutom överväga om det finns möjligheter att samordna förvaltningen och övervakningen av verksamheten hos de koncernmedlemmar som är föremål för insolvensförfarandena. Slutligen ska förvaltarna överväga om det finns möjligheter till rekonstruktion och i så fall samordna förslag och förhandlingar om en samordnad rekonstruktionsplan för detta. Vid dessa överväganden får samtliga eller några av förvaltarna komma överens om att fördela arbetsuppgifter och befogenheter mellan sig om en sådan överenskommelse är tillåten enligt de regler som gäller för respektive förfarande.

12.3.3 Samarbete och kommunikation mellan domstolar

Av artikel 57 framgår att när två eller flera medlemmar i samma koncern är föremål för insolvensförfaranden ska den domstol som har inlett ett sådant förfarande samarbeta med varje annan domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett förfarande beträffande en annan medlem i samma koncern, eller som har inlett ett sådant förfarande. En förutsättning är att ett sådant samarbete är lämpligt för att underlätta en effektiv förvaltning av förfarandena. Med domstol avses här även övriga organ som har behörighet att handlägga insolvensförfaranden. För svensk del innebär det formellt att även Kronofogdemyndigheten omfattas av bestämmelsen. I praktiken saknar detta för närvarande betydelse, eftersom det

insolvensförfarande som handläggs av Kronofogdemyndigheten är skuldsanering och sådan inte kan komma ifråga för juridiska personer.

Samarbetet får inte heller vara oförenligt med de regler som gäller för respektive insolvensförfarande eller medföra en intressekonflikt. Om det behövs för att genomföra samarbetet får domstolarna utse en oberoende person eller ett oberoende organ att handla på deras vägnar.

När olika domstolar samarbetar med varandra (eller genom en utsedd person eller ett utsett organ som handlar på deras vägnar) får domstolarna kommunicera direkt med varandra eller begära information eller be om hjälp direkt från varandra. Kommunikationen måste emellertid respektera parternas processuella rättigheter och eventuell sekretess för informationen (se artikel 57.2).

Domstolen får avgöra på vilket sätt det är lämpligt att bedriva samarbetet. Samarbetet kan enligt artikel 57.3 gälla sådant som utseende av förvaltare, delgivning av information, förvaltning och övervakning av koncernmedlemmarnas tillgångar och verksamhet, genomförande av utfrågningar samt, vid behov, samordning av godkännandet av protokoll.

12.3.4 Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar

Artikel 58 anger att förvaltare som utses i ett insolvensförfarande som rör en medlem av en koncern ska samarbeta och kommunicera med varje domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett förfarande beträffande en annan medlem av samma koncern eller som har inlett ett sådant förfarande. I ingressen till den reviderade förordningen anges att syftet med samarbetet bör vara att finna en lösning som främjar synergieffekter i koncernen (se p. 52). Förvaltaren får begära upplysningar från domstolen om förfarandet rörande den andra koncernmedlemmen eller be om hjälp i fråga om de förfaranden för vilka han eller hon har blivit utsedd. Detta får ske i den omfattning sådant samarbete är lämpligt för att underlätta en effektiv förvaltning av förfarandena. Samarbetet får, i likhet med samarbetet mellan domstolar, inte medföra någon intressekonflikt och får inte heller strida mot de bestämmelser som gäller för de olika förfarandena.

För svensk del innebär artikel 58 bl.a. att en förvaltare i Sverige kan få information ifråga om personer och tillgångar som finns i en annan medlemsstat där det pågår ett insolvensförfarande som rör en annan koncernmedlem. Dessutom innebär bestämmelsen en skyldighet för den svenska förvaltaren att bidra med motsvarande information.

Kostnader för samarbete och kommunikation i insolvensförfaranden rörande medlemmar av en koncern

Av artikel 59 framgår att en förvaltares eller en domstols kostnader för det samarbete och den kommunikation som anges i artiklarna 56–60 ska anses som kostnader och utgifter för respektive förfarande.

Innebörden av artikel 59 är först och främst att de eventuella kostnader som uppstår på grund av samarbete eller kommunikation som sker i enlighet med artiklarna 56–58 och artikel 60 stannar på respektive förfarande. I den mån en domstol har kostnader i det här avseendet kan kostnaderna inte debiteras en annan medlemsstats domstolar (jämför även artikel 44, som dock är annorlunda formulerad). Förvaltarens eventuella kostnader i en konkurs i Sverige är att betrakta som en konkurskostnad. På motsvarande sätt torde kostnader av samma slag som uppstår i en företagsrekonstruktion vara förenade med allmän förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979).

12.3.5 Förvaltarens befogenheter i förfaranden rörande medlemmar av en koncern

Av artikel 60.1 framgår att en förvaltare som utses i ett insolvensförfarande avseende en medlem i en koncern har vissa särskilda befogenheter jämfört med en förvaltare som utses i ett insolvensförfarande som inte rör en koncern.

För det första får förvaltaren, i den utsträckning det är lämpligt för att främja en effektiv förvaltning av förfarandena, höras i eventuella förfaranden som inletts med avseende på andra medlemmar av samma koncern. Förvaltaren får för det andra begära att varje åtgärd i samband med realiseringen av tillgångar i det förfarande som

inletts med avseende på en annan medlem i samma koncern skjuts upp. Detta gäller förutsatt att följande förutsättningar är uppfyllda. En rekonstruktionsplan för alla eller vissa koncernmedlemmar avseende vilka ett insolvensförfarande har inletts ska ha föreslagits (enligt artikel 56.2 c) och ska förefalla ha rimliga chanser att lyckas. Uppskjutandet ska vara nödvändigt för att säkerställa ett korrekt genomförande av rekonstruktionsplanen. Rekonstruktionsplanen ska gynna borgenärerna i det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts. Ytterligare en förutsättning är att varken det förfarande för vilket den förvaltare som begär uppskjutandet har utsetts eller det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts omfattas av förordningens bestämmelser om samordning (se artiklarna 61–77).

Enligt artikel 60.2 ska den domstol som har inlett förfarandet skjuta upp varje åtgärd i samband med realisering av tillgångar i förfarandet som helhet eller delar av det under förutsättning att de villkor som anges ovan är uppfyllda. Innan domstolen beslutar om uppskjutande ska den förvaltare som utsetts i det förfarande som berörs av uppskjutandet ges möjlighet att yttra sig. Ett sådant uppskjutande får beslutas för den tidsperiod som domstolen anser lämplig och som är förenlig med de bestämmelser som är tillämpliga på förfarandet, dock högst tre månader. Den domstol som beslutar om uppskjutande kan uppmana förvaltaren att vidta de lämpliga åtgärder som är tillåtna enligt nationell rätt för att garantera borgenärernas intressen i förfarandet.

Domstolen får förlänga uppskjutandet med en eller flera sådana tidsperioder som den anser lämpliga och som är förenliga med de bestämmelser som är tillämpliga på förfarandet, förutsatt att de villkor som avses ovan fortfarande är uppfyllda och uppskjutandets sammanlagda varaktighet (den ursprungliga tidsperioden samt eventuella förlängningar) inte överstiger sex månader.

Slutligen får förvaltaren ansöka om att ett samordningsförfarande för koncerner (i enlighet med artikel 61) inleds. Samordningsförfaranden för koncerner behandlas nedan i avsnitt 12.3.6.

12.3.6 Samordning

Den reviderade insolvensförordningen innehåller ett antal bestämmelser i artiklarna 61–77 om samordningsförfaranden för bolag som ingår i samma koncern. Bestämmelserna innebär bl.a. att en särskild samordnare kan utses och att förvaltarna för de olika koncernmedlemmarna kan välja om de vill delta i samordningsförfarandet.

Förfarande

Av ingressen till den reviderade insolvensförordningen (se punkten 57) framgår att syftet med samordningsförfaranden för koncerner är att underlätta en ändamålsenlig förvaltning av insolvensförfarandena för koncernens medlemmar och att de ska ha en allmänt positiv verkan för borgenärerna. Den reviderade insolvensförordningen innehåller därför bestämmelser som fastslår att den domstol till vilken en begäran om samordningsförfarande för en koncern har inlämnats ska göra en bedömning av dessa kriterier, innan ett samordningsförfarande inleds (se artikel 68 och 63.1).

Av artikel 61 framgår att en begäran om att inleda ett samordningsförfarande kan göras vid en domstol som har behörighet över insolvensförfarandet för någon av medlemmarna i koncernen och att begäran får göras av en förvaltare som har utsetts för ett insolvensförfarande som har inletts med avseende på en koncernmedlem. Begäran ska i övrigt göras i enlighet med den lagstiftning som är tillämplig på det förfarande för vilket förvaltaren har utsetts.

En begäran om att inleda ett samordningsförfarande ska innehålla ett förslag på en person som ska utses till koncernsamordnare (nedan kallad samordnaren) samt uppgifter om dennes behörighet (se även artikel 71 om samordnarens uppgifter och rättigheter). Dessutom ska uppgifter om samordnarens kvalifikationer och dennes skriftliga samtycke till att fungera som samordnare samt en beskrivning av det föreslagna samordningsförfarandet finnas med i begäran. I begäran ska det finnas en redogörelse som visar att villkoren i artikel 63.1 är uppfyllda. Vidare ska en förteckning över de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna och, i förekommande fall, de domstolar och behöriga myndigheter som medverkar i insolvensförfaranden avseende koncernmedlemmarna, bifogas begäran. Dessutom ska begäran innehålla en uppgift

om de uppskattade kostnaderna för det föreslagna samordningsförfarandet och en uppskattning av den andel av dessa kostnader som varje koncernmedlem ska stå för.

Det är enbart den domstol som först fått in en begäran om samordningsförfarande som är behörig att pröva frågan. Har det även vid andra domstolar begärts att ett samordningsförfarande ska inledas, ska dessa domstolar förklara att de inte är behöriga att pröva begäran, dvs. avvisa den (se artikel 62). Om de olika förvaltarna har träffat avtal om behörig domstol enligt artikel 66 medför det dock en exklusiv behörighet för den utsedda domstolen.

Meddelande från den domstol där talan har väckts

Av artikel 63.1 följer att den domstol som har mottagit en begäran om att inleda ett samordningsförfarande för en koncern snarast möjligt ska meddela de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna att en sådan begäran mottagits samt ange den föreslagna samordnaren. Detta gäller dock endast om domstolen är förvissad om att ett inledande av ett sådant förfarande är lämpligt för att underlätta förvaltningen av de insolvensförfaranden som avser de olika koncernmedlemmarna. Dessutom ska det inte vara sannolikt att någon borgenär till någon av de koncernmedlemmar som förväntas delta i förfarandet kommer att missgynnas ekonomiskt genom att medlemmen omfattas av förfarandet. Den föreslagna samordnaren måste också uppfylla kraven i artikel 71, dvs. vara behörig att själv fungera som förvaltare men inte vara utsedd till förvaltare för någon av koncernmedlemmarna.

I artikel 63.2 anges vidare att domstolens meddelande till förvaltarna ska innehålla de uppgifter som begäran om samordning i sin tur innehållit. Meddelandet ska skickas med rekommenderat brev med mottagningsbevis (se artikel 63.3).

Den domstol där begäran har gjorts ska ge berörda förvaltare möjlighet att höras (se artikel 63.4).

I praktiken innebär artikel 63 att domstolen ska göra en preliminär bedömning av lämpligheten av ett samordningsförfarande och därefter kommunicera begäran i sin helhet med övriga förvaltare och ge dem möjlighet att lämna synpunkter på frågan.

Invändningar från förvaltare

Innan en förvaltare fattar beslut om deltagande i samordningsförfarandet ska förvaltaren ha erhållit alla eventuella godkännanden som kan krävas enligt lagstiftningen i den stat som har inlett det förfarande för vilket förvaltaren har utsetts. I Sverige har konkursförvaltare en hög grad av självständighet. I vissa andra medlemsstater kan dock förvaltarens behörighet eller befogenhet vara mer begränsad och där kan det till exempel krävas att en borgenärskommitté ger sitt godkännande till att förvaltaren beslutar att delta i ett samordningsförfarande. Vid en svensk företagsrekonstruktion bör rekonstruktören inhämta gäldenärens samtycke innan beslut om att delta i ett samordningsförfarande fattas.

En förvaltare som utsetts med avseende på en koncernmedlem kan avstå från att delta i ett samordningsförfarande. Det sker genom att förvaltaren gör en invändning mot att det insolvensförfarande för vilket han eller hon har utsetts ska omfattas av ett samordningsförfarande för koncernen.

Invändningar ska lämnas in till den domstol som mottagit begäran om samordning inom 30 dagar från det att förvaltaren har mottagit domstolens meddelande. Invändningen får göras med hjälp av det standardformulär som fastställs i enlighet med artikel 88.¹³

Om en förvaltare har invänt mot att det förfarande för vilket denne har utsetts ska omfattas av samordningsförfarandet för koncerner ska det inte heller omfattas (se artikel 65). Befogenheterna för den domstol som inleder samordningsförfarandet eller för den samordnare som har utsetts för förfarandet ska i sådant fall inte ha någon verkan beträffande den koncernmedlemmen och får inte medföra några kostnader för denne.

Även om förordningen använder lokutionen *invändning*, så är det alltså inte fråga om en invändning som ska prövas av domstolen utan snarare om en slags opt-out-klausul. Om förvaltaren väljer att invända mot samordningsförfarandet så kommer förvaltarens insolvensförfarande inte att ingå i samordningsförfarandet.

¹³ I artikel 88 anges bl.a. följande. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande och vid behov ändring av de formulär som avses i artiklarna 27.4, 54, 55 och 64.2.

Val av domstol för samordningsförfaranden för koncerner

Av artikel 62 i den reviderade insolvensförordningen följer att den domstol som först får in en begäran om att inleda ett samordningsförfarande har exklusiv behörighet. Där anges dock att bestämmelsen inte ska påverka tillämpningen av artikel 66.

Om minst två tredjedelar av alla de förvaltare som har utsetts för koncernmedlemmarnas insolvensförfaranden har enats om att en annan medlemsstats behöriga domstol är bäst lämpad att inleda samordningsförfarandet för koncernen, ska den domstolen ha exklusiv behörighet (se artikel 66.1). Artikelns ordalydelse kan ge intryck av att förvaltarna fritt kan välja vilken domstol som helst inom EU. Det torde dock inte vara avsikten. I artikeln talas om "behörig domstol". Avsikten torde vara att förvaltarna i de pågående insolvensförfarandena ska kunna komma överens om att någon av de domstolar där ett förfarande redan pågår eller dit en begäran om inledande av ett insolvensförfarande har getts in ska vara ensam behörig att pröva frågan om ett samordningsförfarande ska inledas.

Valet av domstol ska göras genom en gemensam skriftlig överenskommelse. Överenskommelsen kan träffas fram till dess att ett samordningsförfarande för koncerner har inletts. Även denna formulering ger upphov till vissa frågor men torde syfta på den tidpunkt då ett beslut enligt artikel 68 om att inleda ett samordningsförfarande har fattats.

Förordningen föreskriver vidare att begäran om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner ska lämnas in till den valda domstolen i enlighet med artikel 61. Det innebär bl.a. att reglerna om vad begäran ska innehålla inte kan avtalas bort genom förvaltarnas överenskommelse utan att bestämmelserna om detta i artikel 61 ska gälla.

Följderna av invändningar mot den föreslagna samordnaren

Om en begäran om ett samordningsförfarande har lämnats in av någon av koncernmedlemmarnas förvaltare ska domstolen, som nämnts, kommunicera denna begäran med de övriga förvaltarna. De kan enligt artikel 64.1 invända mot den person som föreslagits som samordnare. Följden av en sådan invändning regleras i artikel 67. Om den förvaltare som gjort invändningen inte har valt att

ställa sig utanför samordningsförfarandet kan domstolen avstå från att utse den föreslagna samordnaren och uppmana den förvaltare som invänt att själv ge in en begäran om samordningsförfarande. Bestämmelsen är fakultativ och några uttryckliga bestämmelser om hur domstolen ska förfara om förvaltarna har olika uppfattningar om vem som ska utses till samordnare finns inte. Formellt krävs inte att alla förvaltarna ska samtycka till valet av samordnare.

Beslut om inledande av samordningsförfaranden för koncerner

När tidsperioden för invändningar från förvaltare har löpt ut kan domstolen inleda ett samordningsförfarande. Detta får dock endast ske under förutsättning att domstolen är förvissad om att villkoren i artikel 63.1 är uppfyllda (se artikel 68). Därefter ska domstolen utse en samordnare, besluta om samordningens art, samt besluta om en kostnadsuppskattning och en uppskattning av den andel som koncernmedlemmarna ska stå för. Beslutet om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner ska delges de deltagande förvaltarna och samordnaren.

Förvaltares senare beslut om deltagande

Insolvensförordningen innehåller inte några bestämmelser om att ett beslutat samordningsförfarande kan bringas att upphöra. Där emot kan samordnarens uppdrag återkallas enligt artikel 69, se nedan. Inte heller innehåller förordningen några bestämmelser om att ett insolvensförfarande som omfattas av ett samordningsförfarande för en koncern kan lämna samordningsförfarandet. Där emot kan det bli aktuellt att ett insolvensförfarande för en koncernmedlem som inte omfattas av samordningsförfarandet senare kan inlemmas i detta. Således följer det av artikel 69 att efter det att en domstol fattat beslut om att inleda ett samordningsförfarande får varje förvaltare begära att domstolen låter det förfarande för vilket han eller hon utsetts omfattas av detta samordningsförfarande.¹⁴ Så kan ske antingen om förvaltaren tidigare avstått från att delta i sam-

¹⁴ Detta förutsätter också att begäran sker efter det domstolsbeslut som avses i artikel 68 och i enlighet med tillämplig nationell rätt.

ordningsförfarandet eller om insolvensförfarandet avseende den aktuella koncernmedlemmen har inletts efter det att samordningsförfarandet inleddes. I sammanhanget förtjänar det att upprepas att begreppet förvaltare i förordningen motsvarar såväl konkursförvaltare som rekonstruktör enligt svensk rätt.

Enligt förordningen får samordnaren tillstyrka en begäran om att få delta efter att ha samrått med de medverkande förvaltarna. Det krävs dock att samordnaren är förvissad om att kriterierna i artikel 63.1 är uppfyllda, och att man beaktar hur långt man har kommit i samordningsförfarandet när begäran görs, eller att alla medverkande förvaltare är eniga.

Samordnaren ska informera domstolen och de medverkande förvaltarna om sitt beslut att tillstyrka begäran och om de skäl som ligger till grund för beslutet.

Insolvensförordningen är inte särskilt tydlig i fråga om vem som har rätt att fatta beslut om att ett samordningsförfarande ska utökas. För att ett sådant ska komma till stånd krävs en begäran av någon av förvaltarna i ett insolvensförfarande för någon av koncernens medlemmar. Det är domstolen som beslutar om själva samordningsförfarandet. Övriga förvaltare har en självständig rätt att avgöra om "deras förfarande" ska ingå i samordningsförfarandet. Egentligen är det en slags opt-out-klausul; förfarandet ingår om inte förvaltaren invänder enligt artikel 64. Om en förvaltare senare begär att få delta i samordningsförfarandet får samordnaren, enligt artikel 69.2, under vissa förutsättningar *tillstyrka* begäran. Samordnaren ska informera domstolen och de övriga förvaltarna om sitt beslut. Det ligger närmast till hands att uppfatta detta som att beslutanderätten ligger hos samordnaren.

För det fall en förvaltares begäran om att få delta i ett samordningsförfarande avslås får beslutet enligt artikel 69.4 överklagas enligt lagstiftningen i den medlemsstat där samordningsförfarandet har inletts. Även de övriga förvaltarna ges en rätt att överklaga samordnarens beslut. I den engelska språkversionen anges att förvaltarna "*may challenge the decision referred to in paragraph 2*". Bestämelsen tycks således förutsätta att samordnaren inte enbart kan tillstyrka eller bifalla en förvaltares begäran om deltagande i samordningsförfarandet utan att denne också kan avslå en sådan begäran (trots att en sådan beslutsbefogenhet inte uttryckligen framgår av artikel 69.2).

Rekommendationer och samordningsplan för koncernen

De förvaltare vars förfaranden ingår i samordningsförfarandet ska beakta samordnarens rekommendationer och innehållet i samordningsplanen för koncernen. En förvaltare är inte tvungen att följa samordnarens rekommendationer eller samordningsplanen för koncernen, men om förvaltaren inte gör det ska en motivering för detta lämnas till samordnaren och till de personer eller organ gentemot vilka han eller hon har en rapporteringsskyldighet enligt nationell rätt (se artikel 70). I Sverige tillämpas samråd enligt 7 kap. 10 § konkurslagen vilket innebär att förvaltaren ska höra såväl tillsynsmyndigheten som berörda borgenärer.¹⁵ Det är alltså till dessa förvaltare ska rapportera om han eller hon beslutar att inte följa planen.

Samordnaren

Av artikel 71 framgår att endast den som är behörig att fungera som förvaltare enligt en medlemsstats lagstiftning får utses till samordnare. Samordnaren får emellertid inte ha utsetts till förvaltare för någon av koncernmedlemmarna, och får inte heller ha någon intressekonflikt med koncernmedlemmarna, deras borgenärer eller de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna.

Samordnaren ska ta fram och lämna rekommendationer för ett samordnat genomförande av insolvensförfarandena. Denne ska också föreslå en samordningsplan för koncernen i vilken samordnaren identifierar, beskriver och rekommenderar åtgärder som lämpar sig för att lösa koncernmedlemmarnas insolvenssituationer.

Av artikel 72 framgår att planen kan innehålla förslag till åtgärder som ska vidtas för att återupprätta det ekonomiska resultatet och den finansiella sundheten för koncernen eller någon del av denna, lösningar av koncerninterna tvister när det gäller koncerninterna transaktioner och talan om återvinning samt avtal mellan de insolventa koncernmedlemmarnas förvaltare.

¹⁵ Enligt 7 kap. 10 § konkurslagen ska förvaltaren höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer i viktigare frågor om det inte föreligger hinder mot detta. Förvaltaren ska i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

Samordnaren får också höras och delta i ett förfarande som inletts med avseende på en medlem av koncernen, medla i tvister mellan två eller flera koncernmedlemmars förvaltare, presentera sin samordningsplan för de personer eller organ gentemot vilka samordnaren har en rapporteringsskyldighet enligt nationell rätt och begära upplysningar från en förvaltare med avseende på en koncernmedlem, om dessa upplysningar är eller skulle kunna vara till nytta vid åtgärder för samordning av förfarandet. Därutöver får samordnaren även ansöka om vilandeförklaring (för en period av högst sex månader) för ett förfarande som inletts med avseende på en koncernmedlem, förutsatt att en sådan vilandeförklaring är nödvändig för att garantera ett korrekt genomförande av planen och gynnar borgenärerna i det förfarande för vilket vilandeförklaringen har begärts. Samordnaren får också begära att en sådan vilandeförklaring ska hävas. Begäran ska ställas till den domstol som inledde det förfarande för vilket vilandeförklaring har begärts.

Samordningsplanen får enligt artikel 72.3 inte innehålla rekommendationer om någon konsolidering av förfaranden eller egendom som insolvensförfarandena avser. Innebörden av detta framstår som något oklar. En konsolidering av koncernens egendom skulle ju kunna vara en förutsättning för en framgångsrik samordning av förfarandena. Sannolikt är avsikten med regleringen att förhindra att egendom flyttas mellan de olika insolvensbona på ett sådant sätt att vissa borgenärers rätt överträds på ett otillbörligt sätt.

Samordnaren ska uppfylla sina skyldigheter på ett oberoende sätt och med vederbörlig omsorg. Samordnarens uppgifter och rättigheter omfattar inte koncernmedlemmar som inte deltar i samordningsförfarandet (se artiklarna 72.4 och 72.5).

Om en samordnare bedömer att fullgörandet av dennes uppgifter kräver en avsevärd ökning av kostnaderna i förhållande till den kostnadsberäkning som gjordes i begäran om samordning (enligt artikel 61.3.d) och i alla händelser om kostnaderna överstiger 10 procent av de beräknade kostnaderna, ska samordnaren, utan dröjsmål, informera de deltagande förvaltarna. Samordnaren ska dessutom ansöka om förhandsgodkännande från den domstol som inlett samordningsförfarandet. Ett sådant förhandsgodkännande torde endast avse en prövning av om den beräknade kostnadsökningen kan accepteras och inte ett slutligt fastställande av kostnaden för samordnaren.

Språk

Av artikel 73 framgår att samordnaren kan avtala med deltagande koncernmedlemmars förvaltare om vilket språk som ska användas vid kommunikation dem emellan. Om det inte finns någon sådan överenskommelse, ska kommunikationen ske på det officiella språket (eller ett av de officiella språken) vid unionens institutioner som samtidigt är det officiella språket vid den domstol som inledde förfarandet avseende den koncernmedlemmen. Samordnaren ska kommunicera med en domstol på det officiella språk som är tillämpligt vid den domstolen.

Kostnader och fördelning

Samordnarens arvode ska enligt artikel 77 vara skäligt, stå i proportion till de utförda uppgifterna och motsvara rimliga utgifter. När samordnaren har slutfört sina uppgifter ska en slutlig kostnadsredovisning fastställas. I denna ska framgå hur stor andel varje koncernmedlem ska betala. Samordnaren ska överlämna denna redogörelse till varje deltagande förvaltare och till den domstol som inlett samordningsförfarandet.

Om förvaltarna inte invänder mot kostnadsredogörelsen inom 30 dagar från mottagandet ska de kostnader och den andel som varje medlem ska betala anses ha godkänts. Om någon invändning inkommer ska den domstol som inlett samordningsförfarandet besluta om de kostnader och den andel som varje medlem ska betala. Detta förutsätter dock att samordnaren eller någon deltagande förvaltare ansöker om det. Varje deltagande förvaltare får överklaga ett sådant beslut i enlighet med det förfarande som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där samordningsförfarandet för koncerner har inletts.

Förordningen lämnar inte utrymme för någon annan än förvaltarna att ha synpunkter på samordnarens arvode eller fördelningen av kostnaderna för förfarandet. Varken tillsynsmyndigheten, borgenärerna eller gäldenärerna omnämns i artikeln.¹⁶ För det fall

¹⁶ För svenskt vidkommande kan en jämförelse göras med ersättningen till ett sakkunnigt biträde som förvaltaren utsett enligt 7 kap. 11 § konkurslagen och vars arvode bestäms av förvaltaren enligt 14 kap. 16 § samma lag.

att någon av förvaltarna invänder ska dock bedömningen av arvodets skälighet och av kostnadsfördelningen göras av domstolen.

Samarbete mellan förvaltare och samordnaren

Förvaltare som utsetts med avseende på koncernmedlemmar och samordnaren ska enligt artikel 74 samarbeta med varandra i den mån ett sådant samarbete är förenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. Framför allt ska förvaltare förmedla alla uppgifter som är relevanta för att samordnaren ska kunna utföra sina uppgifter.

Återkallande av utnämningen av samordnaren

I artikel 75 anges att domstolen, på eget initiativ eller på begäran av en deltagande koncernmedlems förvaltare, ska återkalla utnämningen av samordnaren för det fall samordnarens agerande är till skada för en deltagande koncernmedlems borgenärer eller om samordnaren inte fullgör sina skyldigheter enligt förordningen.

12.3.7 Gäldenärer som fortfarande råder över sina tillgångar

Av artikel 76 framgår att de bestämmelser som enligt detta kapitel är tillämpliga på förvaltare, när detta är lämpligt, även ska tillämpas på gäldenärer som fortfarande råder över sina tillgångar.

Som framgår av avsnitt 4.4 anser utredningen att de bestämmelser i insolvensförordningen som avser gäldenärer som fortfarande råder över sina tillgångar i Sverige ska anses avse skuldsaneringsgäldenärer.

Eftersom skuldsanering avser fysiska personer kan det knappast bli aktuellt att tillämpa förordningens bestämmelser om koncerner på skuldsaneringsförfaranden. Den omständigheten att det kommer att införas möjligheter till skuldsanering för företagare (F-skuldsanering) förändrar inte denna bedömning.

12.4 Utredningens överväganden och förslag

Förslag: Det ska anges i kompletteringslagen att en begäran om att inleda ett samordningsförfarande för en koncern ska handläggas i det ärende som redan är anhängiggjort vid domstolen.

Bedömning: Domstolsverket bör ta fram den praktiska vägledning och det stödmaterial som verket bedömer att domstolarna kommer att behöva i fråga om samarbete med domstolar och förvaltare i andra medlemsstater.

Allmänt om tillämpningen av bestämmelserna om koncerner

Utgångspunkten i den reviderade insolvensförordningen är, liksom i den tidigare insolvensförordningen, att varje insolvensförfarande endast ska avse ett rättssubjekt. Det har dock betraktats som en brist att det tidigare saknats en reglering som underlättar samordning av insolvensförfaranden för bolag som ingår i samma koncern. Av kommissionens konsekvensanalys framgår att man anser att avsaknaden av särskilda bestämmelser som styr samarbetet mellan förvaltare och domstol samt förvaltare och domstolar sinsemellan har lett till att utsikterna för framgångsrika insolvensförfaranden inom koncerner är små. Detta eftersom värdet på koncernens tillgångar inte kan tas tillvara på det mest effektiva sättet om inte insolvensförfarandet sker samlat. I konsekvensanalysen uppges även att en uppdelning av bolagen ofta omöjliggör en bra värdering av till exempel immateriella tillgångar. I vissa fall är en koncerns värde beroende av den struktur och det samarbete som finns mellan dess medlemmar. I andra fall kan en uppdelning ha skett mellan bolagen inom koncernen som innebär att tillgångar endast återfinns i ett bolag men nyttjas av de övriga.¹⁷

I syfte att avhjälpa det som ansetts vara en brist i den tidigare insolvensförordningen innehåller den reviderade insolvensförordningen en rad bestämmelser rörande samordning och samarbete mellan domstolar och förvaltare vid insolvensförfaranden i koncerner. Det rör sig om helt nya bestämmelser utan motsvarighet i

¹⁷ Se kommissionens konsekvensanalys (*Impact assessment*) s. 15.

den tidigare förordningen. Enligt vad utredningen erfar finns det åtminstone en medlemsstat (Tyskland) som redan i dag har bestämmelser i nationell rätt som rör samordnade insolvensförfaranden för bolag i koncerner.

I svensk rätt saknas det uttryckliga bestämmelser om samordning av förfaranden när flera bolag i samma koncern är föremål för insolvensförfaranden. Såvitt utredningen känner till har detta inte uppfattats som ett praktiskt problem. När en verksamhet är av den omfattningen att den organiseras i koncernform har normalt organisationsformen övervägts noggrant. Hänsyn brukar då tas till det befintliga regelverket och såväl skatteregler som regler om sakrättsligt skydd är exempel på sådant som kan påverka vilken koncernorganisation som väljs. Enligt utredningens bedömning är det sannolikt att insolvensförordningens bestämmelser om samordnade insolvensförfaranden för koncerner kommer att användas i begränsad utsträckning vid svenska konkurser. Det förefaller mer sannolikt att reglerna aktualiseras vid rekonstruktion och det torde även vara förordningens syfte. Även i dessa fall kan man anta att det främst är rekonstruktion av större koncerner med omfattande verksamhet och betydande immateriella eller svårrealiserade tillgångar som lämpar sig för ett samordningsförfarande. Reglerna om koncerner kommer inte att tillämpas vid skuldsanering, eftersom skuldsanering endast beviljas fysiska personer.

Samarbete och kommunikation

Den reviderade insolvensförordningen innehåller ett antal bestämmelser om samarbete och kommunikation mellan förvaltare, mellan domstolar och mellan förvaltare och domstolar. Dels finns sådana bestämmelser i fråga om olika typer av insolvensförfaranden som rör samma gäldenär, se artikel 41–44, dels finns likartade bestämmelser beträffande insolvensförfaranden som rör olika gäldenärer inom samma koncern i artikel 56–60.

I allmänhet förefaller förordningens regler inte vara särskilt svåra att tillämpa vid svenska förhållanden. Det finns inte några bestämmelser i svensk rätt som förhindrar ett sådant samarbete eller utbyte av information som föreskrivs i förordningen. Däremot behöver man i det enskilda fallet ta hänsyn till att det kan finnas intresse-

motsättningar inom en koncern, t.ex. i form av borgenärens konkurrerande anspråk i tillgångar som tillhör olika bolag inom koncernen. I viss mån kan det även förekomma uppgifter som omfattas av sekretess och som därför inte kan delas utan vidare. Utredningen har emellertid inte identifierat några specifika sekretessregler som behöver ändras för att insolvensförordningens bestämmelser om informationsutbyte ska kunna tillämpas.

Som framgår ovan, av avsnitt 10.10, har det internationellt tagits fram vissa riktlinjer för hur samarbete kan bedrivas mellan förvaltare och mellan förvaltare och domstolar i gränsöverskridande fall. Utredningen anser även att det är lämpligt att Domstolsverket tar fram den praktiska vägledning och det stödmaterial som verket bedömer att domstolarna kan behöva för att underlätta internationellt samarbete vid insolvensförfaranden.

Ersättning för kostnader

Beträffande kostnader för samarbetet kan det konstateras att syftet med insolvensförordningens regler om samarbete är att främja förutsättningarna för en samordnad och effektiv förvaltning av insolvensförfaranden som rör olika bolag i samma koncern. Det bör skapa ett mervärde för de aktuella gäldenärerna och därmed även gynna deras borgenärer. Kostnaderna för samarbetet ska enligt förordningen anses hänförliga till respektive förfarande. Det innebär för domstolarnas del att i den mån kostnader uppstår på grund av reglerna om samarbete kan dessa inte debiteras någon annan av de domstolar som handlägger något av insolvensförfarandena. Enligt utredningens bedömning är det sannolikt att dessa kostnader är begränsade.

När det gäller de kostnader som uppstår hos konkursförvaltare eller rekonstruktörer på grund av reglerna om samarbete och kommunikation kommer dessa kostnader i förlängningen att belasta konkursboet respektive gäldenären. I huvudsak är dock syftet med de åtgärder som företas att skapa ett mervärde för koncernens medlemmar. Utredningens bedömning är att konkursförvaltares fordringar på ersättning för kostnader av detta slag ska betraktas som en konkurskostnad. På motsvarande sätt får rekonstruktörers anspråk på ersättning för kostnader anses förenade med allmän

förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen. Några författningsändringar med anledning av insolvensförordningens bestämmelser i denna del behöver inte göras.

Samordningsförfaranden

En förutsättning för att en fråga om inledande av ett samordningsförfarande för en koncern ska aktualiseras vid en svensk domstol är att det redan pågår ett insolvensförfarande vid domstolen, antingen i form av ett konkursärende eller i form av ett ärende om företagsrekonstruktion. Den reviderade insolvensförordningen innehåller uttryckliga bestämmelser om bl.a. vilka åtgärder domstolen ska vidta och vilken prövning som domstolen ska göra med anledning av en begäran om att inleda ett samordningsförfarande. Om domstolen beslutar att inleda ett sådant förfarande kan det även bli aktuellt för domstolen att ta ställning till frågor som begäran om vilandeförklaring (se artikel 72.2 e), förhandsgodkännande av samordnarens kostnadsberäkning (se artikel 72.6), arvode till samordnaren (se artikel 77) och återkallande av utnämning av samordnaren (se artikel 75). Enligt utredningens mening framstår det som naturligt att en begäran om inledande av ett samordningsförfarande och de övriga frågor som kan aktualiseras under detta förfarande handläggs inom ramen för det konkursärende respektive ärende om företagsrekonstruktion som pågår vid domstolen.

En annan fråga som kan aktualiseras sedan en domstol beslutat att inleda ett samordningsförfarande är att en förvaltare begär att ytterligare ett insolvensförfarande ska ingå i samordningsförfarandet (se artikel 69). Som utredningen redogjort för ovan får de aktuella bestämmelserna i insolvensförordningen tolkas så att beslut i frågan om att inkludera ytterligare insolvensförfaranden ska fattas av samordnaren. Samordnarens beslut ska därefter kunna bli föremål för rättslig prövning i enlighet med vad som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där samordningsförfarandet har inletts.

Eftersom det i svensk rätt saknas regler om samordning av förfaranden när flera bolag i samma koncern är föremål för insolvensförfaranden anser utredningen att det i den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen bör framgå

att en begäran om inledande av samordningsförfarande och därmed sammanhängande frågor ska prövas i det vid domstolen pågående ärendet och handläggas enligt de regler som gäller för ärendet i fråga, under förutsättning att något annat inte följer av förordningen. Av detta följer att bestämmelserna om överklagande av beslut i konkurslagen (16 kap. 5 §) respektive lagen om företagsrekonstruktion (4 kap. 11 §) blir tillämpliga.

Den som utses till samordnare ska uppfylla kraven i artikel 71. Det innebär bl.a. att kraven i 7 kap. 1 § konkurslagen respektive 2 kap. 11 § lagen om företagsrekonstruktion ska vara uppfyllda. I insolvensförordningen anges att samordnaren ska vara behörig att fungera som förvaltare enligt en medlemsstats lagstiftning. Det har således inte gjorts någon avgränsning till lagen i den medlemsstat där begäran om samordningsförfarande lämnas in. Enligt utredningens mening bör det därför räcka att den som föreslås som samordnare är behörig att fungera som förvaltare i någon medlemsstat. Uppgifter om behörigheten ska bifogas begäran enligt artikel 61.

Samordningsförfarandet bygger på frivillighet från de berörda förvaltarna. Vidare är samordnarens behörighet reglerad i insolvensförordningen.

I svensk rätt finns en tillsynsmyndighet i konkurser som utövar tillsyn över förvaltningen. Det finns inte någon motsvarighet vid företagsrekonstruktioner. Insolvensförordningen påverkar inte nationell rätt i frågor om t.ex. tillsyn. Inleds det en konkurs i Sverige ankommer det således på tillsynsmyndigheten att övervaka förvaltningen oavsett om insolvensförordningen blir tillämplig på förfarandet eller inte. Vidare finns det t.ex. föreskrifter i 7 kap. 10 § konkurslagen om att förvaltaren ska höra tillsynsmyndigheten i viktigare frågor.

Vid en situation där flera insolvensförfaranden för bolag i samma koncern samordnas och något av förfarandena är en svensk konkurs ska således tillsynsmyndigheten i fråga om det svenska förfarandet fullgöra sina uppgifter i enlighet med konkurslagen. Även om det är en svensk domstol som utser samordnaren kommer denne dock inte att stå under tillsynsmyndighetens övervakning. Samordnarens befogenheter är begränsade. I allt väsentligt behåller förvaltaren sitt ansvar för konkursen och måste t.ex. höra tillsynsmyndigheten i viktigare frågor. Sådana frågor kan vara beslut om att inordna konkursen i ett samordningsförfarande eller att stå utanför

det. De rekommendationer och den plan som samordnaren lämnar kan innehålla förslag på åtgärder som är av sådan karaktär att förvaltaren bör höra både tillsynsmyndigheten och berörda borgenärer innan de vidtas. Enligt utredningens bedömning finns det inte skäl att föreskriva att samordnaren ska stå under tillsyn av tillsynsmyndigheten i konkurser.

13 Vissa lagtekniska frågor

13.1 En ny lag med kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen

Förslag: Lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska upphävas och ersättas med en ny lag som innehåller kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen.

Den tidigare insolvensförordningen tillämpas sedan ikraftträdandet den 31 maj 2002 som gällande rätt i Sverige. Vid tillkomsten av förordningen bedömdes det att det fanns ett behov av att i viss mån komplettera förordningen med bestämmelser i nationell rätt. Sådana bestämmelser finns i lagen (2005:1046) om kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen (kompletteringslagen) samt i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

Den reviderade insolvensförordningen medför ett behov av ändringar i kompletteringslagen. Sammantaget bedömer utredningen att lagen behöver ändras i sådan utsträckning att det är lämpligt att ersätta den med en ny lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

Det utökade tillämpningsområdet

I 1 § andra stycket i den nuvarande kompletteringslagen anges att insolvensförfaranden i svensk rätt enligt förordningen är konkurs och företagsrekonstruktion. Tillämpningsområdet för den reviderade insolvensförordningen är, som det har konstaterats ovan, vidare jämfört med tillämpningsområdet för den tidigare insolvens-

förordningen¹. En av skillnaderna är att medan den tidigare insolvensförordningen huvudsakligen reglerade frågor om likvidationsinriktade förfaranden har tyngdpunkten i den reviderade insolvensförordningen förskjutits till rekonstruktionsinriktade förfaranden. En av nyheterna för svensk del är att även skuldsanering numera ingår som ett av de svenska insolvensförfaranden som är upptagna i förordningens bilaga A. Detta bör framgå av kompletteringslagen. Således bör lagen ange att insolvensförfaranden i svensk rätt, enligt förordningen, är konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering.

Registrering av insolvensförfaranden

När ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat och förfarandet avser en gäldenär med ett driftställe i Sverige, ska beslutet, enligt 3 § kompletteringslagen i dess nuvarande lydelse, anmälas till Bolagsverket för kungörande. Också i andra fall får en sådan anmälan göras. Bestämmelsen anger även att insolvensförfarandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Vidare anges att det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om konkurs- eller företagsrekonstruktion i offentliga register också gäller när ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat och att beslutet ska anmälas till Bolagsverket som ska underrätta den som för respektive register.

Enligt utredningens mening bör även en ny kompletteringslag innehålla denna typ av bestämmelse. Till skillnad från den nuvarande lydelsen bör den nya bestämmelsen inkludera skuldsaneringsförfaranden. För utredningens överväganden gällande registrering och insolvensregister i övrigt, se avsnitt 9 i detta betänkande.

¹ För ett resonemang kring vilka förfaranden som faller in under den tidigare förordningens tillämpningsområde, se Mellqvist, Mikael, EU:s insolvensförordning m.m., s. 63 f.

Underrättelseskyldighet

I den nuvarande kompletteringslagen anges att förvaltare respektive rekonstruktör ansvarar för den registrerings- och underrättelseskyldighet som den tidigare insolvensförordningen ger uttryck för. I den reviderade insolvensförordningen finns motsvarande krav på underrättelse och registrering men numera följer registreringskyldigheten direkt av förordningen (se artikel 29). Enligt utredningens mening bör emellertid den nya kompletteringslagen innehålla en bestämmelse som anger att det i Sverige (vid konkurs och företagsrekonstruktion) är konkursförvaltaren eller rekonstruktören som har den underrättelseskyldighet som avses i artikel 54 insolvensförordningen, se vidare avsnitt 11.4.2.

Reservforum

Utredningen anser att den nya kompletteringslagen bör innehålla en bestämmelse där det framgår vilken domstol som ska vara reservforum för det fall svensk domsrätt föreligger enligt artikel 6 i insolvensförordningen men de svenska nationella forumreglerna inte pekar ut någon behörig domstol. Utredningen har därvid funnit att bestämmelsen om reservforum bör utformas på samma sätt som reservforumregeln i lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. För vidare resonemang om reservforum se avsnitt 6.4.

Borgenärens godkännande av åtagande enligt insolvensförordningen

Artikel 36 i den reviderade insolvensförordningen anger att en förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande kan göra ett ensidigt åtagande avseende tillgångar som finns i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kan inledas. Detta görs för att undvika att ett sekundärt förfarande inleds. I de fall en förvaltare gör ett sådant ensidigt åtagande som omfattar egendom eller borgenärer i Sverige anser utredningen att det bör framgå av kompletteringslagen vilka regler som ska tillämpas i fråga om omröstning och kvalificerad majoritet samt att dessa regler bör utformas efter förebild från 3 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion. Se vidare avsnitt 10.14.

Samordningsförfarande för en koncern

Utredningen föreslår att det av kompletteringslagen ska framgå att vid handläggning av frågor om samordningsförfarande för koncerner ska bestämmelserna i konkurslagen respektive lagen om företagsrekonstruktion tillämpas. Det har även betydelse för frågan om överklagande av beslut om att inleda ett samordningsförfarande. Se vidare avsnitt 12.4.

13.2 Ändringar av förordningen om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden

Förslag: Förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden ska inte upphävas. De ändringar som föranleds av den reviderade insolvensförordningen kan genomföras genom ändringar i den befintliga förordningen.

Utredningen föreslår även ändringar av förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden. Även den förordningen syftar till att komplettera insolvensförordningen. De ändringar som utredningen föreslår i förordningen är av begränsad karaktär och kan göras i den befintliga förordningen. Det saknas därför anledning att upphäva förordningen för att ersätta den med en ny.

14 Gemensamma nordiska regler för skuldsanering

14.1 Bakgrund

De nordiska länderna ingick år 1933 en konvention om konkurs. Konventionen innehåller bestämmelser om gränsöverskridande verkningar av konkurser i de nordiska länderna. Konventionen är genomförd i svensk rätt. När insolvensförordningen trädde i kraft konstaterades att förordningen ska tillämpas i förhållandet mellan Sverige och Finland medan konkurskonventionen ska tillämpas i förhållande till övriga nordiska länder (prop. 2005/06:37 s. 45). Någon motsvarande reglering finns inte för nordiska skuldsaneringsförfaranden.

På uppdrag av Nordiska ministerrådet presenterade en utredare år 2010 rapporten *Nordisk Gældssanering* (TemaNord 2010:598). I rapporten konstateras att det finns ett behov av gemensamma nordiska regler för att underlätta gränsöverskridande skuldsaneringsförfaranden inom Norden. I rapporten lämnas förslag till en modellag för de nordiska länderna. Den föreslagna lagen reglerar bl.a. domsrätt, undvikande av forum shopping, vilket lands lag som ska tillämpas och erkännande av beslut om skuldsanering. De viktigaste delarna i den föreslagna modellagen rörande gemensamma insolvensregler är följande.

- Bestämmelserna omfattar bara skuldsanering i de nordiska länderna.
- Bestämmelserna omfattar bara sådana situationer där gäldenären, vid tidpunkten för ansökan om skuldsanering, har hemvist där sökanden ansöker om skuldsanering.

- Domstolarna ska, med vissa undantag, använda sig av lagen i det land där skuldsaneringen pågår.
- Den domstol (i Sverige Kronofogdemyndigheten) som handlägger skuldsaneringen ska underrätta borgenärer i de övriga nordiska länderna om att ett skuldsaneringsförfarande pågår.
- Domstols beslut om skuldsanering (i Sverige Kronofogdemyndighetens beslut) ska erkännas i de övriga nordiska länderna.
- Bestämmelser som innebär att fordringar bortfaller i de fall de anmäls för sent ska få verkan i alla nordiska länder, så länge borgenärerna blivit underrättade om skuldsaneringen.
- Regler om lagval och liknande ska inte användas om de strider mot grundläggande rättsliga principer.

14.2 Utredningens uppdrag

I utredningens uppdrag ingår att analysera rapporten Nordisk Gældssanering och överväga om det finns behov av den typ av bestämmelser som rapporten föreslår. Regeringen har därvid angett att ett viktigt skäl till att Sverige har ställt sig positivt till en revidering av insolvensförordningen är att svenska gäldenärer gynnas av att skuldsaneringsbeslut erkänns och får rättsverkningar inom hela unionen. Dessa skäl framstår som än starkare när det gäller de nordiska länderna. Samtidigt ska det beaktas att Finland och Sverige är bundna av insolvensförordningen och att förordningen efter revideringen kommer att omfatta dessa båda länders respektive skuldsaneringsförfaranden. I uppdraget ingår det inte att lägga fram författningsförslag.

14.3 Problembeskrivning

Vid tidpunkten för ministerrådets rapport bedömde arbetsgruppen att cirka 40 000 personer årligen flyttar från ett nordiskt land till ett annat. Ytterligare cirka 40 000 personer bor i ett nordiskt land men arbetar i ett annat. Av rapporten framgår att ett beslut om skuldsanering i bosättningslandet i dag inte har effekt i arbetslandet och

att individen därför riskerar att komma i kläm med allvarliga ekonomiska konsekvenser som följd.

För tillfället finns ingen reglering av rättsverkningarna av ett beslut om skuldsanering i ett annat land än beslutslandet. Detta kan medföra problem för insolventa personer som rör sig inom Norden. Om en gäldenär beviljas skuldsanering i t.ex. Sverige och därefter flyttar till Danmark kommer de danska domstolarna inte att erkänna det svenska beslutet. Det innebär att de svenska borgenärerna kan försöka driva in sina skulder i Danmark. För att vara skyddad från de svenska borgenärerna måste gäldenären ansöka om skuldsanering även i Danmark, vilket skulle kunna bli både tidskrävande och mödosamt.

Den bristande regleringen kan också inverka negativt på rörligheten av arbetskraft och kapital mellan de nordiska länderna. Följden av att ett skuldsaneringsbeslut inte erkänns i de nordiska länderna kan leda till att en gäldenär som beviljats skuldsanering i ett land väljer att inte flytta till ett annat nordiskt land för att arbeta där. Gäldenären kan också dra sig för att till exempel köpa en fastighet i ett annat nordiskt land.

Även gränspendlare berörs av problematiken. En finsk medborgare som beviljats skuldsanering och som dagspendlar till Sverige för att arbeta riskerar att få sin svenska lön utmätt av de finska borgenärerna. Detsamma gäller den egendom som gäldenären tar över till Sverige i samband med arbetsresorna (t.ex. en bil eller motorcykel).

14.4 Övriga nordiska länder

Utredningen har kontaktat de övriga nordiska länderna för att få reda på om något arbete pågår med anledningen av ministerrådets rapport. Samtliga länder uppger att de lagt arbetet med ministerrådets rapport åt sidan tills vidare. Norge hänvisar till Prop nr. 155 L (2012–2013) *Endringer i gjeldsordningsloven og dekningsloven mv.*¹ På s. 6 anges följande.

¹ www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-155-l-20122013/id726471/

Når det gjelder forslaget om gjensidig anerkjennelse om gjeldsordningsavgjørelser i Norden, jf. utredningen om «Nordisk Gældssanering», foreslås det ingen videre oppfølging i proposisjonen her. En lovgivningsprosess på dette feltet vil kreve nordisk samordning, og utredningen har etter det departementet er kjent med, ikke vært på høring i de øvrige nordiske landene foreløpig. Departementet er imidlertid positiv til forslagene, og det tas sikte på å følge opp saken på et senere tidspunkt.

14.5 Utredningens overvåganden och slutsatser

14.5.1 EU:s lagstiftningsbefogenhet

Eftersom insolvensförordningen är tillämplig på skuldsaneringar uppkommer frågan om kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna. Som grundprincip har EU befogenhet på de områden som omfattas av fördragen enligt principen om tilldelade befogenheter. I fördraget om unionens funktionssätt, EUF-fördraget, finns en uppräknning av politikområden och vilken makt eller befogenhet EU har inom respektive samarbetsområde (se artikel 2–6 i fördraget). Uppräkningen kallas för kompetenskatalogen. Katalogen är inte uttömmande men kan ses som en översiktlig ansvarsfördelning mellan EU och medlemsländerna. Kompetenskatalogen är indelad i tre delar, områden där EU har ensamrätt att lagstifta – exklusiv befogenhet, områden där både EU och medlemsländerna har rätt att lagstifta – delad befogenhet samt områden där EU endast har befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsländernas åtgärder.

Vad gäller insolvensrätt är detta ett område som omfattas av den delade befogenheten. Inom de områden som omfattas av denna kategori delar unionen och medlemsländerna rätten att lagstifta och att sluta rättsligt bindande avtal. Medlemsländerna får lagstifta om en specifik fråga inom dessa områden om EU inte redan har gjort det.

I förevarande fall måste således en analys göras av vad man på EU-nivå har lagstiftat om på insolvensrättens område, dvs. hur mycket som har täckts in av EU-lagstiftning på respektive område och vad det rör sig om för typ av reglering (minimiregler, fullharmonisering, exklusiv eller delad behörighet osv.). Sverige och Finland omfattas av insolvensförordningens tillämpningsområde

vilket innebär att det nordiska samarbetet måste, för dessa länders del, ses i ljuset av det område som regleras av förordningen. Eftersom det finns en förordning som reglerar skuldsanering och EU har övertagit befogenheten att agera på området får inte Sverige och Finland ensidigt ingå avtal med tredjeland. Det gäller dock endast de områden som de facto regleras av förordningen eller av annan EU-rätt på området.

Vid tidpunkten för rapporten gällde den tidigare insolvensförordningen. Varken Sverige eller Finland hade då anmält skuldsanering som ett av de insolvensförfaranden som omfattades av förordningen. Trots det gjordes i rapporten bedömningen att insolvensförordningen lade hinder i vägen för en nordisk konvention på området såvida inte EU medverkar till en sådan. Argumentet är ännu starkare i dag då skuldsanering i både Finland och Sverige omfattas av den reviderade insolvensförordningen.

Rapportens förslag är i stället att de nordiska länderna enas om en modellag och att vardera land antar bestämmelser som innebär att skuldsaneringsbeslut i andra nordiska länder erkänns.

14.5.2 Rapportens förslag i sak

Utredningen delar rapportens slutsats att de problem som tas upp i rapporten finns och att det finns ett behov att lösa dessa. När det gäller innehållet i den modellag som föreslås i rapporten anser utredningen att om en gemensam nordisk modellag ska utvecklas vore det för svenskt vidkommande önskvärt att även skuldsanering för företagare ingår.

Rapportens förslag i fråga om tillämplig lag innebär i huvudsak att domstolslandets lag, *lex fori concursus*, ska tillämpas med undantag för frågor som rör sakrätt, rätt till kvittning och frågor som rör egendom som är föremål för rättegång. Det finns utrymme att utveckla bestämmelserna om tillämplig lag i någon mån.

Beträffande preklusion anger modellagen att en förutsättning är att kända borgenärer underrättats om förfarandet och att okända borgenärsfordringar endast omfattas om förfarandet kungjorts i det nordiska land där en sådan borgenär har hemvist eller säte.

Modellagen anger att hemvisten ska vara behörighetsgrundande vid ansökan om skuldsanering. Mot bakgrund av den rättsutveck-

ling som skett sedan rapporten publicerades anser utredningen att det är lämpligare att platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen grundar sådan behörighet.

När det gäller behörighet att upphäva eller ompröva en skuldsanering anger rapporten att detta ska avgöras av rättsordningen i det land som har behandlat skuldsaneringsärendet tidigare. Domstolen i detta land har exklusiv behörighet att handlägga skuldsaneringen.

Den modellag som föreslås i rapporten reglerar bl.a. domsrätt, vilket lands lag som ska tillämpas och erkännande av beslut om skuldsanering. Detta är mer långtgående än exempelvis den nuvarande konkurskonventionen som endast innehåller vissa lagvalsregler och regler om ömsesidigt erkännande.

14.5.3 Avslutande reflektioner

Det saknas anledning att anta att de behov som ligger till grund för förslagen i rapporten har förändrats. Det finns alltså behov av en reglering som medför att skuldsaneringsförfaranden erkänns i de övriga nordiska länderna. I rapporten konstateras att likheterna bland de nordiska ländernas insolvenslagstiftningar är många och det kan tyckas märkligt att svenska skuldsaneringar ska erkännas i alla medlemsstater i EU men inte i våra närmaste grannländer.

För svensk del innebär den reviderade insolvensförordningen och de kompletterande författningsändringar som utredningen föreslår att det skulle vara lagtekniskt okomplicerat att i stor utsträckning uppfylla de krav som ställs i rapportens modellag.

En fråga som skulle behöva adresseras är att det inte finns något nordiskt register för skuldsanering. För att så många skulder som möjligt ska kunna omfattas av en skuldsanering och preklusionsverkan erkännas i andra stater skulle det behöva införas bestämmelser om kungörande av kallelse på okända borgenärer i andra nordiska länder.

Den i rapporten föreslagna konstruktionen av en modellag skulle innebära att respektive nordiskt land anpassar sin lagstiftning på ett sätt som accepteras av andra nordiska länder och att de nordiska länderna ensidigt beslutar sig för att erkänna varandras beslut om skuldsanering. Det innebär en risk för att lagstiftningarna inte blir

helt enhetliga och för att erkännandet inte fullt ut kan betraktas som ömsesidigt. I rapporten bedöms dessa nackdelar inte vara ett avgörande hinder. I gengäld skulle konstruktionen inte stå i strid med EU-rättens kompetensfördelning.

Utredningen konstaterar att även om rapportens avsikt är att länderna ensidigt ska erkänna varandras skuldsaneringsförfaranden bör det finnas anledning att anta att andra nordiska länder är beredda att agera på motsvarande sätt innan ett sådant erkännande sker. För närvarande pågår det inte något arbete i övriga nordiska länder som gäller gemensamma skuldsaneringsregler.

15 Konsekvensanalys

15.1 Beskrivning av uppdraget och dess syfte

Den 20 maj 2015 antog Europaparlamentet och rådet en reviderad insolvensförordning. Förordningen innehåller gemensamma EU-regler om gränsöverskridande insolvensförfaranden. Den 22 januari 2015 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att analysera innebörden av den reviderade förordningen från ett svenskt perspektiv och föreslå de kompletterande författningsändringar och andra åtgärder som revideringen ger anledning till.

I uppdraget ingår även att överväga behovet av gemensamma bestämmelser om gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden.

Utredningen föreslår i detta betänkande ett antal författningsändringar som har till syfte att anpassa den svenska lagstiftningen till den reviderade insolvensförordningen. Enligt kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en utredning redovisa ett betänkandes kostnadsmässiga och andra konsekvenser.

15.2 Utredningens förslag

15.2.1 Insolvensförordningens tillämplighet

Den reviderade förordningen har ett utökat tillämpningsområde jämfört med den tidigare insolvensförordningen. Detta innebär för svensk del att skuldsaneringsförfaranden numera ingår som ett av de svenska insolvensförfaranden (vid sidan om konkurs och företagsrekonstruktion) som omfattas av förordningen. Utredningen föreslår att det i lag med kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen framgår att insolvensförfaranden i svensk rätt,

enligt förordningen, är konkurs, företagsrekonstruktion och skuld-sanering.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.8.

15.2.2 Insolvensförordningens behörighetsregler

Utredningen konstaterar att det finns situationer när de allmänna forumregler som finns i 10 kap. rättegångsbalken och till vilka hänvisas såväl beträffande konkurs som beträffande företagsrekonstruktion inte överensstämmer med den reviderade insolvensförordningen. Utredningens förslag innebär att det i den lag som kompletterar insolvensförordningen ska anges att Stockholms tingsrätt är behörig domstol när det finns internationell behörighet att pröva frågor som avses i artikel 6 i förordningen men de svenska nationella forumreglerna inte anvisar någon behörig domstol.

Utredningens förslag innebär också att det i samma lag ska införas en bestämmelse som anger att sökanden ska styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt insolvensförordningen som ansökan avser. Vidare ska det framgå att en ansökan ska avvisas, om grunden för ansökan inte framgår och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd framgår av utredningens överväganden i avsnitt 6.4.

15.2.3 Nationella insolvensregister

Den reviderade insolvensförordningen innehåller regler som innebär att medlemsstaterna ska utforma nationella insolvensregister. Registren syftar både till att förbättra informationen till domstolar och borgenärer och till att förhindra att parallella insolvensförfaranden inleds samtidigt i olika medlemsstater. Registren ska sammankopplas genom den europeiska e-juridikportalen och därigenom bli sökbara för intressenter i samtliga medlemsstater. Förordningen innehåller även bestämmelser som anger vilken minimimängd information som registren ska innehålla.

Utredningen föreslår följande gällande nationella insolvensregister.

- Befintliga register ska användas i den mån sådana finns.
- Bestämmelserna om vad som ska registreras i de olika registren ska kompletteras för att motsvara de krav som ställs upp i förordningen.
- Ett nytt register förbeslut om skuldsanering ska införas.
- De myndigheter som i dag ansvarar för de befintliga registren med uppgifter om konkurser och företagsrekonstruktioner (Bolagsverket respektive länsstyrelserna) ska även framgent vara ansvariga myndigheter i förordningens mening.
- Vad gäller registret för beslut om skuldsanering ska detta föras av Bolagsverket.
- Även enskilda som inte bedriver näringsverksamhet ska finnas med i registren.
- Insamlandet av uppgifter ska, i likhet med i dag, ske genom att registreringsmyndigheten underrättas av den beslutsfattande domstolen eller myndigheten.
- Uppgifterna i insolvensregistren ska som huvudregel vara tillgängliga för allmänheten i fem år.

För alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd, se avsnitt 9.6.

15.2.4 Sekundära insolvensförfaranden

Ett uttalat syfte med revideringen av insolvensförordningen är att undvika att sekundära insolvensförfaranden inleds i onödan eftersom dessa kan vara både kostnadskrävande och ineffektiva. Det har därför införts en möjlighet för förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande att lämna en form av utfästelse till lokala borgenärer i en medlemsstat där ett sekundärinsolvensförfarande skulle kunna inledas. Utfästelsen innebär att förvaltaren förbinder sig att, avseende tillgångarna i ”sekundärstaten”, tillämpa de bestämmelser som skulle ha tillämpats om ett sekundärinsolvensförfarande hade inletts. Detta har kommit att kallas ”syntetiska förfaranden”, eftersom utfästelsen leder till ett slags förfarande i förfarandet.

Utredningens förslag innebär att kompletteringslagen ska innehålla en regel om omröstning och kvalificerad majoritet för godkännande av ett åtagande, som ska tillämpas i de fall ett syntetiskt sekundärförfarande inleds, dvs. om en förvaltare gör ett ensidigt åtagande som omfattar egendom eller borgenärer i Sverige. Reglerna har utformats efter förebild av bestämmelserna om omröstning om ackordsförslag i lagen om företagsrekonstruktion.

Utredningen föreslår vidare att Domstolsverket ska ta fram den praktiska vägledning och det stödmaterial som verket bedömer att domstolarna kan komma att behöva vid tillämpningen av bestämmelserna om samarbete med domstolar och förvaltare i andra medlemsstater.

Bestämmelsen innebär ingen utökning av förvaltarens ansvarsområde eftersom motsvarande krav redan finns i den nuvarande kompletteringslagen, se avsnitt 10.14.

15.2.5 Information till utländska borgenärer

Den reviderade insolvensförordningen innehåller i likhet med den tidigare förordningen bestämmelser om utländska borgenärs rätt att anmäla fordringar. Denna del har dock både ändrats och byggts ut i förhållande till den tidigare förordningen. Ändringarna syftar till att underlätta för utländska borgenärer att bevaka sin rätt.

Utredningens förslag innebär att det ska finnas en bestämmelse som anger att konkursförvaltaren eller rekonstruktören i en företagsrekonstruktion snarast efter det att en konkurs eller företagsrekonstruktion har beslutats åläggs att underrätta kända borgenärer som befinner sig utomlands.

För alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd, se avsnitt 11.4.

15.2.6 Insolvensförfaranden i koncerner

Den reviderade insolvensförordningen innehåller en rad bestämmelser om samordning och samarbete mellan domstolar och förvaltare vid insolvensförfaranden i koncerner. Sådana bestämmelser saknas helt i den tidigare insolvensförordningen. För att dessa bestämmelser ska kunna tillämpas i Sverige krävs, enligt utredningens mening, att förvaltare och domstolar är väl informerade om hur

de ska gå tillväga i händelse av att flera bolag i en koncern är föremål för insolvensförfaranden.

Utredningen föreslår att Domstolsverket även här ska ta fram den praktiska vägledning och det stödmaterial som verket bedömer att domstolarna kan komma att behöva vid tillämpning av bestämmelserna om samarbete och samordning vid insolvensförfaranden i koncerner.

För alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd hänvisas till utredningens överväganden i avsnitt 12.4.

15.2.7 Lagtekniska frågor

Den tidigare insolvensförordningen tillämpas sedan ikraftträdandet den 31 maj 2002 som gällande rätt i Sverige. Vid tillkomsten av förordningen bedömdes det att det fanns ett behov av att i viss mån anpassa nationella författningar till insolvensförordningen. Sådana bestämmelser finns i lagen (2005:1046) om kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen samt i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

Utredningens förslag innebär att lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska upphävas och ersättas med en ny lag som innehåller kompletterande bestämmelser till den reviderade insolvensförordningen.

Utredningens förslag innebär även att förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden ändras på så sätt att den kompletterar den reviderade insolvensförordningen.

15.3 Uppgifter om vilka som berörs av utredningens förslag

15.3.1 Registerförande myndigheter

Utredningens förslag innebär effekter för Bolagsverket och länsstyrelserna med anledning av att deras respektive register innehållande uppgifter om insolvensförfaranden måste anpassas och byggas ut för att uppfylla de krav som förordningen ställer på det eller de insolvensregister som en medlemsstat ska upprätthålla.

Bolagsverket

Bolagsverket har drygt 1 100 000 företag registrerade i sina olika register. Av dessa är nästan 500 000 aktiebolag, cirka 470 000 enskilda näringsidkare, cirka 63 000 handelsbolag och cirka 15 000 ekonomiska föreningar.¹

Enligt siffror från Bolagsverket per den 5 november 2015 pågick konkurs i 8 454 aktiebolag, 96 ekonomiska föreningar och 114 handelsbolag. Vidare hade Bolagsverket registrerat 1 801 personliga konkurser i sitt konkursregister mellan januari och den 5 november 2015.² Dessutom hade Bolagsverket då totalt 134 företagsrekonstruktioner registrerade.

Vad gäller utländska insolvensförfaranden som Bolagsverket registrerar och kungör med stöd av 3 § lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen förekommer endast ett fåtal sådana ärenden per år. Bolagsverket har inte kunnat få fram exakta siffror för dessa ärenden eftersom verket inte har fört särskild statistik över dem. Verket har emellertid uppskattat antalet till 10–15 registreringar och kungörelser per år gällande utländska företags svenska filialer. Därutöver har nio huvudinsolvensförfaranden rörande aktiebolag registrerats och kungjorts sedan 2005. Insolvensförfaranden som avser fysiska personer har registrerats och kungjorts för sex personer sedan år 2005.

Länsstyrelserna

De länsstyrelser som har ansvar för stiftelseregistret kommer att påverkas av utredningens förslag. I oktober 2015 fanns 16 pågående insolvensförfaranden antecknade i länsstyrelsernas stiftelseregister.

¹ Siffrorna kommer från Bolagsverket och är från den 5 november 2015.

² Pågående personliga konkurser under 2014 var 2 086 och avslutade personliga konkurser under 2014 var 1 046.

15.3.2 Övriga berörda myndigheter

Domstolsverket och domstolarna

Domstolsverket och domstolarna kommer att påverkas av utredningens förslag så till vida att Domstolsverket föreslås erbjuda domstolarna stöd och praktisk vägledning i fråga om vissa av förordningens bestämmelser. Domstolarna kommer i samband med att förordningen börjar tillämpas få pröva ”åtaganden” vid ansökan om sekundära förfaranden (se under avsnitt 10 ovan) men också få ta hänsyn till fler samarbetsbestämmelser, lämna mer information till insolvensregistren och i viss utsträckning arbeta med samordnade förfaranden avseende koncerner.

Under en tioårsperiod har det inträffat 33 konkurser i Sverige beträffande gäldenärer som haft utländskt organisations-/personnummer. För företagsrekonstruktioner har ingen sådan statistik varit möjlig att få fram.

I samtal med utredningen har Domstolsverket uppgett att för det fall antalet gränsöverskridande insolvensförfaranden håller sig på den låga nivå de har gjort hittills bör Sveriges Domstolars kostnader för genomförande av förslagen rymmas inom ramen för befintliga anslag.

Kronofogdemyndigheten

Utredningens förslag innebär också effekter för Kronofogdemyndighetens verksamhet med anledning av att myndigheten ska föra över uppgifter om skuldsanering till Bolagsverkets skuldsaneringsregister. Antalet inkomna ansökningar om skuldsanering uppgick under 2014 till cirka 13 300.

15.3.3 Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting.

15.3.4 Förvaltare och rekonstruktörer

De utökade skyldigheterna och den tydligare formaliseringen av samarbete och information mellan de olika aktörerna i ett insolvensförfarande, samt reglerna kring samordnade förfaranden i koncernförhållanden kan innebära ökade kostnader för konkursförvaltningen som helhet. Med tanke på de situationer där reglerna typiskt sett kan komma till tillämpning vid konkurs kommer merkostnader i de allra flesta fall belasta borgenärskollektivet och inte staten, genom dess subsidiära ansvar för konkurskostnader. Rekonstruktörerna å sin sida betalas av det rekonstruerade företaget. Emellertid bygger beräkningarna på förutsättningen att merkostnaderna i förvaltningen uppvägs av att det utökade samarbetet mellan aktörerna i förfarandet leder till ett sammantaget bättre utfall i insolvensförfarandet för berörda borgenärer.

De delar av förordningen som rör samarbete mellan förvaltare samt samarbete mellan förvaltare och domstolar kommer att även att påverka förvaltarna eftersom nya rutiner och arbetssätt kommer att krävas i de fall insolvensförordningen är tillämplig. Eftersom det även framöver sannolikt kommer vara ganska ovanligt med parallella förfaranden i flera länder och ännu mer sällsynt med sådana förfaranden som kräver samarbete mellan förvaltare och domstolar torde dessa kostnader emellertid bli blygsamma. Vid kontakt med representanter för Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige (REKON) har man dessutom uppgivit att kunskap rörande innehåll och tillämpning av de reviderade bestämmelserna i förordningen ryms inom kostnaderna för löpande fortbildning av förvaltare och rekonstruktörer. Några merkostnader kommer således inte att uppstå med anledning av förslagen.

15.3.5 Gälldenärer och borgenärer

Enligt rådets motivering är syftet med revideringen av insolvensförordningen att effektivisera de gränsöverskridande insolvensförfarandena för att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl och kan stå emot ekonomiska kriser (se dok 2015/C 141/02). Det har dock inte gått att få fram några siffror på hur stora dessa effekter kan komma att bli för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Utredningen anser dock att både gälldenärer och borgenärer kommer att påverkas positivt med anledning av bestämmelserna i den reviderade insolvensförordningen. Vad gäller gälldenärerna har åtgärder vidtagits för att fler personer ska ha möjlighet att få en andra chans och genomgå skuldsanering alternativt få sitt företag rekonstruerat. Vidare syftar de många bestämmelserna i förordningen som rör samarbete och kommunikation mellan de olika parterna i gränsöverskridande insolvensförfaranden till en effektiv förvaltning av egendom (se bland annat avsnitten 10 och 12). Förordningen innehåller också bestämmelser som syftar till att säkerställa skyddet av lokala intressen (se avsnitt 10). Vad gäller borgenärerna tillvaratas deras intressen på ett bättre sätt genom att regler som hindrar forum shopping har tagits in i förordningen (se avsnitt 6.3.1). Även borgenärerna gynnas av en effektivare förvaltning på grund av ökat samarbete och kommunikation mellan parterna (se även här avsnitten 10 och 12). Dessutom gör införandet av insolvensregister att borgenärerna får bättre möjligheter att skydda sina fordringar.

I inledningsskedet bedöms utredningens förslag emellertid inte få några mätbara effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

15.4 Ekonomiska konsekvenser för de övervägda regleringsalternativen

Länsstyrelserna

Länsstyrelsen i Stockholm har till utredningen uppgivit att täckning för de kostnader ett utbyggt register medför kan bekostas inom befintliga ramar.

Bolagsverket

Bolagsverket har på utredningens förfrågan gjort följande grova uppskattning av verkets kostnader att bygga ut de register som innehåller uppgifter om insolvensförfaranden på det sätt som utredningen föreslår. Den totala systemutvecklingskostnaden beräknas till 1 500 arbetstimmar. Därutöver tillkommer så kallad kravställning om cirka 1 100 arbetstimmar och test om cirka 1 500 arbetstimmar. Detta leder till en sammanlagd systemutvecklingskostnad om 4 100 arbetstimmar under genomförandefasen.

Därutöver har Bolagsverket beräknat tid för projektkoordinering/-ledning/-administration, kommunikation, framtagning av arkitektur samt juridiska och säkerhetsmässiga frågeställningar. Detta leder till totalt cirka 6 800 timmar i utvecklingskostnad, vilket uppges vara en grov uppskattning som baseras på ett genomförande i projektform.

Vidare uppskattar Bolagsverket att ytterligare 250 arbetstimmar tillkommer i uppstartskostnader för verksamheten (fördelat på cirka 150 timmar informationsmaterial, 50 timmar rutinbeskrivningar, 50 timmar utbildning).

Med en antagen schablonkostnad på 900 kronor per timme blir kostnaderna därmed totalt 8 miljoner kronor (9 050 arbetstimmar) i utvecklingskostnad för utredningens förslag.

Bolagsverket är avgiftsfinansierat och har endast ett begränsat anslag för vissa verksamhetsgrenar.

Kronofogdemyndigheten

På förfrågan från utredningen har Kronofogdemyndigheten gjort en beräkning av de kostnader myndigheten får om ett register med skuldsaneringsuppgifter införs. Kostnaderna hänför sig till att Kronofogdemyndigheten måste anpassa sitt verksamhetsstöd för skuldsanering på olika sätt för att bland annat möjliggöra att uppgifter skickas till Bolagsverkets skuldsaneringsregister. En anpassning av verksamhetsstöden för både skuldsanering och konkurstillsyn måste också ske till förordningens bestämmelser i stort.

Införandekostnaden för att enbart utveckla Kronofogdemyndighetens verksamhetsstöd för att tillgodose behovet av ett register beräknas till 4 miljoner kronor. Den årliga kostnaden för förvaltning och drift av detta uppgår till 1 miljon kronor. Kronofogdemyndighetens övriga införandekostnader med anledning av insolvensförordningens införande har av myndigheten beräknats till 7 miljoner kronor. Kostnaderna avser övrig IT-utveckling, utbildning och informationsinsatser. Löpande kostnader för denna del beräknas uppgå till 4 miljoner kronor. Kostnaderna hänför sig till drift och förvaltning av verksamhetsstöden, kommunikation och samarbete med bland annat domstolar och borgenärer samt kostnader för porto och kungörelser.

Sammantaget innebär insolvensförordningens införande tillsammans med utredningens förslag att Kronofogdemyndigheten får införandekostnader på 11 miljoner kronor och årliga kostnader på 5 miljoner kronor. Insolvensförordningens införande utan ett register som rör skuldsanering för enskilda medför införandekostnader på 10 miljoner kronor och årliga kostnader på 6 miljoner kronor.

15.5 Finansiering av förslagets kostnader för Kronofogdemyndigheten och Bolagsverket

Bolagsverket

Som konstaterats i avsnitt 15.4 är Bolagsverket avgiftsfinansierat och har endast ett begränsat anslag för vissa verksamhetsgrenar. Myndigheten har ett sedan tidigare upparbetat s.k. myndighetskapital.

Förordningen tillåter inte att någon avgift tas ut av den som begär ut sådana uppgifter som förordningen anger som obligatoriska i de nationella insolvensregistren. Det är alltså inte möjligt att finansiera eventuella kostnader för Bolagsverket genom att ta ut avgifter för sökningar i registren enligt insolvensförordningen.

Bolagsverket har på förfrågan från utredningen gjort bedömningen att kostnaden för att detaljspecificera, utveckla och testa IT-stöd för utbyggnad av befintliga register skulle kosta cirka 8 miljoner kronor.³ Att bygga ett helt nytt och fristående register (som även på sikt sannolikt ska vara kompatibelt med den europeiska e-juridikportalen) beräknas kosta cirka 12 miljoner kronor.⁴

Vid kontakt med Bolagsverket har det framkommit att verket tidigare fått anslagstilldelning för att starta upp register. Dessa finansieras sedan med avgifter. Bolagsverket har vidare i yttrande till utredningen uppgett att en uppbyggnad av ett eller flera insolvensregister skulle kunna finansieras genom de intäkter som den totala registreringsverksamheten genererar. Det skulle då eventuellt finnas behov av att justera de nuvarande avgiftsnivåerna. Bolagsverket har uppgett att de löpande kostnaderna för att upprätthålla ett skuldsaneringsregister inte kräver att ytterligare medel tillförs myndigheten.

³ Bolagsverket uppskattar att detta skulle kräva cirka 9 050 timmar i total utvecklingskostnad.

⁴ Bolagsverket har vid samråd med utredningen angett att beräkningen av kostnaden för ett nytt register är svårare att göra eftersom en total nyutveckling av ett system innebär en mängd förstagångsinsatser (detta på grund av förändrad arkitektur, separat register, integrationer med mera). Verket anför vidare att eftersom en sådan nyutveckling skulle kunna gynna även andra delar av deras verksamhet så är inte rimligt att lägga fram detta alternativ som en kostnad enbart för insolvensregistret. Däremot har verket gjort antagandet att kostnaden för ett nytt insolvensregister motsvarar en utbyggnad av befintliga register med en påföljande migrering av uppgifterna till en ny plattform. En mycket grov uppskattning av kostnaden för detta är 4 miljoner kronor vilket skulle ge en sammanlagd kostnad på 12 miljoner kronor totalt för ett nytt fristående insolvensregister.

Med beaktande av Bolagsverkets yttrande och det upparbetade myndighetskapital som Bolagsverket har, anser utredningen att anslag inte behöver tillföras Bolagsverket för att finansiera inrättandet av ett skuldsaneringsregister och anpassning i övrigt av befintliga register i enlighet med de författningsförslag som utredningen presenterar.

För det fall regeringen anser att en anslagsfinansiering av etableringen av nationella insolvensregister kan komma i fråga föreslår utredningen att de kostnader som lagförslagen innebär finansieras genom en höjning av de förseningsavgifter som utgår om ett aktiebolag dröjer med att ge in sin årsredovisning till Bolagsverket.⁵ I dag uppgår en förseningsavgift till 5 000 kronor. Vid ytterligare försening utgår ytterligare en avgift om 5 000 kronor och vid ytterligare försening utgår en sista avgift om 10 000 kronor.⁶ Avgifterna har inte förändrats sedan systemet med förseningsavgifter infördes år 1993. Under samma tid har prisbasbeloppet ökat från 34 400 kronor till 44 400 kronor. En höjning av förseningsavgifterna till 6 000 kronor för första respektive andra beslutet och 12 000 kronor för det tredje beslutet beräknas innebära en ökad inleverans till statskassan med 24 miljoner kronor.⁷ Det är uppenbart att även en något mindre höjning av förseningsavgifternas nivå skulle kompensera för förslagens kostnader.⁸

I enlighet med vad Bolagsverket har uppgett gör utredningen bedömningen att anslagsfinansiering inte är nödvändig för Bolagsverkets löpande kostnader för att upprätthålla skuldsaneringsregistret och övriga anpassningar av befintliga register.

⁵ Se 8 kap. 6 § årsredovisningslagen (1995:1554) ang. förseningsavgifter.

⁶ För publika aktiebolag utgår dubbla belopp.

⁷ Siffror från Bolagsverket. Beräkningen har utgått från 2013 års volymer och det skulle då innebära ökad inleverans till statskassan med 24 miljoner kronor (vid förseningsavgift på 6 000 kronor för beslut 1, 6 000 kronor beslut 2 och 12 000 kronor för beslut 3) respektive 48 miljoner kronor (vid förseningsavgift på 7 000 kronor vid beslut 1, 7 000 kronor vid beslut 2 och 14 000 kronor vid beslut 3).

⁸ Det finns ett förslag om liknande finansiering av lagförslagen i betänkandet "En översyn av årsredovisningslagarna", SOU 2015:8. Den föreslagna ökningen av avgifterna skulle dock täcka den ökade kostnaden som samtliga föreslagna lagförslag medför.

Kronofogdemyndigheten

De kostnader som Kronofogdemyndigheten har uppskattat att myndigheten kommer att ha med anledning av de författningsförslag som utredningen presenterar är bl.a. utbildningskostnader och kostnader för informationsinhämtning. Utredningen gör bedömningen att den typen av kostnader sannolikt inte kan leda till ökade anslag för myndigheten. Vad gäller den uppskattade kostnaden för att anpassa myndighetens verksamhetsstöd till insolvensförordningens bestämmelser om register uppfattar utredningen att kostnaden avser rapportering av beslut till Bolagsverket. Kostnaden har av Kronofogdemyndigheten uppskattats till fyra miljoner kronor med en årlig löpande kostnad om en miljon kronor. Utredningen gör bedömningen att dessa kostnader bör rymmas inom myndighetens befintliga ramar.

För det fall regeringen anser att en anslagsfinansiering av etableringen av nationella insolvensregister kan komma i fråga föreslår utredningen att de kostnader som lagförslagen innebär finansieras genom en höjning av de förseningsavgifter som utgår om ett aktiebolag dröjer med att ge in sin årsredovisning till Bolagsverket (se ovan angående bedömningen avseende Bolagsverket).

15.6 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

En EU-förordning ska inte genomföras i nationell rätt. Den reviderade insolvensförordningen blir i stället bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna (med undantag för Danmark). De förslag som utredningen lägger fram är en direkt följd av bestämmelserna i den reviderade insolvensförordningen.

I två fall har utredningen inte utnyttjat de undantag från reglering gällande enskilda som förordningen tillåter (se avsnitt 9.6). I artikel 24.4 anges att medlemsstaterna har möjlighet att bestämma att undanta enskilda personer som inte bedriver näringsverksamhet från att finnas med i insolvensregistret. Utredningen föreslår att enskilda inte undantas. Om medlemsstaten inte väljer att exkludera icke näringsidkare från att finnas med i insolvensregistret finns

ändå en möjlighet att skapa tröghet i systemet när det gäller sökningar på enskilda personer. Förordningen möjliggör för medlemsstaterna att ställa krav på att den som begär ut information om en icke näringsidkare ska visa ett berättigat intresse för att en uppgift beträffande den enskilde ska kunna lämnas ut. Som framgår ovan under avsnitt 9.6.3 har utredningen gjort bedömningen att denna möjlighet inte ska utnyttjas. Att undantagen inte utnyttjas innebär inte att utredningens förslag går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen eftersom samtliga förslag är inom ramen för vad som är tillåtet i förordningen. Detta innebär i sin tur att förslagen är förenliga med EU-rätten.

15.7 Konkurrensförhållanden

Företagens verksamhet har i allt högre grad betydelse för EU:s medlemsstater. För att den inre marknaden ska kunna fungera krävs det att även insolvensförfaranden kan hanteras på ett effektivt och smidigt sätt. Fungerande insolvensförfaranden gynnar i sin tur konkurrensen mellan företag. Syftet med insolvensförordningen är att bestämmelserna ska leda till effektivare insolvensförfaranden vilket kommer att gynna både borgenärer och gäldenärer.

Förordningen är gynnsam för en sund konkurrens mellan företagen, t.ex. genom att försvåra forum shopping (se avsnitt 6.3.1). Förordningen syftar även till att undanröja konkurrensnackdelar som kommer av nationella bestämmelser.

Varken utredningens förslag till lagändringar eller insolvensförordningens bestämmelser i övrigt innebär att konkurrensförhållanden mellan företag påverkas negativt. Detta eftersom förslagen och bestämmelserna träffar samtliga företag i samma situation på samma sätt.

15.8 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Majoriteten av bestämmelserna i den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas från och med den 26 juni 2017. Bestämmelserna om inrättande av insolvensregister ska tillämpas från och med den 26 juni 2018. Slutligen ska bestämmelserna om sammankoppling av dessa register tillämpas från och med den 26 juni 2019. Kommissionen ska anta genomförandeakter beträffande sammankopplingen av register senast den 26 juni 2019. De lagändringar som utredningen föreslår bör träda i kraft vid motsvarande tidpunkter. Det innebär att lagen med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen bör träda i kraft den 26 juni 2017, att bestämmelserna om insolvensregister bör träda i kraft den 26 juni 2018 och att bestämmelserna om sammankoppling av registren bör träda i kraft den 26 juni 2019.

Enligt utredningens bedömning kan den reviderade insolvensförordningen komma att föranleda vissa informationsinsatser. Beträffande domstolarna bör en sådan insats genomföras av Domstolsverket. Kostnaderna för en sådan eventuell informationsinsats bör enligt verkets egen bedömning kunna rymmas inom befintliga kostnadsramar.

15.9 Samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt

Utredningen har beaktat de övriga samhällsfrågor som anges i 14 och 15 §§ i kommittéförordningen (1998:1474) men har inte funnit att förslagen har någon betydelse i dessa avseenden.

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den reviderade insolvensförordningen ska, enligt artikel 84 och 92 tillämpas på insolvensförfaranden som inleds den 26 juni 2017 eller därefter. Rättshandlingar som gäldenären vidtagit före denna dag regleras av den lag som var tillämplig när rättshandlingen företogs. Den tidigare insolvensförordningen ska fortsätta att tillämpas på förfaranden som har omfattats av den och som har inletts före den 26 juni 2017.

De förslag som utredningen lägger fram i detta betänkande är avsedda att komplettera den reviderade insolvensförordningen. Utredningen föreslår mot bakgrund av detta att de lagförslag som avser en lag med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen och ett förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden ska träda i kraft den 26 juni 2017, dvs. samma dag från vilken den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas.

Bestämmelserna om insolvensregister i insolvensförordningens artikel 24 ska tillämpas från och med den 26 juni 2018 medan artikel 25 som reglerar sammankopplingen av nationella register och åtkomsten till dem via den europeiska e-juridikportalen ska tillämpas från och med den 26 juni 2019.

Det kan noteras att kommissionen, enligt artikel 25.2, senast den 26 juni 2019 ska anta genomförandeakter om bl.a. tekniska specifikationer och kriterier för den söktjänst som ska kunna användas genom den europeiska e-juridikportalen. Dessa torde dock vara en förutsättning för att medlemsstaterna ska kunna fullgöra sin skyldighet att (samma dag) sammankoppla sina insolvensregister.

Utredningen föreslår att de författningsändringar som läggs fram i betänkandet och som rör registrering av insolvensförfaranden ska

tillämpas från och med den 26 juni 2018. De av utredningens förslag som rör sammankopplingen av insolvensregister och tillgången till dem via den europeiska e-juridikportalen föreslås dock träda i kraft från och med den 26 juni 2019.

Utredningen föreslår vidare att lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska upphävas. Det krävs dock en övergångsbestämmelse som anger att den även i fortsättningen ska gälla för insolvensförfaranden som inletts före den 26 juni 2017 och som omfattas av den tidigare insolvensförordningen.

17 Författningskommentar

17.1 Förslaget till lag (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen

Utredningens förslag till ny kompletteringslag bygger till stora delar på den nuvarande lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen. Den tidigare kompletteringslagen är emellertid ett komplement till rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden medan den nya lagen blir ett komplement till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden. I författningskommentaren hänvisas till sådana uttalanden från äldre förarbeten som har bedömts fortfarande ha relevans. Givetvis kan även det som i övrigt har uttalats i äldre förarbeten i viss utsträckning tjäna till ledning vid tillämpningen.

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Insolvensförfaranden i svensk rätt är enligt insolvensförordningen konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering.

Paragrafens *första stycke* anger syftet med den nya lagen, nämligen att komplettera bestämmelserna i den reviderade insolvensförordningen. Bestämmelsen är utformad på samma sätt som sin motsvarighet i den tidigare kompletteringslagen.

I *andra stycket* anges att skuldsanering är ett av de svenska insolvensförfaranden som vid sidan om konkurs och företagsrekonstruktion numera faller in under förordningens tillämpningsområde.

Förarbeten till motsvarande bestämmelse i den tidigare kompletteringslagen finns i prop. 2005/06:37 s. 47. Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.8.

2 § En ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion ska anses avse ett förfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen (huvudinsolvensförfarande), om det inte anges att den avser ett förfarande enligt artikel 3.2 insolvensförordningen (territoriellt begränsat förfarande). Sökanden ska styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt insolvensförordningen som ansökan avser.

En ansökan ska avvisas, om grunden för ansökan inte framgår och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

En ansökan om skuldsanering ska anses avse ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen.

Bestämmelsen behandlar ansökan om konkurs, företagsrekonstruktion och skuldsanering i de fall insolvensförordningen är tillämplig. Förarbeten till motsvarande bestämmelse i den tidigare kompletteringslagen finns i prop. 2005/06:37 s. 47 f. Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.3.

Paragrafens *första* och *andra stycke* motsvarar 2 § i den tidigare kompletteringslagen. Paragrafen ska i denna del ses tillsammans med bestämmelserna om ansökans innehåll i 2 kap. 1 § konkurslagen och 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion. Rätten är enligt insolvensförordningen skyldig att pröva sin behörighet. Sökanden ska därför ange vilken typ av insolvensförfarande som ansökan avser och grunderna för domstolens internationella behörighet.

Av *tredje stycket* framgår att skuldsanering alltid ska anses vara ett huvudinsolvensförfarande. Detta har sin grund i att skuldsanering förutsätter att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige, vilket också är den omständighet som grundar behörighet enligt insolvensförordningen för att besluta om ett huvudinsolvensförfarande. I de lagförslag som regeringen lagt fram i lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på nytt* följer det av 12 § förslaget till lag om skuldsanering och av 13 § förslaget till lag om skuldsanering för företagare att ansökan ska innehålla uppgifter som visar att gäldenären har sina huvudsakliga intressen i Sverige. Mot den bakgrunden har det inte bedömts finnas skäl att i kompletteringslagen ytterligare precisera vilket innehåll ansökan ska ha. Utredningens överväganden finns i avsnitt 6.4.

3 § När ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat och förfarandet avser en gäldenär med ett driftställe i Sverige, ska beslutet anmälas till Bolagsverket för kungörande. Också i andra fall får en sådan anmälan göras. Insolvensförfarandet ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om insolvensförfaranden i offentliga register gäller också när ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat. Beslutet ska anmälas till Bolagsverket som ska underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som ska framgå av anmälan om kungörande enligt första stycket och av anmälan om registrering enligt andra stycket.

För kungörande och hantering av anmälan om registrering får Bolagsverket ta ut avgifter. Regeringen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kungörande och registrering i Sverige av insolvensförfaranden i andra medlemsstater. Bestämmelsen motsvarar i sak 3 § i den nuvarande lagen. I *andra stycket* har emellertid beslut om konkurs och beslut om företagsrekonstruktion bytts ut mot beslut om insolvensförfaranden, eftersom insolvensförordningen numera även innefattar skuldsanering. För tidigare förarbeten, se prop. 2005/06: 37 s. 49 f. För utredningens överväganden se avsnitt 9.4.11.

4 § Vid konkurs och företagsrekonstruktion är det konkursförvaltaren respektive rekonstruktören som har den underrättelseskyldighet som avses i artikel 54 insolvensförordningen. Det framgår av 21 § lagen (2016:000) om skuldsanering och 23 § lagen (2016:000) om skuldsanering för företagare att Kronofogdemyndigheten har motsvarande skyldighet vid skuldsanering.

Genom bestämmelsen åläggs förvaltaren respektive rekonstruktören uppgiften att underrätta kända borgenärer i andra medlemsstater enligt artikel 54 insolvensförordningen. Vidare anges upplysningsvis att det finns motsvarande bestämmelse om Kronofogdemyndighetens skyldighet att underrätta kända utländska borgenärer i förslagen till nya skuldsaneringslagar i lagrådsremissen *Skuldsanering – förbättrade möjligheter för överskuldssatta att starta om på nytt*.

Den motsvarande bestämmelsen i den tidigare kompletteringslagen omfattade även skyldigheten att registrera ett insolvensförfarande i andra medlemsstater. Denna registreringskyldighet framgår numera direkt av artikel 29 insolvensförordningen. Utredningens överväganden finns i avsnitt 11.4.2.

5 § Om det finns svensk domsrätt enligt artikel 6 insolvensförordningen och någon annan behörig domstol saknas, är Stockholms tingsrätt behörig.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om reservforum. Av artikel 6 insolvensförordningen följer att en talan som är en direkt följd av ett insolvensförfarande och har ett nära samband med detta kan väckas vid domstolarna i den medlemsstat där insolvensförfarandet har inletts. Om det pågår ett insolvensförfarande i Sverige kan således svensk domstol enligt förordningen vara behörig att pröva också en sådan talan. Frågan blir då vilken svensk domstol som ska göra detta. Paragrafen anger att Stockholms tingsrätt är behörig om det finns svensk domsrätt enligt förordningen och det enligt svenska nationella forumregler saknas någon annan behörig domstol. Ett exempel på när regeln kan komma att bli tillämplig är om ett insolvensförfarande inletts vid svensk domstol och förvaltaren vill väcka talan om återvinning mot en svarande med hemvist i en annan medlemsstat. Om de svenska nationella forumreglerna inte pekar ut någon behörig domstol är Stockholms tingsrätt behörig att pröva talan.

Frågan om svensk domsrätt enligt den tidigare insolvensförordningen har prövats av Högsta domstolen (återvinning i internationella förhållanden), se NJA 2013 s. 22 och NJA 2013 s. 31. För utredningens avväganden se avsnitt 6.4.

6 § Vid borgenärernas godkännande av ett sådant åtagande som avses i artikel 36 insolvensförordningen ska åtagandet anses vara godkänt om tre femtedelar av de röstande har godkänt åtagandet och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

Paragrafen reglerar vilken kvalificerad majoritet som krävs vid omröstning om ett sådant åtagande som avses i artikel 36 insolvensförordningen.

Av artikel 36 insolvensförordningen följer att om förvaltaren gör ett åtagande gentemot lokala borgenärer i syfte att undvika att ett sekundärt insolvensförfarande inleds (s.k. syntetiskt sekundärförfarande) ska åtagandet godkännas av de lokala borgenärerna. För godkännandet ska de regler tillämpas som används vid antagande av rekonstruktionsplaner. I svensk rätt finns det inte några bestämmelser om antagande av rekonstruktionsplaner. Det föreskrivs därför i kompletteringslagen vilken majoritet som ska krävas vid omröstning om godkännande av ett åtagande. Bestämmelsen har utformats efter förebild av bestämmelserna om borgenärsmajoritet vid offentligt ackord i 3 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion och 12 kap. 15 § konkurslagen.

Det följer av insolvensförordningen vilka borgenärer som ska anses röstberättigade, nämligen de som är lokala borgenärer. Det är de borgenärer vars fordringar har uppkommit till följd av eller i samband med verksamheten vid ett driftställe i en annan medlemsstat än den där gäldenären har sina huvudsakliga intressen.

Det finns inte några formella krav på hur omröstningen ska gå till och det krävs inte att den sker vid ett sammanträde. Eftersom godkännandet kan komma att bli föremål för domstolsprövning bör dock förvaltaren säkerställa att omröstningsförfarandet dokumenteras på ett sådant sätt att ett godkänt åtagande kan styrkas i efterhand.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.14.

7 § En begäran om att inleda ett samordningsförfarande för en koncern enligt artikel 61 insolvensförordningen som görs vid en domstol som handlägger ett konkursärende beträffande en av koncernens medlemmar ska handläggas i konkursärendet. I den mån inte annat följer av insolvensförordningen ska bestämmelserna i konkurslagen (1987:672) tillämpas vid handläggningen.

Görs begäran vid en domstol som handlägger ett ärende om företagsrekonstruktion beträffande en av koncernens medlemmar ska den handläggas i det ärendet. I den mån inte annat följer av insolvensförordningen ska bestämmelserna i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion tillämpas vid handläggningen.

En förutsättning för att begära att ett samordningsförfarande för en koncern inleds är att det redan pågår ett insolvensförfarande för någon av koncernens medlemmar vid domstolen. Av paragrafens

första stycke framgår att om en sådan begäran ges in till en domstol som redan handlägger ett konkursärende som rör någon av koncernens medlemmar så ska begäran handläggas i det ärendet och konkurslagens bestämmelser ska tillämpas i den mån det inte finns särskilda bestämmelser i insolvensförordningen.

Av *andra stycket* framgår på motsvarande sätt att om det ärende som är anhängigt vid domstolen rör företagsrekonstruktion ska begäran handläggas i det ärendet.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 12.4.

8 § Bolagsverket ska ansvara för att de uppgifter som avses i artikel 24.2 insolvensförordningen och som finns i aktiebolagsregistret, föreningsregistret, handelsregistret, konkursregistret, europabolagsregistret och europa-köoperativregistret är tillgängliga på det sätt som anges i artikel 27.1 insolvensförordningen.

Vad som sägs i första stycket ska beträffande stiftelseregistret gälla för länsstyrelserna.

Vid konkurs och företagsrekonstruktion ska uppgifterna inte längre vara tillgängliga enligt första stycket när fem år förflutit efter utgången av det kalenderår då konkursen eller företagsrekonstruktionen avslutades.

I artikel 24.2 insolvensförordningen anges vilka uppgifter om insolvensförfaranden som ska registreras. Av artikel 27.1 följer att registren ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen.

I paragrafens *första stycke* anges att Bolagsverket, som är registermyndighet, ska ansvara för att de uppgifter som krävs enligt insolvensförordningen ska vara tillgängliga på avsett vis. Närmare uppgifter om hur sammankopplingen ska gå till kommer att föreskrivas av kommissionen i genomförandeakter.

Av *andra stycket* framgår att länsstyrelserna har motsvarande ansvar beträffande stiftelseregistret.

Tredje stycket föreskriver att uppgifterna inte längre ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen när fem år förflutit från utgången av det kalenderår då konkursen eller företagsrekonstruktionen avslutades. Bestämmelsen är tillämplig på juridiska personer. De register som avses saknar i stor utsträckning regler om gallring men innehåller andra begränsningar i fråga om hur uppgifter får sökas efter viss tid.

Beträffande fysiska personer finns bestämmelser om gallring i 7 § konkurslagen (1987:672) och i 8 § förslaget till lag om skuldsaneringsregister.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.2 och 9.4.9.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 26 juni 2019 i fråga om 8 § och i övrigt den 26 juni 2017.
2. Genom lagen upphävs lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen.
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för insolvensförfaranden som inletts före den 26 juni 2017 och som omfattas av rådets förordning (EG) 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden.

I *första punkten* anges att 8 § som rör sammankopplingen av insolvensregister så att de blir tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen träder i kraft den 26 juni 2019. I övrigt träder lagen i kraft den 26 juni 2017, dvs. samma dag från vilken den reviderade insolvensförordningen ska tillämpas. Enligt artikel 84 i den reviderade insolvensförordningen ska den tidigare insolvensförordningen tillämpas på insolvensförfaranden som inletts före den 26 juni 2017. Tillämpningen av den svenska kompletteringslagen korresponderar med detta. Det innebär att ansökningar om att inleda ett insolvensförfarande som kommer in till domstolen, eller vid skuldsanering till Kronofogdemyndigheten, den 26 juni 2017 eller därefter ska prövas enligt 2 § denna lag.

I *andra punkten* anges att den lag som kompletterar den tidigare insolvensförordningen inte längre ska gälla.

Av *tredje punkten* följer dock att i den mån den tidigare insolvensförordningen är tillämplig på ett insolvensförfarande ska också den tidigare kompletteringslagen tillämpas.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 16.

17.2 Förslaget till lag (2017:000) om skuldsaneringsregister

Lagens syfte

1 § Syftet med denna är lag är att göra det möjligt för borgenärer, domstolar och andra myndigheter att få tillgång till information om pågående skuldsaneringsförfaranden.

Av paragrafen framgår lagens syfte, nämligen att möjliggöra för allmänheten att få tillgång till information om pågående skuldsaneringsförfaranden. Därigenom uppfylls också insolvensförordningens krav på att det ska finnas nationella insolvensregister.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.5.

Skuldsaneringsregister

2 § Bolagsverket får med hjälp av automatiserad behandling föra ett register med uppgifter om skuldsaneringsförfaranden.

I paragrafen anges att Bolagsverket får föra ett skuldsaneringsregister. Registret ska innehålla uppgifter om skuldsaneringsförfaranden oavsett om gäldenären är näringsidkare eller inte.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.7.

Förhållandet till personuppgiftslagen

3 § Vid behandling av personuppgifter som omfattas av denna lag gäller personuppgiftslagen (1988:204), om inte annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den.

Bolagsverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter som verket utför enligt denna lag.

I *första stycket* stadgas att i den mån inte något annat följer av lagen ska personuppgiftslagens bestämmelser gälla för den behandling av personuppgifter som sker i samband med förandet av skuldsaneringsregistret.

I *andra stycket* anges att Bolagsverket är personuppgiftsansvarigt för den behandling som sker enligt lagen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.8.

Ändamål

4 § Skuldsaneringsregistret får användas för upplysningar till den som begär uppgifter om pågående skuldsaneringsförfaranden. Bolagsverket får använda registret för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som förs hos verket samt för utfärdande av bevis om att en person inte genomgår skuldsanering.

I paragrafen anges ändamålet för den personuppgiftsbehandling som ska ske enligt lagen. Den som begär upplysningar om pågående skuldsaneringsförfaranden ska kunna få sådana upplysningar ur registret. Av 5 § följer att registret ska vara tillgängligt via den europeiska e-juridikportalen.

Bolagsverket får även använda registret för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som bolaget för. Som exempel kan nämnas att Bolagsverket för ett konkursregister med uppgifter om fysiska personers och dödsbonds konkurser.

Bolagsverket ska också kunna använda registret för att, efter begäran, utfärda bevis om att en person inte genomgår skuldsanering.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.5.

Sammankoppling av register

5 § Registret ska sammankopplas med andra insolvensregister i Europeiska unionen och vara tillgängligt för allmänheten genom den europeiska e-juridikportalen.

Paragrafen anger att skuldsaneringsregistret ska sammankopplas med andra insolvensregister och vara tillgängligt för allmänheten via den europeiska e-juridikportalen. Av artikel 27.1 insolvensförordningen följer att tillgången till registret ska vara kostnadsfri.

I den lag som kompletterar den reviderade insolvensförordningen finns en motsvarande bestämmelse som gäller för de övriga register som också ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.10.

Registrets innehåll

6 § Skuldsaneringsregistret får endast innehålla de uppgifter om skuldsaneringsförfaranden som behövs för att tillgodose de ändamål som anges i 4 § och som avser uppgifter om

1. gäldenärens namn, personnummer och adress,
2. datum för beslutet att inleda skuldsaneringen,
3. till vilken domstol ett överklagande av beslut om skuldsanering ska ges in och tidsfristen för detta,
4. tidsfrist för att anmäla fordringar mot gäldenären, samt
5. datum då skuldsaneringen är avslutad.

Om gäldenären har skyddade personuppgifter behöver dennes namn och adress inte anges i registret.

Av registret ska det framgå att skuldsanering är ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 om insolvensförfaranden.

I paragrafens *första stycke* anges vilka uppgifter som får registreras i skuldsaneringsregistret. Dessa överensstämmer med vad som följer av artikel 24.2 insolvensförordningen. Beträffande datum då skuldsaneringen är avslutad motsvarar detta normalt det datum då den fastställda betalningsplanen löper ut. För det fall skuldsaneringsbeslutet ändras eller upphävs kan datumet dock bli ett annat.

Andra stycket anger att för det fall gäldenären har skyddade personuppgifter räcker det att gäldenärens personnummer registreras. Namn och adress får därvid utelämnas.

Skuldsanering utgör alltid ett huvudinsolvensförfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen. Enligt *tredje stycket* ska detta framgå för den som hämtar uppgifter ur registret om ett skuldsaneringsförfarande.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.6.

Underrättelse om skuldsaneringsbeslut

7 § När ett beslut om skuldsanering fattats ska Kronofogdemyndigheten genast sända en underrättelse om beslutet till Bolagsverket. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter som anges i 6 §.

Kronofogdemyndigheten ska även underrätta verket om beslutet omprövats eller om det har prövats av domstol.

Skuldsanering handläggs av Kronofogdemyndigheten men det är Bolagsverket som ansvarar för skuldsaneringsregistret. I bestämmelsens *första stycke* anges därför att Kronofogdemyndigheten ska

underrätta Bolagsverket när ett beslut om skuldsanering har fattats. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter som enligt 6 § får registreras i registret.

Av *andra stycket* följer att Kronofogdemyndigheten även ska underrätta Bolagsverket om ett beslut om skuldsanering har omprövats eller om det efter överklagande har prövats av domstol.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.8.

Gallring

8 § Uppgifterna i registret ska gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under långre tid, senast den dag då planen löper ut.

Uppgifter om skuldsanering för företagare ska gallras senast tre år efter den dag då skuldsaneringen beviljades eller, om en betalningsplan löper under långre tid, senast den dag då planen löper ut.

I *första stycket* anges att uppgifterna i skuldsaneringsregistret ska gallras senast fem år efter den dag då skuldsaneringen inleddes, eller om en betalningsplan löper under länge tid, senast då planen löper ut.

Av *andra stycket* följer att motsvarande gallringstid vid skuldsanering för företagare är tre år.

Gallringstiderna överensstämmer med vad som gäller enligt kreditupplysningslagen (1973:1173). Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.9.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 26 juni 2019 i fråga om 5 § och i övrigt den 26 juni 2018.

Lagen om skuldsaneringsregister träder i kraft den 26 juni 2018, dvs. samma dag från vilken den reviderade insolvensförordningens bestämmelser som insolvensregister ska tillämpas. Emellertid träder 5 § som rör sammankoppling av register i kraft först den 26 juni 2019.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 16.

17.3 Förslaget till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

16 a § Vad som föreskrivs i 16 § om registrering av beslut om konkurs och företagsrekonstruktion ska även gälla när sådana beslut fattats beträffande ideella föreningar eller registrerade trossamfund som inte sedan tidigare finns registrerade i handelsregistret.

I handelsregistret registreras vissa juridiska personer som bedriver näringsverksamhet. Registrering sker efter ansökan. För vissa näringsidkare som är skyldiga att upprätta årsredovisning enligt bokföringslagen (1999:1078) är registrering obligatorisk. För andra är den frivillig. Även en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som valt att inte ansöka om registrering i handelsregistret eller inte bedriver näringsverksamhet kan försättas i konkurs. Om associationen bedriver näringsverksamhet kan den även bli föremål för företagsrekonstruktion.

Paragrafen innebär att även beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion som avser en ideell förening eller ett registrerat trossamfund som inte tidigare registrerats i handelsregistret ska registreras där.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.2.

17.4 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

15 kap.

7 § Registret får innehålla uppgifter om:

1. konkursgäldenärens namn, personnummer och adress,
2. datum för konkursbeslutet,
3. datum för konkursens avslutande,
4. den domstol som fattat beslutet om konkursen och domstolens målnummer,
5. beslut genom vilket högre rätt har upphävt konkursbeslutet,
6. konkursförvaltarens namn och adress,
7. namn och adress på den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förvaltningen,
8. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs ska ges in och inom vilken tid,

9. vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande), samt

10. om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.

Uppgifterna i registret ska gallras fem år efter utgången av det kalenderår då konkursen avslutades.

Paragrafen anger vilka uppgifter som får registreras i Bolagsverkets konkursregister.

I *andra stycket* har listan på uppgifter som konkursregistret får innehålla ändrats på så sätt att den motsvarar de uppgifter som ett insolvensregister enligt artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen ska innehålla.

För tidigare förarbeten se prop. 1994/95:189 s. 57. Utredningens överväganden finns i avsnitt 9 i detta betänkande.

17.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

2 kap.

15 § Uppgifter får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i författningsreglerad verksamhet hos någon annan än Kronofogdemyndigheten för tillsyn samt lämplighets- och tillståndsprövning och annan liknande prövning.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får även behandlas för att fullgöra sådant uppgiftslämnande till någon annan än Kronofogdemyndigheten som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Paragrafen anger för vilka ändamål de uppgifter som finns i Kronofogdemyndighetens skuldsaneringsdatabas får användas för tillhandahållande av information hos annan än Kronofogdemyndigheten. *Första stycket* motsvarar den nuvarande lydelsen.

Andra stycket är nytt och anger att ändamålet med hanteringen av uppgifterna i databasen också kan vara att de behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande. Här åsyftas en överlämning av uppgifter om skuldsanering till Bolagsverkets skuldsaneringsregister. För utredningens överväganden, se avsnitt 9.

17.6 Förslaget till förordning om ändring i handelsregisterförordningen (1974:188)

3 c § När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion registreras enligt 16 § handelsregisterlagen (1974:157) ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,
2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,
3. datum för förfarandets avslutande,
4. uppgift om den domstol som fattat beslut och domstolens målnummer,
5. vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),
6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,
7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt
8. om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.

Paragrafen är ny och innehåller en uppräkningslista av den information som en registrering i handelsregistret av ett insolvensförfarande ska innehålla. De efterfrågade uppgifterna motsvarar de obligatoriska uppgifterna som ska ingå i ett nationellt insolvensregister enligt artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen.

För utredningens överväganden i denna del, se avsnitt 9.4.

17.7 Förslaget till förordning om ändring i stiftelseförordningen (1995:1280)

7 c § När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion ska registreras enligt 10 kap. 4 § stiftelselagen (1994:1220) ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,
2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,
3. datum för förfarandets avslutande,
4. uppgift om den domstol som fattat beslut och domstolens målnummer,

5. vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),

6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,

7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt

8. om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.

Av 10 kap. 4 § stiftelselagen följer att tingsrätten ska underrätta registreringsmyndigheten, dvs. länsstyrelsen om beslut om konkurs och företagsrekonstruktion. Sådana beslut ska registreras i stiftelseregistret. Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken information om insolvensförfarandet som ska registreras i stiftelseregistret. Det motsvarar den obligatoriska information som artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen anger ska finnas i de nationella insolvensregistren.

För utredningens överväganden se avsnitt 9.4.

17.8 Förslaget till förordning om ändring i konkursförordningen (1987:916)

26 § Om bevakning ska äga rum, ska rätten genast underrätta gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och varje känd borgenär samt dem som enligt 21 § ska underrättas om edgångssammanträdet. Underrättelsen ska innehålla uppgifter om

1. innehållet i den kungörelse som utfärdats enligt 9 kap. 3 § konkurslagen (1987:672),

2. tingsrättens postadress på den kansliort där ärendet handläggs och

3. vad rätten enligt 9 kap. 8 § första stycket konkurslagen har bestämt i fråga om

a) anmärkningstid,

b) plats där bevakningshandlingarna ska hållas tillgängliga för granskning samt

c) tidpunkten för det förlikningssammanträde som ska hållas inför rätten, om anmärkningar framställs.

Om rätten fattar beslut i de frågor som avses i första stycket 3 vid ett senare tillfälle än vid beslutet om bevakningsförfarandet, ska särskild underrättelse om det förstnämnda beslutet skickas snarast därefter.

I underrättelse enligt första stycket ska erinras om att borgenärerna i andra fall än som avses i 14 kap. 6 § tredje stycket konkurslagen endast på

begäran ges tillfälle att enligt 8 § samma kapitel yttra sig över förvaltarens arvodesframställning och, om rätten håller förhandling i arvodesfrågan, kallas till förhandlingen.

En underrättelse enligt första stycket ska även sändas till länsstyrelsen om gäldenären är en stiftelse och i annat fall till Bolagsverket.

I paragrafen regleras vilka tingsrätten ska underrätta när ett beslut har fattats om att anordna bevakningsförfarande i en konkurs.

Fjärde stycket är nytt och anger att länsstyrelsen ska underrättas om gäldenären är en stiftelse och att i andra fall ska Bolagsverket underrättas. Vid ett bevakningsförfarande bestäms en tidsfrist inom vilken fordringar ska anmälas. Uppgifter om den tidsfristen ska registreras i de register som Bolagsverket och länsstyrelserna för och där uppgifter om insolvensförfaranden antecknas.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.6.

17.9 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1987:978) om ekonomiska föreningar

18 c § När ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion registreras enligt 11 kap. 20 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska följande uppgifter antecknas i registret.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,
2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,
3. datum för förfarandets avslutande,
4. uppgift om den domstol som fattat beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion och domstolens målnummer,
5. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),
6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,
7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt
8. om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.

Paragrafen är ny och anger vilka uppgifter som ska ingå i den underrättelse som tingsrätten för registrering ska lämna till registreringsmyndigheten, dvs. Bolagsverket. Av 11 kap. 20 § lagen om ekono-

miska föreningar framgår att tingsrätten har en skyldighet att underätta registreringsmyndigheten om beslut om konkurs och företagsrekonstruktion. De uppgifter som listas i bestämmelsen är sådana uppgifter avseende insolvensförfaranden som enligt artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen ska ingå i Bolagsverkets föreningsregister.

För utredningens överväganden, se avsnitt 9.4.

17.10 Förslaget till förordning om ändring i aktiebolagsförordningen (2005:559)

2 kap.

14 a § När beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion ska registreras i aktiebolagsregistret enligt 25 kap. 48 § aktiebolagslagen (2005:551) ska följande uppgifter antecknas.

1. gäldenärens namn, organisationsnummer och adress,
2. datum för beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion,
3. datum för förfarandets avslutande,
4. uppgift om den domstol som fattat beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion samt domstolens målnummer,
5. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör (huvudinsolvensförfarande, sekundärt insolvensförfarande eller självständigt territoriellt begränsat insolvensförfarande),
6. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress,
7. till vilken domstol ett överklagande av beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion ska ges in och inom vilken tid, samt
8. om bevakningsförfarande anordnats, tidsfristen för att anmäla fordringar.

Paragrafen är ny och anger vilka uppgifter som ska registreras i aktiebolagsregistret beträffande konkurs och företagsrekonstruktion. Själva registreringsskyldigheten följer av 25 kap. 48 § aktiebolagslagen. Uppgifterna motsvarar de uppgifter som är obligatoriska enligt artikel 24 i den reviderade insolvensförordningen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.

17.11 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden

Utredningens förslag till förordning om ändring i förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden innebär att det i 1 § föreskrivs att förordningen gäller vid tillämpning av den reviderade insolvensförordningen. Vidare har 3 och 4 §§ ändrats så att de hänvisningar som där görs till lagen med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen avser den nya kompletteringslagen. I 5 § har det införts en ny punkt av vilken följer att Bolagsverket ska underrätta länsstyrelsen om en anmälan om registrering av ett insolvensförfarande som rör en stiftelse. I övrigt är ändringarna i förordningen av redaktionell karaktär. De enskilda paragraferna kommenteras därför inte närmare nedan.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.11.

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning gäller vid tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Territoriellt begränsade förfaranden

2 § Om ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion avser ett territoriellt begränsat förfarande, ska domstolen ange detta i beslutet. Avser beslutet ett sekundärförfarande enligt artikel 3.3 insolvensförordningen, ska också detta anges.

Kungörande

3 § En anmälan om kungörande enligt 3 § första stycket lagen (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska innehålla uppgifter om

1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,
2. vilken domstol som har fattat beslutet och domstolens målnummer,
3. när beslutet har fattats,
4. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress, och
5. om förfarandet är ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt begränsat förfarande.

Registrering

4 § En anmälan om registrering enligt 3 § andra stycket lagen (2017:000) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen ska göras om gäldenären

1. har beviljats företagsinteckning i Sverige,
2. är en registrerad juridisk person eller en enskild näringsidkare som är införd i handelsregistret,
3. är auktoriserad eller godkänd revisor och verksam i Sverige,
4. är förmyndare, god man eller förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
5. har fast egendom eller tomträtt som är införd i fastighetsregistret,
6. har i Sverige registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,
7. har i Sverige registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
8. är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå och är verksam i Sverige,
9. är fastighetsmäklare och är verksam i Sverige,
10. är deltagare i ett anmält avvecklingssystem i Sverige enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
11. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret, eller
12. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet.

Av anmälan ska det, förutom uppgift om vilka av punkterna 1–12 som föranleder registrering, framgå

1. gäldenärens namn, organisationsnummer eller personnummer och adress,
2. vilken domstol som har fattat beslutet och domstolens målnummer,
3. när beslutet har fattats,
4. uppgift om vilket slags insolvensförfarande beslutet rör,
5. förvaltarens eller rekonstruktörens namn och adress, och
6. samtliga uppgifter som har betydelse för identifieringen av föremålet för registrering.

5 § När en anmälan enligt 4 § har gjorts, ska Bolagsverket anteckna förhållandet i de register som verket för samt underrätta

1. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning, om gäldenären har beviljats företagsinteckning,

2. Revisorsnämnden, om gäldenären är auktoriserad eller godkänd revisor,

3. överförmyndaren, om gäldenären är förmyndare, god man eller sådan förvaltare som förordnats enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

4. inskrivningsmyndigheten, om gäldenären har fast egendom eller tomt-rätt,

5. registermyndigheten, om gäldenären har registrerat skepp eller skepps-bygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,

6. inskrivnings- och registermyndigheterna, om gäldenären har regi-strerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luft-fartyg,

7. Sveriges advokatsamfund, om gäldenären är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå,

8. Fastighetsmäklarinspektionen, om gäldenären är fastighetsmäklare,

9. Finansinspektionen, om gäldenären är deltagare i ett anmält avveck-lingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förplik-telser på finansmarknaden,

10. Affärsverket svenska kraftnät, om gäldenären har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,

11. tillståndsmyndigheten, om gäldenären i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av insolvensbeslutet,

12. Kronofogdemyndigheten, om gäldenären har utmättningsbar egen-dom, eller

13. registermyndigheten om gäldenären är en stiftelse.

Avgifter

6 § Avgift ska betalas med 600 kronor i ärenden som rör kungöranden enligt 3 § och med 800 kronor i ärenden som rör hantering av registre-ringar enligt 4 §. Avgiften ska betalas till Bolagsverket när anmälan ges in.

17.12 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2007:1110) med instruktion för Bolagsverket

3 § Bolagsverket för register över

1. näringsförbud och tillfälliga näringsförbud,
2. fysiska personers och dödsbors konkurser,
3. skuldsanering enligt lagen (2017:000) om skuldsaneringsregister,
4. förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde, och
5. anmälda verksamhetsutövare enligt 6 kap. 3 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Paragrafen har ändrats på så sätt att det framgår att Bolagsverket ska föra register över skuldsaneringar. Som en följd av detta har även numreringen i uppräkningslistan av vilka register Bolagsverket ska föra ändrats.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.4.7.

Kommittédirektiv 2015:4

En reviderad insolvensförordning

Beslut vid regeringssammanträde den 22 januari 2015

Sammanfattning

Insolvensförordningen innehåller gemensamma EU-regler om gränsöverskridande insolvensförfaranden. EU väntas inom kort besluta om en reviderad förordning. En särskild utredare ska analysera innebörden av den reviderade förordningen från ett svenskt perspektiv och föreslå de kompletterande författningsändringar och andra åtgärder som revideringen ger anledning till.

I uppdraget ingår även att överväga behovet av gemensamma bestämmelser om gränsöverskridande nordiska skuldsaneringsförfaranden.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2016.

Insolvensförordningen

Den gällande förordningen

Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen) trädde i kraft i maj 2002 och tillämpas vid handläggning av gränsöverskridande insolvensförfaranden. Förordningen tillhandahåller inte en fullständig insolvensreglering utan syftar huvudsakligen till att samordna nationella insolvensförfaranden. Merparten av de materiella reglerna finns i medlemsstaternas nationella lagstiftning. I förordningen finns bestämmelser om bl.a. domsrätt, vilket lands lag som ska tillämpas och erkännande av insolvensförfaranden i andra medlemsstater.

Förordningen gäller för alla kategorier av gäldenärer, både fysiska och juridiska personer, med undantag för försäkringsföretag, kreditinstitut och vissa investmentföretag.

Huvudregeln är att ett insolvensförfarande ska inledas i den medlemsstat där gäldenären har sina huvudsakliga intressen. Ett sådant förfarande (huvudinsolvensförfarandet) har i princip verkningar inom hela unionen. Därutöver kan under vissa förutsättningar territoriellt begränsade förfaranden inledas. Ett territoriellt begränsat förfarande omfattar egendom som tillhör gäldenären och som finns inom en viss medlemsstats territorium. Om ett sådant förfarande inleds när ett huvudinsolvensförfarande redan pågår, utgör det territoriellt begränsade förfarandet ett s.k. sekundärinsolvensförfarande. Förordningen innehåller en omfattande reglering om samverkan mellan de berörda aktörerna när det pågår flera insolvensförfaranden samtidigt avseende samma gäldenär.

Insolvensförordningen har i svensk rätt kompletterats genom lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen och förordningen (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden.

Revideringen av insolvensförordningen

I december 2012 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till ändring av insolvensförordningen. Av den rapport som låg till grund för förslaget framgår att förordningen generellt fungerar väl men att det finns anledning att göra vissa ändringar. Allmänt kan sägas att förslagets inriktning har påverkats av den ekonomiska krisen i Europa. Revideringen syftar bl.a. till att skapa mer av en "andra chans-kultur" för gäldenärer. Målet är att förordningen ska omfatta fler typer av förfaranden som avser enskilda personer och förfaranden som syftar till rekonstruktion i stället för likvidation av företag.

Förslaget har behandlats i Europaparlamentet och rådet. Avsikten är att den reviderade förordningen ska antas i början av år 2015.

Den reviderade förordningen kommer bl.a. att innebära ett utökat tillämpningsområde för förordningen, tydligare regler om domsrätt, regler som syftar till att minska antalet sekundärinsolvensförfaranden, utökade krav på samarbete när flera förfaranden

pågår i fråga om samma gäldenär, särskilda regler om samordning av förfaranden inom en koncern samt inrättande av nationella insolvensregister och standardiserade formulär främst i syfte att underlätta för borgenärer att bevaka sin rätt.

Merparten av förordningens bestämmelser ska enligt förslaget tillämpas två år efter ikraftträdandet. De bestämmelser som reglerar insolvensregistren ska dock tillämpas fullt ut först fyra år efter ikraftträdandet.

Utredningsuppdraget

Allmänna riktlinjer

En EU-förordning ska inte genomföras i nationell rätt. Den reviderade insolvensförordningen blir i stället bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna (med undantag för Danmark). Att förordningen är direkt tillämplig utesluter dock inte att det kan finnas ett behov av författningsändringar på nationell nivå. Det kan t.ex. bli aktuellt att komplettera, ändra eller upphäva bestämmelser för att säkerställa både att förordningen får ett effektivt genomslag och att den nationella rätten inte strider mot förordningen. Utredarens övergripande uppdrag är att överväga vilka författningsändringar som behövs med anledning av den slutliga lydelsen av den reviderade förordningen. Utredaren ska lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som krävs. Regeringen återkommer i det följande till vissa frågor som ska uppmärksammas särskilt.

En EU-förordning ska tillämpas direkt i alla medlemsstater trots att de nationella rättsordningarna skiljer sig åt. Ett insolvensförfarande som tillämpas i ett land kan framstå som främmande i en annan rättsordning. Medlemsstaterna är dock även i sådana situationer skyldiga att tillämpa EU-rätten lojalt. En förordning är vidare ett resultat av förhandlingar och kompromisser i och mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. Detta kan medföra oklarheter och otydligheter i text och systematik. Det är ytterst EU-domstolen som tolkar förordningens innebörd. I utredarens uppdrag ingår dock att förklara och tydliggöra förordningens innebörd och tillämpning i ett svenskt sammanhang.

En konsekvens av att förordningen ska tillämpas i en nationell rättsordning är att flera bestämmelser förutsätter ett processuellt

ramverk för att fungera i praktiken. Utredaren ska mot den bakgrunden identifiera och analysera bestämmelser i förordningen som kräver att svenska processregler fyller ut förordningen, exempelvis när det gäller överklagandefrister och behörig domstol.

En utgångspunkt för arbetet ska vara att de förslag som utredaren presenterar ska passa in i den svenska rättsordningen så långt det är möjligt. Utredaren ska utgå ifrån lagstiftningens nuvarande systematik och sträva efter lösningar som är förenliga med de rutiner som tillämpas vid svenska insolvensförfaranden.

Förordningens tillämpningsområde

För svensk del tillämpas insolvensförordningen för närvarande vid konkurs och företagsrekonstruktion. Ett av målen med revideringen är, som framgått, att fler typer av förfaranden ska omfattas av förordningen och tillämpningsområdet utvidgas därför. Det sker bl.a. genom att kravet på att en förvaltare måste utses tas bort. Det gör att förordningens bestämmelser om bl.a. erkännande kommer att gälla för svenska skuldsaneringsbeslut, vilket gynnar framför allt gäldenärerna.

Utredaren ska särskilt överväga och föreslå de författningsändringar som kan behövas med anledning av att förordningen ska tillämpas även på svenska skuldsaneringsförfaranden.

Behörighet

Bestämmelserna som reglerar i vilket land ett insolvensförfarande får inledas (domsrätten) förtydligas genom revideringen av förordningen. Behörighetsreglerna bygger sedan tidigare på principen om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen. Avsikten har varit att ändringarna ska återspegla praxis från EU-domstolen. Förslaget har dock modifierats under förhandlingarnas gång, bl.a. genom att en s.k. misstankeperiod införs. Med detta avses att den presumtion som uppställs för var gäldenären ska anses ha sina huvudsakliga intressen inte ska gälla en viss tid efter det att gäldenären har flyttat. Domsrättsreglerna ändras vidare på så sätt att det tidigare kravet på att ett sekundärinsolvensförfarande ska vara ett s.k. likvidationsförfarande tas bort. Genom revideringen införs det även regler om

domsrätt beträffande mål som har ett nära samband med ett insolvensförfarande.

Utredaren ska bedöma om de nya domsrätsreglerna innebär att författningsändringar krävs och i så fall föreslå sådana ändringar. I det sammanhanget ska det särskilt uppmärksammas att revideringen innebär att även andra omständigheter än gäldenärens hemvist kan avgöra domsrätten beträffande fysiska personer. Utredaren ska även ta ställning till eventuella behov av lagändringar med anledning av EU-domstolens dom den 8 november 2012 i mål C-461/11, Radziejewski mot Kronofogdemyndigheten. Domen gäller det krav på svensk hemvist som finns i skuldsaneringslagen (2006:548).

Revideringen innebär vidare att det införs en definition av begreppet domstol. I vissa bestämmelser i förordningen ska begreppet uppfattas i snäv bemärkelse (som en domstol i egentlig mening). I de flesta fall ska begreppet dock ges en vidare betydelse och är då avsett att omfatta exempelvis Kronofogdemyndigheten. Utredaren ska särskilt analysera vad detta innebär för svenskt vidkommande när det gäller t.ex. beslutanderätt i och tillsyn över insolvensförfaranden.

Utfästelser ("syntetiska förfaranden")

Ett uttalat syfte med revideringen är att undvika att sekundärinsolvensförfaranden inleds i onödan. Det införs därför en möjlighet för en förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande att lämna en form av utfästelse till lokala borgenärer i en medlemsstat där ett sekundärinsolvensförfarande skulle kunna inledas. Utfästelsen innebär att förvaltaren förbinder sig att avseende tillgångarna i "sekundärstaten" tillämpa de bestämmelser beträffande utdelning som skulle ha tillämpats, om ett sekundärinsolvensförfarande hade inletts. Detta kallas "syntetiska förfaranden", eftersom utfästelsen ska leda till ett slags förfarande i förfarandet. Bestämmelserna torde kunna leda till att tämligen komplicerade beräkningar måste göras, eftersom olika bestämmelser om förmånsrätt och turordning ska tillämpas inom ramen för ett och samma förfarande.

Det kan konstateras att de nya reglerna om syntetiska förfaranden inte har någon direkt motsvarighet i svenska regler om insolvensförfaranden. Exempelvis ska det enligt de nya reglerna finnas

möjlighet att kräva att domstolen agerar för att förmå förvaltaren att leva upp till sin utfästelse. Liksom på flera andra ställen i förordningen begränsas dessa bestämmelser i viss utsträckning genom hänvisning till att åtgärderna ska ha stöd i nationell lagstiftning.

Utredaren ska analysera reglerna om syntetiska förfaranden och överväga hur de bör tillämpas i ett svenskt sammanhang. Utredaren ska föreslå de kompletterande bestämmelser som kan krävas.

Samarbete mellan berörda aktörer

Redan den gällande insolvensförordningen innehåller bestämmelser om viss samarbetskyldighet för förvaltare i olika insolvensförfaranden som pågår samtidigt avseende samma gäldenär. Dessa bestämmelser ersätts genom revideringen av en mer omfattande reglering när det gäller samarbete och kommunikation mellan förvaltare, mellan domstolar och mellan förvaltare och domstolar. Samarbetsbestämmelserna ska i viss utsträckning gälla även för de gäldenärer som behåller rådigheten över sina tillgångar. Utredaren ska analysera hur dessa bestämmelser bör tillämpas i ett svenskt sammanhang och föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som kan krävas.

Regler för koncerner

Genom revideringen införs bestämmelser som ska gälla när parallella insolvensförfaranden har inletts beträffande olika bolag i en koncern. Domstolarna och förvaltarna i förfarandena är skyldiga att samarbeta med varandra på samma sätt som om det hade varit fråga om olika förfaranden för samma gäldenär. Förvaltarna får dessutom särskilda processuella verktyg, t.ex. en möjlighet att föreslå en gemensam räddningsplan för de bolag i koncernen som är föremål för insolvensförfaranden och en rätt att begära att ett visst förfarande vilandeförklaras.

Under vissa förutsättningar ska ett särskilt slags samordningsförfarande kunna inledas under ledning av en s.k. samordnare. Ett sådant förfarande förutsätter bl.a. att det är sannolikt att ingen borgenär som kan förväntas delta i förfarandet skulle missgynnas av detta. Deltagandet i samordningsförfarandet är inte obligatoriskt. Förvaltarna har möjlighet att både avstå från att delta i ett

sådant förfarande och att senare välja att ändå delta (s.k. opt-out och opt-in).

Utredaren ska analysera hur de nya allmänna reglerna för koncerner och de särskilda reglerna om samordningsförfarande bör tillämpas i ett svenskt sammanhang. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som kan behövas. I det sammanhanget ska utredaren uppmärksamma bl.a. de bestämmelser som gäller kostnaderna för ett samordningsförfarande.

Insolvensregister m.m.

Genom revideringen införs krav på att medlemsstaterna inrättar nationella insolvensregister. Registren ska innehålla information om pågående och avslutade insolvensförfaranden, bl.a. uppgifter om vilken domstol som handlägger förfarandet och om en eventuell förvaltare. De nationella registren ska vara sammankopplade och informationen ska vara sökbar på internet via den europeiska e-juridikportalen.

Sverige har under förhandlingarna välkomnat att insolvensregister införs, eftersom de förväntas underlätta för borgenärer, domstolar och andra intressenter att få information om pågående förfaranden. Sverige har dock framhållit att det samtidigt är av stor vikt att enskildas integritetsintressen tillgodoses när systemet införs.

I utredarens uppdrag ingår att föreslå vilken myndighet som ska ansvara för Sveriges register och hur detta – eller dessa – ska vara uppbyggt. En kostnadseffektiv lösning ska eftersträvas. Utredaren ska fästa särskild vikt vid att systemet utformas så att befogade krav på integritet och rättssäkerhet tillgodoses. Utredaren ska föreslå de författningsändringar som krävs för att inrätta insolvensregister, vilket innefattar bl.a. personuppgiftshantering.

Även andra delar av revideringen syftar till att underlätta för utländska borgenärer att bevaka sin rätt. När ett insolvensförfarande har inletts i en medlemsstat ska ett särskilt formulär användas för att informera utländska borgenärer om förfarandet. Utländska borgenärer ska också kunna använda ett visst formulär för att anmäla sina fordringar och de ska få minst 30 dagar på sig att göra sin anmälan. Utredaren ska analysera och överväga hur dessa bestämmelser ska tillämpas i ett svenskt sammanhang. Utredaren ska föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som kan krävas.

Nordisk skuldsanering

De nordiska länderna ingick år 1933 en konvention om konkurs. Konventionen innehåller bestämmelser om gränsöverskridande verkningar av konkurser i de nordiska länderna. Konventionen är genomförd i svensk rätt. När insolvensförordningen trädde i kraft konstaterades att förordningen ska tillämpas beträffande Finland medan konkurskonventionen ska tillämpas i förhållande till övriga nordiska länder (prop. 2005/06:37 s. 45). Någon motsvarande reglering finns inte för nordiska skuldsaneringsförfaranden.

På uppdrag av Nordiska ministerrådet presenterade en utredare år 2010 rapporten *Nordisk Gældssanering* (TemaNord 2010:598). I rapporten konstateras att det finns ett behov av gemensamma nordiska regler för att underlätta gränsöverskridande skuldsaneringsförfaranden inom Norden. I rapporten lämnas förslag till en modellag för de nordiska länderna. Den föreslagna lagen reglerar bl.a. domsrätt, vilket lands lag som ska tillämpas och erkännande av beslut om skuldsanering.

Utredaren ska analysera rapporten och överväga om det finns behov av den typ av bestämmelser som rapporten föreslår. Ett viktigt skäl till att Sverige har ställt sig positivt till en revidering av insolvensförordningen är att svenska gäldenärer gynnas av att skuldsaneringsbeslut erkänns och får rättsverkningar inom hela unionen. Dessa skäl framstår som än starkare när det gäller de nordiska länderna. Samtidigt ska det beaktas att Finland och Sverige är bundna av insolvensförordningen och att förordningen efter revideringen kommer att omfatta dessa båda länders respektive skuldsaneringsförfaranden. I denna del av uppdraget ingår det inte att lägga fram författningsförslag.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska och andra konsekvenser för enskilda personer, för företag och för det allmänna av de förslag som lämnas ska redovisas. Förslagets konsekvenser ska redovisas enligt 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) och 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Vid konsekvensanalysen ska kommittén ha kontakt med Tillväxtverket.

Om utredarens förslag medför ökade kostnader för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa Finlands arbete med den reviderade förordningen. Utredaren ska i övrigt göra de internationella jämförelser som är befogade.

När det gäller att överväga behovet av gemensamma nordiska regler om skuldsanering, ska utredaren inhämta upplysning om den fortsatta beredningen av rapporten Nordisk Gældssanering i övriga nordiska länder.

Utredaren ska följa den fortsatta beredningen av Finanskriskommitténs betänkande Resolution – En ny metod för att hantera banker i kris (SOU 2014:52). Utredaren ska vidare följa beredningen av Domstolsverkets och Kronofogdemyndighetens rapport En mer rationell konkurshantering (2013).

Utredaren ska inhämta synpunkter från Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten och Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet (REKON) i Sverige. Utredaren ska i övrigt inhämta synpunkter från berörda myndigheter och organisationer, inklusive arbetsmarknadens parter, i den utsträckning det bedöms lämpligt.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2016.

(Justitiedepartementet)

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2015/848

av den 20 maj 2015

om insolvensförfaranden

(omarbetning)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Den 12 december 2012 antog kommissionen en rapport om tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 ⁽³⁾. I rapporten konstaterades att förordningen generellt fungerar väl men att det vore önskvärt att förbättra tillämpningen av vissa bestämmelser för att effektivisera handläggningen av gränsöverskridande insolvensförfaranden. Eftersom den förordningen redan har ändrats flera gånger och ytterligare ändringar ska göras, bör den av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) Unionen har som mål att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (3) För att den inre marknaden ska fungera väl krävs det att gränsöverskridande insolvensförfaranden fungerar effektivt och smidigt. Denna förordning behöver antas för att uppnå detta mål, som faller inom området för rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor i den mening som avses i artikel 81 i fördraget.
- (4) Företagens verksamhet har i allt högre grad gränsöverskridande verkningar och regleras därför i allt större utsträckning av unionsrätten. Sådana företags insolvens påverkar även den inre marknads goda funktion och det behövs en unionsakt som ställer krav på samordning av de åtgärder som ska vidtas beträffande en insolvent gäldenärs tillgångar.
- (5) För att den inre marknaden ska fungera väl är det nödvändigt att undvika att parterna motiveras att överföra tillgångar från en medlemsstat till en annan eller att välja jurisdiktion för att få en förmånligare rättslig ställning till skada för borgenärskollektivet (*forum shopping*).
- (6) Denna förordning bör inbegripa bestämmelser om behörighet att inleda insolvensförfaranden och pröva talan som är en direkt följd av insolvensförfaranden och har ett nära samband med dessa. Denna förordning bör också innehålla bestämmelser om erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden som meddelats i sådana förfaranden samt om vilken lag som ska tillämpas på insolvensförfaranden. Dessutom bör denna förordning fastställa bestämmelser om samordning av insolvensförfaranden som avser samma gäldenär eller flera medlemmar i samma koncern.
- (7) Konkurs, ackord och liknande förfaranden är undantagna från tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 ⁽⁴⁾. Dessa förfaranden bör omfattas av den här förordningen. Vid tolkningen av denna förordning är det viktigt att i största möjliga utsträckning undvika klyftor mellan de båda instrumenten. Att ett nationellt förfarande inte ingår i förteckningen i bilaga A till den här förordningen bör emellertid inte i sig innebära att det omfattas av förordning (EU) nr 1215/2012.

⁽¹⁾ EUT C 271, 19.9.2013, s. 55.

⁽²⁾ Europaparlamentets ständpunkt av den 5 februari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ständpunkt vid första behandlingen av den 12 mars 2015 (ännu ej offentliggjord i EUT). Europaparlamentets ständpunkt av den 20 maj 2015 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, 30.6.2000, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (8) För att uppnå syftet att förbättra effektivitet och ändamålsenlighet hos insolvensförfaranden med gränsöverskridande verkningar är det nödvändigt och lämpligt att bestämmelserna om behörighet, erkännande och tillämplig lag på detta område blir föremål för en unionsåtgärd som är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna.
- (9) Denna förordning bör tillämpas på insolvensförfaranden som uppfyller villkoren i förordningen, oavsett om gäldenären är en fysisk eller juridisk person, näringsidkare eller privatperson. En uttömmande förteckning över dessa insolvensförfaranden återfinns i bilaga A. Vad gäller de nationella förfaranden som ingår i bilaga A, bör denna förordning vara tillämplig utan att domstolarna i en annan medlemsstat behöver undersöka huruvida villkoren i denna förordning är uppfyllda. Nationella insolvensförfaranden som inte förtecknas i bilaga A bör inte omfattas av denna förordning.
- (10) Tillämpningsområdet för denna förordning bör utvidgas till att även omfatta förfaranden som stärker förutsättningarna för att rädda ekonomiskt bärkraftiga företag som befinner sig i svårigheter och ge entreprenörer en andra chans. Tillämpningsområdet bör särskilt omfatta förfaranden som gör det möjligt att rekonstruera en gäldenär i ett skede där det endast föreligger en risk för insolvens eller som innebär att gäldenären helt eller delvis behåller kontrollen över sina tillgångar och sin verksamhet. Det bör även omfatta förfaranden för skuldsättning eller skuldsanering för konsumenter och egenföretagare, till exempel genom nedsättning av det belopp som gäldenären ska betala eller förlängning av den betalningstid som gäldenären beviljats. Eftersom dessa förfaranden inte nödvändigtvis behöver leda till att en förvaltare utses, bör de omfattas av denna förordning, om de äger rum under en domstols kontroll eller övervakning. I detta sammanhang bör termen *kontroll* inbegripa situationer där domstolen endast ingriper efter överklagande av en borgenär eller andra berörda parter.
- (11) Denna förordning bör även tillämpas på förfaranden som beviljar ett tillfälligt uppskjutande av verkställighetsåtgärder på begäran av enskilda borgenärer, om sådana åtgärder kunde påverka förhandlingarna negativt och hindra utsikterna till en omstrukturering av gäldenärens verksamhet. Sådana förfaranden bör inte vara till skada för borgenärskollektivet och bör föregå andra förfaranden som omfattas av denna förordning, om ingen överenskommelse kan nås om en rekonstruktionsplan.
- (12) Denna förordning bör tillämpas på förfaranden vilkas inledande ska offentliggöras i syfte att möjliggöra för borgenärer att få kännedom om förfarandet och anmäla sina fordringar och på så sätt säkerställa förfarandenas kollektiva art, och i syfte att ge borgenärerna en möjlighet att bestrida behörigheten hos den domstol som har inlett förfarandet.
- (13) Följaktligen bör insolvensförfaranden som är konfidentiella uteslutas från tillämpningsområdet för denna förordning. Även om dessa förfaranden kan vara viktiga i vissa medlemsstater, innebär deras konfidentiella art att det är omöjligt för en borgenär eller en domstol i en annan medlemsstat att veta att sådana förfaranden inletts, vilket gör det svårt att föreskriva att deras verkningar ska erkännas i hela unionen.
- (14) De kollektiva förfaranden som omfattas av denna förordning bör omfatta alla eller en betydande del av de borgenärer till vilka alla eller en avsevärd del av en gäldenärs skulder hänförs, förutsatt att fordringar från de borgenärer som inte omfattas av sådana förfaranden inte berörs. Även förfaranden som endast rör gäldenärens finansiella borgenärer bör ingå. Förfaranden som inte omfattar gäldenärens samtliga borgenärer bör vara förfaranden i syfte att rädda gäldenären. Förfaranden som leder till att en gäldenärs verksamhet definitivt upphör eller dennes tillgångar realiserats bör inbegripa gäldenärens samtliga borgenärer. Dessutom bör det faktum att vissa insolvensförfaranden för fysiska personer undantar specifika fordringskategorier, såsom fordringar avseende underhåll, från möjligheten till skuldavveckling inte innebära att dessa förfaranden inte är kollektiva.
- (15) Denna förordning bör även tillämpas på förfaranden vilka enligt vissa medlemsstaters lagstiftning inleds och genomförs under en viss tidsperiod på interimistisk eller provisorisk grund, innan en domstol meddelar ett rättsligt avgörande där det bekräfts att förfarandena fortsätter på icke-interimistisk grund. Fastän dessa förfaranden betecknas som interimistiska bör de uppfylla alla övriga krav i denna förordning.
- (16) Denna förordning bör tillämpas på förfaranden som grundas på lagstiftning om insolvens. Förfaranden som grundas på allmän bolagsrätt som inte har utformats uteslutande för insolvenssituationer bör inte anses vara grundade på lagstiftning om insolvens. Skuldsanering bör inte heller omfatta specifika förfaranden i vilka skulder som innehas av fysiska personer med mycket låg inkomst och mycket begränsade tillgångar avskrivs, förutsatt att denna typ av förfaranden aldrig medför betalning till borgenärer.

- (17) Denna förordnings tillämpningsområde bör omfatta förfaranden som föräleds av situationer där gäldenären står inför icke-ekonomiska svårigheter, under förutsättning att dessa svårigheter ger upphov till ett allvarligt och verkligt hot mot gäldenärens nuvarande och framtida möjligheter att betala sina skulder då de förfaller. Tidsramen för att fastställa ett sådant hot kan uppgå till flera månader eller till och med mer, för att beakta de fall där gäldenären står inför icke-ekonomiska svårigheter som hotar verksamhetens fortlevnad och på medellång sikt även gäldenärens likviditet. Detta kan till exempel vara fallet om gäldenären har gått miste om ett kontrakt som är av avgörande betydelse.
- (18) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av bestämmelserna om återvinning av statligt stöd från insolventa bolag, såsom dessa har tolkats i Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (19) Insolvensförfaranden som rör försäkringsföretag, kreditinstitut, värdepappersföretag, samt andra företag eller institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG⁽¹⁾, och företag för kollektiva investeringar bör vara undantagna från tillämpningsområdet för denna förordning eftersom samtliga omfattas av särskild tillsyn och de nationella tillsynsmyndigheterna har långtgående befogenheter att ingripa.
- (20) Insolvensförfaranden innebär inte nödvändigtvis ingripande av ett dömande organ. Termen *domstol* i denna förordning bör därför i vissa bestämmelser ges en vid betydelse och inbegripa en person eller ett organ med bemyndigande enligt nationell rätt att inleda insolvensförfaranden. För att denna förordning ska vara tillämplig bör förfarandena (som består av åtgärder och formaliteter föreskrivna i lag) inte endast överensstämna med denna förordnings bestämmelser utan också vara officiellt erkända och ha rättsverkan i den medlemsstat där ett insolvensförfarande inleds.
- (21) Förvaltare definieras i denna förordning och förtecknas i bilaga B. Förvaltare som utses utan deltagande av ett dömande organ bör enligt nationell rätt på lämpligt sätt underställas tillsyn och vara bemyndigade att agera i insolvensförfaranden. Det nationella regelverket bör tillhandahålla adekvata regler för hantering av eventuella intressekonflikter.
- (22) Denna förordning utgår från det förhållandet att ett enda allmängiltigt insolvensförfarande inom hela unionen knappast kan genomföras eftersom det finns så stora skillnader i materiell rätt. Mot bakgrund av detta skulle det ofta leda till svårigheter om rättsordningen i den stat där förfarandet inleds tillämpades undantagslöst. Detta gäller till exempel för de mycket skiftande nationella lagar om säkerhetsrätter som finns i medlemsstaterna. Utformningen av de förmånsrätter som vissa borgenärer åtnjuter vid insolvensförfaranden skiljer sig ibland också fullständigt åt. Vid nästa översyn av denna förordning kommer det att bli nödvändigt att fastställa ytterligare åtgärder för att förbättra förmånsrätterna för anställda på europeisk nivå. Denna förordning bör ta hänsyn till dessa skiftande nationella lagstiftningar på två olika sätt. Det bör å ena sidan anges särskilda bestämmelser om tillämplig lag för vissa typer av rättsliga relationer (t.ex. sakrätter och anställningsavtal). Det föreskrivs å andra sidan att det förutom ett huvudinsolvensförfarande med allmän räckvidd även ska finnas nationella förfaranden som bara omfattar tillgångar i den stat där förfaranden inleds.
- (23) Denna förordning gör det möjligt att inleda huvudinsolvensförfaranden i den medlemsstat där platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns. Dessa förfaranden har allmän räckvidd och de avser att omfatta gäldenärens samtliga tillgångar. För att skydda intressen av olika slag tillåter denna förordning att sekundära insolvensförfaranden inleds och löper parallellt med huvudinsolvensförfarandet. Ett sekundärt insolvensförfarande får inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe. Verkan av sekundära insolvensförfaranden är begränsade till tillgångar som finns i den staten. Tvingande regler för samordning med huvudinsolvensförfarandena tillgodoser behovet av enhetlighet i unionen.
- (24) Om huvudinsolvensförfaranden har inletts med avseende på en juridisk person eller ett företag i en annan medlemsstat än den där den eller det har sitt säte, bör det vara möjligt att inleda sekundära insolvensförfaranden i den medlemsstat där denna eller detta har sitt säte, under förutsättning att gäldenären bedriver ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser i den staten i enlighet med Europeiska unionens domstols rättspraxis.
- (25) Denna förordning tillämpas endast på förfaranden för vilka platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen ligger i unionen.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/24/EG av den 4 april 2001 om rekonstruktion och likvidation av kreditinstitut (EGT L 125, 5.5.2001, s. 15).

- (26) Genom denna förordning fastställs endast internationell behörighet, det vill säga att den medlemsstat utses, vars domstolar får inleda ett insolvensförfarande. Territoriell behörighet inom den medlemsstaten bör fastställas i den berörda medlemsstatens nationella rätt.
- (27) Innan ett insolvensförfarande inleds, bör den behöriga domstolen på eget initiativ undersöka om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen eller gäldenärens driftställe faktiskt befinner sig inom dess jurisdiktion.
- (28) Vid bedömningen av huruvida platsen för gäldenärens huvudsakliga intressena är fastställbar för tredje man, bör man ta särskild hänsyn till borgenärerna och deras uppfattning om var en gäldenär förvaltar sina intressen. Detta kan, om platsen för de huvudsakliga intressena ändras, innebära att borgenärerna vid lämplig tidpunkt måste informeras om den nya plats där gäldenären bedriver sin verksamhet, till exempel genom att adressförändringen påpekas i affärskorrespondens eller genom att den nya platsen offentliggörs på andra lämpliga sätt.
- (29) Denna förordning bör innehålla ett antal garantier för att förhindra att *forum shopping* används i bedrägligt syfte eller missbrukas.
- (30) Det bör därför vara möjligt att bryta presumtionen att sätet, det huvudsakliga verksamhetsstället och hemvisten är platsen för de huvudsakliga intressena och den behöriga domstolen i en medlemsstat bör göra en noggrann bedömning av om platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen faktiskt finns i den medlemsstaten. I fråga om företag bör det vara möjligt att bryta denna presumtion om företagets huvudkontor är beläget i en annan medlemsstat än den där det har sitt säte, och när en övergripande bedömning av alla relevanta faktorer på ett sätt som kan fastställas av tredje part visar att centrum för företagets ledning och övervakning samt för tillvaratagande av företagets intressen finns i denna andra medlemsstat. När det gäller en enskild person som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare, bör det till exempel vara möjligt att bryta denna presumtion, om huvuddelen av gäldenärens tillgångar finns utanför den medlemsstat i vilken denne har sin hemvist eller om det kan fastställas att den huvudsakliga anledningen till att denne flyttade var att ansöka om insolvensförfarande inom den nya jurisdiktionen och om en sådan ansökan påtagligt skulle vara till nackdel för de borgenärens intressen vilkas innehavanden med gäldenären ägde rum före förflyttningen.
- (31) Likaså i syfte att förhindra att *forum shopping* används i bedrägligt syfte eller missbrukas bör presumtionen att platsen för de huvudsakliga intressena finns där sätet, den enskilda personens huvudsakliga verksamhetsställe eller hemvist finns inte vara tillämplig, när det gäller bolag, andra juridiska personer eller enskilda personer som bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare, om gäldenären har flyttat sitt säte eller huvudsakliga verksamhetsställe till en annan medlemsstat inom en period av tre månader före ansökan om att inleda ett insolvensförfarande, eller, när det gäller en enskild person som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare, om gäldenären har flyttat sin hemvist till en annan medlemsstat inom en period av sex månader före ansökan om att inleda ett insolvensförfarande.
- (32) Om omständigheterna i ärendet ger upphov till tvivel om domstolens behörighet, bör domstolen i alla händelser kräva att gäldenären lämnar ytterligare bevisning till stöd för sina påståenden och, om tillämplig rätt för insolvensförfarandet så tillåter, ge gäldenärens borgenärer möjlighet att lägga fram sina synpunkter beträffande behörighet.
- (33) Om den domstol till vilken en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande lämnats anser att platsen för de huvudsakliga intressena inte finns på dess territorium, bör den inte inleda något huvudinsolvensförfarande.
- (34) Dessutom bör gäldenärens borgenärer ha tillgång till ett effektivt rättsmedel mot beslutet om att inleda ett insolvensförfarande. Följderna av ett överklagande av ett beslut om att inleda ett insolvensförfarande bör regleras i nationell rätt.
- (35) Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium ett insolvensförfarande har inletts bör också vara behöriga att pröva en talan som är en direkt följd av insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta. Sådan talan bör inbegripa talan om återvinning (*avoidance actions*) riktade mot svarande i andra medlemsstater samt talan som avser skyldigheter som uppkommer under insolvensförfarandet, såsom förskottsbetalning av förfarandekostnaderna. Talan för fullgörelse av skyldigheter enligt ett avtal som gäldenären ingick före inledandet av förfarandet utgör däremot inte en direkt följd av förfarandet. Om en sådan talan hänger samman med en annan talan som grundar sig på allmän civil- och handelsrätt, bör förvaltaren kunna väcka talan i båda fall vid

domstolarna i den medlemsstat där svaranden har hemvist, om förvaltaren anser det mer effektivt. Detta kan till exempel vara fallet om förvaltaren avser att kombinera en talan om ställföreträdaransvar på grundval av insolvenslagstiftning med en talan grundad på bolagslagstiftning eller allmänna skadeståndsregler.

- (36) Den domstol som har behörighet att inleda huvudinsolvensförfaranden bör ha rätt att besluta om interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder från den tidpunkt då det begäres att förfarandet skulle inledas. Säkerhetsåtgärder såväl före som efter det att ett insolvensförfarande har inletts är av vikt för att garantera insolvensförfarandets effektivitet. Enligt denna förordning bör olika möjligheter till sådana åtgärder tillhandahållas. Den domstol som är behörig när det gäller huvudinsolvensförfarandet bör också kunna besluta om interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder för egendom som finns inom andra medlemsstaters territorium. En förvaltare som utses interimistiskt bör dessutom, innan huvudinsolvensförfarandet inleds, i de medlemsstater där gäldenären har ett driftställe, kunna begära att de säkerhetsåtgärder vidtas som är möjliga enligt dessa medlemsstaters rättsordning.
- (37) Innan huvudinsolvensförfarandet inleds, bör rätten att begära att ett insolvensförfarande ska inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe vara begränsad till lokala borgenärer och offentliga myndigheter eller till fall där ett huvudinsolvensförfarande inte kan inledas enligt rättsordningen i den medlemsstat där platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns. Skälet till denna begränsning är att fall där ett territoriellt insolvensförfarande begärs före ett huvudinsolvensförfarande ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt.
- (38) Sedan huvudinsolvensförfarandet har inletts begränsar denna förordning inte rätten att begära att ett insolvensförfarande ska inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe. Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet eller andra personer med bemyndigande enligt nationell rätt i den medlemsstaten får begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds.
- (39) Denna förordning bör fastställa bestämmelser om platsen där gäldenärens tillgångar ska anses finnas, vilka bör tillämpas vid fastställande av vilka tillgångar som hör till huvudinsolvensförfarandet eller sekundära insolvensförfaranden, eller till situationer som berör tredje mans sakrättsliga skydd. I denna förordning bör det särskilt föreskrivas att europeiska patent med enhetlig verkan, ett gemenskapsvarumärke eller likartade rättigheter, såsom gemenskapens växtförädlarrätt eller gemenskapsformgivning, endast bör ingå i huvudinsolvensförfaranden.
- (40) Sekundära insolvensförfaranden kan tjäna olika syften, förutom skydd av lokala intressen. Det kan uppkomma fall när den egendom som insolvensförfarandet avser är alltför komplex för att förvaltas som en enhet eller när skillnaderna i de berörda rättssystemen är så stora att svårigheter kan uppstå genom att verkningarna av rättsordningen i den stat där förfarandet inleds utsträcks till att omfatta övriga medlemsstater där tillgångarna finns. Av detta skäl får förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds när detta krävs för en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandet avser.
- (41) Sekundära insolvensförfaranden kan också hämma en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandet avser. Denna förordning fastställer därför två specifika situationer, där den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande bör kunna skjuta upp eller vägra att inleda förfarandet på begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet.
- (42) För det första ger denna förordning förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet möjlighet att göra ett åtagande gentemot lokala borgenärer om att de kommer att behandlas som om ett sekundärt insolvensförfarande hade inletts. Detta åtagande måste uppfylla ett antal villkor som anges i denna förordning, i synnerhet måste det godkännas med kvalificerad majoritet av lokala borgenärer. Om ett sådant åtagande har gjorts, bör den domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande kunna vägra att inleda ett sekundärt insolvensförfarande om den är förvissad om att åtagandet ger tillräckligt skydd för lokala borgenärers allmänna intressen. Vid sin bedömning av dessa intressen bör domstolen ta hänsyn till att åtagandet har godkänts av en kvalificerad majoritet av de lokala borgenärerna.
- (43) För att göra ett åtagande gentemot lokala borgenärer bör de tillgångar och rättigheter som finns i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe utgöra en underkategori till den egendom som insolvensförfarandet avser och förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet bör vid fördelningen av dessa eller av behållningen efter realisering av dessa respektera den förmånsrätt som borgenärer skulle ha haft, om det sekundära insolvensförfarandet hade inletts i den medlemsstaten.

- (44) Nationell rätt bör i förekommande fall tillämpas på godkännande av åtagandet. Särskilt om omröstningsreglerna för antagande av en rekonstruktionsplan enligt nationell rätt kräver ett förhandsgodkännande av borgenärernas fordringar, bör dessa fordringar anses vara godkända för omröstning om åtagandet. Om det finns olika förfaranden för antagande av rekonstruktionsplaner enligt nationell rätt, bör medlemsstaterna ange vilket förfarande som ska vara tillämpligt i sammanhanget.
- (45) Denna förordning bör för det andra fastställa möjligheten att domstolen tillfälligt skjuter upp prövningen av en ansökan om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande, när det i huvudinsolvensförfarandet har beviljats ett tillfälligt uppskjutande av enskilda verkställighetsförfaranden, i syfte att bevara verkan av det uppskjutande som beviljats i huvudinsolvensförfarandena. Domstolen bör kunna bevilja tillfälligt uppskjutande, om den är förvissad om att lämpliga åtgärder har vidtagits för att skydda lokala borgenärers allmänna intressen. I detta fall bör alla borgenärer som kan påverkas av resultatet av förhandlingarna om en rekonstruktionsplan underrättas om förhandlingarna och tillåtas att delta i dem.
- (46) För att säkerställa effektivt skydd av lokala intressen bör förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet inte kunna realisera eller omlokalisera tillgångar, på ett oegentligt sätt, i den medlemsstat där ett driftställe är beläget, särskilt om det sker för att motverka möjligheterna att faktiskt kunna tillgodose sådana intressen om ett sekundärt insolvensförfarande inleds därefter.
- (47) Denna förordning bör inte hindra att domstolarna i en medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande har inlemts beivrar åsidosättande av de skyldigheter som åligger en gäldenärs ställföreträdare, förutsatt att dessa domstolar är behöriga att handlägga sådana tvister enligt nationell rätt.
- (48) Huvudinsolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden kan bidra till en effektiv förvaltning av den egendom som insolvensförfarandena avser eller till en effektiv avyttring av de samlade tillgångarna, om det finns ett välfungerande samarbete mellan de berörda aktörerna i alla parallella förfaranden. Ett välfungerande samarbete innebär att de olika förvaltare och de berörda domstolarna samarbetar nära, särskilt genom utbyte av tillräcklig information. För att säkerställa huvudinsolvensförfarandenas dominerande roll bör förvaltaren i detta förfarande ges flera möjligheter att ingripa i sekundära insolvensförfaranden som pågår samtidigt. I sekundära insolvensförfaranden bör förvaltaren särskilt kunna föreslå en rekonstruktionsplan eller ackord eller ansöka om att realiseringen av tillgångarna skjuts upp. I sitt samarbete bör förvaltare och domstolar beakta bästa praxis för samarbete i gränsöverskridande insolvensfall i enlighet med de principer och riktlinjer för kommunikation och samarbete som har antagits av europeiska och internationella organisationer som är verksamma på insolvensrättens område, i synnerhet de relevanta riktlinjer som Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) har tagit fram.
- (49) Mot bakgrund av ett sådant samarbete bör förvaltare och domstolar kunna ingå avtal och protokoll i syfte att underlätta gränsöverskridande samarbete vid multipla insolvensförfaranden i olika medlemsstater som avser samma gäldenär eller medlemmar av samma koncern, om detta är förenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. Sådana avtal och protokoll kan variera med avseende på form, så till vida att de kan vara skriftliga eller muntliga, och räckvidd, så till vida att de kan vara allt från allmänna till specifika, och kan ingås av olika parter. I enkla, allmänna avtal kan behovet av nära samarbete mellan parterna framhållas utan att specifika frågor tas upp, medan mer detaljerade, specifika avtal kan fastställa en ram av principer för multipla insolvensförfaranden och kan godkännas av de berörda domstolarna, om det krävs enligt nationell rätt. De kan återspegla ett avtal mellan parterna om att vidta eller låta bli att vidta vissa steg eller åtgärder.
- (50) På motsvarande sätt får domstolar i olika medlemsstater samarbeta genom samordning vid utseende av förvaltare. I detta sammanhang får de utse en enda förvaltare för flera insolvensförfaranden som rör samma gäldenär eller olika medlemmar i en koncern, under förutsättning att detta är förenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande, framför allt med eventuella krav rörande förvaltarens kompetens och licensiering.
- (51) Denna förordning bör säkerställa en effektiv förvaltning av insolvensförfaranden som rör olika företag som ingår i en koncern.

- (52) När ett insolvensförfarande har inletts för flera företag inom samma koncern, bör det finnas ett välfungerande samarbete mellan de aktörer som medverkar i dessa förfaranden. De olika förvaltare och de berörda domstolarna bör därför ha en liknande skyldighet att samarbeta och kommunicera med varandra som de som medverkar i huvudinsolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden rörande samma gäldenär. Samarbete mellan förvaltare bör inte strida mot borgenärernas intressen i respektive förfarande och syftet med detta samarbete bör vara att finna en lösning som främjar synergieffekter i hela koncernen.
- (53) Införandet av bestämmelser om insolvensförfaranden i koncerner bör inte begränsa möjligheten för en domstol att inleda insolvensförfaranden för flera företag inom samma koncern i en enda jurisdiktion, om domstolen anser att platsen för dessa företags huvudsakliga intressen finns i en och samma medlemsstat. I sådana fall bör domstolen även om lämpligt kunna utse samma förvaltare i alla de berörda förfarandena, under förutsättning att detta inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på dem.
- (54) I syfte att ytterligare förbättra samordningen av insolvensförfaranden rörande medlemmar av en koncern och för att möjliggöra en samordnad rekonstruktion av koncernen, bör det i denna förordning införas processrättsliga regler för samordning av insolvensförfaranden rörande medlemmar av en koncern. Målet för denna samordning bör vara att säkerställa ändamålsenlighet i samordningen, med bibehållen respekt för varje koncernmedlems status som separat juridisk person.
- (55) En förvaltare som har utsetts i ett konkursförfarande som inletts rörande en medlem i en koncern bör ha möjlighet att begära att ett samordningsförfarande för koncerner inleds. Om den lagstiftning som tillämpas på insolvensförfarandet så kräver, bör denna förvaltare emellertid erhålla det tillstånd som krävs innan en sådan begäran görs. Begäran bör innehålla en specificering av de väsentliga inslagen i samordningsförfarandet, framför allt samordningsplanen i stora drag, ett förslag om vem som ska utses till samordnare och en översikt över de uppskattade kostnaderna för samordningsförfarandet.
- (56) För att säkerställa frivillighet i samordningsförfarandet för koncerner bör de medverkande förvaltare ha möjlighet att motsätta sig deltagande i förfarandet inom en angiven tidsperiod. För att de medverkande förvaltare ska ha möjlighet att fatta ett välgrundat beslut om deltagande i samordningsförfarandet för koncerner bör de i ett tidigt skede få information om de väsentliga inslagen i samordningsförfarandet. En förvaltare som inledningsvis invänder mot deltagande i samordningsförfarandet bör emellertid senare kunna begära att få delta i förfarandet. I så fall bör samordnaren fatta ett beslut om begärens tillåtelse. Samtliga förvaltare, inbegripet den begärande förvaltaren, bör informeras om samordnarens beslut och bör ha möjlighet att bestrida beslutet inför den domstol som har inlett samordningsförfarandet för koncerner.
- (57) Ett samordningsförfarande för koncerner bör alltid syfta till att underlätta en ändamålsenlig förvaltning av insolvensförfarandena för koncernens medlemmar och ha en allmänt positiv verkan för borgenärerna. Det bör genom denna förordning därför säkerställas att den domstol till vilken en begäran om samordningsförfarande för koncerner har inlämnats gör en bedömning av dessa kriterier, innan ett samordningsförfarande för koncerner inleds.
- (58) Fördelarna med ett samordningsförfarande för koncerner bör inte ominstetgöras av kostnaderna för detta förfarande. Det är därför nödvändigt att säkerställa att kostnaderna för samordningsförfarandet och den andel av dessa kostnader som varje koncernmedlem ska bära är lämpliga, proportionella och rimliga och fastställs i enlighet med nationell rätt i den medlemsstat där samordningsförfarandet för koncerner har inletts. De medverkande förvaltare bör också ha möjlighet att kontrollera dessa kostnader från ett tidigt skede i förfarandet. Om det krävs enligt nationell rätt kan kontroll av kostnader från ett tidigt skede i förfarandet innebära att en förvaltare ansöker om godkännande från en domstol eller borgenärskommitté.
- (59) Om samordnaren anser att fullgörandet av uppgifterna kräver en avsevärd ökning av kostnaderna i förhållande till de ursprungligen uppskattade kostnaderna och i alla händelser om kostnaderna överstiger 10 % av de uppskattade kostnaderna, bör samordnaren bemyndigas att överskrida dessa kostnader av den domstol som har inlett samordningsförfarandet för koncerner. Den domstol som har inlett samordningsförfarandet för koncerner bör, innan den fattar beslut, ge de deltagande förvaltare möjlighet att yttra sig inför domstolen för att ge dem tillfälle att framföra sina synpunkter om det lämpliga med samordnarens begäran.

- (60) För koncernmedlemmar som inte deltar i ett samordningsförfarande för koncerner bör det i denna förordning också fastställas en alternativt mekanism för att kunna uppnå en samordnad rekonstruktion av koncernen. En förvaltare som utses i ett förfarande rörande en koncernmedlem bör ha rätt att ansöka om att varje åtgärd skjuts upp i samband med realiseringen av tillgångar i det förfarande som har inletts med avseende på andra koncernmedlemmar som inte omfattas av samordningsförfarandet för koncerner. Det bör endast vara möjligt att begära ett sådant uppskjutande om en rekonstruktionsplan läggs fram för medlemmarna i den berörda koncernen, om planen gynnar borgenärerna i det förfarande för vilket uppskjutandet begärs och om uppskjutandet är nödvändigt för att se till att planen kan genomföras korrekt.
- (61) Denna förordning bör inte hindra medlemsstaterna från att fastställa nationella bestämmelser som kompletterar bestämmelserna om samarbete, kommunikation och samordning av insolvensförfaranden rörande medlemmar av en koncern i denna förordning, under förutsättning att tillämpningsområdet för dessa nationella bestämmelser är begränsat till den nationella jurisdiktionen och att tillämpningen av dem inte inverkar på ändamålsenligheten för de bestämmelser som fastställs i denna förordning.
- (62) Bestämmelserna om samarbete, kommunikation och samordning inom ramen för insolvens rörande medlemmar av en koncern i denna förordning bör endast gälla i den mån förfaranden avseende olika medlemmar av samma koncern har inletts i mer än en medlemsstat.
- (63) En borgenär som har sin hemvist eller sitt säte inom unionen bör ha rätt att anmäla sina fordringar i vart och ett av de insolvensförfaranden som pågår i unionen, avseende gäldenärens tillgångar. Detta bör även gälla skattemyndigheter och socialförsäkringsorgan. Denna förordning får inte hindra förvaltaren från att anmäla fordringar på vissa borgenärgruppers vägnar, t.ex. arbetstagare, om detta medges i nationell rätt. För att säkerställa att borgenärerna behandlas lika bör dock utdelningarna samordnas. En borgenär bör få behålla det denne har fått i utdelning i ett insolvensförfarande, men bör endast få delta i utdelningen av de sammanlagda tillgångarna i ett annat förfarande om borgenärer med samma förmånsrättsliga ställning har fått samma andel av sina fordringar.
- (64) Det är viktigt att borgenärer som har sin hemvist eller sitt säte i unionen underrättas om att ett insolvensförfarande som rör deras gäldenärs tillgångar har inletts. För att säkerställa en snabb överföring av information till borgenärerna bör Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007⁽¹⁾ inte vara tillämplig, när den här förordningen hänvisar till skyldigheten att informera borgenärer. Användningen av standardformulär, som finns på unionens institutioners alla officiella språk, bör göra det lättare för borgenärer att anmäla fordringar i förfaranden som inletts i en annan medlemsstat. Konsekvenserna av inlämnandet av ofullständigt ifyllda standardformulär bör hanteras enligt nationell rätt.
- (65) Enligt denna förordning bör beslut som rör inledande, genomförande och slutförande av ett insolvensförfarande inom förordningens tillämpningsområde erkännas omedelbart, liksom beslut som har direkt samband med detta insolvensförfarande. Det automatiska erkännandet bör således leda till att de verkningar som förfarandet får genom rättsordningen i den medlemsstat där det inleddes utsträcks till alla övriga medlemsstater. Erkännandet av de beslut som fattas av medlemsstaternas domstolar bör vila på principen om ömsesidigt förtroende. Därför bör grunderna för icke-erkännande reduceras till ett nödvändigt minimum. Enligt denna princip bör även konflikten lösas om domstolarna i två medlemsstater anser sig behöriga att inledda ett huvudinsolvensförfarande. Beslutet i den domstol som först inleder ett förfarande bör erkännas i de andra medlemsstaterna utan att de ges befogenhet att pröva denna domstols beslut.
- (66) I denna förordning bör anges, för de områden som den omfattar, enhetliga lagvalsregler som inom sitt tillämpningsområde, ersätter nationella internationellt privaträttsliga regler. Om inte annat anges bör rättsordningen i den medlemsstat där förfarandet inleddes vara tillämplig (*lex concursus*). Denna lagvalsregel bör gälla både för huvudinsolvensförfaranden och lokala förfaranden. *Lex concursus* bestämmer samtliga verkningar av insolvensförfarandet; såväl processuella som materiella, för berörda personer och rättsliga förhållanden. *Lex concursus* anger alla förutsättningar för att inledda, genomföra och slutföra ett insolvensförfarande.
- (67) Automatiskt erkännande av ett insolvensförfarande på vilket den inledande medlemsstatens lagstiftning vanligen tillämpas kan hämma tillämpningen av de regler enligt vilka transaktioner genomförs i andra medlemsstater. För att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där förfaranden inleddes bör det anges ett antal undantag från den allmänna regeln.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79).

- (68) Det finns ett särskilt behov av en särreglering när det gäller sakrättsliga frågor eftersom dessa sakrätter är mycket viktiga för kreditgivningen. Grunderna, giltigheten och omfattningen av dessa sakrätter bör därför i allmänhet regleras enligt *lex situs* rättsordning och bör inte beröras av att ett insolvensförfarande inleds. En sakrättsligt skyddad rättshavare bör därför kunna bibehålla sin rätt att separera egendom som omfattas av skyddet. Om tillgångarna är sakrättsligt skyddade enligt *lex situs* i en medlemsstat men huvudinsolvensförandet genomförs i en annan medlemsstat, kan förvaltaren i huvudinsolvensförandet begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds vid den domstol som är behörig om en sakrätt görs gällande och om gäldenären har ett driftställe där. Om något sekundärt insolvensförfarande inte inleds, bör eventuellt överskott vid försäljning av en tillgång som omfattas av sakrätt tillföras förvaltaren i huvudinsolvensförandet.
- (69) Denna förordning fastställer flera bestämmelser om en domstols möjligheter att skjuta upp inledandet av ett förfarande eller ett verkställighetsförfarande. Ett sådant uppskjutande får inte påverka borgenärens eller tredje mans sakrätt.
- (70) Om kvittning av fordringar inte är tillåten enligt rättsordningen i den stat där förvaranden inleddes bör borgenären likväl ha rätt till kvittning om detta är möjligt enligt tillämplig lag avseende den insolvente gäldenärens fordran. På detta sätt skulle kvittningen få ett slags garantifunktion som grundas på rättsliga bestämmelser på vilka den berörde borgenären kan förlita sig vid den tidpunkt då fordran uppstår.
- (71) Det finns ett behov av särskilt skydd även för betalningssystem och finansiella marknader, till exempel vad gäller de avtal om stängning och stnyning av positioner som förekommer i dessa system samt avyttring av värdepapper och det skydd som gäller för dessa transaktioner, vilket särskilt regleras genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG⁽¹⁾. För sådana transaktioner ska därför endast den lagstiftning gälla som är tillämplig på det berörda systemet eller på den berörda marknaden. Denna lagstiftning syftar till att förhindra att de mekanismer för betalning och avveckling av transaktioner, och som föreskrivs i betalnings- eller kvittningssystemen eller på medlemsstaternas reglerade finansiella marknader, ändras om en deltagare blir insolvent. I direktiv 98/26/EG finns särskilda bestämmelser som bör ha företräde framför de allmänna reglerna i denna förordning.
- (72) För att skydda arbetstagarna och sysselsättningen bör de verkningar som insolvensförandet har för anställningsförhållandena och för parternas rättigheter och skyldigheter regleras genom den rättsordning som är tillämplig på anställningsavtalet i fråga enligt allmänna regler om lagval. I fall där upphörande av anställningsavtal kräver en domstols eller en administrativ myndighets godkännande bör dessutom den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe vara fortsatt behörig att bevilja ett sådant godkännande även om inget insolvensförfarande har inletts i den medlemsstaten. Alla andra frågor rörande insolvensrätt, till exempel huruvida arbetstagarnas fordringar ska skyddas genom förmånsrätt och vilken prioritet denna förmånsrätt i förekommande fall ska ha, bör regleras enligt den medlemsstats rättsordning där insolvensförandet (huvudinsolvensförfarande eller sekundärt insolvensförfarande) har inletts förutom i de fall där ett åtagande har gjorts för att undvika sekundära insolvensförvaranden i enlighet med denna förordning.
- (73) Lagstiftningen i den medlemsstat där en rättegång eller ett skiljeförfarande pågår bör vara tillämplig för att avgöra vilka verkningar ett insolvensförfarande ska ha på en pågående rättegång eller ett pågående skiljeförfarande avseende tillgångar eller rättigheter som ett insolvensförfarande avser. Denna regel bör inte påverka nationella regler för erkännande och verkställighet av skiljedomar.
- (74) För att ta hänsyn till särskilda processrättsliga regler i domstolssystemen i vissa medlemsstater bör vissa regler i denna förordning vara flexibla. Hänvisningar i denna förordning till en underrättelse från ett dömande organ i en medlemsstat bör därför inbegripa ett förordnande från detta dömande organ om att underrättelse ska ske, om detta krävs enligt en medlemsstats processrättsliga regler.
- (75) Av affärshänsyn bör det väsentliga innehållet i beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggöras, på förvaltarens begäran, i en annan medlemsstat än den där den domstol som meddelade det beslutet är belägen. Om det finns ett driftsställe i den berörda medlemsstaten, bör ett sådant offentliggörande vara obligatoriskt. I inget av fallen bör emellertid offentliggörandet vara ett villkor för att det utländska förvarandet ska erkännas.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (EGT L 166, 11.6.1998, s. 45).

- (76) För att förbättra informationen till berörda borgenärer och domstolar och för att förhindra att parallella insolvensförfaranden inleds, bör medlemsstaterna åläggas att offentliggöra relevant information i gränsöverskridande insolvensfall i ett offentligt elektroniskt register. För att underlätta tillgången till denna information för borgenärer och domstolar som har hemvist eller är belägna i en annan medlemsstat, bör denna förordning innehålla bestämmelser om sammankoppling av sådana insolvensregister via den europeiska e-juridikportalen. Medlemsstaterna bör ha rätt att offentliggöra relevant information i flera register och det bör vara möjligt att sammankoppla mer än ett register per medlemsstat.
- (77) I denna förordning bör det fastställas vilken minimimängd information som måste offentliggöras i insolvensregistren. Medlemsstaterna bör inte hindras från att lägga till ytterligare information. När gäldenären är en enskild person bör insolvensregistren endast behöva ange ett registreringsnummer om gäldenären är en person som bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare. Registreringsnumret bör uppfattas som det unika registreringsnummer för gäldenärens egenföretag eller yrkesverksamhet som offentliggjorts i handelsregistret, om ett sådant finns.
- (78) Information om vissa aspekter av insolvensförfarandet är väsentligt för borgenärer, så som tidsfrister för att anmäla fordringar eller för att överklaga beslut. Denna förordning bör dock inte ålägga medlemsstaterna att beräkna dessa tidsfrister i varje enskilt fall. Medlemsstaterna bör kunna fullgöra sina skyldigheter genom att lägga till länkar till den europeiska e-juridikportalen, där självförklarande information bör ges om kriterierna för beräkning av sådana tidsfrister.
- (79) För att i tillräckligt hög grad skydda uppgifter om enskilda som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare bör medlemsstaterna ha möjlighet att göra tillgång till denna information avhängig av kompletterande sökkriterier, så som gäldenärens personnummer, adress eller födelsedatum eller den behöriga domstolens domkrets, eller att göra tillgång beroende av en ansökan till en behörig myndighet eller ett styrkt legitimt intresse.
- (80) Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att inte i sina insolvensregister föra in information om enskilda som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare. I så fall bör medlemsstaterna se till att relevant information sänds till var och en av borgenärerna och att anspråk från borgenärer som inte har mottagit sådan information inte berörs av förfarandet.
- (81) Det kan finnas fall då vissa av de berörda personerna inte känner till att ett förfarande har inletts och handlar i god tro i strid med de nya omständigheterna. För att skydda sådana personer som infriar en skuld hos gäldenären därför att de inte känner till att ett förfarande har inletts utomlands bör betalningen anses som befriande även om den skulle ha gjorts till den utländske förvaltaren.
- (82) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁾.
- (83) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Denna förordning syftar särskilt till att främja tillämpningen av artiklarna 8, 17 och 47 om skydd av personuppgifter, om rätt till egendom och om rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol.
- (84) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽²⁾ och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001⁽³⁾ gäller för behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordning.
- (85) Denna förordning ska inte påverka tillämpningen av förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT L 124, 8.6.1971, s. 1).

- (86) Eftersom målet för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, i syfte att inrätta en rättslig ram för en korrekt förvaltning av gränsöverskridande insolvensförfaranden, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (87) I enlighet med artikel 3 och artikel 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, har Förenade kungariket och Irland meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (88) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (89) Europeiska datatillsynsmannen har hörts och avgav ett yttrande den 27 mars 2013 ⁽¹⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på offentliga kollektiva förfaranden, inbegripet interimistiska förfaranden, vilka grundar sig på lagstiftning om insolvens och i vilka, för räddnings-, skuldsanerings-, omstrukturerings- eller likvidationsändamål,

- a) en gäldenär helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och en förvaltare utses,
- b) en gäldenärs tillgångar och verksamhet är föremål för kontroll eller övervakning av en domstol, eller
- c) ett tillfälligt uppskjutande av enskilda verkställighetsförfaranden beviljas av en domstol eller på grund av lag i syfte att möjliggöra förhandling mellan gäldenären och dennes borgenärer, förutsatt att det förfarande där uppskjutande beviljas tillhandahåller lämpliga åtgärder för att skydda borgenärskollektivets intressen och, om ingen överenskommelse nåts, efterföljs av ett av förfarandena i led a eller b.

Om de förfaranden som avses i denna punkt får inledas i situationer där det endast föreligger en risk för insolvens ska ändamålet med dem vara att undvika insolvens för gäldenären eller upphörande av dennes affärsverksamhet.

De förfaranden som avses i detta stycke förtecknas i bilaga A.

2. Denna förordning ska inte tillämpas på förfaranden som avses i punkt 1 som rör

- a) försäkringsföretag,
- b) kreditinstitut,
- c) värdepappersföretag samt andra företag eller institut, i den utsträckning dessa omfattas av direktiv 2001/24/EG, eller
- d) företag för kollektiva investeringar.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *kollektiva förfaranden*: förfaranden som inbegriper samtliga eller en betydande del av gäldenärens borgenärer, i det senare fallet under förutsättning att förfarandena inte påverkar fordringar från borgenärer som inte omfattas av dessa förfaranden.

⁽¹⁾ EUT C 358, 7.12.2013, s. 15.

2. *företag för kollektiva investeringar*: företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG⁽¹⁾ och alternativa investeringsfonder enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU⁽²⁾.
3. *gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar*: en gäldenär mot vilken ett insolvensförfarande har inletts som inte nödvändigtvis inbegriper utseende av en förvaltare eller en fullständig överföring av rättigheterna och skyldigheterna att förvalta gäldenärens tillgångar till en förvaltare, och där gäldenären därför åtminstone delvis har kvar kontrollen över sina tillgångar och sin verksamhet.
4. *insolvensförfarande*: de förfaranden som förtecknas i bilaga A.
5. *förvaltare*: varje person eller institution som, även tillfälligt, har till uppgift att
 - i) kontrollera och godkänna fordringar som lämnats in i insolvensförfarandet,
 - ii) representera borgenärernas gemensamma intresse,
 - iii) helt eller delvis förvalta tillgångar över vilka gäldenären berövats sin rådighet,
 - iv) realisera de tillgångar som avses i led iii, eller
 - v) övervaka förvaltningen av gäldenärens verksamheter.De personer och institutioner som avses i första stycket förtecknas i bilaga B.
6. *domstol*:
 - i) i artiklarna 1.1 b och c, 4.2, 5, 6, 21.3, 24.2 j, 36, 39 och 61–77, en medlemsstats dömande organ,
 - ii) i alla övriga artiklar, en medlemsstats dömande organ eller andra behöriga organ som har behörighet att inleda ett insolvensförfarande, att bekräfta att ett sådant förfarande har inletts eller att fatta beslut under förfarandet.
7. *beslut om att inleda ett insolvensförfarande*:
 - i) ett beslut av en domstol att inleda ett insolvensförfarande eller bekräfta att ett sådant förfarande har inletts, och
 - ii) ett beslut av en domstol att utse en förvaltare.
8. *tidpunkten för inledande av förfarandet*: den tidpunkt från vilken beslutet att inleda insolvensförfarandet gäller, oavsett om beslutet är slutligt eller inte.
9. *den medlemsstat där tillgångar finns*: avseende
 - i) andra registrerade aktier i företag än sådana som avses i led ii, den medlemsstat inom vars territorium det företag som har utfärdat aktierna har sitt säte,
 - ii) finansiella instrument till vilka äganderätten framgår av uppgifter i ett register eller på ett konto som förs av, eller på uppdrag av, en mellanhand (*book entry securities*), den medlemsstat där registret eller kontot på vilka uppgifterna finns införda förs,
 - iii) likvida medel på konton hos ett kreditinstitut, den medlemsstat som framgår av det internationella bankkontonumret (IBAN) för kontot, eller, när det gäller likvida medel på konton hos ett kreditinstitut som saknar IBAN, den medlemsstat där det kreditinstitut som för bankkontot har sitt huvudkontor eller om kontot förs av en filial, agentur eller annan etablering den medlemsstat där filialen, agenturen eller den andra etableringen är belägen,
 - iv) egendom och rättigheter som har registrerats i ett annat offentligt register än de som avses i led i, den medlemsstat under vars överinseende registret förs,
 - v) europeiska patent, den medlemsstat för vilken det europeiska patentet har beviljats,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

- vi) upphovsrätt och närstående rättigheter, den medlemsstat inom vars territorium innehavaren av sådana rättigheter har sin hemvist eller sitt säte,
- vii) annan materiell egendom än den som avses i leden i–iv, den medlemsstat inom vars territorium egendomen finns,
- viii) andra fordringar på tredje man än de som avses i led iii, den medlemsstat inom vars territorium tredje man som ska fullgöra prestationen har sina huvudsakliga intressen, i enlighet med artikel 3.1.
10. *driftställe*: varje verksamhetsplats där en gäldenär annat än tillfälligt bedriver eller under den tremånadersperiod som föregår begäran om inledande av huvudinsolvensförfarandet har bedrivit ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser.
11. *lokal borgenär*: en borgenär vars fordringar på gäldenären uppkommit till följd av eller i samband med verksamheten vid ett driftställe i en annan medlemsstat än den medlemsstat där platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns.
12. *utländsk borgenär*: en borgenär, inklusive skattemyndighet och socialförsäkringsorgan i medlemsstaterna, som har hemvist eller säte i en annan medlemsstat än inledandestaten.
13. *koncern*: ett moderföretag med alla tillhörande dotterföretag.
14. *moderföretag*: ett företag som antingen direkt eller indirekt kontrollerar ett eller flera dotterföretag. Ett företag som utarbetar koncernredovisning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU ⁽¹⁾ ska anses vara ett moderföretag.

Artikel 3

Internationell behörighet

1. Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns, har behörighet att inleda ett insolvensförfarande (nedan kallat *huvudinsolvensförfarande*). Platsen för de huvudsakliga intressena ska vara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen på ett sätt som kan fastställas av tredje man.

För bolag och andra juridiska personer ska sätet anses vara platsen för de huvudsakliga intressena, om inte annat visas. Den presumtionen gäller endast om sätet inte har flyttats till en annan medlemsstat inom en tremånadersperiod före ansökan om att ett insolvensförfarande ska inledas.

När det gäller enskilda som bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare ska platsen för de huvudsakliga intressena anses vara den berörda personens huvudsakliga verksamhetsställe, om inte annat visas. Den presumtionen gäller endast om den berörda personens huvudsakliga verksamhetsställe inte har flyttats till en annan medlemsstat inom en tremånadersperiod före ansökan om att ett insolvensförfarande ska inledas.

För varje annan person ska platsen för de huvudsakliga intressena anses vara dennes hemvist, om inte annat visas. Den presumtionen gäller endast om hemvisten inte har flyttats till en annan medlemsstat inom en sexmånadersperiod före ansökan om att ett insolvensförfarande ska inledas.

2. När platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns inom en medlemsstats territorium, har domstolarna i en annan medlemsstat behörighet att inleda ett insolvensförfarande endast om gäldenären har ett driftställe i den andra medlemsstaten. Verkningarna av detta förfarande får enbart omfatta gäldenären tillhörig egendom som finns inom den senare medlemsstatens territorium.

3. När ett insolvensförfarande har inletts i enlighet med punkt 1, ska förfaranden som inleds därefter i enlighet med punkt 2 vara sekundära insolvensförfaranden.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

4. Ett territoriellt insolvensförfarande enligt punkt 2 får inledas innan ett huvudinsolvensförfarande med tillämpning av punkt 1 inleds endast om
- a) ett insolvensförfarande enligt punkt 1 inte kan inledas enligt de förutsättningar som gäller enligt rättsordningen i den medlemsstat inom vars territorium platsen för gäldenärens huvudsakliga intressen finns, eller
 - b) begäran att inleda ett territoriellt insolvensförfarande har gjorts av
 - i) en borgenär vars fordran uppkommit till följd av eller i samband med verksamheten vid ett driftställe som finns inom territoriet till den medlemsstat där begäran att inleda ett territoriellt förfarande har gjorts, eller
 - ii) en offentlig myndighet som, enligt lagen i den medlemsstat inom vars territorium driftstället är beläget, har rätt att begära att ett insolvensförfarande inleds.

När ett huvudinsolvensförfarande inleds blir det territoriella insolvensförfarandet ett sekundärt insolvensförfarande.

Artikel 4

Prövning av behörighetsfrågan

1. Den domstol till vilken en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande lämnas in ska på eget initiativ pröva om den är behörig enligt artikel 3. Beslutet att inleda insolvensförfarandet ska ange vilka bestämmelser domstolens behörighet grundar sig på och särskilt om behörigheten grundar sig på artikel 3.1 eller 3.2.
2. Utan hinder av punkt 1 får medlemsstaterna, när ett insolvensförfarande inleds i enlighet med nationell rätt utan beslut av domstol, överlåta åt den förvaltare som utsetts i förfarandet att pröva om den medlemsstat som mottagit en ansökan om att inleda insolvensförfarandet är behörig enligt artikel 3. Om så är fallet ska förvaltaren i beslutet om inledande av förfarandet ange grunderna för behörigheten, och särskilt om behörigheten grundar sig på artikel 3.1 eller 3.2.

Artikel 5

Rättslig prövning av beslutet att inleda ett huvudinsolvensförfarande

1. Gäldenären eller en borgenär får väcka talan vid domstol mot ett beslut om att inleda ett huvudinsolvensförfarande på grundval av internationell behörighet.
2. Beslutet att inleda ett huvudinsolvensförfarande kan överklagas av andra parter än de som avses i punkt 1 eller på andra grunder än bristande internationell behörighet, om detta medges i nationell rätt.

Artikel 6

Behörighet att pröva en talan som är en direkt följd av insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta

1. Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet har inletts i enlighet med artikel 3 ska vara behöriga att pröva en talan som är direkt hänförlig till insolvensförfarandet och har ett nära samband med detta, till exempel en talan om återvinning.
2. När en talan som avses i punkt 1 har samband med en talan på privaträttens område mot samma svarande kan förvaltaren väcka talan i båda målen inför domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium svaranden har hemvist eller, om talan väcks mot flera svarande, vid domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium någon av dem har hemvist, förutsatt att dessa domstolar är behöriga enligt förordning (EU) nr 1215/2012.

Första stycket ska vara tillämpligt på en gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar, förutsatt att gäldenären som fortfarande råder över sina tillgångar enligt nationell rätt har rätt att väcka talan som företrädare för den egendom som insolvensförfarandet avser.

3. Vid tillämpningen av punkt 2 ska en talan anses ha samband med en annan talan om de har ett sådant samband att en gemensam handläggning och ett gemensamt avgörande är påkallat för att undvika att oförenliga avgöranden meddelas i separata förfaranden.

Artikel 7

Tillämplig lag

1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning ska lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds (nedan kallad *inledandestaten*) vara tillämplig på insolvensförfarandet och dess verkningar.
2. Lagen i inledandestaten ska bestämma förutsättningarna för att inleda ett förfarande, samt för att genomföra och slutföra det. Den ska särskilt fastställa
 - a) mot vilka slags gäldenärer ett insolvensförfarande kan inledas,
 - b) vilka tillgångar som ingår i den egendom som insolvensförfarandet avser och hur de tillgångar ska behandlas som förvärvats av gäldenären efter det att insolvensförfarandet har inletts,
 - c) gäldenärens rådighet och förvaltarens behörighet,
 - d) förutsättningarna för kvittning,
 - e) insolvensförfarandets verkningar på gäldenärens gällande avtal,
 - f) insolvensförfarandets verkningar på förfaranden som inletts av enskilda borgenärer, med undantag för pågående rättegångar,
 - g) de fordringar som ska anmälas gentemot den egendom som insolvensförfarandet avser och hur de fordringar ska behandlas, som uppkommit efter det att insolvensförfarandet har inletts,
 - h) regler om hur fordringar ska anmälas, styrkas och godtas,
 - i) regler om hur influtna medel ska fördelas, företrädesordningen och vilka rättigheter de borgenärer har, vilka efter det att insolvensförfarandet har inletts delvis tillgodosetts till följd av sakrättsligt skydd eller genom kvittning,
 - j) förutsättningarna för och verkningarna av att insolvensförfarandet slutförs, varvid bl.a. avses avslutande genom ett akkord,
 - k) borgenärernas ställning efter slutfört insolvensförfarande,
 - l) vem som ska stå för kostnaderna för insolvensförfarandet,
 - m) regler om vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga.

Artikel 8

Tredje mans sakrättsliga skydd

1. Borgenärs eller tredje mans sakrättsliga skydd beträffande materiell eller immateriell, fast eller lös egendom, både särskilda tillgångar och en samling obestämda tillgångar som en helhet och som ändras vid olika tidpunkter, som tillhör gäldenären och som vid den tidpunkt när ett insolvensförfarande inleds finns i en annan medlemsstat, ska inte påverkas av att ett insolvensförfarande inleds i en annan medlemsstat.
2. De rättigheter som avses i punkt 1 avser särskilt
 - a) rätten att förfoga över tillgångar eller att ta ut sin fordran ur dessa eller dessas avkastning, särskilt vid retentionsrätt eller panträtt,
 - b) ensamrätt att driva in en fordran, särskilt på grund av pant eller säkerhetsöverlåtelse,
 - c) rätten att begära tillgångarna åter från den som utan rättighetsinnehavarens samtycke har dem i sin besittning eller använder dem,
 - d) en sakrättsligt skyddad nyttjanderätt till tillgångar.
3. En rättighet som upptagits i ett offentligt register och som har verkan mot tredje man, på grund av vilken ett sådant sakrättsligt skydd som avses i punkt 1 kan erhållas, ska anses ha sakrättsligt skydd.

4. Punkt 1 hindrar inte återvinningstalan enligt artikel 7.2 m.

Artikel 9

Kvittning

1. Att ett insolvensförfarande inleds påverkar inte en borgenärs rätt att kvitta en fordran mot en fordran som en gäldenär har mot honom, om sådan kvittning är tillåten enligt det lands lag som är tillämplig på den insolvente gäldenärens fordran.
2. Punkt 1 hindrar inte återvinningstalan enligt artikel 7.2 m.

Artikel 10

Återtagandeförbehåll

1. En säljares återtaganderätt påverkas inte av att ett insolvensförfarande inleds beträffande köparen, om varan då förfarandet inleds finns i en annan medlemsstat än inledandestaten.
2. Att ett insolvensförfarande inleds beträffande en säljare, efter det att han har levererat en vara, ska inte utgöra grund för att häva köpeavtalet och ska inte hindra köparen från att förvärva varan, om varan då förfarandet inleds finns i en annan medlemsstat än inledandestaten.
3. Punkterna 1 och 2 påverkar inte återvinningstalan enligt artikel 7.2 m.

Artikel 11

Avtal avseende fast egendom

1. Verkan av ett insolvensförfarande på avtal om förvärv av eller nyttjanderätt till fast egendom ska regleras utslutande av lagen i den medlemsstat inom vars territorium den fasta egendomen är belägen.
2. Den domstol som inledde huvudinsolvensförfarandet ska vara behörig att godkänna uppsägningen eller ändringen av de avtal som avses i denna artikel när
 - a) den medlemsstats lagstiftning som är tillämplig på avtalen kräver att ett sådant avtal endast får sägas upp eller ändras efter godkännande av den domstol vid vilken insolvensförfarandet har inletts, och
 - b) inget insolvensförfarande har inletts i den medlemsstaten.

Artikel 12

Betalningssystem och finansiella marknader

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8 ska verkningarna av ett insolvensförfarande på de rättigheter och skyldigheter som åvilar parter i ett betalnings- eller avvecklingsystem eller på en finansiell marknad, utslutande regleras av den medlemsstats lag, som är tillämplig på systemet eller marknaden.
2. Punkt 1 påverkar inte åtgärder som vidtas i samband med återvinning i enlighet med den lag som är tillämplig på betalningssystemet eller den finansiella marknaden i fråga.

*Artikel 13***Anställningsavtal**

1. Verkan av ett insolvensförfarande på anställningsavtal och anställningsförhållanden ska uteslutande regleras av den medlemsstats lag som är tillämplig på anställningsavtalet.
2. Domstolarna i den medlemsstat i vilken ett sekundärt insolvensförfarande får inledas ska vara fortsatt behöriga att godkänna uppsägningen eller ändringen av de avtal som avses i denna artikel, även om inget insolvensförfarande har inletts i den medlemsstaten.

Första stycket ska även gälla för en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att godkänna uppsägningen eller ändringen av de avtal som avses i denna artikel.

*Artikel 14***Verkan på registrerade rättigheter**

Verkan av ett insolvensförfarande på en gäldenärs rätt till fast egendom, skepp eller luftfartyg vilka är föremål för offentlig registrering, bestäms av lagen i den medlemsstat under vars överinseende registret förs.

*Artikel 15***Europeiska patent med enhetlig verkan och gemenskapsvarumärken**

Vid tillämpningen av denna förordning får ett europeiskt patent med enhetlig verkan, ett gemenskapsvarumärke eller motsvarande rättighet som skapats genom unionsrätten, ingå i förfarandet endast om det utgör ett förfarande som avses i artikel 3.1.

*Artikel 16***Handlingar som kan återvinnas**

Artikel 7.2 m ska inte tillämpas om den som haft vinning av en återvinningsgrundande handling visar att

- a) handlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än inledandestaten, och
- b) lagen i den medlemsstaten inte tillåter att handlingen angrips på något sätt.

*Artikel 17***Skydd för tredje mans förvärv**

Giltigheten av en åtgärd varigenom en gäldenär, efter det att ett insolvensförfarande har inletts, mot vederlag disponerar över

- a) fast egendom,
- b) ett skepp eller ett luftfartyg som är föremål för offentlig registrering, eller
- c) värdepapper vars existens kräver registrering i ett register som föreskrivs i lag

ska bestämmas av lagen i den stat inom vars territorium den fasta egendomen är belägen eller under vars överinseende registret förs.

*Artikel 18***Verkan av ett insolvensförfarande på pågående rättegångar eller skiljeförfaranden**

Verkningar av ett insolvensförfarande på pågående rättegångar eller pågående skiljeförfaranden beträffande egendom eller rättigheter som ingår i den egendom som insolvensförfarandet avser, regleras uteslutande av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår eller där skiljedomstolen har sitt säte.

KAPITEL II

ERKÄNNANDE AV INSOLVENSFÖRFARANDE

Artikel 19

Utgångspunkt

1. Beslut om att inleda ett insolvensförfarande fattat av en domstol i en medlemsstat, som har behörighet enligt artikel 3, ska från den tidpunkt det har verkan i inledandestaten erkännas i alla andra medlemsstater.

Den regel som fastställs i första stycket ska också gälla i de fall ett insolvensförfarande med hänsyn till en gäldenärs rättsliga status inte kan inledas mot denna i andra medlemsstater.

2. Erkännande av ett förfarande enligt artikel 3.1 hindrar inte att ett förfarande enligt artikel 3.2 inleds av en domstol i en annan medlemsstat. Det senare förfarandet är i så fall ett sekundärt insolvensförfarande i den mening som avses i kapitel III.

Artikel 20

Verkan av erkännande

1. Ett beslut varigenom ett insolvensförfarande enligt artikel 3.1 inleds, ska utan ytterligare formaliteter ha samma verkningar i alla andra medlemsstater som det har enligt lagen i inledandestaten, om inte annat föreskrivs i denna förordning och så länge inte något förfarande enligt artikel 3.2 har inletts i dessa andra medlemsstater.

2. Verkan av ett beslut varigenom ett förfarande enligt artikel 3.2 inleds, får inte angripas i andra medlemsstater. Begränsningar av borgenärens rättigheter, särskilt i form av betalningsansvänd eller nedsättning av fordringar som en följd av detta förfarande ska ha verkan på egendom som befinner sig inom en annan medlemsstats territorium endast gentemot de borgenärer som har medgett detta.

Artikel 21

Förvaltarens behörighet

1. En förvaltare som har utsetts av en domstol som är behörig enligt artikel 3.1 har samma behörighet inom andra medlemsstaters territorier som denne har enligt lagen i inledandestaten, så länge inget annat insolvensförfarande har inletts eller säkerhetsåtgärder av motsatt innebörd har vidtagits till följd av en begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas i denna andra stat. Förvaltaren har under alla förhållanden rätt att överföra gäldenärens egendom från den medlemsstats territorium inom vilket den befinner sig, om inte annat följer av artiklarna 8 och 10.

2. En förvaltare som har utsetts av en domstol som är behörig enligt artikel 3.2, får i en annan medlemsstat, utom rätta eller vid domstol, göra gällande att lös egendom efter det att ett insolvensförfarande har inletts har överförts från inledandestaten till den andra medlemsstaten. Förvaltaren får också vidta åtgärder i borgenärernas intresse avseende återvinning.

3. När förvaltaren utövar sitt uppdrag ska han eller hon efterkomma rättsordningen i den medlemsstat inom vars territorium denne avser att vidta åtgärder, särskilt vad gäller förfarandet för att avvyrta tillgångar. Denna behörighet innefattar inte rätten att använda tvångsåtgärder, såvida inte dessa har beslutats av domstol i denna medlemsstat, eller att avgöra tvister.

Artikel 22

Bevis om utseende av förvaltare

En bestyrkt kopia av det ursprungliga beslutet att utse förvaltaren eller annat intyg utfärdat av behörig domstol utgör bevis på att denne utsetts till förvaltare.

En översättning till det officiella språket eller till ett av de officiella språken i den medlemsstat inom vars territorium förvaltaren avser utöva sitt uppdrag får begäras. Ingen legalisering eller liknande formalitet krävs.

Artikel 23

Överlämnande och avräkning

1. En borgenär som, efter det att ett förfarande enligt artikel 3.1 har inletts, på något sätt, särskilt genom verkställighetsåtgärder, helt eller delvis har fått betalt ur egendom som tillhör en gäldenär som finns inom en annan medlemsstats territorium, ska till förvaltaren lämna vad borgenären har fått, om inte annat följer av artiklarna 8 och 10.

2. För att tillförsäkra borgenärer lika behandling ska en borgenär, som under ett pågående insolvensförfarande har fått delbetalning för sin fordran, delta i utdelning i andra förfaranden endast när borgenärer med samma förmånsrätt har fått motsvarande utdelning i ett sådant annat förfarande.

Artikel 24

Inrättande av insolvensregister

1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium upprätta och upprätthålla ett eller flera register där uppgifter om insolvensförfaranden offentliggörs (nedan kallade *insolvensregister*). Dessa uppgifter ska offentliggöras snarast möjligt efter det att ett insolvensförfarande har inletts.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 ska göras tillgängliga för allmänheten, i enlighet med villkoren i artikel 27, och ska omfatta följande (nedan kallad *föreskriven information*):

- a) Den dag ett insolvensförfarande inleddes.
- b) Den domstol vid vilken ett insolvensförfarande har inletts och eventuellt målnummer.
- c) Typ av insolvensförfarande som avses i bilaga A som har inletts och i förekommande fall eventuell relevant underkategori av sådana förfaranden som har inletts i enlighet med nationell rätt.
- d) Uppgift om huruvida behörigheten att inleda förfarandet grundas på artikel 3.1, 3.2 eller 3.4.
- e) Om gäldenären är ett företag eller en juridisk person, gäldenärens namn, registreringsnummer, säte, eller om detta avviker, postadress.
- f) Om gäldenären är en enskild person, oberoende av om denne bedriver eller inte bedriver någon verksamhet som egenföretagare eller fri yrkesutövare, gäldenärens namn, registreringsnummer, i förekommande fall, och postadress eller om adressen är skyddad, gäldenärens födelseort och födelsedatum.
- g) Namn på, postadress eller e-postadress till den förvaltare som, i förekommande fall, har utsetts i förfarandet.
- h) I förekommande fall tidsfrist för att anmäla fordringar eller en hänvisning till kriterierna för beräkningen av denna tidsfrist.
- i) I förekommande fall dagen för avslutande av huvudinsolvensförfarandet.
- j) Domstol vid vilken och, i förekommande fall, tidsfrist inom vilken ett överklagande av beslutet om att inleda insolvensförfarande ska ges in i enlighet med artikel 5, eller en hänvisning till kriterierna för beräkningen av denna tidsfrist.

3. Punkt 2 får inte hindra medlemsstater från att inbegripa handlingar eller ytterligare information i sina nationella insolvensregister, t.ex. insolvensrelaterade näringsförbud för företagsledare.

4. Medlemsstaterna är inte skyldiga att i insolvensregistret inkludera den information som avses i punkt 1 i den här artikeln avseende enskilda personer som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare i insolvensregistret eller att göra denna information tillgänglig för allmänheten genom systemet för sammankoppling av dessa register, förutsatt att kända utländska borgenärer underrättas, i enlighet med artikel 54, om de uppgifter som avses i punkt 2 j i den här artikeln.

Om en medlemsstat utnyttjar den möjlighet som avses i första stycket, ska insolvensförfarandet inte påverka fordringar från utländska borgenärer som inte har mottagit den information som avses i första stycket.

5. Offentliggörandet av uppgifterna i registren enligt denna förordning ska inte ha någon annan rättslig verkan än den som anges i nationell rätt och i artikel 55.6.

Artikel 25

Sammankoppling av insolvensregister

1. Kommissionen ska inrätta ett decentraliserat system för sammankoppling av insolvensregister genom att anta genomförandeakter. Detta system ska bestå av insolvensregistren samt den europeiska e-juridikportalen, som ska fungera som en central, allmän åtkomstpunkt till information i systemet. Systemet ska tillhandahålla en söktjänst på alla unionens institutioners officiella språk i syfte att tillgängliggöra föreskriven information och eventuella andra dokument eller information som finns i insolvensregistren och som medlemsstaterna väljer att göra tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen.

2. Kommissionen ska i enlighet med det förfarande som avses i artikel 87 senast den 26 juni 2019 anta följande genomförandeakter:

- a) Tekniska specifikationer som definierar metoderna för kommunikation och informationsutbyte på elektronisk väg utifrån den fastställda gränssnittspecifikationen för systemet för sammankoppling av insolvensregister.
- b) De tekniska åtgärder som säkerställer att miniminormerna när det gäller it-säkerhet är uppfyllda vid förmedling och spridning av information inom systemet för sammankoppling av insolvensregister.
- c) Minimikriterier för den söktjänst som tillhandahålls genom den europeiska e-juridikportalen på grundval av den information som anges i artikel 24.
- d) Minimikriterier för redovisning av resultat från sådana sökningar på grundval av den information som anges i artikel 24.
- e) Former och tekniska villkor för att få tillgång till de tjänster som tillhandahålls genom systemet för sammankoppling av register.
- f) En ordlista som innehåller en grundläggande förklaring av de nationella insolvensförfaranden som förtecknas i bilaga A.

Artikel 26

Kostnader för att upprätta och koppla samman insolvensregister

1. Upprättandet, underhållet och den framtida utvecklingen av systemet för sammankoppling av insolvensregister ska finansieras genom unionens allmänna budget.

2. Varje medlemsstat ska bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina nationella insolvensregister så att de blir kompatibla med den europeiska e-juridikportalen samt kostnaderna för att förvalta, driva och underhålla dessa register. Detta ska inte påverka möjligheten att ansöka om bidrag för sådan verksamhet inom ramen för unionens finansiella program.

Artikel 27

Villkor för tillgång till information genom systemet för sammankoppling

1. Medlemsstaterna ska se till att den föreskrivna information som avses i artikel 24.2 a–j är tillgänglig kostnadsfritt via systemet för sammankoppling av insolvensregister.

2. Denna förordning får inte hindra medlemsstaterna från att ta ut en skäligen avgift för tillgången till handlingar eller ytterligare information som avses i artikel 24.3 via systemet för sammankoppling av insolvensregister.

3. Medlemsstaterna får kräva att tillgång till föreskriven information avseende enskilda personer som inte bedriver verksamhet som egenföretagare eller fria yrkesutövare, och enskilda personer som är egenföretagare eller fria yrkesutövare, förutsatt att insolvensförfarandet inte avser den verksamheten, görs avhängig av kompletterande sökkriterier avseende gäldenären, utöver de minimikriterier som avses i artikel 25.2 c.

4. Medlemsstaterna får kräva att tillgång till den information som avses i punkt 3 ska tillåtas endast efter begäran hos den behöriga myndigheten. Medlemsstaterna får kräva att tillgång ska tillåtas endast på villkor att ett legitimt intresse för tillgången till sådan information föreligger. Den person som begär information ska ges möjlighet att lägga fram sin begäran elektroniskt med hjälp av ett standardformulär via den europeiska e-juridikportalen. Om det krävs ett legitimt intresse ska den person som begär information ges möjlighet att motivera sin begäran genom elektroniska kopior av relevanta handlingar. Den person som begär information ska få ett svar från den behöriga myndigheten inom tre arbetsdagar.

Den person som begär information ska inte vara skyldig att tillhandahålla en översättning av de handlingar som motiverar hans eller hennes begäran och inte heller att bära kostnader för översättningar som den behöriga myndigheten kan ha.

Artikel 28

Offentliggörande i en annan medlemsstat

1. Förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar ska begära att innehållet i beslutet om att inleda insolvensförandet och, när så är lämpligt, även beslutet att utse förvaltaren, offentliggörs i varje annan medlemsstat där gäldenären har ett driftställe i enlighet med de förfaranden för offentliggörande som gäller i den medlemsstaten. Ett sådant offentliggörande ska, i förekommande fall, ange vem som har utsetts till förvaltare och huruvida domstolen grundar sin behörighet på artikel 3.1 eller 3.2.

2. Förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar får begära att den information som avses i punkt 1 offentliggörs i en annan medlemsstat där förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar anser det nödvändigt i enlighet med de förfaranden för offentliggörande som föreskrivs i den medlemsstaten.

Artikel 29

Registrering i en annan medlemsstats offentliga register

1. Om det i lagen i en medlemsstat där gäldenären har ett driftställe som har registrerats i ett offentligt register i denna medlemsstat, eller i lagen i en medlemsstat där fast egendom som tillhör gäldenären är belägen, uppställs ett krav på att inledandet av ett insolvensförande som avses i artikel 28 offentliggörs i fastighetsregister, företagsregister eller eventuella andra offentliga register, ska förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar vidta alla nödvändiga åtgärder så att registreringen sker.

2. Förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar får begära sådan registrering i varje annan medlemsstat, under förutsättning att registreringen är förenlig med lagstiftningen i den medlemsstat där registret förs.

Artikel 30

Kostnader

Kostnaderna för offentliggörande och registrering enligt artiklarna 28 och 29 ska anses som kostnader för förfarandet.

Artikel 31

Infriande av en skuld till gäldenären

1. Om en skuld till en gäldenär ska infrias hos förvaltaren i den medlemsstat där ett insolvensförande har inletts men i stället betalas till gäldenären i en annan medlemsstat, ska den betalningen anses befriande om betalaren inte kände till att förfarandet hade inletts.

2. När en sådan skuld har infriats före offentliggörandet enligt artikel 28 ska betalaren anses inte ha känt till att ett insolvensförande har inletts, om inte annat visas. När en skuld har infriats efter offentliggörandet, ska betalaren anses ha känt till att ett insolvensförande har inletts, om inte annat visas.

Artikel 32

Erkännande och verkställighet av andra beslut

1. Beslut som rör ett insolvensförfarandes genomförande och slutförande, samt ackord, och som fattats av en domstol, vars beslut om att inleda förfarandet erkänns i enlighet med artikel 19, ska erkännas utan krav på ytterligare formaliteter. Sådana beslut ska verkställas i enlighet med artiklarna 39–44 och 47–57 i förordning (EU) nr 1215/2012.

Första stycket ska även gälla beslut som är direkt hänförliga till insolvensförfarandet och har nära samband härmed, även om de fattats av en annan domstol.

Första stycket ska även gälla beslut som rör säkerhetsåtgärder som fattats efter det att en begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas har framställts eller i samband med en sådan framställan.

2. Andra beslut än de som avses i punkt 1 i denna artikel ska erkännas och verkställas i enlighet med förordning (EU) nr 1215/2012 i den mån den är tillämplig.

Artikel 33

Ordre public

En medlemsstat får vägra att erkänna ett insolvensförfarande som har inletts i en annan medlemsstat eller vägra att verkställa beslut som fattats i samband med ett sådant förfarande, om verkningarna av ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle vara uppenbart oförenliga med grunderna för den statens rättsordning (*ordre public*), särskilt vad gäller statens grundläggande rättsprinciper och individens grundläggande fri- och rättigheter.

KAPITEL III

SEKUNDÄRA INSOLVENSFÖRFARANDEN

Artikel 34

Förutsättningar för att inleda ett förfarande

Om ett huvudinsolvensförfarande har inletts av en domstol i en medlemsstat och erkänts i en annan medlemsstat, får en domstol i den andra medlemsstaten som är behörig enligt artikel 3.2 inleda ett sekundärt insolvensförfarande i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Om huvudinsolvensförfarandet förutsätter att gäldenären är insolvent, ska gäldenärens insolvens inte prövas på nytt i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande får inledas. Verkningarna av ett sekundärt insolvensförfarande ska vara begränsade till egendom som tillhör gäldenären och som finns inom territoriet i den medlemsstat där förfarandet har inletts.

Artikel 35

Tillämplig lag

Om inte annat föreskrivs i denna förordning ska lagen i den medlemsstat inom vars territorium ett sekundärt insolvensförfarande inleds vara tillämplig på det sekundära insolvensförfarandet.

Artikel 36

Rätt att göra ett åtagande för att undvika ett sekundärt insolvensförfarande

1. För att undvika att ett sekundärt insolvensförfarande inleds får förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet göra ett ensidigt åtagande (nedan kallat *åtagandet*) avseende tillgångar som finns i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kan inledas så att denne vid fördelningen av dessa tillgångar eller behållningen av realiseringen av dessa tillgångar kommer att följa de regler om utdelning och förmånsrätt enligt nationell rätt som borgenärer skulle ha haft om ett sekundärt insolvensförfarande hade inletts i den medlemsstaten. I åtagandet ska de faktiska omständigheter som det bygger på anges, i synnerhet beträffande värdet av de tillgångar som finns i den berörda medlemsstaten och de alternativ som står till buds för realisering av sådana tillgångar.

2. Om ett åtagande har gjorts i enlighet med denna artikel ska den lag som är tillämplig på fördelningen av behållningen av realiseringen av de tillgångar som avses i punkt 1, företrädesordningen och de rättigheter borgenärerna har i förhållande till de tillgångar som avses i punkt 1 vara lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande skulle ha kunnat inledas. Relevant tidpunkt för att fastställa de tillgångar som avses i punkt 1 ska vara den tidpunkt då åtagandet görs.

3. Åtagandet ska göras på det officiella språket eller ett av de officiella språken i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande skulle ha kunnat inledas, eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där ett sekundärt insolvensförfarande skulle ha kunnat inledas.

4. Åtagandet ska göras skriftligen. Det ska omfattas av eventuella övriga formkrav och krav för godkännande i fråga om eventuell fördelning i den stat där huvudinsolvensförfarandet inleddes.

5. Åtagandet ska godkännas av de kända lokala borgenärerna. De regler för kvalificerad majoritet och omröstning som är tillämpliga på antagande av rekonstruktionsplaner enligt lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kunde ha inletts ska även vara tillämpliga på godkännandet av åtagandet. Borgenärer ska kunna delta i omröstningen genom teknik för distanskommunikation, om det är tillåtet enligt nationell rätt. Förvaltaren ska informera de kända lokala borgenärerna om åtagandet, reglerna och förfarandena för dess godkännande och om omröstningen och om åtagandets godkännande eller avvisande.

6. Ett åtagande som ges och godkänns i enlighet med denna artikel ska vara bindande för boet. Om ett sekundärt insolvensförfarande inleds i enlighet med artikel 37 och 38 ska förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet överföra de eventuella tillgångar som denne hade överfört från denna medlemsstats territorium efter det att åtagandet gjordes, eller om dessa tillgångar redan har realiserats, behållningen av dessa, till förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet.

7. Om förvaltaren har gjort ett åtagande ska denne informera lokala borgenärer om den avsedda fördelningen innan de tillgångar och den behållning som avses i punkt 1 fördelas. Om informationen inte uppfyller villkoren för åtagandet eller är förenlig med tillämplig lag får lokala borgenärer bestrida denna fördelning inför domstol i den medlemsstat där ett huvudinsolvensförfarande har inletts för att åstadkomma en fördelning som överensstämmer med villkoren för åtagandet och tillämplig lag. I så fall ska ingen fördelning göras förrän domstolen beslutat med anledning av bestridandet.

8. Lokala borgenärer får vända sig till domstol i den medlemsstat där huvudinsolvensförfarandet har inletts för att kräva att förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet vidtar alla de lämpliga åtgärder som är tillgängliga enligt lagstiftningen i den stat där huvudinsolvensförfarandet har inletts och som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av villkoren för åtagandet.

9. Lokala borgenärer får även vända sig till domstolarna i de medlemsstater där ett sekundärt insolvensförfarande skulle ha inletts för att begära att domstolen vidtar tillfälliga åtgärder eller skyddsåtgärder för att säkerställa att förvaltaren efterlever villkoren för åtagandet.

10. Förvaltaren ska vara ansvarig för alla skador som denne kan ha vållat lokala borgenärer till följd av att denne inte har uppfyllt de skyldigheter och krav som fastställs i denna artikel.

11. Vid tillämpningen av denna artikel ska en myndighet som är etablerad i en medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande kunde ha inletts och som är skyldig att i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG⁽¹⁾ garantera betalning för anställdas utestående fordringar från anställningskontrakt eller anställningsförhållanden anses vara en lokal borgenär, om detta följer av nationell rätt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 28.10.2008, s. 36).

Artikel 37

Rätt att begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds

1. Inledande av ett sekundärt insolvensförfarande får begäras av
 - a) förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet,
 - b) alla andra personer eller myndigheter som enligt lagen i den medlemsstat inom vars territorium inledande av ett sekundärt insolvensförfarande begärs har rätt att begära att insolvensförfaranden inleds.
2. Om ett åtagande har blivit bindande enligt artikel 36 måste en begäran om att ett sekundärt insolvensförfarande ska inledas göras inom 30 dagar från det att godkännandet för åtagandet har meddelats.

Artikel 38

Beslut om att inleda ett sekundärt insolvensförfarande

1. En domstol som mottar en begäran om att ett sekundärt insolvensförfarande ska inledas ska omedelbart underrätta förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar i huvudinsolvensförfarandet och ge denne möjlighet att yttra sig om denna begäran.
2. Om förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet har gjort ett åtagande enligt artikel 36, ska den domstol som avses i punkt 1 i den här artikeln på begäran av förvaltaren inte inleda ett sekundärt insolvensförfarande om den är övertygad om att åtagandet ger tillräckligt skydd för lokala borgenärens allmänna intressen.
3. Om ett tillfälligt uppskjutande av enskilda verkställighetsförfaranden beviljats i syfte att möjliggöra förhandling mellan gäldenären och dennes borgenärer, får domstolen, på begäran av förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar, skjuta upp inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande under en period av högst tre månader, förutsatt att lämpliga åtgärder vidtagits för att skydda lokala borgenärens intressen.

Den domstol som avses i punkt 1 får besluta om skyddsåtgärder för att skydda de lokala borgenärernas intresse genom att kräva att förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar inte för över eller förfogar över tillgångar som finns i den medlemsstat där denne har sitt driftställe, såvida inte detta görs i den ordinarie verksamheten. Domstolen får även besluta om andra åtgärder för skydd av lokala borgenärens intressen under ett uppskjutande, om detta inte är oförenligt med de nationella civilprocessrättsliga reglerna.

Ett uppskjutande av inledandet av ett sekundärt insolvensförfarande ska upphävas av domstolen på eget initiativ eller på begäran av en borgenär om en överenskommelse har ingåtts under uppskjutandet vid de förhandlingar som avses i första stycket.

Uppskjutandet får upphävas av domstolen på eget initiativ eller på begäran av en borgenär om ett fortsatt uppskjutande skadar borgenärens rättigheter, i synnerhet i det fall att förhandlingarna avbrutits eller att det har blivit uppenbart att det är osannolikt att de slutförs eller om förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar har brutit mot förbudet att förfoga över sina tillgångar eller att överföra dem från territoriet i den medlemsstat där driftstället finns.

4. På begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet får den domstol som avses i punkt 1 inleda en annan typ av insolvensförfarande som förtecknas i bilaga A än den typ man ursprungligen ansökt om förutsatt att villkoren för att inleda denna typ av förfarande enligt nationell rätt är uppfyllda och att detta förfarande är det lämpligaste när det gäller de lokala borgenärernas intressen och för att uppnå samstämmighet mellan huvudinsolvensförfarandet och det sekundära insolvensförfarandet. Artikel 34 andra meningen ska tillämpas.

Artikel 39

Rättslig prövning av beslutet att inleda ett sekundärt insolvensförfarande

Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet får överklaga beslutet att inleda ett sekundärt insolvensförfarande vid en domstol i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande har inletts med motiveringen att domstolen inte har iakttagit villkoren och kraven i artikel 38.

Artikel 40

Förskottsbetalning av kostnader

När lagen i den medlemsstat där det begärts att ett sekundärt insolvensförfarande ska inledas föreskriver att gäldenärens tillgångar ska räcka till för att täcka hela eller delar av förfarandekostnaderna, får domstolen begära att sökanden i förskott betalar för kostnaderna eller ställer tillräcklig säkerhet för dessa.

Artikel 41

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare

1. Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet och förvaltaren eller förvaltare i ett sekundärt insolvensförfarande som avser samma gäldenär ska samarbeta med varandra i den mån sådant samarbete inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. Detta samarbete kan ta olika former, inbegripet ingående av avtal och protokoll.
2. Vid genomförandet av det samarbete som anges i punkt 1 ska förvaltare vidta följande åtgärder:
 - a) Så snart som möjligt delge varandra all information som kan vara av värde för det andra förfarandet, särskilt eventuella framsteg när det gäller anmälan och verifikation av fordringar och alla åtgärder som syftar till att rädda eller rekonstruera gäldenären eller till att avsluta förfarandet, förutsatt att lämpliga åtgärder vidtas för att skydda konfidentiell information.
 - b) Undersöka möjligheten att rekonstruera gäldenären och, om möjligt, samordna utarbetande och genomförande av en rekonstruktionsplan.
 - c) Samordna förvaltningen i fråga om realisering eller användning av gäldenärens tillgångar och verksamheter, förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet ska så snart som möjligt ge förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet möjlighet att lämna förslag om realisering eller användning av tillgångar som ingår i det sekundära insolvensförfarandet.
3. Punkterna 1 och 2 ska också tillämpas i situationer i huvudinsolvensförfarandet eller det sekundära insolvensförfarandet eller i något av de territoriella insolvensförfarandena som rör samma gäldenär och som inletts vid samma tidpunkt, där gäldenären fortfarande råder över sina tillgångar.

Artikel 42

Samarbete och kommunikation mellan domstolar

1. För att underlätta samordningen av huvudinsolvensförfaranden, territoriella insolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden som rör samma gäldenär ska en domstol som mottagit en begäran om att inleda ett insolvensförfarande, eller som har inletts ett sådant förfarande, samarbeta med andra domstolar som har mottagit en begäran om att inleda ett insolvensförfarande eller som har inletts ett sådant förfarande, i den utsträckning ett sådant samarbete inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande. För detta ändamål får domstolarna, när så är lämpligt, utse en oberoende person eller ett oberoende organ att handla på deras vägnar, förutsatt att detta inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på dem.
2. Vid genomförandet av samarbetet i punkt 1 får domstolarna eller en utsedd person eller ett utsett organ som handlar på deras vägnar enligt punkt 1 kommunicera direkt med eller begära information eller bistånd direkt från varandra, förutsatt att denna kommunikation respekterar parternas processuella rättigheter och informationens konfidentialitet.
3. Det samarbete som avses i punkt 1 får bedrivas på ett sätt som domstolen anser lämpligt. Det kan särskilt handla om att
 - a) genomföra samordning när förvaltare utses,
 - b) delge information på det sätt som domstolen anser lämpligt,
 - c) samordna förvaltningen och övervakningen av gäldenärens tillgångar och verksamheter,
 - d) samordna genomförandet av utfrågningar,
 - e) vid behov, samordna godkännandet av protokoll.

Artikel 43

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar

1. För att underlätta samordningen av huvudinsolvensförfaranden, territoriella insolvensförfaranden och sekundära insolvensförfaranden som inleddes avseende samma gäldenär gäller följande:
 - a) En förvaltare i ett huvudinsolvensförfarande ska samarbeta och kommunicera med varje domstol som har mottagit en ansökan om att inledda ett sekundärt insolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande.
 - b) En förvaltare i territoriella eller sekundära insolvensförfaranden ska samarbeta och kommunicera med den domstol som har mottagit en ansökan om att inledda ett huvudinsolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande.
 - c) En förvaltare i territoriella eller sekundära insolvensförfaranden ska samarbeta och kommunicera med den domstol som har mottagit en ansökan om att inledda ett territoriellt eller sekundärt insolvensförfarande eller som har inlett ett sådant förfarande,
- i den utsträckning ett sådant samarbete och sådan kommunikation inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande och inte medför någon intressekonflikt.
2. Det samarbete som avses i punkt 1 får genomföras på lämpligt sätt, t.ex. de sätt som anges i artikel 42.3.

Artikel 44

Kostnader för samarbete och kommunikation

Kraven i artiklarna 42 och 43 får inte leda till att domstolar kräver ersättning av varandra för kostnader som avser samarbete och kommunikation.

Artikel 45

Utövatandet av borgenärsrättigheter

1. Varje borgenär har rätt att anmäla sina fordringar i huvudinsolvensförandet och i vilket sekundärt insolvensförfarande som helst.
2. Förvaltarna i huvudinsolvensförandet och eventuella sekundära insolvensförfaranden ska i de övriga förfarandena anmäla de fordringar som anmälts i det förfarande i vilket de utsetts, under förutsättning att detta är till fördel för borgenärerna i det förfarande de själva handhar, med förbehåll för borgenärernas rätt att motsätta sig anmälan eller återkalla sin anmälan, när den tillämpliga rättsordningen tillåter det.
3. Förvaltaren i ett huvudinsolvensförfarande eller ett sekundärt insolvensförfarande har rätt att delta i andra förfaranden på samma villkor som en borgenär, bland annat vad avser rätten att närvara vid borgenärssammanträden.

Artikel 46

Uppskjutande av realisering av tillgångar

1. Den domstol som har inlett ett sekundärt insolvensförfarande ska på begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförandet helt eller delvis besluta att realiseringen av tillgångarna skjuts upp. I det fallet får domstolen begära att förvaltaren i huvudinsolvensförandet vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa borgenärernas eller grupper av borgenärers intressen i det sekundära insolvensförandet. En sådan begäran från förvaltaren i huvudinsolvensförandet får avslås endast om den uppenbart saknar intresse för borgenärerna i huvudinsolvensförandet. Ett sådant beslut om att realiseringen av tillgångarna skjuts upp får fattas för en period på upp till tre månader. Den får förnyas för ytterligare perioder på upp till tre månader.

2. Den domstol som avses i punkt 1 ska häva beslutet om att realiseringen av tillgångarna skjuts upp
- a) på begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet,
- b) på eget initiativ, på begäran av en borgenär eller av förvaltaren i det sekundära insolvensförfarandet om denna åtgärd inte längre framstår som motiverad, varvid hänsyn särskilt ska tas till intresset hos borgenärerna i huvudinsolvensförfarandet eller det sekundära insolvensförfarandet.

Artikel 47

Förvaltarens behörighet att föreslå rekonstruktionsplaner

1. Om lagen i den medlemsstat där ett sekundärt insolvensförfarande har inletts tillåter att förfarandet avslutas utan likvidation genom en rekonstruktionsplan, ett ackord eller en liknande åtgärd, har förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet rätt att föreslå en sådan åtgärd i enlighet med förfarandet i den medlemsstaten.
2. En sådan begränsning av borgenärernas rättigheter som härrör från en i punkt 1 avsedd åtgärd och som föreslås i ett sekundärt insolvensförfarande, såsom ett betalningsanstånd eller en skuldnedsättning, har inte, utan samtycke av alla berörda borgenärer, någon verkan beträffande sådana gäldenärens tillgångar som inte omfattas av det sekundära insolvensförfarandet.

Artikel 48

Verkningarna av att ett insolvensförfarande avslutas

1. Utan att det påverkar artikel 49 ska avslutandet av ett insolvensförfarande inte hindra en fortsättning av övriga insolvensförfaranden beträffande samma gäldenär som fortfarande pågår vid den tidpunkten.
2. Om ett insolvensförfarande rörande en juridisk person eller ett företag i den medlemsstat där denna person eller detta företag har sitt säte skulle innebära upplösning av den juridiska personen eller företaget, ska denna person eller detta företag inte upphöra att existera förrän övriga insolvensförfaranden beträffande samma gäldenär har avslutats eller förvaltaren eller förvaltarena i ett sådant förfarande har gett sitt samtycke till upplösningen.

Artikel 49

Överskott i ett sekundärt insolvensförfarande

Om, genom avyttring av tillgångar, samtliga fordringar i ett sekundärt insolvensförfarande kan betalas, ska förvaltaren i detta förfarande genast överföra överskottet till förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet.

Artikel 50

Efterföljande inledning av ett huvudinsolvensförfarande

Om ett förfarande enligt artikel 3.1 inleds efter det att ett förfarande enligt artikel 3.2 har inletts i en annan medlemsstat, ska artiklarna 41, 45, 46 och 47 samt 49 tillämpas på det först inledda förfarandet i den mån det förfarandets förlopp tillåter detta.

Artikel 51

Omvandling av ett sekundärt insolvensförfarande

1. På begäran av förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet får domstolen i medlemsstaten där det sekundära insolvensförfarandet har inletts besluta om omvandling av det sekundära insolvensförfarandet till en annan typ av insolvensförfarande enligt bilaga A, förutsatt att villkoren i nationell rätt för att inleda denna andra typ av förfarande är uppfyllda och att denna andra typ av förfarande är den mest lämpliga när det gäller de lokala borgenärernas intressen och för att uppnå samstämmighet mellan huvudinsolvensförfarandet och det sekundära insolvensförfarandet.

2. Domstolen får vid bedömningen av den begäran som avses i punkt 1 begära information från förvaltare som medverkar i båda dessa förfaranden.

Artikel 52

Säkerhetsåtgärder

Om en domstol i en medlemsstat som är behörig enligt artikel 3.1 interimistiskt utser en förvaltare i syfte att säkra den gäldenärs tillgångar, är den interimistiskt utsedde förvaltaren behörig att begära att åtgärder vidtas för att skydda eller säkra gäldenärens tillgångar vilka finns i en annan medlemsstat, enligt den medlemsstatens rättsordning, för tiden från det att begäran om att ett insolvensförfarande ska inledas har framställts fram till dess att beslut om att inleda ett förfarande har fattats.

KAPITEL IV

UPPLYSNINGAR TILL BORGENÄRER OCH ANMÄLAN AV DERAS ANSPRÅK

Artikel 53

Rätt att anmäla fordringar

En utländsk borgenär får anmäla fordringar i ett insolvensförfarande på de sätt som godtas enligt lagstiftningen i inledandestaten. Det ska inte vara obligatoriskt att låta sig företrädas av en advokat eller annan jurist enbart i syfte att anmäla fordringar.

Artikel 54

Skyldighet att underrätta borgenärer

1. När ett insolvensförfarande har inletts i en medlemsstat ska den behöriga domstolen eller den förvaltare som domstolen utsett omedelbart underrätta kända utländska borgenärer om detta.

2. Den underrättelse som avses i punkt 1, som ska lämnas i form av ett individuellt meddelande, ska särskilt innehålla upplysningar om vilka tidsfrister som gäller och följden av att dessa tidsfrister inte iakttas, den myndighet eller det organ hos vilka fordringar ska anmälas och övriga föreskrivna åtgärder. Underrättelsen ska också ange om borgenärer som har fordringar förenade med förmåns- eller säkerhetsrätt behöver anmäla sina fordringar. Underrättelsen ska också inkludera en kopia av det standardformulär för anmälan av fordringar som avses i artikel 55 eller uppgifter om var formuläret finns tillgängligt.

3. Den underrättelse som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska tillhandahållas på det standardformulär som ska fastställas i enlighet med artikel 88. Formuläret ska offentliggöras på den europeiska e-juridikportalen och ska ha rubriken "Underrättelse om insolvensförfaranden" på alla unionens institutioners officiella språk. Det ska översändas på det officiella språket i inledandestaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där insolvensförfarandet har inletts, eller på ett annat språk som den staten har angett att den kan godta i enlighet med artikel 55.5, om det kan antas att det språket är lättare att förstå för de utländska borgenärerna.

4. I ett insolvensförfarande som rör en enskild person som inte bedriver någon företagsverksamhet eller yrkesverksamhet ska användningen av det standardformulär som avses i denna artikel inte vara obligatorisk, om det inte krävs att borgenärer anmäler sina fordringar för att deras fordringar ska beaktas i förfarandet.

Artikel 55

Förfarande för att anmäla fordringar

1. Varje utländsk borgenär får anmäla sina fordringar på det standardformulär som ska fastställas i enlighet med artikel 88. Formuläret ska ha rubriken "Anmälan av fordringar" på alla unionens institutioners officiella språk.

2. Det standardformulär som avses i punkt 1 ska innehålla följande uppgifter:
- Namn, postadress, eventuell e-postadress, eventuellt personnummer och bankuppgifter avseende den utländska borgenär som avses i punkt 1.
 - Fordringsbeloppet, med uppgift om kapital och, i förekommande fall, ränta och dag då fordran uppkom och förfalldagen om de skiljer sig åt.
 - Om ersättning för ränta krävs, oavsett om räntan är lagstadgad eller avtalad, den tidsperiod för vilken ersättning för ränta krävs och ränteersättningens belopp.
 - Om kostnader som uppkommit för talan om anspråk innan förfarandena inleddes krävs, beloppet och närmare uppgifter om dessa kostnader.
 - Fordringens natur.
 - Huruvida förmånsrätt görs gällande och grunden för denna.
 - Huruvida säkerhetsrätt eller återtagandeförbehåll görs gällande beträffande fordran, och i så fall vilka tillgångar den åberopade rätten gäller, den dag då säkerheten ställdes och, om säkerheten har registrerats, registreringsnumret.
 - Huruvida kvittning begärs och i så fall beloppen för de ömsesidiga fordringar som redan existerade när insolvensförandet inleddes, den dag då fordringarna uppstod och det anmälda belopp som återstår efter kvittning.

Standardformuläret ska åtföljas av kopior på eventuella verifikationer.

3. På standardformuläret ska det anges att bankuppgifter för borgenären och uppgift om dennes personnummer som avses i punkt 2 a inte är obligatoriska.
4. Om en borgenär anmäler sin fordran på något annat sätt än det standardformulär som avses i punkt 1 ska ansökan innehålla den information som avses i punkt 2.
5. Anmälningar får lämnas in på vilket som helst av unionens institutioners officiella språk. Domstolen, förvaltaren eller en gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar får kräva att borgenären tillhandahåller en översättning till det officiella språket i inledandestaten, eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, på det officiella språket eller ett av de officiella språken på den ort där ett insolvensförfarande har inletts eller på ett annat språk som den medlemsstaten har angett att den kan godta. Varje medlemsstat ska ange om den utöver sitt eget eller sina egna språk godtar ytterligare något av unionens institutioners officiella språk vid anmälan av fordringar.
6. Fordringar ska anmälas inom den tidsperiod som föreskrivs enligt lagstiftningen i inledandestaten. Om det är fråga om en utländsk borgenär får denna period inte understiga 30 dagar från det att beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggjordes i inledandestatens insolvensregister. Om en medlemsstat stöder sig på artikel 24.4 får denna period inte understiga 30 dagar från det att en borgenär har blivit underrättad i enlighet med artikel 54.
7. Om domstolen, förvaltaren eller den gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar hyser tvivel när det gäller en fordran som har anmälts i enlighet med denna artikel, ska han eller hon ge borgenären möjlighet att lägga fram ytterligare bevis för att fordran föreligger och för dess storlek.

KAPITEL V

INSOLVENSFÖRFARANDEN FÖR MEDLEMMAR I EN KONCERN

AVSNITT 1

Samarbete och kommunikation

Artikel 56

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare

1. När ett insolvensförfarande rör två eller flera medlemmar i en koncern, ska en förvaltare som utses inom ramen för ett förfarande rörande en koncernmedlem samarbeta med varje förvaltare som har utsetts inom ramen för ett förfarande rörande en annan medlem i samma koncern, i den mån ett sådant samarbete är lämpligt för att främja en

effektiv förvaltning av dessa förfaranden, är förenlig med de regler som gäller för dem och inte medför någon intressekonflikt. Detta samarbete kan ta olika former, inbegripet ingående av avtal och upprättande av protokoll.

2. Vid genomförandet av det samarbete som anges i punkt 1 ska förvaltare vidta följande åtgärder:

- a) Snarast möjligt delge varandra all information som kan vara av värde för de andra förfarandena, under förutsättning att lämpliga åtgärder vidtas för att skydda konfidentiell information.
- b) Överväga om det finns möjligheter att samordna förvaltningen och övervakningen av verksamheten hos de koncernmedlemmar som är föremål för insolvensförfaranden och i så fall samordna denna förvaltning och övervakning.
- c) Överväga om det finns möjligheter till rekonstruktion av de koncernmedlemmar som är föremål för insolvensförfaranden och i så fall samordna förslag och förhandlingar om en samordnad rekonstruktionsplan.

Vid tillämpning av leden b och c får samtliga eller några av de förvaltare som avses i punkt 1 enas om att bevilja en förvaltare som utsetts i ett av förfarandena ytterligare befogenheter, om en sådan överenskommelse är tillåten enligt de regler som gäller för respektive förfarande. De får också enas om fördelningen av vissa uppgifter mellan sig, om en sådan fördelning av uppgifter är tillåten enligt de regler som gäller för respektive förfarande.

Artikel 57

Samarbete och kommunikation mellan domstolar

1. När ett insolvensförfarande rör två eller flera medlemmar i samma koncern ska en domstol som har inlett ett sådant förfarande samarbeta med varje annan domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett förfarande beträffande en annan medlem i samma koncern, eller som har inlett ett sådant förfarande, i den mån ett sådant samarbete är lämpligt för att underlätta en effektiv förvaltning av förfarandena, inte är oförenligt med de regler som gäller för dem och inte medför någon intressekonflikt. För detta ändamål får domstolarna, när så är lämpligt, utse en oberoende person eller ett oberoende organ att handla på deras vägnar, förutsatt att detta inte är oförenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på dem.

2. Vid genomförandet av samarbetet i punkt 1 får domstolarna eller en utsedd person eller ett utsett organ som handlar på deras vägnar enligt punkt 1 kommunicera direkt med eller begära information eller bistånd direkt från varandra, förutsatt att denna kommunikation respekterar parternas processuella rättigheter och informationens konfidentialitet.

3. Det samarbete som avses i punkt 1 får bedrivas på ett sätt som domstolen anser lämpligt. Det kan i synnerhet gälla

- a) genomförande av samordning när förvaltare utses,
- b) delgivning av information på det sätt som domstolen anser lämpligt,
- c) samordning av förvaltningen och övervakningen av koncernmedlemmarnas tillgångar och verksamhet,
- d) samordning av genomförandet av utfrågningar,
- e) vid behov, samordning av godkännandet av protokoll.

Artikel 58

Samarbete och kommunikation mellan förvaltare och domstolar

En förvaltare som utses i ett insolvensförfarande rörande en medlem av en koncern

- a) ska samarbeta och kommunicera med varje domstol som har mottagit en ansökan om att inleda ett förfarande beträffande en annan medlem av samma koncern eller som har inlett ett sådant förfarande, och
- b) får begära upplysningar från den domstolen om förfarandet rörande den andra koncernmedlemmen eller begära bistånd i fråga om de förfaranden för vilka han eller hon har blivit utsedd,

i den mån sådant samarbete och sådan kommunikation är lämpliga för att underlätta en effektiv förvaltning av förfarandena, inte medför någon intressekonflikt och inte är oförenliga med de bestämmelser som gäller för dem.

Artikel 59

Kostnader för samarbete och kommunikation i insolvensförfaranden rörande medlemmar av en koncern

En förvaltare eller en domstols kostnader för det samarbete och den kommunikation som anges i artiklarna 56–60 ska anses som kostnader och utgifter för respektive förfarande.

Artikel 60

Förvaltarens befogenheter i förfaranden rörande medlemmar av en koncern

1. En förvaltare som utses i ett insolvensförfarande som inleds med avseende på en koncernmedlem får i den utsträckning det är lämpligt för att främja en effektiv förvaltning av förfarandena

- a) höras i eventuella förfaranden som inlemts med avseende på andra medlemmar av samma koncern,
- b) begära att varje åtgärd i samband med realiseringen av tillgångar i det förfarande som inlemts med avseende på en annan medlem i samma koncern skjuts upp, förutsatt att
 - i) en rekonstruktionsplan för alla eller vissa koncernmedlemmar avseende vilka ett insolvensförfarande har inlemts har föreslagits enligt artikel 56.2 c och förefaller ha rimliga chanser att lyckas,
 - ii) ett sådant uppskjutande är nödvändigt för att säkerställa ett korrekt genomförande av rekonstruktionsplanen,
 - iii) rekonstruktionsplanen skulle gynna borgenärerna i det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts, och
 - iv) varken det förfarande för vilket den förvaltare som avses i punkt 1 i denna artikel har utsetts eller det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts omfattas av bestämmelser om samordning i enlighet med avsnitt 2 i detta kapitel,
- c) ansöka om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner i enlighet med artikel 61.

2. Den domstol som har inlett ett sådant förfarande som avses i punkt 1 b ska skjuta upp varje åtgärd i samband med realisering av tillgångar i förfarandet som helhet eller delar av det om den är förvissad om att de villkor som anges i punkt 1 b är uppfyllda.

Innan domstolen beslutar om uppskjutande ska den höra den förvaltare som utsetts i det förfarande för vilket uppskjutandet har begärts. Ett sådant uppskjutande får beslutas för en tidsperiod som domstolen anser lämplig och som är förenlig med de bestämmelser som är tillämpliga på förfarandet, dock högst tre månader.

Den domstol som beslutar om uppskjutande kan anmoda den förvaltare som avses i punkt 1 att vidta lämpliga åtgärder som är tillättna enligt nationell rätt för att garantera borgenärernas intressen i förfarandet.

Domstolen får förlänga uppskjutandet med en eller flera sådana tidsperioder som den anser lämpliga och som är förenliga med de bestämmelser som är tillämpliga på förfarandet, förutsatt att de villkor som avses i punkt 1 b ii–iv fortfarande är uppfyllda och uppskjutandets sammanlagda varaktighet (den ursprungliga tidsperioden samt eventuella förlängningar) inte överstiger sex månader.

AVSNITT 2

Samordning

Underavsnitt 1

Förfarande

Artikel 61

Begäran om inledande av samordningsförfaranden för koncerner

1. Inledande av ett samordningsförfarande för koncerner får begäras vid en domstol som har behörighet över insolvensförfarandet för en av medlemmarna i koncernen av en förvaltare som har utsetts för ett insolvensförfarande som har inlemts med avseende på en koncernmedlem.

2. Den begäran som avses i punkt 1 ska göras i enlighet med villkoren i den lagstiftning som tillämpas på det förfarande för vilket förvaltaren har utsetts.
3. Den begäran som avses i punkt 1 ska åtföljas av
 - a) ett förslag på person som ska utses till koncernsamordnare (nedan kallad *samordnaren*), uppgifter om dennes behörighet enligt artikel 71, uppgifter om dennes kvalifikationer och dennes skriftliga samtycke till att fungera som samordnare,
 - b) en beskrivning av det föreslagna samordningsförfarandet för koncerner och framför allt av skälen till att villkoren i artikel 63.1 är uppfyllda,
 - c) en förteckning över de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna och, i förekommande fall, de domstolar och behöriga myndigheter som medverkar i insolvensförfarandet avseende koncernmedlemmarna,
 - d) en uppgift om de uppskattade kostnaderna för det föreslagna samordningsförfarandet för koncerner och en uppskattning av den andel av dessa kostnader som varje koncernmedlem ska stå för.

Artikel 62

Prioritetsregel

Om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner begärs vid domstolar i olika medlemsstater ska varje domstol utom den där talan väcktes först, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 66, förklara att den inte är behörig, till förmån för den domstolen.

Artikel 63

Meddelande från den domstol där talan har väckts

1. Den domstol som har mottagit en begäran om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner ska snarast möjligt meddela de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna i enlighet med den begäran som avses i artikel 61.3 c att begäran om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner har mottagits samt ange den föreslagna samordnaren, om den är förvissad om att
 - a) inledande av sådant förfarande är lämpligt för att underlätta förvaltningen av de insolvensförfaranden som avser de olika koncernmedlemmarna,
 - b) det inte är sannolikt att någon borgenär till någon av de koncernmedlemmar som förväntas delta i förfarandet kommer att missgynnas ekonomiskt genom att medlemmen omfattas av förfarandet, och
 - c) den föreslagna samordnaren uppfyller kraven i artikel 71.
2. Det meddelande som avses i punkt 1 i den här artikeln ska innehålla en förteckning över de uppgifter som avses i artikel 61.3 a–d.
3. Det meddelande som avses i punkt 1 ska skickas per rekommenderat brev bestyrkt genom ett mottagningsbevis.
4. Den domstol där talan har väckts ska ge berörda förvaltare möjlighet att höras.

Artikel 64

Invändningar från förvaltare

1. En förvaltare som utsetts med avseende på en koncernmedlem får invända mot
 - a) att det insolvensförfarande för vilket han eller hon har utsetts ska omfattas av ett samordningsförfarande för koncerner, eller
 - b) den person som har föreslagits som samordnare.
2. Invändningar enligt punkt 1 i denna artikel ska lämnas in till den domstol som avses i artikel 63 inom 30 dagar från det att den förvaltare som avses i punkt 1 i den här artikeln har mottagit meddelandet om begäran om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner.

Invändningen får göras med hjälp av det standardformulär som fastställs i enlighet med artikel 88.

3. Innan en förvaltare fattar beslut om deltagande eller icke-deltagande i samordningen i enlighet med punkt 1 a, ska denne ha erhållit alla eventuella godkännanden som kan krävas enligt lagstiftningen i den stat som har inlett det förfarande för vilket förvaltaren har utsetts.

Artikel 65

Följderna av en invändning mot att låta ett förfarande omfattas av ett samordningsförfarande för koncerner

1. Om en förvaltare har invänt mot att det förfarande för vilket denne har utsetts ska omfattas av ett samordningsförfarande för koncerner ska det förfarandet inte omfattas av samordningsförfarandet för koncerner.
2. Befogenheterna för den domstol som avses i artikel 68 eller för den samordnare som har utsetts för förfarandet ska inte ha någon verkan vad gäller den medlemmen och får inte medföra några kostnader för den medlemmen.

Artikel 66

Val av domstol för samordningsförfaranden för koncerner

1. Om minst två tredjedelar av alla de förvaltare som har utsetts för koncernmedlemmarnas insolvensförfaranden har enats om att en annan medlemsstats behöriga domstol är bäst lämpad för att inleda samordningsförfarandet för koncerner, ska den domstolen ha exklusiv behörighet.
2. Valet av domstol ska göras genom en gemensam skriftlig eller skriftligen bekräftad överenskommelse. Överenskommelsen kan träffas fram till dess att ett samordningsförfarande för koncerner har inletts i enlighet med artikel 68.
3. Varje domstol utom den där talan har väckts i enlighet med punkt 1 ska förklara att den inte är behörig, till förmån för den domstolen.
4. Begäran om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner ska lämnas in till den valda domstolen i enlighet med artikel 61.

Artikel 67

Följderna av invändningar mot den föreslagna samordnaren

Om invändningar mot den person som föreslagits till samordnare har mottagits från en förvaltare som inte också invänder mot att låta samordningsförfarandet för koncerner omfatta den medlem med avseende på vilken förvaltaren har utsetts, kan domstolen avstå från att utse den personen och uppmana den invändande förvaltaren att lämna in en ny begäran i enlighet med artikel 61.3.

Artikel 68

Beslut om inledande av samordningsförfaranden för koncerner

1. Sedan den tidsperiod som avses i artikel 64.2 har löpt ut får domstolen inleda ett samordningsförfarande för koncerner, om den är förvissad om att villkoren i artikel 63.1 är uppfyllda. I ett sådant fall ska domstolen
 - a) utse en samordnare,
 - b) besluta om samordningens art, och
 - c) besluta om en kostnadsuppskattning och en uppskattning av den andel som koncernmedlemmarna ska stå för.
2. Beslutet om inledande av ett samordningsförfarande för koncerner ska delges de deltagande förvaltarna och samordnaren.

*Artikel 69***Förvaltarens senare beslut om deltagande**

1. Varje förvaltare får, efter det domstolsbeslut som avses i artikel 68 och i enlighet med tillämplig nationell rätt, begära att man låter det förfarande för vilket han eller hon har utsetts omfattas, om
 - a) det har gjorts en invändning mot att låta samordningsförfarandet för koncerner omfatta insolvensförfarandet, eller
 - b) ett insolvensförfarande avseende en koncernmedlem har inletts efter det att domstolen har inletts ett samordningsförfarande för koncerner.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 4 får samordnaren tillstyrka en sådan begäran efter att ha samrått med medverkande förvaltare om
 - a) denne är förvissad om att kriterierna i artikel 63.1 a och b är uppfyllda, med beaktande av hur långt man har kommit i samordningsförfarandet för koncerner när begäran görs, eller
 - b) alla medverkande förvaltare är eniga enligt de villkor som anges i respektive nationell rätt.
3. Samordnaren ska informera domstolen och de medverkande förvaltarna om sitt beslut enligt punkt 2 och om de skäl som ligger till grund för beslutet.
4. Varje deltagande förvaltare eller varje förvaltare vars begäran om att låta samordningsförfarandet för koncerner omfatta ett förfarande har avslagits får överklaga det beslut som avses i punkt 2 i enlighet med det förfarande som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där samordningsförfarandet för koncerner har inletts.

*Artikel 70***Rekommendationer och samordningsplan för koncernen**

1. Vid genomförandet av sina insolvensförfaranden ska förvaltarna beakta samordnarens rekommendationer och innehållet i samordningsplanen för koncernen i artikel 72.1.
2. En förvaltare är inte tvungen att helt eller delvis följa samordnarens rekommendationer eller samordningsplanen för koncernen.

Om förvaltaren inte följer samordnarens rekommendationer eller samordningsplanen för koncernen ska denne ge en motivering för detta till de personer eller organ gentemot vilka han eller hon har en rapporteringsskyldighet enligt nationell rätt, och till samordnaren.

Underavsnitt 2

Allmänna bestämmelser*Artikel 71***Samordnaren**

1. Samordnaren ska vara en person som enligt en medlemsstats lagstiftning är behörig att fungera som förvaltare.
2. Samordnaren får inte vara en av de förvaltare som har utsetts att agera med avseende på en av koncernmedlemmarna, och får inte ha någon intressekonflikt med koncernmedlemmarna, deras borgenärer eller de förvaltare som har utsetts med avseende på koncernmedlemmarna.

*Artikel 72***Samordnarens uppgifter och rättigheter**

1. Samordnaren ska
 - a) ta fram och lämna rekommendationer för ett samordnat genomförande av insolvensförfarandena,
 - b) föreslå en samordningsplan för koncernen i vilken man identifierar, beskriver och rekommenderar en bred uppsättning åtgärder som lämpar sig för en integrerad strategi för att lösa koncernmedlemmarnas insolvenser. Planen kan innehålla förslag särskilt till

- i) vilka åtgärder som ska vidtas för att återupprätta det ekonomiska resultatet och den finansiella sundheten för koncernen eller någon del av denna,
 - ii) lösningar av koncerninterna tvister när det gäller koncerninterna transaktioner och talan om återvinning,
 - iii) avtal mellan de insolventa koncernmedlemmarnas förvaltare.
2. Samordnaren får också
- a) höras och delta, särskilt genom att närvara vid borgenärssammanträden, i ett förfarande som inletts med avseende på en medlem av koncernen,
 - b) medla i tvister som uppkommer mellan två eller flera koncernmedlemmars förvaltare,
 - c) presentera och förklara sin samordningsplan för koncernen för de personer eller organ gentemot vilka samordnaren har en rapporteringskyldighet enligt nationell rätt,
 - d) begära upplysningar från en förvaltare med avseende på en koncernmedlem, om dessa upplysningar är eller skulle kunna vara till nytta vid identifiering och framtagning av strategier och åtgärder för samordning av förfarandet, och
 - e) ansöka om vilandeförklaring för en period av högst sex månader för ett förfarande som inletts med avseende på en koncernmedlem, förutsatt att en sådan vilandeförklaring är nödvändig för att garantera ett korrekt genomförande av planen och skulle gynna borgenärerna i det förfarande för vilket vilandeförklaringen har begärts, eller begära att en sådan vilandeförklaring ska upphävas. Denna begäran ska ställas till den domstol som inledde det förfarande för vilket vilandeförklaring har begärts.
3. Den plan som avses i punkt 1 b får inte inbegripa rekommendationer om någon konsolidering av förfaranden eller egendom som insolvensförfarandena avser.
4. Samordnarens uppgifter och rättigheter enligt definitionen i denna artikel ska inte omfatta någon koncernmedlem som inte deltar i ett samordningsförfarande för en koncern.
5. Samordnaren ska uppfylla sina skyldigheter på ett oberoende sätt och med vederbörlig omsorg.
6. Om samordnaren bedömer att fullgörandet av uppgifterna kräver en avsevärd ökning av kostnaderna i förhållande till den kostnadsberäkning som avses i artikel 61.3 d, och i alla händelser om kostnaderna överstiger 10 % av de beräknade kostnaderna, ska samordnaren
- a) utan dröjsmål informera de deltagande förvaltarna, och
 - b) ansöka om förhandsgodkännande från den domstol som inlett samordningsförfarandet för koncerner.

Artikel 73

Språk

1. Samordnaren ska kommunicera med en deltagande koncernmedlems förvaltare på det språk som denne enats om med förvaltaren eller, om det inte finns någon sådan överenskommelse, på det officiella språket eller ett av de officiella språken vid unionens institutioner och vid den domstol som inledde förfarandet avseende den koncernmedlemmen.
2. Samordnaren ska kommunicera med en domstol på det officiella språk som är tillämpligt på den domstolen.

Artikel 74

Samarbete mellan förvaltare och samordnaren

1. Förvaltare som utsetts med avseende på koncernmedlemmar och samordnaren ska samarbeta med varandra i den mån ett sådant samarbete är förenligt med de bestämmelser som är tillämpliga på respektive förfarande.
2. Framför allt ska förvaltare förmedla alla uppgifter som är relevanta för att samordnaren ska kunna utföra sina uppgifter.

*Artikel 75***Återkallande av utnämningen av samordnaren**

Domstolen ska på eget initiativ eller på begäran av en deltagande koncernmedlems förvaltare återkalla utnämningen av samordnaren om

- a) samordnarens agerande är till skada för en deltagande koncernmedlems borgenärer, eller
- b) samordnaren inte fullgör sina skyldigheter enligt detta kapitel.

*Artikel 76***Gäldenär som fortfarande råder över sina tillgångar**

De bestämmelser som enligt detta kapitel är tillämpliga på förvaltaren ska när det är lämpligt även tillämpas på gäldenärer som fortfarande råder över sina tillgångar.

*Artikel 77***Kostnader och fördelning**

1. Samordnarens arvode ska vara skäligt, stå i proportion till de utförda uppgifterna och motsvara rimliga utgifter.
2. När samordnaren har slutfört sina uppgifter ska denne fastställa den slutliga kostnadsredovisningen och hur stor andel varje medlem ska betala och överlämna denna redogörelse till varje deltagande förvaltare och till den domstol som inlett samordningsförfarandet.
3. Om förvaltarna inte invänder inom 30 dagar från mottagandet av den redogörelse som avses i punkt 2, ska de kostnader och den andel som varje medlem ska betala anses ha godkänts. Redogörelsen ska överlämnas till den domstol som inlett samordningsförfarandet för bekräftelse.
4. I händelse av invändning ska den domstol som inlett samordningsförfarandet för koncerner, om samordnaren eller någon deltagande förvaltare ansöker om det, besluta om de kostnader och den andel som varje medlem ska betala i enlighet med kriterierna i punkt 1 i den här artikeln och med beaktande av den kostnadsuppskattning som avses i artikel 68.1 och, i tillämpliga fall, artikel 72.6.
5. Varje deltagande förvaltare får överklaga det beslut som avses i punkt 4 i enlighet med det förfarande som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där samordningsförfarandet för koncerner har inletts.

KAPITEL VI

UPPGIFTSSKYDD*Artikel 78***Uppgiftsskydd**

1. Nationella bestämmelser som genomför direktiv 95/46/EG ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs i medlemsstaterna i enlighet med denna förordning, under förutsättning att den behandling som avses i artikel 3.2 i direktiv 95/46/EG inte påverkas.
2. Förordning (EG) nr 45/2001 ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av kommissionen i enlighet med denna förordning.

*Artikel 79***Medlemsstaternas ansvar avseende behandlingen av personuppgifter i nationella insolvensregister**

1. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om namnet på den fysiska eller juridiska person, den myndighet, den avdelning eller varje annat organ som anges i nationell rätt för att utöva funktionen som registeransvarig i enlighet med artikel 2 d i direktiv 95/46/EG för offentliggörande på den europeiska e-juridikportalen.

2. Medlemsstaterna ska se till att tekniska åtgärder för att trygga säkerheten för de personuppgifter som behandlas i de nationella insolvensregister som avses i artikel 24 genomförs.
3. Medlemsstaterna ska ha ansvar för att kontrollera att den registeransvarig som anges i nationell rätt i enlighet med artikel 2 d i direktiv 95/46/EG säkerställer att principerna om uppgifternas kvalitet efterlevs, särskilt uppgifternas riktighet och uppdateringen av uppgifter i nationella insolvensregister.
4. Medlemsstaterna ska enligt direktiv 95/46/EG ansvara för insamling och lagring av uppgifter i nationella databaser och för beslut om att göra sådana uppgifter tillgängliga i det sammankopplade register som kan konsulteras via den europeiska e-juridikportalen.
5. Som del av den information som bör tillhandahållas de registrerade för att de ska kunna utöva sina rättigheter, och särskilt rätten till radering av uppgifter, ska medlemsstaterna informera de registrerade om den fastställda tidsperiod då personuppgifter som lagrats i insolvensregister är tillgängliga.

Artikel 80

Kommissionens ansvar i samband med behandling av personuppgifter

1. Kommissionen ska utöva det ansvar som åligger registeransvarig enligt artikel 2 d i förordning (EG) nr 45/2001 i enlighet med sina respektive ansvarsområden som de definieras i denna artikel.
2. Kommissionen ska fastställa nödvändiga strategier och tillämpa de tekniska lösningar som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter som registeransvarig.
3. Kommissionen ska genomföra de tekniska åtgärder som krävs för att trygga säkerheten för personuppgifter vid transiteringen, särskilt uppgifternas konfidentialitet och integritet vid överföring till och från den europeiska e-juridikportalen.
4. Kommissionens skyldigheter ska inte påverka medlemsstaternas och andra organs ansvar för innehåll i och drift av de sammankopplade nationella databaser som de upprätthåller.

Artikel 81

Informationskrav

Utan att det påverkar den information som ska lämnas till de registrerade i enlighet med artiklarna 11 och 12 i förordning (EG) nr 45/2001 ska kommissionen genom offentliggörande på den europeiska e-juridikportalen informera de registrerade om sin roll i behandlingen av personuppgifter och de ändamål för vilka dessa uppgifter kommer att behandlas.

Artikel 82

Lagring av personuppgifter

Vad gäller uppgifter i de sammankopplade nationella databaserna får inga personuppgifter avseende de registrerade lagras i den europeiska e-juridikportalen. Alla sådana uppgifter ska lagras i de nationella databaser som förvaltas av medlemsstaterna eller andra organ.

Artikel 83

Tillgång till personuppgifter via den europeiska e-juridikportalen

Personuppgifter som lagras i de nationella insolvensregister som avses i artikel 24 ska vara tillgängliga via den europeiska e-juridikportalen så länge de är tillgängliga enligt nationell rätt.

KAPITEL VII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 84

Tillämpning i tiden

1. Bestämmelserna i denna förordning gäller enbart för insolvensförfaranden som har inletts efter den 26 juni 2017. Rättshandlingar som gäldenären har företagit innan den dagen ska regleras av den lag som var tillämplig på rättshandlingen när den företogs.
2. Trots artikel 91 i denna förordning ska förordning (EG) nr 1346/2000 fortsätta att gälla insolvensförfaranden som omfattas av tillämpningsområdet för den förordningen och som har inletts före den 26 juni 2017.

Artikel 85

Förhållandet till konventioner

1. Denna förordning ersätter i förhållandena mellan medlemsstaterna, och vad gäller de frågor den omfattar, bl.a. följande konventioner som har ingåtts mellan två eller flera medlemsstater:
 - a) Konventionen mellan Belgien och Frankrike om domstolars behörighet samt erkännande och verkställighet av domar, skiljedomar och officiella handlingar undertecknad i Paris den 8 juli 1899.
 - b) Konventionen (med tilläggsprotokoll av den 13 juni 1973) mellan Belgien och Österrike om konkurs, ackord och betalningsinställelse undertecknad i Bryssel den 16 juli 1969.
 - c) Konventionen mellan Belgien och Nederländerna om konkurs samt om domstolars territoriella behörighet samt erkännande och verkställighet av domar, skiljedomar och officiella handlingar undertecknad i Bryssel den 28 mars 1925.
 - d) Traktaten mellan Tyskland och Österrike om konkurs och ackord undertecknad i Wien den 25 maj 1979.
 - e) Konventionen mellan Frankrike och Österrike om erkännande och verkställighet av konkursbeslut undertecknad i Wien den 27 februari 1979.
 - f) Konventionen mellan Frankrike och Italien om verkställighet av domar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Rom den 3 juni 1930.
 - g) Konventionen mellan Italien och Österrike om konkurs och ackord undertecknad i Rom den 12 juli 1977.
 - h) Konventionen mellan Nederländerna och Tyskland om ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar och andra exekutionstitlar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Haag den 30 augusti 1962.
 - i) Konventionen samt dess protokoll, mellan Förenade kungariket och Belgien om ömsesidig verkställighet av domar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Bryssel den 2 maj 1934.
 - j) Konventionen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige angående konkurs undertecknad i Köpenhamn den 7 november 1933.
 - k) Den europeiska konventionen om vissa internationella aspekter rörande konkurser undertecknad i Istanbul den 5 juni 1990.
 - l) Konventionen mellan Jugoslavien och Grekland om ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar, undertecknad i Aten den 18 juni 1959.
 - m) Avtalet mellan Jugoslavien och Österrike om ömsesidigt erkännande och verkställighet av skiljedomar och skiljedomsavgöranden i handelsärenden, undertecknat i Belgrad den 18 mars 1960.

- n) Konventionen mellan Jugoslavien och Italien om ömsesidigt rättsligt samarbete i civila och administrativa ärenden, undertecknad i Rom den 3 december 1960.
- o) Avtalet mellan Jugoslavien och Belgien om civil- och handelsrättsligt samarbete, undertecknat i Belgrad den 24 september 1971.
- p) Konventionen mellan Jugoslaviens och Frankrikes regeringar om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad i Paris den 18 maj 1971.
- q) Avtalet mellan Tjeckoslovakien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknat i Aten den 22 oktober 1980, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Grekland.
- r) Avtalet mellan Tjeckoslovakien och Cypern om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknat i Nicosia den 23 april 1982, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Cypern.
- s) Traktaten mellan Tjeckoslovariens regering och Frankrikes regering om rättslig hjälp samt erkännande och verkställighet av domar i civil-, familje- och handelsrättsliga ärenden, undertecknad i Paris den 10 maj 1984, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Frankrike.
- t) Traktaten mellan Tjeckoslovakien och Italien om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknad i Prag den 6 december 1985, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Italien.
- u) Avtalet mellan Lettland, Estland och Litauen om rättslig hjälp och rättsförhållanden, undertecknat i Tallinn den 11 november 1992.
- v) Avtalet mellan Estland och Polen om rättslig hjälp och rättsliga förhållanden i civil-, arbets- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Tallinn den 27 november 1998.
- w) Avtalet mellan Litauen och Polen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civil-, familje-, arbets- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Warszawa den 26 januari 1993.
- x) Konventionen mellan Rumänien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, med protokoll, undertecknad i Bukarest den 19 oktober 1972.
- y) Konventionen mellan Rumänien och Frankrike om rättslig hjälp på privaträttens område, undertecknad i Paris den 5 november 1974.
- z) Avtalet mellan Bulgarien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Aten den 10 april 1976.
- aa) Avtalet mellan Bulgarien och Cypern om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Nicosia den 29 april 1983.
- ab) Avtalet mellan Bulgariens regering och Frankrikes regering om ömsesidig rättslig hjälp i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Sofia den 18 januari 1989.
- ac) Fördraget mellan Rumänien och Tjeckien om rättslig hjälp i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Bukarest den 11 juli 1994.
- ad) Fördraget mellan Rumänien och Republiken Polen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Bukarest den 15 maj 1999.
2. De konventioner som anges i punkt 1 ska tillämpas på frågor som avser förfaranden som inlets före ikraftträdandet av förordning (EG) nr 1346/2000.
3. Denna förordning är inte tillämplig
- a) i en medlemsstat i den utsträckning den är oförenlig med förpliktelser som uppstår i samband med konkurs och som härrör från en konvention som den medlemsstaten före ikraftträdande av förordning (EG) nr 1346/2000 slutit med ett eller flera tredje länder.
- b) i Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland i den utsträckning den är oförenlig med förpliktelser som uppstår i samband med konkurs och likvidation av insolventa bolag och som härrör från överenskommelser inom ramen för samväldet vilka föreligger när förordning (EG) nr 1346/2000 trädde i kraft.

Artikel 86

Information om insolvenslagstiftning på nationell nivå och unionsnivå

1. Medlemsstaterna ska, inom ramen för det europeiska rättsliga nätverk på privaträttens område som inrättas genom rådets beslut 2001/470/EG⁽¹⁾ och i syfte att göra informationen tillgänglig för allmänheten, tillhandahålla en kort beskrivning av sin nationella lagstiftning och sina nationella förfaranden i samband med insolvens, i synnerhet när det gäller de frågor som anges i artikel 7.2.
2. Medlemsstaterna ska uppdatera den information som avses i punkt 1 regelbundet.
3. Kommissionen ska offentliggöra information om denna förordning.

Artikel 87

Upprättande av sammankopplingen av register

Kommissionen ska anta genomförandeakter om upprättande av sammankopplingen av insolvensregister i enlighet med artikel 25. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 89.3.

Artikel 88

Fastställande och senare ändringar av standardformulären

Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande och vid behov ändring av de formulär som avses i artiklarna 27.4, 54, 55 och 64.2. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

Artikel 89

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska bistås av en kommitté. Den kommittén ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 90

Översynsklausul

1. Kommissionen ska senast den 27 juni 2027, och därefter vart femte år, lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska vid behov åtföljas av förslag till ändring av denna förordning.
2. Kommissionen ska senast den 27 juni 2022 lägga fram en rapport om tillämpningen av samordningsförfarandet för koncerner för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska vid behov åtföljas av förslag till ändring av denna förordning.
3. Kommissionen ska senast den 1 januari 2016 lägga fram en undersökning om gränsöverskridande frågor inom området ställföreträdarens ansvar och näringsförbud för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.
4. Kommissionen ska senast den 27 juni 2020 lägga fram en undersökning om missbruk av *forum shopping* för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

(¹) Rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område (EGT L 174, 27.6.2001, s. 25).

Artikel 91

Upphävande

Förordning (EG) nr 1346/2000 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga D till den här förordningen.

Artikel 92

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 26 juni 2017, med undantag för

- a) artikel 86, som ska tillämpas från och med den 26 juni 2016,
- b) artikel 24.1, som ska tillämpas från och med den 26 juni 2018, och
- c) artikel 25, som ska tillämpas från och med den 26 juni 2019.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 20 maj 2015.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
Z. KALNIŅA-LUKAŠEVICA
Ordförande

BILAGA A

Insolvensförfaranden som avses i artikel 2.4

BELGIQUE/BELGIË

- Het faillissement/La faillite,
- De gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord/La réorganisation judiciaire par accord collectif,
- De gerechtelijke reorganisatie door een minnelijk akkoord/ La réorganisation judiciaire par accord amiable,
- De gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag/La réorganisation judiciaire par transfert sous autorité de justice,
- De collectieve schuldenregeling/Le règlement collectif de dettes,
- De vrijwillige vereffening/La liquidation volontaire,
- De gerechtelijke vereffening/La liquidation judiciaire,
- De voorlopige ontname van beheer, bepaald in artikel 8 van de faillissementswet/Le dessaisissement provisoire, visé à l'article 8 de la loi sur les faillites,

БЪЛГАРИЯ

- Производство по несъстоятелност,

ČESKÁ REPUBLIKA

- Konkurs,
- Reorganizace,
- Oddlužení,

DEUTSCHLAND

- Das Konkursverfahren,
- Das gerichtliche Vergleichsverfahren,
- Das Gesamtvollstreckungsverfahren,
- Das Insolvenzverfahren,

EESTI

- Pankrotimenetus,
- Võlgade ümberkujundamise menetlus,

ÉIRE/IRELAND

- Compulsory winding-up by the court,
- Bankruptcy,
- The administration in bankruptcy of the estate of persons dying insolvent,
- Winding-up in bankruptcy of partnerships,
- Creditors' voluntary winding-up (with confirmation of a court),
- Arrangements under the control of the court which involve the vesting of all or part of the property of the debtor in the Official Assignee for realisation and distribution,
- Examinership,
- Debt Relief Notice,
- Debt Settlement Arrangement,
- Personal Insolvency Arrangement,

ΕΛΛΑΔΑ

- Η πτώχευση,
- Η ειδική εκκαθάριση εν λειτουργία,
- Σχέδιο αναδιοργάνωσης,
- Απλοποιημένη διαδικασία επί πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου,
- Διαδικασία Εξυγίανσης,

ESPAÑA

- Concurso,
- Procedimiento de homologación de acuerdos de refinanciación,
- Procedimiento de acuerdos extrajudiciales de pago,
- Procedimiento de negociación pública para la consecución de acuerdos de refinanciación colectivos, acuerdos de refinanciación homologados y propuestas anticipadas de convenio,

FRANCE

- Sauvegarde,
- Sauvegarde accélérée,
- Sauvegarde financière accélérée,
- Redressement judiciaire,
- Liquidation judiciaire,

HRVATSKA

- Stečajni postupak,

ITALIA

- Fallimento,
- Concordato preventivo,
- Liquidazione coatta amministrativa,
- Amministrazione straordinaria,
- Accordi di ristrutturazione,
- Procedure di composizione della crisi da sovraindebitamento del consumatore (accordo o piano),
- Liquidazione dei beni,

ΚΥΠΡΟΣ

- Υποχρεωτική εκκαθάριση από το Δικαστήριο,
- Εκούσια εκκαθάριση από μέλη,
- Εκούσια εκκαθάριση από πιστωτές
- Εκκαθάριση με την εποπτεία του Δικαστηρίου,
- Διάταγμα Παραλαβής και πτώχευσης κατόπιν Δικαστικού Διατάγματος,
- Διαχείριση της περιουσίας προσώπων που απεβίωσαν αφερέγγυα,

LATVIJA

- Tiesiskās aizsardzības process,
- Juridiskās personas maksātnespējas process,
- Fiziskās personas maksātnespējas process,

LIETUVA

- Įmonės restruktūrizavimo byla,
- Įmonės bankroto byla,
- Įmonės bankroto procesas ne teismo tvarka,
- Fizinio asmens bankroto procesas,

LUXEMBOURG

- Faillite,
- Gestion contrôlée,
- Concordat préventif de faillite (par abandon d'actif),
- Régime spécial de liquidation du notariat,
- Procédure de règlement collectif des dettes dans le cadre du surendettement,

MAGYARORSZÁG

- Csődeljárás,
- Felszámolási eljárás,

MALTA

- Xoljiment,
- Amministrazzjoni,
- Stralċ volontarju mill-membri jew mill-kredituri,
- Stralċ mill-Qorti,
- Falliment f'każ ta' kummerċjant,
- Proċedura biex kumpanija tirkupra,

NEDERLAND

- Het faillissement,
- De surséance van betaling,
- De schuldsaneringsregeling natuurlijke personen,

ÖSTERREICH

- Das Konkursverfahren (Insolvenzverfahren),
- Das Sanierungsverfahren ohne Eigenverwaltung (Insolvenzverfahren),
- Das Sanierungsverfahren mit Eigenverwaltung (Insolvenzverfahren),
- Das Schuldenregulierungsverfahren,
- Das Abschöpfungsverfahren,
- Das Ausgleichsverfahren,

POLSKA

- Postępowanie naprawcze,
- Upadłość obejmująca likwidację,
- Upadłość z możliwością zawarcia układu,

PORTUGAL

- Processo de insolvência,
- Processo especial de revitalização,

ROMÂNIA

- Procedura insolvenței,
- Reorganizarea judiciară,
- Procedura falimentului,
- Concordatul preventiv,

SLOVENIJA

- Postopek preventivnega prestrukturiranja,
- Postopek prisilne poravnave,
- Postopek poenostavljene prisilne poravnave,
- Stečajni postopek: stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja and postopek stečaja zapuščine,

SLOVENSKO

- Konkurzné konanie,
- Reštrukturalizačné konanie,
- Oddženie,

SUOMI/FINLAND

- Konkurssi/konkurs,
- Yrityssaneeraus/företagssanering,
- Yksityishenkilön velkajärjestely/skuldсанering för privatpersoner,

SVERIGE

- Konkurs,
- Företagsrekonstruktion,
- Skuldсанering,

UNITED KINGDOM

- Winding-up by or subject to the supervision of the court,
 - Creditors' voluntary winding-up (with confirmation by the court),
 - Administration, including appointments made by filing prescribed documents with the court,
 - Voluntary arrangements under insolvency legislation,
 - Bankruptcy or sequestration.
-

BILAGA B

Förvaltare som avses i artikel 2.5

BELGIQUE/BELGIË

- De curator/Le curateur,
- De gedelegeerd rechter/Le juge-délégué,
- De gerechtsmandataris/Le mandataire de justice,
- De schuldbemiddelaar/Le médiateur de dettes,
- De vereffenaar/Le liquidateur,
- De voorlopige bewindvoerder/L'administrateur provisoire,

БЪЛГАРИЯ

- Назначен предварително временен синдик,
- Временен синдик,
- (Постоянен) синдик,
- Службен синдик,

ČESKÁ REPUBLIKA

- Insolvenční správce,
- Předběžný insolvenční správce,
- Oddělený insolvenční správce,
- Zvláštní insolvenční správce,
- Zástupce insolvenčního správce,

DEUTSCHLAND

- Konkursverwalter,
- Vergleichsverwalter,
- Sachwalter (nach der Vergleichsordnung),
- Verwalter,
- Insolvenzverwalter,
- Sachwalter (nach der Insolvenzordnung),
- Treuhänder,
- Vorläufiger Insolvenzverwalter,
- Vorläufiger Sachwalter,

EESTI

- Pankrotihaldur,
- Ajutine pankrotihaldur,
- Usaldusisik,

ÉIRE/IRELAND

- Liquidator,
- Official Assignee,
- Trustee in bankruptcy,

- Provisional Liquidator,
- Examiner,
- Personal Insolvency Practitioner,
- Insolvency Service,

ΕΛΛΑΔΑ

- Ο σύνδικος,
- Ο εισγγητής,
- Η επιτροπή των πιστωτών,
- Ο ειδικός εκκαθαριστής,

ESPAÑA

- Administrador concursal,
- Mediador concursal,

FRANCE

- Mandataire judiciaire,
- Liquidateur,
- Administrateur judiciaire,
- Commissaire à l'exécution du plan,

HRVATSKA

- Stečajni upravitelj,
- Privremeni stečajni upravitelj,
- Stečajni povjerenik,
- Povjerenik,

ITALIA

- Curatore,
- Commissario giudiziale,
- Commissario straordinario,
- Commissario liquidatore,
- Liquidatore giudiziale,
- Professionista nominato dal Tribunale,
- Organismo di composizione della crisi nella procedura di composizione della crisi da sovraindebitamento del consumatore,
- Liquidatore,

ΚΥΠΡΟΣ

- Εκκαθαριστής και Προσωρινός Εκκαθαριστής,
- Επίσημος Παραλήπτης,
- Διαχειριστής της Πτώχευσης,

LATVIJA

- Maksātņespējas procesa administrators,

LIETUVA

- Bankroto administratorius,
- Restruktūrizavimo administratorius,

LUXEMBOURG

- Le curateur,
- Le commissaire,
- Le liquidateur,
- Le conseil de gérance de la section d'assainissement du notariat,
- Le liquidateur dans le cadre du surendettement,

MAGYARORSZÁG

- Vagyonfelügyelő,
- Felszámoló,

MALTA

- Amministratur Proviżorju,
- Riċevitur Uffiċjali,
- Stralċjarju,
- Manager Speċjali,
- Kuraturi f'każ ta' proċeduri ta' falliment,
- Kontrollur Speċjali,

NEDERLAND

- De curator in het faillissement,
- De bewindvoerder in de surséance van betaling,
- De bewindvoerder in de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen,

ÖSTERREICH

- Masseverwalter,
- Sanierungsverwalter,
- Ausgleichsverwalter,
- Besonderer Verwalter,
- Einstweiliger Verwalter,
- Sachwalter,
- Treuhänder,
- Insolvenzgericht,
- Konkursgericht,

POLSKA

- Syndyk,
- Nadzorca sądowy,
- Zarządca,

PORTUGAL

- Administrador da insolvência,
- Administrador judicial provisório,

ROMÂNIA

- Practician în insolvență,
- Administrator concordatar,
- Administrator judiciar,
- Lichidator judiciar,

SLOVENIJA

- Upravitelj,

SLOVENSKO

- Predbežný správca,
- Správca,

SUOMI/FINLAND

- Pesänhoitaja/boförvaltare,
- Selvittäjä/utredare,

SVERIGE

- Förvaltare,
- Rekonstruktör,

UNITED KINGDOM

- Liquidator,
 - Supervisor of a voluntary arrangement,
 - Administrator,
 - Official Receiver,
 - Trustee,
 - Provisional Liquidator,
 - Interim Receiver,
 - Judicial factor.
-

BILAGA C

Upphävad förordning och en förteckning över senare ändringar av den

Rådets förordning (EG) nr 1346/2000

(EGT L 160, 30.6.2000, s. 1)

Rådets förordning (EG) nr 603/2005

(EUT L 100, 20.4.2005, s. 1)

Rådets förordning (EG) nr 694/2006

(EUT L 121, 6.5.2006, s. 1)

Rådets förordning (EG) nr 1791/2006

(EUT L 363, 20.12.2006, s. 1)

Rådets förordning (EG) nr 681/2007

(EUT L 159, 20.6.2007, s. 1)

Rådets förordning (EG) nr 788/2008

(EUT L 213, 8.8.2008, s. 1)

Rådets genomförandeförordning (EU) nr 210/2010

(EUT L 65, 13.3.2010, s. 1)

Rådets genomförandeförordning (EU) nr 583/2011

(EUT L 160, 18.6.2011, s. 52)

Rådets förordning (EU) nr 517/2013

(EUT L 158, 10.6.2013, s. 1)

Rådets genomförandeförordning (EU) nr 663/2014

(EUT L 179, 19.6.2014, s. 4)

Akt om villkoren för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien anslutning och om anpassning av de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen

(EUT L 236, 23.9.2003, s. 33)

—

BILAGA D

Jämförelsetabell

Förordning (EG) nr 1346/2000	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 inledningen	Artikel 2 inledningen
Artikel 2 a	Artikel 2.4
Artikel 2 b	Artikel 2.5
Artikel 2 c	—
Artikel 2 d	Artikel 2.6
Artikel 2 e	Artikel 2.7
Artikel 2 f	Artikel 2.8
Artikel 2 g inledningen	Artikel 2.9 inledningen
Artikel 2 g första strecksatsen	Artikel 2.9 vii
Artikel 2 g andra strecksatsen	Artikel 2.9 iv
Artikel 2 g tredje strecksatsen	Artikel 2.9 viii
Artikel 2 h	Artikel 2.10
—	Artikel 2.1–2.3 och 2.11–2.13
—	Artikel 2.9 leden i–iii, v och vi
Artikel 3	Artikel 3
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6
Artikel 4	Artikel 7
Artikel 5	Artikel 8
Artikel 6	Artikel 9
Artikel 7	Artikel 10
Artikel 8	Artikel 11.1
—	Artikel 11.2
Artikel 9	Artikel 12
Artikel 10	Artikel 13.1
—	Artikel 13.2
Artikel 11	Artikel 14
Artikel 12	Artikel 15
Artikel 13 första strecksatsen	Artikel 16 a
Artikel 13 andra strecksatsen	Artikel 16 b
Artikel 14 första strecksatsen	Artikel 17 a
Artikel 14 andra strecksatsen	Artikel 17 b

Förordning (EG) nr 1346/2000	Denna förordning
Artikel 14 tredje strecksatsen	Artikel 17 c
Artikel 15	Artikel 18
Artikel 16	Artikel 19
Artikel 17	Artikel 20
Artikel 18	Artikel 21
Artikel 19	Artikel 22
Artikel 20	Artikel 23
—	Artikel 24
—	Artikel 25
—	Artikel 26
—	Artikel 27
Artikel 21.1	Artikel 28.2
Artikel 21.2	Artikel 28.1
Artikel 22	Artikel 29
Artikel 23	Artikel 30
Artikel 24	Artikel 31
Artikel 25	Artikel 32
Artikel 26	Artikel 33
Artikel 27	Artikel 34
Artikel 28	Artikel 35
—	Artikel 36
Artikel 29	Artikel 37.1
—	Artikel 37.2
—	Artikel 38
—	Artikel 39
Artikel 30	Artikel 40
Artikel 31	Artikel 41
—	Artikel 42
—	Artikel 43
—	Artikel 44
Artikel 32	Artikel 45
Artikel 33	Artikel 46
Artikel 34.1	Artikel 47.1
Artikel 34.2	Artikel 47.2
Artikel 34.3	—
—	Artikel 48
Artikel 35	Artikel 49
Artikel 36	Artikel 50
Artikel 37	Artikel 51

Förordning (EG) nr 1346/2000	Denna förordning
Artikel 38	Artikel 52
Artikel 39	Artikel 53
Artikel 40	Artikel 54
Artikel 41	Artikel 55
Artikel 42	—
—	Artikel 56
—	Artikel 57
—	Artikel 58
—	Artikel 59
—	Artikel 60
—	Artikel 61
—	Artikel 62
—	Artikel 63
—	Artikel 64
—	Artikel 65
—	Artikel 66
—	Artikel 67
—	Artikel 68
—	Artikel 69
—	Artikel 70
—	Artikel 71
—	Artikel 72
—	Artikel 73
—	Artikel 74
—	Artikel 75
—	Artikel 76
—	Artikel 77
—	Artikel 78
—	Artikel 79
—	Artikel 80
—	Artikel 81
—	Artikel 82
—	Artikel 83
Artikel 43	Artikel 84.1
—	Artikel 84.2
Artikel 44	Artikel 85
—	Artikel 86
Artikel 45	—
—	Artikel 87
—	Artikel 88

Förordning (EG) nr 1346/2000	Denna förordning
—	Artikel 89
Artikel 46	Artikel 90.1
—	Artikel 90.2–90.4
—	Artikel 91
Artikel 47	Artikel 92
Bilaga A	Bilaga A
Bilaga B	—
Bilaga C	Bilaga B
—	Bilaga C
—	Bilaga D

Statens offentliga utredningar 2016

Kronologisk förteckning

1. Statens bredbandsinfrastruktur som resurs. N.
2. Effektiv vård. S.
3. Höghastighetsjärnvägens finansiering och kommersiella förutsättningar. N.
4. Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget. U.
5. Låt fler forma framtiden!
Del A + B. Ku.
6. Framtid sökes –
Slutredovisning från
den nationella samordnaren
för utsatta EU-medborgare. S.
7. Integritet och straffskydd. Ju.
8. Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m.
Del 1 + 2. Fi.
9. Plats för nyanlända i fler skolor. U.
10. EU på hemmaplan. Ku.
11. Olika vägar till föräldraskap. Ju.
12. Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. U.
13. Palett för ett stärkt civillsamhälle. Ku.
14. En översyn av tobakslagen. Nya steg mot ett minskat tobaksbruk. S.
15. Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. Fi.
16. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016. Risker, osäkerheter och framtidsutmaningar. M.
17. EU:s reviderade insolvensförordning m.m. Ju.

Statens offentliga utredningar 2016

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m. Del 1 + 2. [8]

Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. [15]

Justitiedepartementet

Integritet och straffskydd. [7]

Olika vägar till föräldraskap. [11]

EU:s reviderade insolvensförordning m.m. [17]

Kulturdepartementet

Låt fler forma framtiden! Del A + B. [5]

EU på hemmaplan. [10]

Palett för ett stärkt civilsamhälle. [13]

Miljö- och energidepartementet

Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016. Risker, osäkerheter och framtidsutmaningar. [16]

Näringsdepartementet

Statens bredbandsinfrastruktur som resurs. [1]

Höghastighetsjärnvägens finansiering och kommersiella förutsättningar. [3]

Socialdepartementet

Effektiv vård. [2]

Framtid sökes – Slutredovisning från den nationella samordnaren för utsatta EU-medborgare. [6]

En översyn av tobakslagen. Nya steg mot ett minskat tobaksbruk. [14]

Utbildningsdepartementet

Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget. [4]

Plats för nyanlända i fler skolor. [9]

Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. [12]